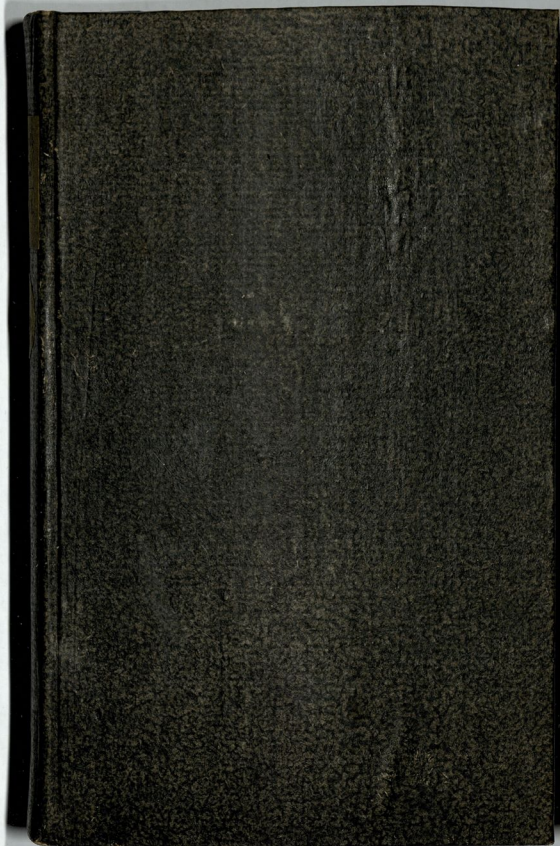

12992. II. C. e. 1. 2.

23

o d r a f h e n e l j u d í.

IV. D é l.

OD SVETIH SAKRAMENTOV.

Spifal FRANZ VERITI,
Fajmoshter v' Horjulu.

V' Ljubljani 1834,
Natifnila Rosalia Eger.

Na prodaj per Janesu Klemensu bukvojesu.

V' natif tih bukev so milostlivi Firšht Gospod, Gospod

ANTON ALOJS,

Ljubljanski škof 4^{tiga} Svizhana 1832 dovoljili.

100 = 030007442

ZHETERTI DÉL.

OD SVETIH SAKRAMENTOV.

Od svetih sakramentov sploh.

Kaj beseda sakrament pomeni?

Beseda sakrament je latinskiga jesika, in pomeni kako sveto skrivnost zhlóvekovimu umu preví foko. Sveto písmo, in zerkveni ozhetje imenujejo sakrament vzhlovezhenje Sinu Boshjiga, skrivne sodbe boshje, in drugo tako, kar mi rasumeti ne moremo: sakrament in skrivnost je eno.

Kaj beseda sakrament navadno pomeni?

Beseda sakrament navadno pomeni svete skrivnosti, ktere je Jesus postavil v' nashe posvezhvanje, ker imajo obljubo gnade.

Kaj je sakrament?

Sakrament je vidno snamnje nevidne gnade boshje od Jesusa Kristusa postavljeno v' nashe posvezhvanje in svelizhanje. Sakrament je reznizhna skrivnost, ker snamnje

vidimo, gnade pa ne vidimo, ktero dusha prejme po obljubi Jesufovi.

Sakaj se sakramenti imenujejo vidne snamnja?

Sakramenti se vidne snamnja imenujejo, ker per njih delenji kaj vidimo, flishimo, al zhutimo. Per svetim kerstu se vidi voda, in se flishijo besede, ktere se med oblivanjem isrekujejo; per sveti birmi se vidi sveto masilo, in se besede flishijo; ravno tako se per delenji drusih sakramentov kaj vidi, flisli al zhuti.

Sakaj je Jesus vidne snamnja postavil?

Jesuf je vidne snamnja postavil, ker nismo sgolj duhovi, ampak zhloveki, is dushe in telefa. Sveti Janes Krisostom pravi: *Jesuf je sato vidne snamnja postavil, po kterih nam daje svojo gnado, ker nismo sgolj duhovi.* Vidne snamnja so nam potrebne, de nafhi pozhutki vidijo, flishijo in zhutijo, ker bi nafha dusha nizh ne vedila, ako bi ozhitnih snamenj ne bilo. Vidne snamnja so tudi sato potrebne, de je katolshka zerkev vidna in ozhitna. Ako bi Bog naf skrivno posvezhval, in bi ozhitnih snamenj ne bilo nevidne gnade boshje, bi mi ne vidili, kdo de je, al kdo de ni kristjan: ker se pa sveti kerst in drugi sveti sakramenti ozhitno prejemajo, vemo kteri so udje katolshke zerkve, in ona je vsimu svetu ozhitna.

Sakaj se pravi, de so sveti sakramenti vidne snamnja nevidne gnade boshje?

Sato se tako rezhe, ker vidne snamnja svetih sakramentov ne le pomenijo, ampak tudi dajejo gnado boshjo, ker je Jezus Kristus to obljubil.

Vidne snamnja svetih sakramentov pomenijo njih mozh in namen. Voda je v' ozhifhvanje telefna in oblazhila: tako voda svetiga kersta pomeni zhihost dufhe, ktera je s' gnado boshjo posvezhena. Masilo pomanjshta telefno bolezhino, in telefnim udam daje gibzhnost: masilo svete birme pomanjshta hudo posheljenje, daje urnost in mozh kerstanski dufhi, ker je Jezus to obljubil. Kruh redi telo, vino pa rasveseli ferze: kruh in vino, med sveto maslo posvezhena, pomenita notrajno mozh, in duhovno veselje kerstanske dufhe, ktera je obhajana. Ravno tako je rezhi od drusih sakramentov.

Vidne snamnja svetih sakramentov ne pomenijo le gnade boshje, ampak jo tudi dajejo po terdni obljudi Jesufovi. Sakramenti nove savese niso le vidne snamnja, kakorshni so bili sakramenti stare savese, kateri so pomenili le dufhno ozhifhevanje. Vidne snamnja svetih sakramentov nove savese niso prasne rezhi, kakor krivoverzi shlobudrajo, ampak sveti in potrebni opravki, ktere je gospod Jezus sapovedal, in jim perdrushuje svojo gnado po fleherniga sakramenta namenu.

Ali ni tudi zerkev kaj vidnih opravkov perstavila k'unajnim snamnjem po Jesufu postavljenim?

Refnizhno de jih je, in bres file ni per-pufheno jih opustiti, al fkrajshati. Zhe ni spolnjeno, kar je zerkev sapovedala, sakrament sfer velja, greh je pa nje opravke opustiti, al fkrajshati, al premenjati.

Sakaj je katolshka zerkev molitve in druge opravke perstavila k'unajnim snamnjem po Jesufu sapovedanim?

Zerkev je to perstavila, in spolnovati sapovedala, de verni lashej umejo mozh fleherniga sakramenta, in de jih bolj spofhtujejo.

Kdo je svete sakramente nove savese postavil?

Jesuf Kristuf jih je postavil. Nihzhe drugi bi ne bil mogel svetih sakramentov postaviti, ne aposteljni, ne drugi, ker nima noben zhlovek oblasti gnado dati. Sakramenti nove savese imajo terdno obljubo gnade boshje, ktera je samimu Bogu v' oblasti.

So ljudje pred Odreshenikovim prihodam imeli kake sakramente?

Imeli so jih, pa so le pomenili Jesufa, in sakramente nove savese, ktere je on postavil.

Vfi pravoverni od Adama do Mojsefa so imeli kake unajne snamnja, s' kterimi so fka-sovali svojo vero v' Boga, in svoje upanje

v' prihodniga Odrefhenika. Bog je po Mojsefu poterdil obreso patriarhu Abrahamu prej sapovedano: sapovedal je tudi mnoge ozhifhvanja, darove, in druge vidne opravke, kateri so pomenili, in preosnanovali Jesufa, njegove sakramente in drugo, kar se v' katolfski zerkvi godi. Kader je zhas fosebne boshje milosti nad vsm zhloveshtvam prishel, in je Bog Odrefhenika poslal, je on vse daritve, shege in opravke stare savese overgel, in svete sakramente postavil, kateri zhloveka resnizhuo posvezhujejo, in ga store nebeshkiga kraljestva vredniga.

Sakaj je Jesus postavil svete sakramente?

Postavil jih je v' nashe posvezhvanje in svelizhanje, ker po njih prejemamo gnado, pravizhuost, in vse kar v' svelizhanje potrebujemo.

Tukaj je perlošno opomniti, de le sveti sakramenti imajo terdno obljubo gnade boshje, ne pa rezhi po molitvi zerkve posvezhene. Zerkev posvezhuje svonove, svezhe, vodo, sol, in druge rezhi, ktere k' unajni boshji zhasi flushijo, te pa nimajo obljube gnade boshje, temuzh le sveti sakramenti.

Ali sakramenti Jesusovi vselej dajejo gnado?

Ne vselej, ampak zhe jih zhlovek perpravljen prejme. Ako je spolnjeno vse, kar je Jesus sapovedal, in ako je zhlovek prav perpravljen, resnizhuo prejema gnado po sve-

tih sakramentih, ker je Jezus to obljubil, njegova beseda pa je resnizhna in vsigamogozhna.

Koliko je sakramentov katolske zerkve?

Sakramentov katolske zerkve je sedem, in so ti:

- 1) *S. kerst.*
- 2) *S. birma.*
- 3) *S. reshnje Telo.*
- 4) *S. pokora.*
- 5) *S. posledno olje.*
- 6) *S. maslnikov posvezhvanje.*
- 7) *S. sakon.*

Je dolshnost terdno verovati, da je sedem svetih sakramentov od Jezusa postavljenih?

Dolshnost je terdno verovati, da je sedem sakramentov, ne vezh, ne manj. Tridentiski sbor je soper krivoverze sklenil: *Kdor pravi, da vsih sakramentov nove saveze ni Jezus Kristus, nash gospod, postavil, al (reže), da jih je vezh al manj ko sedem, to je s. kerst, s. birma, s. reshnje Telo, s. pokora, s. posledno olje, s. maslnikov posvezhvanje, in s. sakon; al (pravi), da nekteri smed tih ni pravi sakrament; naj bo is shtevila vernikov isbrisan.* Sej. VII.

So vsi sakramenti potrebni?

Vsi sakramenti so szer potrebni, pa niso vsi slehernimu zhloveku potrebni. Sveti kerst je vsm in vsakimu potreben v svelizhanje, ker

bres kersta nihzhe ne pride v' katolsko zerkv, in ni deleshen saflushenja Jesufove smer-ti: drugi sakramenti so potrebni v' katolski zerkvi, pa ne vsakimu zhloveku.

Kteri sakrament je nar sveteji?

Nar sveteji sakrament je sveto reshnje Telo Jesufovo, ker je v'njem deliviz gnade, Jesus Kristus. Per drusih svetih sakramentih prejemamo gnado boshjo, per tim pa prejema-mo Jesufa, kralja nebes in semlje.

Kako se skashe, de so vsi sveti sakra-menti potrebni?

Skashe se lohka s'nashimi dushnimi po-trebami in s'namenam sleherniga sakramenta.

1) Vlak zhlovek je v' grehu spozhet in rojen, in toraj mertev na dufhi, in vezhnimu pogubljenju podvershen. Sakrament svetiga kersta daje zhloveku duhovno shivljenje, to je, posvezhujozho gnado, in odpushenje gre-hov.

2) Zhloveku ni sadosi de shivi, ampak mu je mozh potrebna, de svoje shivljenje obra-zha v' prid; ravno tako dufha ne more serzh-no flushiti Bogu, ako duhovne mozhi nima. Sakrament s. birmie daje dufhi sosebno mozh in serzhnost, de bo lohka stanovitna v' veri in v' sapovedih.

3) Zhlovek, zhe je ravno mozhen, ne osta-ne per svoji mozhi, temuzh pesha in opesha, zhe shivesha nima: dufha ravno tako pesha in opesha, ako nima duhovniga jedila, po kte-

rim ohrani in povisša mozh. Ljubesnivi Jēsus je njeni potrebi sadoštil s' presvetim sakramentam svojiga Telefa.

4) Kader zhlovekovo telo sboli, sdravil potrebuje s' kterimi odpravi bolesen, in sdravje sopet sadobi. Dufha sboli, ako grefhi, in de se ona osdravi, je Jēsus poštavil sakrament pokore, ktera preshene greh, deli posvezhujozho gnado, in odpuštenje grehov.

5) Zhlovek v' bolesni potrebuje pomozhi in pokrepzhanja, de nedolshno bolesen lashej prenese. Dufha tudi potrebuje pomozhi, de voljno terpi, in se pokorno podvershe Bogu: Jēsus bolnim vernim pomaga s' sakramentam poslednjiga olja, kteri bolj zhisti dufho, ji daje mozh vse teshave lashej terpeti, skušnjava premagovati, in se boshji volji podvrezhi.

6) Ljudje bi hudo, nepokojno, in krivizhno shiveli na svetu, ako bi deshelnih oblastnikov ne bilo. Dufha tudi potrebuje duhovnih oblastnikov, po kterih prejema nauke, sakramente, in druge potrebne perpomozhke. De se pa te dobrote Jēsusove vedno delé v' katolshki zerkvi, je on sakrament maslnikov posvezhvanja poštavil, po kterim odbrani moshje prejemajo oblast in gnado svojo visoko flushbo opravljati v' svelizhanje vsih ljudi.

7) Zerkev, ktera je kraljestvo Jēsusovo na semlji, bi minila, ako bi se ljudje ne mnošhili: kaj bi pa bilo, ako bi se ljudje le mnošhili, in hudobni bili? De tedaj porodniki mirno in pravizhno shive, in svoje otroke keršhanško sredé, de sebe in nje svelizhajo,

je Jezus sakon posvetil, in ga povisfal v' sakrament, po katerim porozheni verni prejema-jo gnado.

Kaj vse to uzhi?

Vse to uzhi, de so sveti sakramenti svelizhavni isviri po katerih gnada, posvezhvanje in svelizhanje pride na vse ljudi, ki jih vredno prejema; to je pa is saflushenja Jesufove svete kervi, in is njegove miloflijeve oblube. Is svetih sakramentov isvira duhovno shivljenje, mozh soper fkuflhnjave, ftanovitnost v' dobrim, in vezhno svelizhanje, kar je namen stvarjenja vsih ljudi. To preprizha, de sakramenti katoflfke zerkve so vsiga fposhtvanja vredni, in de fi mora vsak persadjati jih vredno prejema; ker is njih vredniga prejemanja bo vezhno svelizhanje, in is njih nevredniga prejemanja bo vezhno pogubljenje. Vsfaki bodi Jesusu, ufmljenimu gofpodu, is ferza hvalessen, ki jih je dobrotljivo postavil v' posvezhvanje in svelizhanje vsih ljudi.

V' zhimu so sedmiri sveti sakramenti med feboj raslozheni?

Sedmiri sveti sakramenti so med feboj tako raslozheni:

- 1) Eni so, ki se sakramenti mertvih imenujejo, in oni delé posvezhujozho gnado.
- 2) Eni so, ki se sakramenti shivih imenujejo; in oni prejsfhno gnado povisfajo.
- 3) Eni se ne smejo vezh ko enkrat pre-

jeti, ker dušhi vtisnejo neisbrisljivo snamnje; eni pa se smejo vezhkrat prejemati.

4) Vsak sakrament ima svoj soseben namen al konez, in po tim namenu al konzu je gnada.

Kteri sakramenti so, ki se mertvih imenujejo?

Sveti kerst in sveta pokora sta sakramenta mertvih.

Ta dva se sakramenta mertvih imenujeta; ker je njih namen oshiviti in posvetiti zhloveka, ki se v' grehu snajde. Dušha ne umerje, pa se vender mertva imenuje, ako gnade boshje nima.

Kako se imenuje gnada po svetim kerstu in po sveti pokori gresniku vlita?

Imenuje se posvezhujozha, ker zhloveka is gresnika in vezhnimu pogubljenju podversheniga stori pravizhniga, in otroka nebesliki-ga kraljestva.

Kteri sakramenti so, ki se shivih imenujejo?

Sakramenti shivih so ti, sveta birma, sveto rešnje Telo, sveto poslednje olje, sveto maslnikov posvezhvanje in sveti sakon. Sakramenti shivih so, in se imenujejo oni, ker so postavljeni, in namenjeni vernim, ki so v' gnadi boshji, in so toraj shivi udje Jesufovi.

Vzhim sakramenti shivih kristjanu pomagajo?

Sakramenti shivih mnoshijo in povislihajo pervo gnado v' njem. Gnada po sakramentih shivih prejeta, stori kristjana boljiga in sve-tejšhiga, de se greha loshej varuje, in sve-steje flushi Bogu.

Kteri sakramenti se ne smejo vezh ko enkrat prejeti?

Ti trije: sveti kerst, sveta birma, in sve-to maslnikov posvezhvanje.

Kakshne sosebne snamnja vtisnejo dushti ti trije sveti sakramenti?

Sveti kerst vtisne dushti snamnje kristjana, in boshjiga otroka; sveta birma vtisne dushti snamnje Kristusoviga vojshaka; sveto maslnikov posvezhvanje vtisne dushti snamnje Kristusoviga namestnika, in delivza svetih skrivnost.

Ali bodo snamnja tih trojnih sakramentov tudi v' prihodnim shivljenji ostale?

Ostale bodo vekomaj, svetnikam v' vezhno zhasht, pogubljenim v' vezhno osramotenje.

Od koga imajo sveti sakramenti svojo mozh?

Od Jesufa Kristusa jo imajo. Delivzi svetih sakramentov so zhloveki, kateri ne morejo gnade dati, Jesus, vsigamogozhni gospod, jo daje, ako se spolni, kar je on sapo-

vedal. Ako ravno je raslozhik med delivzi svetih sakramentov, in zhe so ravno eni vrednishi od drusih, niso vender sakramenti savolj tiga flabeji al boljshi, ker njih mozh in vrednost je po resnizhni obljudi, in po velikim saflushenji Jesufa Kristufa.

Prejme zhlovek vselej gnado, ako sakrament prejme?

Prejme jo, ako je perpravljen, kakor Jesus sapove: zhe je bolj perpravljen, obilnishi gnado prejme; zhe pa ni perpravljen, gnade ne prejme. Majhni otrozi se k' svetimu kerstu ne morejo perpravljati, in jim perpravljaje tudi ni sapovedano, in vender enako gnado prejmejo.

Ima vsaki sakrament enaki namen al konez?

Vsaki sakrament nima enakiga namena al konza, sfer bi vsi sakramenti enaki bili, in bi med njimi nobeniga raslozhka ne bilo. Sleherniga sakramenta namen je sfer v' nashe posvezhvanje in svelizhanje, ni vender sleherniga sakramenta gnada v' enaki konez dana, ampak v' tistiga, is kteriga je Jesus flehern sakrament postavil. *Glej stran 8.*

OD SAKRAMENTA SVETIGA KERSTA.

Kaj je, po kom postavljen in
sapovedan.

Kaj je sveti kerst?

Sveti kerst je prvi, in nar potrebnishi sakrament, v' kterim je zhlovek s'vodo in s' bo-shjo besedo od poerbaniga greha, in v'lih pro-stovoljnih grehov ozhiſhen, je nova stvar v' Je-susu Kristusu, polvezhen in prerojen v' vezhno svelizhanje.

Kdo je sakrament svetiga kersta postavil?

Postavil je sveti kerst, in druge svete sa-kramente nash gospod in odrefhenik, Jesus Kristus.

Kdaj je Jesus Kristus sakrament svetiga kersta postavil?

Postavil ga je po svojim vſtajenji, ko je svojim aposteljniam rekel: *Meni je dana vsa oblast v' nebesih in na semlji. Pojdite tedaj, in uzhite vse narode, in kerstite jih v' ime-nu Ozheta, Sina in svetiga Duha. Mat. 28. 19.* Jesus je s' timi besedami postavil in sa-povedal sveti kerst, in tudi uzhil kako kerſh-vati.

Sakaj se sveti kerst imenuje in je prvi sakrament?

Sato, ker je sveti kerst vrata v' katolsko cerkev, in ker nekersthen zhlovek ne sme drusih sakramentov prejeti.

Sakaj se sveti kerst imenuje, in je nar potrebnihi sakrament?

Sato, ker se bres tiga sakramenta ne pride v' nebesko kraljestvo. Vsi smo od spozhetja otrozi jese, mashvanja in pogubljenja savolj poerbaniga greha, in bres sakramenta svetiga kersta se v' nebefa ne pride. Jesus pravi: *Kdor ni preroben is vode, in is s. Duha, ne more v' kraljestvo boshje priti. Jan. 3. 5.*

So vsi, in tudi kershanskih porodnikov otrozi sakramenta svetiga kersta potrebni?

Resnizhno, de so ga vsi potrebni: vsi otrozi, in tudi otrozi kershanskih porodnikov so duhovniga prerobenja potrebni, ker, zhe tudi nimajo prostovoljnih grehov, imajo vender poerbaniga. Sveti Pavel je Efesanam pisal: *Bili smo otrozi jese po naturi, kakor tudi drugi. 2. 3.* Greshniki smo vsi po naturi; ne po naturi, ki je v' sazhetku po usmiljenim Stvarniku bila, temuzh po naturi v' prvih starishih popazheni. Sveti Pavel sopet uzhi, rekozh: *Po enim zhloveku (Adamu) je greh na svet prishel, in po grehu (zhafna in vezhna) smert; tako je tudi smert na vse zhloveke prishla po tim v' kterim smo vsi greshili. Riml. 5. 12.*

Is nevere, al slabovere, al naturniga uf-
miljenja je neumno persadjanje isviralo, de eni
pomanjshajo, al overshejo hudobo poerbaniga
greha. V' zhasu svetiga Avgufhtina so krivo-
verzi predersno uzihili, de je greh prvih sta-
rishev njim samim, ne pa drusim shkodval, in
de so njih in vsi otrozi zhisti rojeni. Nekteri
krivoverzi poslednjih zhasov so ta kriv nauk
ponavljali, in priproste verne motili. Trident-
ski sbor je soper nje sklenil, rekozh: *Otrozi
is kershanskih porodnikov rojeni so svetiga
kersta potrebni, in so kersheni v' odpushe-
nje grehov; ker ni drugazhi umeti, kar je
sveti Pavel Rimljanam pisal: Po enim zhlo-
veku je greh na svet prishel . . . v' katerim
smo vsi gresili. Zerkev je po aposteljnih
prejela, de otrozi, kateri prostovoljnih gre-
hov she nimajo, so tudi kersheni v' odpu-
shenje grehov; de je s' kerstam sbrisano
v' njih, kar so v' spozhetji poerbali.* Sej. V.

Dolshnost je terdno verovati, de smo vsi
greh poerbali, in de smo toraj svetiga kersta
potrebni v' vezhno svelizhanje, ker poerban
greh je velik, in saflushi vezhno pogubljenje.
Kako de smo ga poerbali, je visoka fkriv-
nost, ktere nihzhe dognati ne more, refni-
zhno je pa, de smo ga poerbali, in kdor ni
kershen, je otrok jese, mashvanja in pogu-
bljenja.

Kaj ti nauki uzhe?

Ti nauki uzhe, de

1) Vsi kristjani so dolshni ufmiljeniga Jesu-

III.

2

sa sahvaliti, de so po svetim kerstu deleshni saflushenja njegove svete kervi, in resheni od vezhniga pogublenja. Sveti Pavel nas v' to nagovarja, rekozh: *Nas je (Jesuf), ne is del pravize, ktere smo mi storili, ampak po svojim usmiljenji svelizhal, s' kopvo preropenja, in ponovljenja svetiga Duha. Tit. 3. 5.*

2) Vsi kersthanški porodniki naj slo skerbé, de njih otrozi prejmejo sakrament svetiga kersta, in naj ne odlashtajo jih poslati v' zerkev, de prejmejo posvezhujozho gnado, in de so nova stvar v' Kristufu Jesufu.

3) Vse matere so dolshue skerbno zhuti nad sadam svojiga telefa, in profiti Boga, de bodo frezhne. V' nesrezho pomaga velika jessa, velika shalost, teshko vsdigovanje, norški ples, in druge enake rezhi; naj se tedaj varujejo, de se prostovoljno ne sadolshé per Bogu. Zhe se pa nesrezha pergodi, de pravizhna vest nizh hudiga ne ozhita, naj se skrivni previdnosti boshji podvershejo.

4) Mati, ktera sad svojiga stanu, al svoje hudobije prostovoljno in premishljeno saverše, je filne in strashne pregrehe kriva, ker je neusmiljena ubijavka: ravno to je takim rezhi, kateri po hudizhu oslepljeni pomagajo v' nesrezho.

Kako kershevati.

Kako se po volji Jesufovi kershuje?

Kershuje se s' vodo, in s' boshjo besedo.

On je svojim apostelnam rekel : *Pojdite , uzhite vse narode , in kerstite jih v' imenu Ozheta , Sina in svetiga Duha. Mat. 28. 19.* Apostelni so bili Jesufu pokorni , uzhili so ljudi vfigamogozhniga Boga , usmiljeniga odrefhenika Jesufa sposnati , in kako poboshno shiveti ; in ko so oni terdno verovali , in perpravljeni bili po sapovedih shiveti , so bili kerfheni s' vodo in s' boshjo besedo.

Ktéri telefni ud se obliva?

Glava , ker je nar imenitnishi ud vfiga telefna , in dufhni sedesh. Ako ni mogozhe glavo obliti , se pa v' fili drug ud oblije.

Ktere besede se med oblivanjem isrekujejo ?

Lete : *Jest te kerstim v' imenu Ozheta , Sina in svetiga Duha. V' Gerfhki zerkvi tako rezhejo : Slushabnik boshji bodi kerfhen v' imenu Ozheta , Sina in svetiga Duha. Oboje je prav , vsak pa naj fiori po navadi svoje fhkofije.*

Bi bil kerst dober , ako bi se reklo : Te kerstim v' imenu svete Trojize : al v' imenu Jesufa Kristusa ?

Tim , in drusim enakim vprafhanjem ni drusiga odgovoriti , ko to , de ni v' zhlovekovi oblasti prenarediti , kar je Jesuf postavil , ampak de se mora spolnovati , kar je on sapovedal , in tako le je kerst dober. V' Djanji apostelnov (10. 48.) je sizer sapifano , de eni

k' veri spreobernjeni so bili keršheni v' imenu gospoda Jesufa : to pa pomeni, de so bili tisti po navadi keršheni, ki so verovali v' odrešhenika Jesufa Kristusa.

Kakšna voda je k' svetimu kerstu potrebna ?

Naturna voda je potrebna, bodi si is potoka al morja, zhišta al kalna, mersla al gor-ka. Navadno se keršhujе s' vodo v' velikonožho al binkuštno saboto po zerkveni molitvi posvezheno, v' fili pa je vsaka voda dobra.

Sakaj je Jesus Kristus sapovedal s' naturno vodo keršhevati ?

Sapovedal je s' naturno vodo keršhevati, ker se voda povsod lohka dobi ; in ker voda, s' ktero se telo smiva, narbolj pomeni dušhno zhištost po svetim kerstu prejeta.

So bile v' starim testamentu podobe kerstne vode, ktera po boshji besedi sbrisuje grehe ?

Resnizhno de so bile. Potop, s' katerim je ostudni svet ozhišhen bil, je pomenil vodo svetiga kersta. I. Petr. 3. 21. Rudezhe morje, skosi kteriga so Judje is Egipta fhli, je pomenilo vodo svetiga kersta. I. Kor. 10. 2. Voda Jordana, v'kteri se je Naaman Sirz od svojih gob ozhištil ; tudi bajer Siloe, v' kterim so bolniki sdravje dobivali, je pomenil sveti kerst nove saveše, kteri je po Jesusovi obljubi v'odpušhenje vsih grehov.

Od keršhvavza in mnogih okoljshin.

Kdo sme keršhvati?

Keršhvati smejo škofje, fajmošhtri in s'njih dovoljenjem drugi mašhniki in diakoni; v'fili pa vsak sme keršhvati. Ne le verni, ampak tudi neverni, judje, in drugi smejo keršhvati v'fili, in kerš velja, ako le s'zer keršhvaviz hozhe storiti po volji katolšhke zerkve. Rim. kat. shtev. 24.

Je kerst dober, ako eden obliva, in eden isrekuje besede?

Ne, ampak, kdor obliva, naj tudi srekuje besede; zhe ne, kerš ne velja. Zhe eden isrekuje besede, in eden obliva, resnize ne govori, ko pravi: *Te kerstim*. Kdor obliva otroka, naj med oblivanjem (ne prej ne potlej) isrekuje besede: *Jest te kerstim v'ime-nu Ozheta, Sina in svetiga Duha*.

Kakshin bodi keršhvaviz?

Keršhvaviz, ki ozhitno al v'fili keršhuje:

1) Bodi v'gnadi boshji; zhe pa ni, naj veliko shalošt zhes svoje grehe obudi; ker, zhe ravno delivza nevrednost svetiga kersta ne flabi, ni vender prav, de vernik deli sakrament v'smertnim grehu.

2) Mifel naj v'ferzu ima, de hozhe storiti po volji katolšhke zerkve.

3) Naj svesto spolnuje, kar je k' temu sakramentu potrebniga.

4) Naj s' sosebnim spofhtvanjem delí sveti kerst, po katerim je odpufhenje grehov in vezhno svelizhanje.

Je perpushteno kerstiti otroka, kateri je bil doma v' fili kerfshen?

Zhe se gotovo ve, de je bil otrok prav kerfshen, ni perpushteno ga vdrugizh kerstiti; temuzh se spolnujejo le nad njim drugi saposvedani opravki; zhe se pa gotovo ne ve, de bi bil prav kerfshen, se mora kerstiti s' tim perstavkam: *Ako nisi kerfshen*, te kerstim v' imenu Ozheta, Sina in svetiga Duha.

Porodniki, kterih otrok je doma v' fili kerfshen, in ga potlej poshlejjo v' zerkev, naj botram fkerbno narozhe duhovnimu povedati, de je otrok doma oblit bil, de duhoven ve kaj je storiti potreba.

Zhe je otrok najden, kaj je storiti?

Ako je majhin otrok najden, in svediti ni mogozhe, zhe je, al ni kerfshen, se mora kerstiti s' tim perstavkam: *Zhe nisi kerfshen*, te kerstim v' imenu Ozheta, Sina in svetiga Duha.

Porodniki greshe, ki fskrivaj oddadó otroka, al ga kje popusté, in ne fskerbé de bi bil kerfshen, al bres kersta umerje, al je vdrugizh kerfshen. To storé savolj vboshtva, al de svoj greh perkrijejo, al is drusiga kouza, nimajo pa isgovora per Bogu.

Ako se ne ve, zhe je otrok shiv al mertev; ali zhe navadne zhloveshke podobe nima, kaj! je storiti?

Ako je otrok resnizhno mertev, ni perpusheno ga kerstiti; zhe se gotovo ne vé, al je shiv al mertev, se mu mora sveti kerst deliti, rekozh: *Ako si shiv*, te kerstim . . . i. t. d. Zhe otrok nima navadne podobe zhloveshke, se mu sveti kerst deli, rekozh: *Ako si zhlovek*, te kerstim . . . i. t. d.

Zhe se kake druge okolishine pergode (ktere so tukaj premishljeno spushene) naj vprashajo duhovniga; zhe ni mogozhe vprashati duhovniga, naj vprashajo kakiga modriga zhloveka; zhe pa sila premora hitro kerstiti, naj po dobri vesti delajo.

Od kersta odraslenih.

Kader je odraslen umen zhlovek kersta katolsheke zerkve sheljen, kaj mu je storiti?

On mora perpravljen biti, kakor bo sdaj rezhen:

1) Mora is serza sheleti sveti kerst prejeti, de ud Jesufov in zerkve postane, in vezhno svelizhanje dofeshe. Mora sheleti in profiti de bi kershen bil is zhistiga namena svojo dusho svelizhati, ne pa is hinavshine al kakiga posvetniga konza. Jesus je Nikodemu rekel: *Resnizhno, resnizhno ti povem: kdor ni prerojen is vode in svetiga Duha, ne pri-*

de v' nebesfko kraljestvo. Jan. 3. 5. Kdor ni kershen, je pogubljenju podvershen; in naj toraj is tiga nemena profi svetiga kersta, de bo svojo dusno svelizhal.

2) Mora vediti in verovati potrebne rasedete refnize, de prav veruje, in ve kako flushiti Bogu. Ako bi ne veroval, al ne vedil kako flushiti Bogu, bi sveti kerst nepridno prejel. Aposteljni, in njih nastopniki so ljudi fkerbno uzhili, in jih kersfhvali, de bi bili vedili kaj so prejeli, in kersfhansko shiveli. To je po Jesufovi sapovedi: *Pojdite, in uzhite vse narode; in kerstite jih v' imenu Ozhetá, Sina in svetiga Duha. Mat. 28. 19.*

3) Dolshen je svoje grehe is serza sovrashti, in terdno voljo imeti po naukih Jesufovih shiveti. Boshja sapoved je to, de se vsak perpravlja k' svetimu kerstu s' pravo pokoro. Sveti Peter je Judam rekel: *Spokorite se, in daj se sledni kerstiti v' imenu Jesufa Kristusa v' odpushtenje grehov, in beste prejeli dar svetiga Duha. Djan. Apost. 2. 38.* Boshja sapoved je tudi, de terdno voljo ima po vsih naukih Jesufovih shiveti; de se refnizhno odpove hudizhu, svetu, in vsimu hudimu, de bo do konza stanovitno flushil Bogu. Sveti Pavel je Rimljanam pifal: *Ne veste, de vsi, kateri smo v' Jesufu Kristufu kersheni, smo v' njegovi smerti kersheni? Pokopani smo tedaj po kerstu v' smert; de moramo, kakor je Jesus vstal od mertvih po zhasti Ozhetovi, tako tudi mi v' novim shivljenji hoditi. Riml. 6. 3-4.*

Kako je katolshka zerkev odraščene k'svetimu kerstu perpravljala?

Aposteljni in njih nastopniki so vselej fkerbeli, de se hinavzi niso posilili v' zerkev, in de so le tiste kerstili, kateri so po gnadi svetiga Duha rassvetljeni sheleli sveti kerst prejeti. Kdor je shelel kersthen biti, je k'fhkofu fhel, in svojo sheljo povedal: fhkof ga je fkerbno sprashal, in ko je vidil de mu je refniza, ga je sapisal med novinze v' veri. Kteri so bili k' svetimu kerstu namenjeni, so posebej hodili h' kersthanfkimu nauku, so tudi dolgo molili, in se po mozhi pokorili. Duhovni so sa-nje sosebno fkerbeli, jih neutrudama uzhili, de bi prav rasumeli, kaj je kersthanfko shiveti. in gorezhe molili sa-nje, de bi se is serza spreobernili. Ko so duhovni vidili, de proshnjavzi kashejo in imajo gorezhnost sa vse dobro, so to svojimu fhkofu povedali; fhkof jih je h' kerstu namenil, de bi bili v' odlozhenim zhasu kerstheni, in sato so bili *isvoljeni* imenovani.

Sakaj so fhkofje in drugi duhovni toliko fkerbeli?

Sato, de so v' katolshko zerkev le tisti prishli, ktere je Bog klizal s' svojo gnado. Dokler je zerkev perganzana bila je vsak fkerbno premislil, zhe je imel voljo al ne kersthanfko shiveti, in sa vero umreti; in kdor se je is preprizhanja spreobernil, je tudi sveto shivel. Kader je pa katolshka vera per kraljih in mogozhnih svetá v' zhafti bila, so hinavzi

in drugi slabi ljudje silili v' katolsko cerkev; škofje in duhovni so s'zer gorezhe s'kerbeli serza proshnjavzov sposnati, pa vender niso vselej mogli, in tako so se hinavzi vrinili v' cerkev.

Kdaj so bili kersheni tisti, kateri so po skusnji vredni najdeni bili?

Kersheni so bili velikonožno al binkushtno saboto. Ako je bilo nevarno odlashti sveti kerst savolj bolesni al preganjanja, al drusiga, so tudi v' drusih zhasih kershevali.

Kakshni so bili odrasleni per svetim kerstu?

Ponishno so prishli k'svetimu kerstu, opominjani so po duhovnih bili vse rasodete refize terdno verovati, in po sapovedih shiveti, gorezhe hrepeneti po svetim kerstu, de so jim bili vsi grehi odpusleni.

Odrasleni so s'zer botre imeli, pa so vender sami profili, de bi bili kersheni; sami so se hudizhu, in vsimu hudimu odpovedali; in terdno oblubili po vsih sapovedih shiveti. Ko so kersheni bili, so belo oblazhilo oblekli v' snamnje prejete nedolshnosti, sato so belo oblazhilo nosili ofem dni po prejetim kerstu. Ravno sato se prva nedelja po velikonozi bela nedelja imenuje.

Od kersta shelje in kervi.

Je kerst shelje dober, in v' svelizhanje sadoften?

Resnizhna shelja sveti kerst prejeti je prijetna in sadoftna Bogu, ako si zhlovek persadene, in ne more svetiga kersta prejeti. Ako zhlovek s' gnado svetiga Duha veruje poglavitne katolske resnize, in tudi de je sveti kerst potreben, sheli ga prejeti, mu pa mogozhe ni, je isgovorjen. Tako so terdno mislili zerkveni ozhetje, sveti Avgushtin, Ambros, Bernard, in drugi. To tudi Tridentiski sbor sadofti umevno uzhi, de je zhlovek po osnanenji svetiga evangelija med boshje otroke pernesen s' kerstam, al s' terdno obljuboga prejeti. (Sej. VI.

Kaj je she, sraven prave shelje sveti kerst prejeti, zhloveku potrebno?

Potrebno je she to, de ljubi Boga is vse dushe, svoje grehe savolj njega sovrashi, pravizhno shivi in sheljno zhaka in ishe perloshnosti kerst vode prejeti.

Kaj je kerst kervi?

Kerst kervi je, kader nekerfhen zhlovek sheli kerfhen biti, pa ne more, in svojo kri in svoje shivljenje sa Boga in vero da. Godilo se je vezhkrat, de so malikovavzi, vidi-jozhi stanovitnost, in zhudeshe Jesusovih martnikov, s' gnado svetiga Duha sposnali pra-

viga Boga in odrešhenika Jesufa, in so bili umorjeni preden so kersheni bili. Oni so bili v' svoji kervi kersheni, in so bili svelizhani, ker so is ljubesni do Boga dali svoje shivljene sa vero. Zerkev to uzhi, in sveti Basili v' njenim imenu pravi: *Eni so se vojskovali, in umerli sa vero, ako ravno niso kersheni bili; kersheni so pa bili v' svoji kervi.*

Od dobrot po svetim kerstu dodeljenih.

Kaj dobriga sadobimo per svetim kerstu?

Veliko dobriga se sadobi per svetim kerstu:

1) Sadobimo odpushtenje poerbaniga greha, v'vih drusih grehov, in v'vih shtrafeng.

So res v' grehi odpushteni per svetim kerstu?

Per svetim kerstu so v'vi grehi resnizhno odpushteni, to je, poerban greh, in v'vi grehi pred kerstam storjeni, in ravno sato so tudi odpushtene shtrafenge po grehih saflushene. Sveti Peter je djal: *Dajte se kerstiti v' imenu Jesufa Kristusa v' odpushtenje grehov.* Djan. apost. 2 38. V' veri, ki se med sveto maslo moli, se rezhe: *Verujem kerst v' odpushtenje grehov.* Ker so per svetim kerstu v'vi grehi odpushteni, je tudi pogubljenje odpushteno. Kaj bi kersheniku pomagalo odpushtenje grehov, ako bi vezhno pogubljenje odpushteno.

ne bilo ? Tridentfki sbor uzhi : *V' prerojenih po kerstu nizh ne sovrashi Bog, in nizh ni v' njih kar bi jim pogubljenje saflushilo. Sej. V.*

Je bil tudi Janesov kerst v' odpushtenje grehov, in vezhniga pogubljenja ?

Janesov kerst je bil le snamnje ponishvanja in pokore, in ni imel obljube gnade boshje, kakor kerst nove savese po Jesufu postavljen in sapovedan. Sveti Janes kerstnik je sam djal: *Jest vas kershtujem v' vodi k' pokori: on (Jesuf) pa, kateri sa menoj pride, je mozhnejshi od mene, vas bo kershtval v' svetim Duhu. Mat. 3. 11.* Sapifano je, de sveti Pavel je v' mesto Efes prishel, in ondi nashel dvanajst uzhenzov v' Janesovim kerstu kershtenih; uzhil jih je, in kershtil, de odpushtenje grehov sadobé, ker ga niso per Janesovim kerstu sadobili. Djan. ap. 19. 1-7.

So per svetim kerstu vsi grehi bres vse perprave in shalosti odpushteni ?

V' majhnih otrozih je poerban greh in vezhuo pogubljenje bres vse perprave odpushteno, ker so oni perprave nesmoshni; odrashteni pa so dolshni s' sosebnim persadjanjem perpraviti se, in svoje grehe sovrashiti. Sveti Peter je Judam rekel: *Spokorite se, in daj se sledni kershtiti. Djan. apost. 2. 28.* Katolski zerkvi je navadno prav skerbno perpravljati odrashtene k' svetimu kerstu, de sakrament, in posvezhujozho gnado prejmejo.

So tudi zhasne shtrafenge per svetim kerstu odpushene?

Tudi so, vonder pa naturne slabosti, dushne in telesne nadloge, per svetim kerstu niso isbrifane. Preprizhani smo, de hudo posheljenje, nadloge, bolesni in smert ostanejo po svetim kerstu.

Zhemu té slabósti ostanejo?

Ostanejo one v' vojskovanje in v' vezhi saflushenje. Bolesni, nadloge, in druge telesne shtrafenge ostanejo po svetim kerstu, de svetá ne ljubimo, de se pokorimo, svoje misli imamo v' nebesih, in si s' poterpeshljivostjo nabéramo dobro saflushenje per Bogu. Aposteljni so verne skerbnó uzhili, de *moramo po velizih nadlogah v' kraljestvo boshje priti*. Djan. apóst. 14. 21. Dushne nadloge, temota, hudo posheljenje, in drugo ostanejo, de se ponishujemo, is serza profimo, se vojskujemo, in obilnishi plazhilo prejmemo. Dushna in telesna spazhnost ni greh, ako va-njo ne dovolimo, ampak je pushena v' vojskovanje, kakor Tridentiski sbor uzhi, rekozh: *Ta sveti sbor sposna, de hudo posheljenje ostane v' vojskovanje, ktero ni shkodljivo tistim, kteri s' gnado Jesusovo va-nj ne pervolijo*. Sej. V.

2) Per svetim kerstu sadobimo posvezhujozho gnado boshjo.

Kaj posvezhujozha gnada boshja, ki jo zhlovek per svetim kerstu prejme, njemu dobriga stori?

Ona ga prerodi, ponovi, opravizhi in po-

sveti, de je otrok boshji, in erb nebeshkiga kraljestva. Sveti Pavel je spreobrnjenim Korinzhanam pisal: *Oprani ste, posveženi ste, opraviženi ste v' imenu Gospoda našiga Jesusa Kristusa. I. Kor. 6. 11.*

Je velika ta gnada ?

Nesapopadljiva je letá milost, ker smo po posvezhujozhi gnadi is otrok jese, in pogubljenja otrozi boshji in erbi nebeshkiga kraljestva. Prejeli nismo te neskonzhne dobrote po svojim saflushenji, temuzh po nesaflusheni milosti boshji, kakor sveti Pavel govori: *Nas je (Bog), ne is del pravize, ktere smo storili, ampak po svojim usmiljenji svelizhal s' kopvo prerojenja in ponavljanja svetiga Duha, de smo po njegovi gnadi opraviženi erbi po upanji vezhniga shivljenja. Tit. 3. 5-7.*

3) Po s. kerstu smo otrozi boshji, udje Jesusovi, in prebivalshe svetiga Duha.

Kaj pomeni, de smo po svetim kerstu otrozi boshji ?

To pomeni, de Bog ima po prejetim kerstu lepo dopadenje nad nami, ker nam je vse grehe dobrotljivo odpustil, in de pojdemo v' njegovo kraljestvo, ako sadobljene pravizhnosti ne sgubimo. Sveti Pavel pravi: *Sam (sveti) Duh našimu duhu prizhuje, de smo otrozi boshji. Ako smo pa otrozi, smo tudi erbi. Riml. 8. 16-17. Nasha narvezhi zhasi in frezha*

je ta, de se imenujemo in smo otrozi boshji, otrozi kralja nebes in semlje; to pa naš perganja po sadobljeni visokosti sveto shiveti.

Kaj pomeni, de smo po svetim kerstu udje Jesufovi?

To pomeni de smo saflushenja njegove smerti deleshni, de po njem, svojim poglavarji, imamo duhovno shivljenje, de smo s' njim sdrusheni, in on s' nami. Sveti Paul pravi: *Ne veste, de so vashe telefa udje Jesufovi?* I. Kor. 6. 15. Zhe so našhe telefa udje Jesufovi, so veliko bolj našhe dufhe po njem posvezhene, in s' njim sdrushene. To naš perganja po Jesusu Kristusu, svojimu poglavarju, spodobno shiveti, de ne bomo ostudni udje svete glave, in de saversheni ne bomo. Sveti Paul sopet pravi: *Grehu ste odmerli, shivite Bogu v' Kristusu Jesusu.* Riml. 6. 11.

Kaj pomeni de smo po svetim kerstu prebivalšhe svetiga Duha?

To pomeni, de je gnada svetiga Duha v' kerfheniku, dokler je ne sgubi s' velikim greham. Sveti Paul je Korinzhanam pisal: *Ne veste, de ste tempelj boshji, in Duh boshji v' vas prebiva?* Svet je tempelj, in to ste vi. I. Kor. 3. 16-17. To naš perganja svetlo ohraniti gnado svetiga Duha, de dufhne lepote ne sgubimo, in saversheni ne bomo. Kdor is svojiga ferza is-shene svetiga Duha, is-shene shivljenje svojiga shivljenja, ker bres

njega ni vezhniga shivljenja v'nebesih. Sveti Paul pravi: *Hudo mafhvanje saflushi on, kteri Duhu gnade nezhaft stori.* Hebr. 10. 29.

Dolshnosti po svetim kerstu naloshene.

Ktere dolshnosti so po svetim kerstu naloshene?

Te :

- 1) Katolfhko vero ohraniti.
- 2) Hudizhu in vsimu hudimu vstavljati se.
- 3) Vse sapovedi is ljubesni do Boga spolnovati.
- 4) Po Jesusu Kristusu shiveti.

Sakaj mora kristijan katolfhko vero ohraniti?

Sato, ker je per svetim kerstu obljubil, in ker bres vere svelizhan ne bo. Vsak je bil pred kerstam vprashan: *Kaj shelish od zerkve boshje?* Odgovoril je sam, al po botrih: *Vero.* Duhoven ga je dalje vprashal: *Kaj ti da vera?* Odgovoril je: *Vezhno shivljenje.* Refnizhno je to, de je vera potrebna v'vezhno svelizhanje, in de bres nje se ne pride v'vezhuo svelizhanje. Sveti Paul pravi: *Bres vere je nemogozhe dopasti Bogu.* Hebr. 10. 38. Ker je tedaj nemogozhe bres vere dopasti Bogu, je dolshnost v'katolfhki veri oftati.

Kristjan je dolshen vero katolshke zerkve v' vfi zhiftofi stanovitno ohraniti, de ne veruje ne vezh ne manj, ampak terdno veruje vse, kar je Bog rasodel, in katolshka zerkev uzhi. Zhe zhiste vere nima, ne dopade Bogu, in ne bo svelizhan. Dolshen je tudi sveto vero, al verne refnize serzhno sposnati v' potrebi, in se svoje vere ne sme framovati v' prizho hudobnih al sanizhvavzov. Dolshen je tudi sapopadik dobriga in hudiga po volji boshji imeti, de je refnizhno hudo kar Bog prepoveduje, in refnizhno dobro kar Bog sapoveduje. Volja boshja je po sapovedih rasodeta, in kdor drugazhi misli, soper rasodeto voljo boshjo misli, in nima zhiste vere. Malo kristjanov misli soper verne refnize, ni jih pa malo de spridijo sapovedi, in pravijo: Lash ni greh, al nezhistost je majhna slabost, al kaj drusiga taziga. Tako eni mislijo in govoré soper sapovedi, ker one bersdajo njili hudo posheljenje, kteriga so fushni, in ga premagovati nozhejo.

De bo katolshka vera svelizhavna, bodi ne le zhista, ampak tudi delavna. Verovati vse, kar je Bog rasodel, in v' tej veri oftati, je potrebno, potrebno je pa tudi po rasodeti veri shiveti. Sveti Paul pravi: *Eni govoré, de Boga sposnajo, s' deli pa tajé, ker so nagnusni, in k' nobenimu dobrimu delu perpravni.* Tit. 1. 16. Sveti Jakob tudi pravi: *Kaj vam bo pomagalo, bratje, zhe kdo vero ima, ako dobrih del nima?* 2. 14. Kdor veruje, in po veri ne shivi, bo teshje pokorjen.

Sakaj mora kristjan hudizhu, in vsimu hudimu vstavljati se?

Sato, ker je on per svetim kerstu obljudil, ker je dolshen odpovedati se hudizhu, boshjiga, in vfiga dobriga sovrashniku. Vſak, preden je kerſhen, je vpraſhan: *Se odpoveſh hudizhu?* Odgovori ſam, al po botrih: *Odpovem ſe.* Ravno tako obljudi: *Vſimu njegovimu djanju, in napuhu ſe odpovedati.*

Nihzhe ne more biti bres goſpodarja, ker je ſtvar; ſtvarnik in goſpod vſih je Bog, kterimu je vſak dolshen flushiti. Goſpodarja ſi iſvoliti kakorſhniga hozhemo, ne ſmemo, in tudi dvema goſpodama flushiti, ktera ſta eden drusimu naſproti, ne moremo. Hudizh je ſovraſhnik boſhji, vſih ljudi, in vſiga dobriga; kdor ljubi, hvali, al ſtori kar on uzhi, in ſ'njim potegue, je ſoper Boga, ſvojiga ſtvarnika in goſpoda. Nihzhe hudizha ne ljubi, veliko kristjanov ga pa radi poſluſhajo, ker on uzhi ſvojimu hudimu poſheljenju ſtrezhi. Vſi kristjani ſo ſe odpovedali hudizhu; in veliko is njih mu je pokornih, in ſo ſavolj tiga djanſki laſhniki, kar je greſhna neſveſtoba. Sveti Bonaventura jim pravi: *Hudizhu ſte ſe per svetim kerstu odpovedali, pa hodite vender ſa njim?*

Kaj ſe pravi, vſe ſapovedi is ljubesni do Boga ſpolnovati?

To hozhe rezhi, de ſmo dolshni ljubiti Boga is vſe duſhe, ljubiti in ſpolnovati vſe njegove ſapovedi is ljubesni do njega. Zhlo-

vek je po svetim kerstu saflushenja Jesufove kervi vdeleshen, opravizhen je in posvezhen, de-prejeto pravizhnost ohrani, in v' nebesa pride. Ta nesapopadljiva milost boshja je nashe ljubeshni vredna; ljubimo tedaj Boga, bodimo mu is ljubeshni pokorni, ker je ravno v'tim vsa pravizhnost sapopadena, in tako bomo srezhni vekomaj.

Preden je zhlovek kerfhen mu je rezhen: *Ljubi gospoda svojiga Boga is vsiga ferza, is vse dushe in mozhi.* Ta je prva in nar vekshi sapoved, ker bres ljubeshni je nemogozhe flushiti Bogu, ona je sazhetik in konez vsiga dobriga saflushenja. Ljubeshen je sraven med Bogam in kristjanam, in kdor ne ljubi Boga, rasdere to potrebno saveso, se lozhi od njega, in je sastonj kerfhen. Kdor ne ljubi Boga, ne ljubi, ampak sanizhuje njegove svete sapovedi, ker *spolnovanje postave je ljubeshen.* Riml. 13. 10. Sveti Paul ravno tako sa tiga voljo sapove: *Vse, karkoli delate, storite v' imenu Gospoda Jesusa.* Kolof. 3. 17.

Kaj se pravi po Jesusu Kristusu shiveti?

To se pravi misliti, govoriti, in delati po sgledih in naukih Jesufovih. Dolshni smo Jesufovo shivljenje in nauke, to je, ljubeshen, krotkost, pokorfhino, pokorjenje, poterpeshljivost, in vse drugo v' ferzu nositi, de po tim shivimo, in ravno to je velika dolshnost po svetim kerstu naloshena. Sveti Paul pravi: *Kristus Jesus je dal sebe sa nas, de bi nas*

reshil od vse krivize, in sebi ozhištil ljudstvo, ktero bi njemu dopadlo. Tit. 2. 14.

Kdor po Jesusu shivi, je pravizhen, in bo svelizhan; kdor pa mu podobno ne shivi, je krivizhen, in bo pogubljen. Sveti Paul so-pet pravi: *Ktere je Bog previdil (de bodo svelizhani), je tudi prej odloznil, de bi podobni njegoviga Sinu enaki bili. Riml. 8. 29.*

So vsi kristjani dolshni po Jesusu shiveti?

Vsi so dolshni, bogati in ubogi, mladi in stari, in vsi drugi, ker so po naturi njegovi podloshni, in ker so mu svestobo obljubili. Sveti Sperat, ko je bil savolj vere Jesufove pred neverniga oblastnika poklizan, de bi se veri odpovedal, mu je v' svojem in tovaršhev imenu serzhno odgovoril: *Od tistiga dne, ko smo bili po svetim kerstu posvezheni, smo se hudizhu odpovedali, in smo sa Jesusam hodili; njemu bomo svesti vselej, in bomo veselo umerli savolj njega.* Ravno tako so vsi kristjani dolshni po Jesusu shiveti, in vse raji terpeti, ko njega rasshaliti.

Odrašheni verni so dolshni spolnovati, kar so botri namest njih per svetim kerstu obljubili, ker niso drusiga obljubili kot to, kar je vsaka umna stvar svojimu Stvarniku in Odrešheniku dolshna; ni tedaj isgovora sa njih nepokoršhino.

Ali spolnujejo vsi kristjani kar so per svetim kerstu obljubili?

Malo jih je, de spolnujejo, kar so per

svetim kerstu obljudili. Sveti Paul je spreob-
 bernjenim Filipanam pisal: *Veliko jih je, kte-
 ri, kar sim vam vezhkrat povedal, (sdaj pa
 tudi s' s'olsami povem) shivé ko sovrashniki
 krisha Kristusoviga; kterih konez je pogu-
 bljenje. Fil. 3. 18-19.* Kaj bi pa sveti Paul
 rekel, ako bi sdajne kristjane vidil? Veliko
 kristjanov je, ki prav ne vedo resnizhniga
 kershanstva, in toraj shivé, ko bi kersheni ne
 bili. Sveti Paul jih svari, rekozh: *O vi nes-
 pametni! kdo vas je sapeljal, de resnizi
 niste pokorni pred kterih ozhmi je bil Jesus
 shivo popisal? Gal. 3. 1.* Sveti Avgustin
 resnizhno svari sleherniga hudobniga kristjana,
 rekozh: *Kdor po Kristusu ne shivi, se kri-
 stjan lashnivo imenuje. Sakaj se tedaj ime-
 nujesh, kar nisi? Zhe si kristjan, shivi
 kershanfko.*

*Od kod je, de malo kristjanov po oblju-
 bah svetiga kersta shivi?*

Is hudiga posheljenja je to. Hudizh,
 vsiga dobriga sovrashnik, je perfejal luliko
 v' serze pervih porodnikov, v' kterih smo vsi
 greshili; ta pa obroduje obilni sad veliko gre-
 hov. Hudo posheljenje' ostane po kerstu v' voj-
 skovanje, in tistim ni shkodljivo, ki se serzhno
 premagujejo, veliko pa jih je hudimu poshe-
 ljenju pokornih, is tiga so grehi in grehov
 pohujshanje, in tako so tudi kershanfke de-
 shele s' vsim hudim napolnjene. Nashe hude
 zhase je sveti Paul prevedil, in svojimu ljubi-
 mu uzhenzu Timoteju pisal: *Vedi, de bodo*

v' poslednjih dnevih nevarni zhasi: ker bodo ljudje sebe ljubili, lakomni, bahazhi, napuhnjeni, preklinjavzi, starishem nepokornih, nehvaleshni, hudobni, neusmiljeni, nepokojni, opravljivi, nezhisti, in bodo bolj ljubili sladnosti, kakor Boga. Tim. 3. 1-4.

Kaj je kristjanam storiti, de po Jesusu Kristusu shive?

De kristjani po svojim poklizu, in svoji visokosti Kristusu podobno shivé, naj njega, nebeshkiga uzhenika, premislijo, in naj ga vedno prosijo obilne gnade, s' ktero premagujejo svojo naravno spazhnost. Ni kerfhanške pravizhnosti v' nas, zhe po pravizhnim Jesusu ne shivimo; ni pravizhnosti bres vedniga premagovanja, in ni premagovanja bres pomozhi gnade boshje. Vsa modrost je prav sposnati Jesusa Kristusa, vsa pravizhnost al svetost je po njem shiveti, in vsi naj gorezhe prosijo, de jo s' pomozhjo gnade boshje doseshejo. Sveti Jakob pravi: *Kdor modrosti potrebuje, naj prosi Boga, kateri vsem obilno daje. 1. 5.*

So kristjani dolshni premisliti in ponavljati, kar so per svetim kerstu obljubili?

Dolshni so, de se zhe dalje bolj vne-majo Bogu svesto flushiti. Veliko kristjanov to posabi, in spomnijo se le de so rojeni in kerfheni v' dan svojiga godu, de pojedino napravijo.

Kdaj se spodobi ponoviti, kar smo per svetim kerstu obljubili?

Ponoviti obljube per svetim kerstu storjene, smo dolžni; leté pa ponoviti se nar bolj spodobi:

- 1) Kmalo ko v'léto rasfodka pridemo.
- 2) Pred sveto birmo.
- 3) V' dan svojiga godu.
- 4) Pred spovedjo in obhajilam.
- 5) Velikonozhno in biakushtno saboto.
- 6) V' zhasu skushnjave.
- 7) Vezhkrat v' shivljenji, in fosebno v' nevarni bolesni.

Kako se ponovi, kar smo per svetim kerstu obljubili?

Tako: Verujem v' Boga Ozheta, Sina in svetiga Duha. Verujem v' Jesufa Kristusa, Sina Boshjiga, Boga in zhloveka skupaj, kteri je zhloveshki rod s' svojo smertjo odreshil. Verujem vse, kar je Bog rasodel, Jesuf uzhil, in katolshka zerkev uzhi. Sahvalim Ozheta, Sina in svetiga Duha, v' kterih imenu sim ker-shen bil, savolj vsih prejetih dobrot, kterih sim nevreden. Is serza me grevajo vsi moji grehi s' kterimi sim usmiljeniga Boga rasshalil; in se v' novizh odpovem hudizhu, vsm graham, in vsmu napeljevanju v' grehe. Terdno obljubim s' pomozhjo gnade boshje po kershanku shiveti, vse raji terpeti in sgubiti, ko vero sapustiti, al kako sapoved prestopiti. O

usmiljeni Bog! poterdi me s' svojo mogozhno gnado, in stori me svojiga svestiga flushabnika, de dofeshem, kar si mi dobrotljivo obljubil. *Amen.*

Od botrov.

Ali je stara navada v' katolskhi zerkvi, de so botri?

Stara navada je to, kakor prizhuje Tertulian, sveti Avgushtin in drugi. V' zhasu apostelnov so oni, ki so se is Judov in neverzov spreobrnili, bres botrov kersheni bili; potlej pa, ko je vezh vernikov bilo, je zerkev sapovedala, de naj botri bodo per majhnih, in per odraslenih, ki s. kerst al s. birmo prejmejo.

Sakaj zerkev sapoveduje de morajo botri biti?

Zerkev is vezh dobrih namenov to sapoveduje: losebno pa,

1) De botri nesejo, al spremijo njega, kateri je k' svetimu kerstu namenjen.

2) De duhovnimu povedo, kakoshno bo njegovo ime; zhe je bil al ne doma oblit, in namesti njega odgovarjajo, ako sam ne more.

3) De so prizhe prejetiga kersta.

4) De sa njegovo dusho gorezhe skerbé.

Kakofhni morajo botri biti?

Zerkev sapoveduje, de so botri tiga svetiga opravila vredni, to je,

1) De so katolshke vere, ker ljudje krive vere so nevredni vdeleshiti se svetih skrivnost, in so neperpravni po naukih zerkve odgovarjati in skerbeti sa svelizhanje njih, ktere so v' kerst dershali.

2) De so v' katolshki veri dobro uzheni, ker drusih uzhiti ne morejo, ako so nevedni.

3) De so she birmani, in prejeli popolnamost kerfhanfkiga shivljenja, de bodo druge vterjevali v' veri in v' vsm dobrom.

4) De so kerfhanfkiga poboshniga shivljenja, ker krivizhniki, pijanzi, preklinjeavzi, zerkvi nepokorni, in drugi ozhitni gresniki so nevredni in neperpravni v' prizho zerkve obljubiti, de bodo sa drusih svelizhanje skerbeli, zhe sa svoje svelizhanje ne skerbé. Kako bodo botri namesti otroka odgovorili: Se odpovem hudizhu, njegovimu djanju in napuhu, ako mu oni flushijo?

5) Spodobi se tudi, de niso botri premladi, ker sami vojvoda potrebujejo; al prestari, ker mordé svoje duhovne otroke prehitro sapuste; al predelezhi doma, al nesnaniga jesika, de morejo svoje duhovne otroke uzhiti, in jih po poti pravizhnosti voditi.

Kakofhne dolshnosti imajo botri do tih, ktere so v' kerst dershali?

Dolshni so pomagati, de so po kerfhanfko srejeni;

1) Dolshni so jih sosebno ljubiti, ker so njih duhovni ozhetje, al matere.

2) Skerbeti morajo, de so po kerfhanfko srejeni, in de obljube svešto spolnujejo.

3) Dolshni so sa-nje moliti, jih v'potrebi svariti, in jim dober sgled dajati, de poboshno shivé.

So vsi botri dolshni to spolnovati?

To jih po okolifhinah vezh al manj veshe. Zhe so porodniki fkerbni sa svoje otroke, in si persadenejo jih po kerfhanfko srediti, so botram njih dolshnosti polajfhane; ako pa tisti, ktere so v'kerst derшали, porodnikov nimajo, al jih neskerbne, al neuzhene imajo, so botri dolshni si persadjati svoje dolshnosti po mozhi spolnovati.

Kaj so porodniki botram svojih otrok dolshni?

Dolshni so jih sosebno ljubiti, ker so oni pomagavzi v'kerfhanfskim srejenji njih otrok.

Kaj je vsak svojim botram dolshen?

Vsak je dolshen svoje botre sosebno ljubiti, spofhtovati, bogati, in sa nje moliti,

*Molitve in opravki per deljenji svetiga kersta
popisani in raslagani.*

O p o m b a.

Dobro in koristno je majhno raslaganje opravkov svetiga kersta, de kristjani vedo kakofni so bili pred kerstam, in kaj so po prejetim kerstu. Jesus Kristus je sapovedal kershvati s' naturno vodo, in s' boshjo besedo v' odpushtenje grehov. Sapovedal je s' vodo kershvati v' imenu Ozheta, Sina in svetiga Duha; sveta zerkev je pa molitev in opravke perstavila, de vsi vedo, kaj dobriga po svetim kerstu prejmejo. Dobro je tedaj vse to kratko raslagati, de bo Jesus hvaljen, kateri je sveti kerst postavil.

*Botri perneso otroka k' svetim kerstu, in
s' njim zhakajo pred zerkvenimi vratmi.*

- * Zerkev, al boshja vesha je podoba katolske kershanske zerkve, in toraj botri ne gredo va-njo s' otrokam, ampak sunaj zerkve zhakajo, ker on va-njo ne sme, dokler kershen ni, ker je v' grehu. S' svetim kerstam le se pride v' katolsko zerkev, in v' nebesko kraljestvo; kdor kershen ni, ni ud zerkve, odlozhen je od nje, in ne pride v' nebesko kraljestvo, kteriga je boshja vesha podoba. To preprizha, de je tudi otrok kershanskih poroduikov, otrok jese in mshvanja, preden je kershen.*

Duhoven vprašha botre, kateri so otroka pred zerkve pernešli:

Kako bo ime timu otroku?

Botri odgovore:

Jakob.

* Otrok vernih, al slabovernih porodnikov k' svetimu kerstu namenjen dobí imé po kakim svetniku, in se mu ne sme dati prasno al nizhemurno ime. — Zhloveku je ime dano is dveh namenov: pervizh sato de se ljudje raslozhijo; drugizh, de kristjan skerbno shivi po svetniku, kteriga imé ima; in ravno to misli zerkve. *

Duhoven vprašha:

Jakob, kaj shelish od zerkve boshje?

Botri namesti otroka odgovoré:

Vero.

Duhoven dalej vprašha:

Kaj ti da vera?

Botri odgovoré:

Vezhno shivljenje.

* Duhoven vprašha: *Kaj shelish od zerkve boshje?* de on sam, al po botrih rasodene svojo sheljo sveti kerst prejeti. To tudi kashé misel katolshke zerkve, de ona nikogar ne fili, ampak de hozhe radovoljne kristjane imeti. Kdor je tedaj sunaj katolshke zerkve, naj profi va-njo, de se uzhi prav verovati, in de po zhisti veri prejme vezhno shivljenje. *

Duhoven mu rezhe :

Ako hozhefh v' shivljenje iti, spolnuj sapovedi. Ljubi gospoda svojiga Boga is vfiga svojiga serza, is vse svoje dushe, in is vse svoje pameti; in svojiga blishniga ko sebe.

- * Te besede so fosebno poduzhne. Duhoven mu v' imenu zerkve rezhe: *Ako hozhefh v' shivljenje iti, spolnuj sapovedi.* Shelih vero katolske zerkve, ker bres nje ne bofh svelizhan; tvoja shelja je dobra, ker v' katolski zerkvi le je prava vera v' vezhno svelizhanje; vera sama pa ni sadofti, temuzh, treba je de spolnujesh sapovedi, katerih sapopadik je ta: Ljubi Boga is vse dushe, in ljubi blishniga kakor sebe. *

Duhoven dahne trikrat v' oblizhje otroka, in rezhe :

Pojdi is njega, nezhisti duh, in daj prostor svetimu Duhu.

- * Duhoven dahne trikrat v' otrokovo oblizhje, de posnema Kristusa, kteri je po svojim vstajenji k' svojim apostelnam prishel, in jim rekel: *Prejmite svetiga Duha.* Jan. 20. 22. Duhoven v' Jesufovi oblasti sapove hudizhu prozh iti, in dati prostor svetimu Duhu, ker hudizh in sveti Duh ne moreta biti skupaj v' zhloveku. Hudizh je nezhisti duh imenovan, ker je v' grehu, in v' grehu vterjen. Maschnikove besede, s' kterimi sapove hudizhu is zhloveka iti, de on po svetim kerstu prejme gnado svetiga Duha, preprizha-

jo, de je nekeršhen zhlovek v' oblasti hudizhevi. *

Duhoven potlej sasnamnja otroka s' svetim krisham na zhelu in na perfihi, rekoh :

Prejmi snamnje svetiga krisha na zhelu †, in na serzu †, vsami s' njim vero nebeskkih sapoved, in shivi tako, de bosh tempel boshji biti samogel.

* Duhoven je prej sapovedal hudizhu prozhi, in dati prostor svetimu Duhu; sdaj pa sasnamnja zhloveka k' svetimu kerstu namenjeniga s' krisham na zhelu in na perfihi, de s' tim kashe veliko mozh krisha Jesufovisa, kteriga saflushenje premaga hudizha. Duhoven sasnamnja otroka na zhelu s' svetim krisham, de se ne bo framoval Jesufa in njegovih sapoved. Sasnamnja ga tudi s' svetim krisham na perfihi, de ljubi sapovedi boshje, in de je prebivalšhe svetiga Duha: in ravno savolj tiga moli tako: *

M o l i m o.

Profimo te, Gospod, milosiljivo ušlihi našhe prošnje, in tiga isvoljeniga Jakoba s' vtisnjenjem svetiga krisha sasnamnjaniga s' stanovitno mozhjo obrani, de perve nauke tvoje viške zhafti ohrani, in s' spolnovanjem tvojih sapoved v' zhaft prerojenja priti saflushi. Po Kristufu Gespodu našhim. Amen.

Duhovem potlej poloshi svojo roko na glavo otrokovo, in moli:

Vfigamogozhni vezhni Bog, Ozhe gospoda nashiga Jesufa Kristusa, milostljivo poglej letiga svojiga flushabnika Jakoba, kteriga si dobrotljivo poklizal k' pervim naukam vere: is-sheni is njega vso slepoto serza; rastergaj vse satanove saderge, s' kterimi je svesan bil; odpri mu, Gospod, vrata svoje milosti, de bode s' snamujem tvoje modrosti napolnjen, bres smradu vsih hudih shelj, in po prijetnim duhu tvojih sapoved vesel v' tvoji zerkvi tebi flushil, in vsaki dan (v' dobrim) rastel. Po tistim Kristusu Gospodu nashim. *Amen.*

* Duhoven poloshi svojo roko na otrokovo glavo, in to kashe, de je Bogu posvezhen, in de ga bo Bog obvaroval s' svojo mogozhno gnado. Dokler duhoven dershi svojo roko nad otrokam, moli sa-nj, de bi po prejetim kerstu shivel Bogu v' zhaft. *

Duhoven dene otroku v' usta enmalo posvezhene soli, rekozh:

Jakob, vsemi sol modrosti: sprava naj ti bo v' vezhno shivljenje.

* Sol pomeni modrost, ktera je nar potreb-nishti dar. Sol stori jedi prijetne in dobre, in modrost stori nashe dela vshezhne Bogu. Sol stori jedi prijetne in dobre, in sol v' usta dana pomeni sheljo zerkve, de bi Bog dal kerfheniku veselje do rasodetih resniz, ktere so slabimu zhloveku grenke, ako on ne

pomaga. Sol ohrani mesó, de se ne ušmra-
di, in ravno sato zerkev profi, de bi Bog
keršheniga zhloveka s' svojo gnado ohranil
bres greha. *

Duhoven potlej rezhe :

Mir bodi s' teboj.

Slushabnik odgovori :

In s' tvojim duham.

M o l i m o.

Bog nashih ozhetov, Bog stvarnik vse
refnize, ponishno te profimo, de se milostlji-
vo osresh na tiga svojiga slushabnika Jakoba,
in de njega, ki sdaj leto pervo pasho soli
okusi, ne pustish dalej lakoto terpeti, de bi ne
bil s' nebeshko jedjo nasiten, ampak de bo
vselej v' duhu gorezh, v' upanji vesel, in tvoji-
mu imenu vedno slushil. Perpelji Gospod,
h' kopvi noviga prerojenja, de bo s' tvojimi
vernimi vezhno plazhilo tvojih obljud saflushil.
Po Kristufu Gospodu nashim. *Amen.*

Sarotim te, nezhisti duh, v' imenu Ozhe-
ta †, in Sina †, in svetiga Duha †, de gresh,
in pobegnesh is letiga slushabnika boshjiga Ja-
koba, ti preklet obsojen, ker on ti sapové,
kteri je s' nogami po morji hodil, in Petru,
ko se je topiti sazhel, svojo desnizo pomolil.
Sposnaj tedaj, preklet hudizh, svoje obsoje-
nje, in daj zhašt shivimu in refnizhnimu Bo-
gu, daj zhašt Jesufu Kristufu njegovimu Sinu,
in svetimu Duhu : in pojdi is letiga slushabnika
boshjiga Jakoba, ker njega je sebi Bog in

gospod nash Jesus Kristus k' svoji gnadi, k' posvezhenju, in studenzu kersta milostljivo poklizal.

* Duhoven sarotuje hudizha, in mu v' imenu Ozheta, Sina in svetiga Duha sapoveduje is zhloveka iti k' svetimu kerstu namenjeniga; to prizhuje de vsaki zhlovek, in tudi majhin otrok je pred kerstam v' oblasti hudizhevi savolj poerbaniga greha. *

Duhoven sasnamnja otroka na zhelu s' krishem, rekozh:

In letega snamnja svetiga krisha †, ktero mi njegovimu zhelu damo, se ti, preklet hudizh, ne predersni nikoli ofkruniti. Po tistim Kristusu gospodu nashim. *Amen.*

Duhoven poloshi roko na glavo otrokovo, in rezhe:

Tvojo vezhno in nar pravizhnishmi milost prosim, sveti Gospod, vfigamogozhni Ozhe, vezhni Bog, sazhetnik svetlobe in resnize, nad tim tvojim flushabnikom Jakobam, de njega s' svitlobo svoje modrosti rasvetlish; ozhisti in posveti ga; daj mu pravo uzhenost, de bo vreden gnade tvojiga kersta, de ohrani stanovitno upanje, ravni svet in sveto uzhenost. Po Kristusu Gospodu nashim. *Amen.*

Duhoven poloshi konez fhtole na otroka, in ga pelje v' zerkev, rekozh:

Jakob, pojdi v' tempelj boshji, de imash del s' Kristusam v' vezhno shivljenje. *Amen.*

* Rezheno je she bilo, de je zerkev podoba katolshke zerkve, in nebeshkiga kraljestva. Ker je otrok po botrih profil Jesufovo vero, ga duhoven pelje v' zerkev, v' snamnje, de se po veri pride v' nebeshko kraljestvo. Duhoven poloshi konez shtole na otroka; shtola pa pomeni oblast, ktero je Jesus svoji zerkvi dal sprejemati vse ljudi, kateri is ferza shelé v' katolshko zerkev po svetim kerstu priti. *

Ko so v' zerkev prishli, duhoven glasno govori apostoljsko vero, in botri sa njim:
Verujem v' Boga Ozheta vfigamogozhniga i. t. d.

Tudi Ozhe nash, al Gospodovo molitev, in botri sa njim namesti otroka:
Ozhe nash, kateri si v' nebesih. i. t. d.

* Otrok je po botrih profil vero katolshke zerkve; (zhe je odrashen, sam profi): sa tiga voljo duhoven glasno móli apostoljsko vero, de mu pové in rasodene poglavitne resnize, ktere katolshka zerkev veruje. Botri, namesti otroka klezhe molijo sa duhovnim, de fkashejo sposhtovanje veri katolshke zerkve. Botri glasno, al vsaj umevno molijo, de rasodevajo svojo vero. Ostanik je to stare navade. Duhovni so odrashene, ki so sheleli v' zerkev priti, skerbno uzhili, in oni so katolshke resnize ozhitno sposnali v' zerkvi, preden so kerfheni bili. Ako je sdaj kak odrashen zhlovek

kerſhen , mora ravno tako pred kerſtam ozhitno rasodeti kar veruje.

Po apoſtolski veri ſe Ozhe naſh moli , to pa v' ſnamnje , de , kdor terdno veruje , ſaupljivo klizhe v' Boga , rekozh : Ozhe naſh , in ga ſaupljivo proſi , ker je vernik otrok boſhji. *

Preden je otrok kerſhen , duhoven govori to ſarotenje :

Sarotim te , veſ nezhiſti duh , v' imenu Boga Ozheta vſigamogozhniga † , in v' imenu Jeſufa Kriſtufa ſinu njegoviga , goſpoda in ſodnika naſhiga † , in v' mozhi ſvetiga Duha † , de greſh iſ lete boſhje podobe Jakoba , kteriga je naſh Goſpod v' ſvoj ſveti tempelj miſliſljivo poklizal , de bo prebivalſhe ſhiviga Boga , in de ſveti Duh v' njem prebiva. Po tiſtim Kriſtufu goſpodu naſhim , kateri bo priſhel ſoditi ſhive in mertve , in ſvet ſ' ognjem. Amen.

Duhoven ſe ſ' ſlino ſvojih uſt dotakne uſheſ otrokovih , rekozh :

Ephata , to je : Odprite ſe.

Potlej ſe noſniſ dotakne , rekozh :

K' prijetnimu duhu. Ti pa hudizh pobegni , ker ſe bo ſodba boſhja perbliſhala.

* Zhlovek je po ſpazheni naturi gluh in muſtaſt , in toraj ne ſliſhi , ne ume in ne govori boſhjiga , ako ga Bog ne osdravi ſ' ſvojo gnado. On je podoben zhloveku gluhi-

mu in mutaſtimu, kteriga je Jeſuf s' ſlino ſvojih uſt, in s' ſvojo vſigamogozhno beſedo oſdravil. Mar. 7. 32-35. Glafhez ne ſliſhi, kar drugi govoré, in govoriti ne vé; duhoven ſe toraj njegovih uſheſ dotakne, rekozh: *Odprite ſe*; in potlej njegovih noſniz, rekozh: *K' prijetnimu duhu*, de bi on s' pomozhjo gnade ſvetiga Duha rad poſluſhal boſhje nauké, in de bi mu oni prijetno diſhali al dopadljivi bili. Duhoven ſapové hudizhu pobegniti is njega, ker *ſe bo ſodba boſhja perblishala*, to je, de bo permoran njega ſapuſtiti, ker bo kmalo kerſhen, in de bo po kerſtu prebivalſhe ſvetiga Duha.*

Duhoven potlej vpraſha k' kerſtu namenjeniga, rekozh:

Jakob, ſe odpoveſh hudizhu?

Botri nameſti otroka odgovoré:

Odpovem ſe.

Duhoven:

In vſimu njegovimu djanju?

Botri:

Odpovem ſe.

Duhoven:

In vſimu njegovimu napuhu?

Botri:

Odpovem ſe.

* Kar zhlovek, k' ſvetimu kerſtu namenjen,

ſam, al po botrih obljudi, odpovedati ſe hudizhu, vſimu njegovimu djanju in napuhu, je obljuditi in ſpolnovati dolſhen. Vſak je dolſhen, naj obljudi al ne obljudi, odpovedati ſe hudizhu boſhjiga in vſiga dobriga ſovraſhniku; in je dolſhen flushiti vſigamogozhnimu Bogu, ſvojimu uſmiljenimu ſtvarniku. Botri ſzer nameſti otroka obljudijo pa je vender vſak kriſtjan dolſhen po tih obljudah ſhiveti, ker ni drusiga po ſvojih botrih obljudil ko to, kar je Bogu dolſhen, in, zhe po tih obljudah ne ſhivi, ne bo ſvelizhan. *

Duhoven pomozhi pavz v' olje katehumenov ali novinzov v' veri imenovano, in pomashe otroka na perſih, in med plezhami v' podobi krisha, rekozh:

Te pomashe $\dagger$ s' oljem ſvelizhanja, v' kriſtuſu $\dagger$ Jeſuſu goſpodu naſhim, de imaſh vezhno ſhivljenje. Amen.

* Sveto masilo, s' kterim duhoven pomashe otroka na perſih in med plezhami, pomeni gnado, ktero Jeſuf daje tiſtim, ki ſe njegovimu jarmu podverſhejo, de ga poterpeſhljivo in ſerzhno noſijo. V' ſtarih zhaſih ſo ſe tekarji, in uni, ki ſo ſe v' ograji ſkuſhali, masali, de ſo bili gibzhuſhi; ravno tako Jeſuf ſvoje vojſhake mashe s' masilam ſvoje gnade, de ſo urniſhi, in ſovraſhnikam odidejo. *

Duhoven potlej vpraša :

Jakob, veruješ v' Boga Ozheta vfigamogozhniga stvarnika nebes in semlje?

Odgovori sam, al po botrih :
Verujem.

Duhoven :
Veruješ v' Jesufa Kristusa, Sinu njegoviga ediniga, kateri je rojen bil, in je terpel?

Odgovori :
Verujem.

Duhoven :
Veruješ v' svetiga Duha, sveto katolshko zerkev, gmajno svetnikov, odpushtenje grehov, in vezhno shivljenje?

Odgovori :
Verujem.

* Ako ravno je zhlovek, h' kerstu namenjen, sam al po botrih profil vero katolshke zerkeve, in je potlej sposnal poglavitne resnize v' Apostolski veri sapopadene, ga duhoven, preden je kerfhen, vender spet vpraša, de ve njegovo stanovitnost v' nji. To tudi pomeni veliko skerb vse duhovshine, in de so oni proshnjavze natanko skufili, zhe resnizhno al hinavsko shele v' zerkev boshjo.*

Duhoven potlej vpraša :
Jakob, hozheš kerfhen biti?

Odgovori sam, al po botrih :
Hozhem.

* Duhoven ga spet vprašha, zhe sheli kersta, ker zerkev nikogar ne fili se veri podvre-zhi, al se dati kerstiti, ampak, zhe po gna-di svetiga Duha preprizhan, sheli in hozhe.*

Duhoven ga kersti, rekozh:

Jakob, jest te kerstim v' imenu Ozheta †, in Sina †, in svetiga Duha †. *Amen.*

Duhoven pomozhi pavz, v' sveto krismo, in pomashe dete verh glave v' podobi krisha, rekozh:

Vfigamogozhni Bog, Ozhe gospoda nashiga Jesufa Kristufa, kateri te je prerodil is vode, in svetiga Duha, in ti vse grehe odpustil, on naj te pomashe s'Krismo svelizhanja † v' tistim Kristufu Jesufu gospodu nashim v' vezhno shiv-ljenje. *Amen.*

Duhoven rezhe:

Mir tebi.

Slushabnik odgovori:

In s' tvojim duham.

* Krisma pomeni Kristufa, Kristuf pa poma-sanza, ker on je sgolj svetosti, in isvir vse svetosti sa tiste, ktere je odlozhil v' vezhno shivljenje. Kerfhen zhlovek je tedaj po-svezhen, ker je Jesusove svetosti vdeleshen, de sveto shivi v' vezhno shivljenje. Duhoven mu potlej rezhe: *Mir tebi*, in prav, ker so mu vsi grehi odpustheni, je s' Jesusam sdrushen, in pojde v' vezhni mir, zhe ne od-pade s' velikim greham.

*Duhoven dene belo ruto na otroka, re-
kozh :*

Vsemi belo oblazhilo, ktero neomadeshano pernesi pred sodni stol gospoda nashiga Jesufa Kristusa de dofeshesh vezhno shivljenje. *Amen.*

* Bela ruta pomeni gnado, nedolshnost in svetost po svetim kerstu prejeta. Duhoven ga opomni, de naj prejeta gnado ohrani; ako ne, bo sodniku, Jesufu Kristufu, odgovor dajal. Bela ruta, ktero duhoven dene na otroka, pomeni tudi belo oblazhilo, v' kteriga so oblekli odraslene po prejetim kerstu, kteriga so ofem dni nosili. Velko, al velikonozhno saboto kersheni, so belo oblazhilo do perve nedelje po velikonozhni nosili, in ravno sa tiga voljo se *Bela nedelja* imenuje.*

*Duhoven njemu al botram poda gorezho
svezho, rekozh :*

Vsemi gorezho svezho, in ohrani bres madesha svoj kerst; spolnuj sapovedi boshje, de kader bo Gospod k' shenitvanju prishel, morefh njemu naproti iti s' vsimi svetniki v' nebeski kraljevi hifhi, in pridefh v' vezhno shivljenje, de shivish vekomaj. *Amen.*

* Gorezha svezha veliko rezhi pomeni. Ona pomeni Jesufa Kristusa, kteri je luzh sveta. Pomeni nasho shivo vero v' Jesufa Kristusa Sina Boshjiga. Pomeni ljubesen do Boga, ker je ljubesen ognju permerjena. Pomeni vse nasho dobre dela, ktere so is ljubesni do Boga. Vse rezheni se v' tih besedah sa-

popade: *Po veri Jesusovi shiveti is ljubesni do njega.*

Gorezha svezha je kristjanu per svetim kerstu podana, in mu bo podana v' sadnji uri, de s' tim prizhuje, de hozhe v' sveti veri umreti, ktera mu je bila per svetim kerstu s' posvezhujozho gnado vlita. Prav je to, zhe je spolnoval boshje sapovedi, in ko otrok svetlobe shivel, ker pojde v' vezhno luzh. *

Duhoven mu na sadnje rezhe :

Jakob, pojdi v' miru, in Gospod bodi s' teboj.

* Te kratke besede obilni nauk sapopadejo. Duhoven ga klizhe po imenu, de fkerbneje poslusha, kar mu povedati hozhe, in mu potlej rezhe : *Pojdi v' miru.* To je, premisli, kaj si bil pred kerstam, in kakshin si po kerstu : sovrashnik boshji si bil, sdaj pa otrok boshji, in erb nebeshkiga kraljestva ; mir si dosegel, pojdi v' miru, in ga ohrani s' svestim spolnovanjem boshjih sapoved, de pojdesh v' vezhni mir. Duhoven mu tudi rezhe : *Gospod bodi s' teboj.* To je, dosegel si mir, bres boshje pomozhi pa ga ne moresh ohraniti ; is serza ti tedaj voshim, de bo Bog s' teboj, in ti pomaga s' svojo gnado ohraniti prejeta pravizhnost. Bodi tudi ti s' Bogam, profi ga sa gnado, svesto mu flushi, in ga ne sapusti, de ga bosh vshival vekomaj. *Amen,* to je, naj se ti godi, ka-

kor sim rekel, de pridešh v' vezhno svelizhanje. *

Od sakramenta svete birme.

Kaj je, in de je resnizhen sakrament.

Kaj je sveta birma?

Sveta birma je sakrament nove saveše, s' kterim kristjan s' pokladanjem fhkofovih rok, s' boshjo besedo, in s' svetim masilam prejme gnado, de svojo vero serzhno fkasuje, in se moshko vojskuje soper dushne sovrashnike. Firma al birma je is latinske besede, in pomeni vterditi al vterjevati; ta sakrament bi se tedaj prav *sakrament vterjenja* imenoval.

V' zhim sta sakrament svete birme in svetiga kersta raslozhena?

Timu vprashanju sveti papesh Melkiad odgovori, rekozh: *Per svetim kerstu sveti Duh daje pravizhnost al svetost, per sveti birmi pa daje gnade popolnamost: v' svetim kerstu smo prerojeni, per sveti birmi smo vterjeni v' vojskovanje: v' kerstu smo ozkisheni, v' sveti birmi sadobimo mozh: per svetim kerstu smo odbrani v' vojashtvo, in per sveti birmi smo s' oroshjem ofkerbljeni, de se vojskujemo?*

Je sveta birma resnizhen sakrament?

Sveta birma je resnizhen sakrament nove

saveše. Dolšni smo terdno verovati, da je Jezus postavil sakrament svete birme, zhe ravno ni tuga v' svetim evangeliju sapisaniga, ker v' Djanji apostelnov po svetim Lukeshu v' svetim Duhu popisanim obilno prizhvanje najdemo. V' Djanji apostelnov je tako sapisano: *Kader so aposteljni, kteri so bili v' Jerusalemu, slishali, da je Samarija boshjo besedo prejela, so k' njim poslali Petra in Janesa. Kader sta ona prishla, sta sa-nje molila, da bi svetiga Duha prejeli: ker v' nobeniga njih s'he ni bil prishel, ampak samo kersheni so bili. Tedaj sta roke na nje pokladala, in so prejeli svetiga Duha. 8. 14-17.* Apostelnov Djanje sopet prizhuje: *Ko je Paul v' Efes prishel, in je nektare uzhenze nashel, jim je rekel: Ste prejeli svetiga Duha? Oni so mu odgovorili: Slishali nismo da je sveti Duh. On pa je rekel: V' kom ste tedaj kersheni? Odgovorili so: V' kerstu Janesovim. Sveti Paul jih je uzhil in kerstil, in ko je na-nje roke položil, je sveti Duh na-nje prishel, in so jesike govorili in prerokvali. 19. 1-6.*

Kaj prizhuje s'he, da sveta birma je resnizhen sakrament?

Katolska cerkev prizhuje, ki je vselej in povsod uzhila in prizhevala, da sveta birma je resnizhen sakrament nove saveše. Po tim stanovitnim nauku je Tridentški sbor soper krivoverze fklenil: *Kdor rezhe, da je sveta birma prasna rezh, in ne sakra-*

ment, bodi smed vernikov isbrisan. Sej. VII.

Kdo ima oblast birmovati?

Le škofje so navadni delivzi svete birme. Le aposteljni so perve kristjane birmovali. Djanje apost. 8. 15. in 19. 6. Tridentški sbor je soper krivoverze sklenil tako : *Kdor pravi, de svete birme navadni deliviz ni sam škof, ampak vsak masnik, bodi smed vernikov pahnjen. Sej. VII.*

Sakaj le škofje navadno birmujejo.

Sato, ker sakrament svete birme daje popolnamost gnade svetiga Duha, in toraj so škofje, nastopniki apostelnov, in poglavarji zerkve, nje navadni delivzi.

Kako škof birmuje, in kaj to pomeni.

Kako škof birmuje?

Tako. Škof nad birmanzi svoje roke rasprosti in moli, de sveti Duh pride v' nje s' svojimi darmi. Pomashe potlej sleherniga njih na zhelu s' sveto krismo v' podobi krisha, rekozh : *I, sasnamnjam te s' snamnjem + krisha; in vterdim te s' krismo svelizhanja : v' imenu Ozheta, in Sina, in svetiga Duha.* Ko škof sleherni Perfhono svete Trojize imenuje, stori krish s' svojo roko nad birmanzam. Po tim ga mehko vdari na lize, rekozh :

Mir s' teboj. Ko je vse to opravil, gre k' altarju, sopet moli nad njimi, in jim sveti shengen da.

Sakaj shkof prej moli nad birmanzi, preden jih birmuje?

Shkof moli nad birmanzi preden jih birmuje, al preden jih s' sveto krismo pomashe, de sveti Duh pride v' nje s' svojimi darmi. Vsi prizhujozhi, in birmanzi sosebno, naj klezhe gorezhe molijo, in profijo Boga, de jim svetiga Duha poshlje.

Kaj pomeni pokladanje rok shkofovih nad birmanzi?

Pokladanje rok shkofovih nad njimi, dokler on moli sa nje, pomeni boshjo pomozh in brambo nad njimi, de jih bo Bog obvaroval in ohranil. To je po navadi aposteljnov, kateri so roke na nje poloshili, in molili de bi verni prejeli svetiga Duha. Djanj. ap. 8. 17.

Kaj pomeni pomasanje s' sveto krismo?

To pomeni namen in mozh gnade svetiga Duha, ki jo birmanzi prejmejo, ktera ohrani in poviksha poprejšhno gnado, daje serzhnost in rodovitnost dobrih del, ktere so prijetni duh v' Kristusu Jesusu. Krisma je masilo is olja in dishav po molitvi shkofovi posvezheni. Olje sveti, hladi, in daje mozh; dishave pa so zhloveku prijetne, in ohranijo meso nestrohljivo. Ravno to gnada svete birme stori kerfhanški dushi; hladi hudo posheljenje, de

ga leshej premaguje; daje rodovitnost de svetimo s' dobrimi deli, drusim difhimo s' dobrim sgledam, in se v' dobrim ohranimo.

Sakaj fhkof pomashe birmanza na zhelu v' podobi krisha?

Sato, ker sveta birma, in vsi drugi sveti sakramenti imajo svojo mozh po nefkonznim saflushenji smerti Jesufove na krishi.

Sakaj fhkof pomashe birmanza na zhelu?

Sato ga s' sveto krismo pomashe na zhelu, de se krisha Jesufoviga, in njegovih naukov ne framuje. Vlak lohka vidi snamnje, ki ga drugi na zhelu ima, in kristjan se rado-voljno podvershe snamnju krisha Jesufoviga, de se s' njim hvali, de vero Jesufovo in njegove sapovedi serzhno sposna in spolnuje v' pri-zho drusih. Shkof ga pomashe s' sveto kris-mo na zhelu v' podobi krisha, de se vé na-men svete birme, ktera daje gnado velike serzhnosti, de birmanz lohka ostane svešt Bo-gu, zhe je ravno sanizhevan in preganjan.

Sakaj fhkof vdari birmanza na lize?

Sato, de ga skufha, zhe je on, ki je sa-krament svete birme, al sakrament vterjenja prejel, resnizhno stanoviten in perpravljen, sa vero in sapovedi nadloge in preganjanje preterpeti.

Kaj pomenijo fhkofove besede: Mir s'teboj?

Pomenijo, de birmanz ima mir, in ga vshi-

va, zhe ravno vse hudo terpi savolj svetiga imena Jesufoviga. Shkof, ko je birmanza na lize vdaril, mu bersh rezhe: *Mir s' teboj*, in mu s' tim hozhe rezhi: Terpi in preterpi vse hudo savolj vere in sapoved, in bosh v' tim nashel mir. Vojak Jesufov si ti, vojskuj se tedaj serzhno is upanja prihodniga plazhila, in bosh mirno shivel, ker imash upanje v' vezhni mir priti.

Sakaj shkof na sadnje moli nad birmanzi, in jim shegen daje?

Shkof savolj tiga na sadnje moli nad njimi, de jim Bog daje prejeto gnado stanovitno ohraniti; jim tudi shegen da, de jih boshja pomozh povsod spremlje. Birmanzi naj tudi is tiga svetiga namena prosijo Boga; takrat in potlej naj ponové obljube svetiga kersta, in naj gorezhe skerbé s' pomozhjo guade svetiga Duha svesto, serzhno in stanovitno flushiti Bogu, de vezhno svelizhanje dofeshejo.

O p o m b a.

Birmanzi morajo biti v' prizho per vsm tim svetim oprávkú, od perve do sadnje molitve shkofove, de preposno ne pridejo v' zerkév, in prehitro ne gredo is zerkve; ker sakrament svete birme obstoji, ne le v' svetim masilu, ampak tudi v' pokladanji shkofovih rok, in v' molitvi. Porodniki in botri tiga ne smejo posabiti, de otroke uzhé, in zhujejo nad njimi.

Od gnade in mozhi svete birme.

Kakšno gnado daje sakrament svete birme?

Sakrament svete birme povisša prvo gnado, v' kateri ga kristjan prejme, de je vezhi, al obilniši.

Kaj dobriga stori kristjanu gnada svete birme?

Ona ga s' vsem dobrim napolni. Daje mu sveto modrost, de ume kar je boshjiga; ljubezen, de hrepeni po vsem dobrim; mozh in serzhnost, de lahka premaguje skušnjave; poboshnost, de se podvershe Bogu, in mu radovoljno flushi, vse dobro mu daje, kar v' svelizhanje potrebuje.

Aposteljni Jesufovi prizhajo, koliko de je gnada svetiga Duha mogozhna. Bili so nevredni, nestanovitni in maloserzhni; ko so pa binkushtno nedeljo svetiga Duha prejeli, so bili bersh rasvetljeni, serzhni in stanovitni. Osnanovali so krishaniga Jesufa po blisnih in dalnih deshelah, serzhno fhli pred neverne oblastnike, in veselo terpeli sa vero, ktero so osnanovali. Sgodilo se jim je, kar je Bog svetimu Paulu rekel: *Sadosti je tebi moja gnada, ker mozh (gnade) se v' slabosti popolnoma skashe.* II. Kor. 12. 9.

Je gnada svete birme slo potrebna?

Gnada svete birme je vsem odraslenim kristjanam slo potrebna, de se serzhno vojsku-

jejo, in frezhno premagujejo hudizha, svét in méfó. Kdor ni popolnoma slep, vé, de je zhlovek poln fkušhnjav, in de bo premagan, ako fosebne pomozhi boshje nima. Sveti Paul je rekel: *Zhutim drugo postavo v' svojih udih, ktera je postavi mojiga duha soper, in me vjetiga dershi. Jest nefrezhen zhlovek, kdo me bo reshil? Gnada boshja po Jesusu Kristusu.* Riml. 7. 23-25. V'fak zhlovek ima hudo posheljenje, in je sam soper sebe rasdeljen, in po volji boshji ne shivi, ako fosebne pomozhi gnade boshje nima.

Nevernikov ni sdaj med nami, de bi kristjane ko v' starih zhafih savolj vere preganjali, pa je vender resnizhno, de tudi sdaj, *kteri hozhejo v' Kristusu shiveti, preganjanje terpe.* II. Tim. 3. 12. Prej so neverniki preganjali kristjane, sdaj kristjanje kristjane preganjajo, ne s' filo, ampak s' salasovanjem, sanizhevanjem in drugazhi, de jim zhiftoft in pravizhnoft odvsamejo. Ako bi pa v'fi unajni dufhni sovrashniki mirovali, ofiane v' zhloveku hudo posheljenje, kar je vedno napeljevanje v' greh, kteriga bres ferzhniga vojskovanja ne premagujemo, premagovanje je pa is gnade, ker je resnizhno kar Jesus govori: *Bres me ne ne morete nizh storiti.* Jan. 15. 5.

Kaj she stori sakrament svete birme?

Sakrament svete birme vtifne dufhi nesbrisljivo snamnje, ktero bo oftalo vekomaj, dobrim kristjanam v' vezhno zhast, hudobnim kristjanam pa v' vezhno nezhasht.

Vtisnjeno snamnje sakramenta svete birme je snamnje vojakov Jesufovih, ktere je on, poglavar in vojvod vsih katolskih vernih, odbral in sasnamnjaj, de se pod njegovo oblastjo, po njegovim sgledu, in s' njegovo gnado vojskujejo, in, ko svesti kraljevi vojaki, raji umerjejo, kot se sovrashnikam vdati. Kdor to stori, bo vezhno zhasht prejel, ker ni Jesusa, svojiga kralja sapustil; kdor tiga ne stori, bo vershen v' vezhno pogubljenje.

Od dolshnosti in starosti sa sveto birmo prejeti.

Ali je sakrament svete birme vsm potreben?

Sakrament svete birme ni toliko potreben, de bi se bres njega svelizhanje ne doseglo, sapovedano je pa ga prejeti, ker popolnamost kerstanskiga shivljenja daje, in ker se s' pomozhjo njegove gnade loshej svelizhamo.

Bres svetiga kersta ni svelizhanja, bres svete birme pa se sadobi svelizhanje, greh je vender, ako je perloshno, in si kristjan ne persadene ta sveti sakrament prejeti, po kteriga gnadi se loshej svelizha.

Kakshin greh je sakrament svete birme v' nemar pustiti?

Velik greh je to. Kdor perloshnosti nima ga prejeti, vedno sheljo pa ima po njem, je isgovorjen; kdor ga pa is nemarnosti, in she

morebiti zlo is sanizhevanja ne prejme, ne bo svelizhan, ker sanizhuje fosebno gnado, in visoko vredne darove svetiga Duha. V'zhetertim Milanfkim sboru pod vladanjem svetiga fhkofa Karla Boromeja je sklenjeno bilo tako: *Vsi naj bodo birmani, ako odkasano starost imajo; kdor pa ta sakrament sanizhuje, bodi po sapovedi zerkve pokorjen.* V' starih zhafih so se porodniki mogli tri leta pokoriti, ki so is lenobe pustili svojiga otroka bres tiga sakramenta umreti. Kristjan, ki je she nekoliko odrashen, in svojo dolshnost ve, in se k' sveti birmi ne perpravi, ako ravno mu je perloshno jo prejeti, slo greshti, in je veliziga pokorjenja vreden.

Kdaj je fosebna dolshnost sakrament svete birme prejeti?

Sosebna dolshnost je sakrament svete birme prejeti:

1) Kader je kristjan she odrashen, ker je takrat gnade svete birme fosebno potreben, de premaguje skufhnjave.

2) Kader kristjan, nekoliko she odrashen, ima perloshnost sveto birmo prejeti, ktere perloshnosti ne bo morde veliko zhafa imel.

3) Kader vstane preganjanje soper zerkev.

V' kateri starosti je sakrament svete birme prejeti?

Zerkev ni s' nobeno sapovedjo starosti odkasala, v' kateri bi se mogla sveta birma prejeti. Od tiga je dobro vediti:

1) De je perpussheno bersh po svetim kerstu sveto birmo prejeti. V'pervih zhasih je to navadno bilo, ker so odraslene kershviali, ktere so s'fosebnim persadjanjem k' svetimu kerstu perpravljali. Majhne otroke so tudi v' nekterih shkofijah birmovali.

2) Umno in dobro je od sedmiga do devetiga, al desetiga leta odloshiti sakrament svete birme prejeti.

3) Nihzhe ne sme prostovoljno odlashati sveto birmo prejeti do petnajstiga al dvajsetiga leta, ker je gnade svete birme prej potreben. Ako se v' nekershanfski desheli snajde, al shkofa ni, al mu kaka druga okoliščina ubrani jo prej prejeti, je isgovorjen.

Sakaj je dobro do leta rasfodka odlashati sveto birmo prejeti?

Dobro je to is vezh namenov, in fosebno de se otrok po svoji mozhi perpravlja k'sveti birmi, in obilnisthi gnado prejme.

Ali je to po volji zerkve, de se do starosti rasfodka odlashta sveto birmo prejeti?

Papesh Benedikt XIV. pravi takó: Ako ravno je perpussheno po prejetim kerstu bersh birmovati, je vender bolji do starosti rasfodka pozhakati. Do dvanajstiga leta je predolgo, do sedmiga pa je dobro pazhakati. Kershanfski nauk, Rimljanfski imenovan, po ukasu papesha Pija V. na svitlo dan, enako uzhi, rekozh: Vsim je fzer perpussheno, ki so she kersheni bili, sakrament svete

birme prejeti, bolji je pa do starosti rasfodka pozhakati. Tedaj, zhe je predolgo do dvanajstiga leta, se spodobi do sedmiga pozhakati. Sveta birma ni v svelizhanje potrebna, temuzh de smo s' mozhjo njene gnade napolnjeni in perpravljeni, kader nam je sa Kristusovo vero vojskovati se, kteriga vojskovanja so majhni nesmoshni. Sakr. f. birme fht. 18.

Ljubljanski ritual na svitlo dan v' letu 1767 po ukasu zhasitljiviga fhkofa Leopolda Petazi po volji Rimске zerkve pravi: *Fajmoshter naj svoje ovze uzhi, de, ako je mogozhe, naj pozhakajo porodniki svoje otroke k' sve-ti birmi poslati, de so she sedem let stari. V' sadnim Ljubljanskim ritualu na svitlobo danim v' letu 1808 pod zhasitljivim fhkofam Antonam Kauzhizh, je to sapisano: Nihzhe birman ne bo pred sedmim letam, ako kaka sosebna okolishina ne isgovori.*

Je perpussheno nebirmanimu kristjanu per-stopiti k' svetimu obhajilu?

Ni sploh perpussheno, in je tudi ozhitno prepovedano v' nekterih fhkofijah; ako je szer mogozhe prej prejeti sakrament svete birme. Sveto reshnje Telo je jed mogozhnih dush, in kdor ni she birman, nima she popolnamosti kerfhanfskiga shivljenja, in se toraj spodobi prej prejeti sakrament svete birme.

Perpravljanje k'sveti birmi.

Je dolshnost perpravljati se k'sveti birmi?

Dolshnost je se perpravljati k'sveti birmi, ker je refnizhen sakrament, in fosebno gnado daje, ako se v' polvezhujozhi gnadi prejme, Otrok, ki se she ne save, se ne more perpravljati; kdor pa ima starost rasfodka, je dolshen perpravljati se, de povishanje gna-de prejme.

Kakshno perpravljanje je umnimu kristjanu k'sakramentu svete birme potrebno?

Perpravljanje umniga kristjana k' sakramentu svete birme, je to:

1) Kristjan mora biti po fvojim umu in mozhi v' kerfhanfskim nauku, in fosebno od sakramenta svete birme uzhen.

2) Dolshen je bres smertniga greha, al v' gnadi boshji biti, ker je sveta birma en sakrament shivih. Kdor je v' velikim grehu sapopaden, je dolshen prej fpokoriti se, fpovedati se, in odveso dobiti.

3) Perpravljati se mora s'dobrimi deli, s'molitevjo, pokorjenjem, s'shalovanjem in s'drusimi dobrimi deli; to pa bodi njegovimu umu, mozhi in sadolshenju permerjeno.

4) Vezhkrat naj ponovi obljuje svetiga kersta, in naj gorezhe profi Boga sa gnado, de po njih svesto shivi.

5) Spodobi se, ako je mogozhe, de tesh

gre k' sveti birmi; ako ni mogozhe al je preteshko, naj se vsaj po mozhi jedi, in sosebno mozhne pijazhe sdershi.

Kdo je dolshen fkerbeti, de so otrozi, ki so she nekoliko odrasheni in umni, k' sveti birmi prav perpravljeni?

Skербeti morajo sa nje duhovni, porodniki in botri. Duhovni vedo svojo doshnost, porodniki pa so opominjani, de is lenobe al nevednosti ne poshljejo svojih otrok neperpravljenih k' sveti birmi.

Nekterim porodnikam je navadno, de se sanasfajo na svoje duhovne, sami pa ne fkerbé, in svojim otrokam ne pomagajo, de bi oni vredno prejeli sakrament svete birme; temuzh jih motijo s' obetanjem in napravljanjem kakiga nizhemurniga oblazhila, al drugazhi. Duhovni, zhe so tudi fkerbni, kaj opravijo per sapushenih, al neobtesanih, al spridenih otrozih, kateri doma nobeniga kerfhanfskiga poduzhenja nimajo? Kako je duhovnim mogozhe otroke prav perpraviti k' sveti birmi, kateri so sami sebi pusheni? Porodniki in duhovni naj bodo v' tim sdrusheni, in tako le bodo otrozi perpravljeni darove svetiga Duha prejeti. Botri, ki so she prej odbrani, naj tudi fkerbé, in naj fkerbno perpomorejo v' ta svet namen.

Kaj je porodnikam in botram storiti, ki otroke k' prejemanju svete birme spremijo?

Porodniki naj fkerbé svojim otrokam mo-

dre in poboshne botre isvoliti, de jim bodo pravi duhovni ozhetje in matere; porodniki in botri pa naj zhujejo nad birmanzi, de se pametno in poboshno sadershe na poti, v'zerkvi in povfod. Porodniki in botri, ki otroke spremijo, so jim dolshni s' dobrim sgledam svetiti, ne pa po navadi hudobneshev, de bi pijanzhevali, al drugo hudo pozhenjali.

Porodniki in botri morajo potlej fkerbeti, de otrozi prejeta gnado ohranijo, in v' nedolshnosti shivé, kakor je v'sim kristjanam sapovedano. Porodniki so dolshni sa svoje otroke fkerbeti, ker jim Bog ojstro sapové; botri so se prosto voljno tej dolshnosti podvergli, in naj toraj fkerbé, de bodo njih duhovni otrozi svelizhani.

Od sakramenta svetiga reshnjiga Telefa.

Kaj je sakrament f. reshnjiga Telefa, in kako se s'he imenuje.

Kaj je sakrament svetiga reshnjiga Telefa?

Sakrament svetiga reshnjiga Telefa je pravo teló sa naf krishano, in prava kri sa naf prelita nashiga gospoda Jesufa Kristusa.

Kaj je v' stari savesi pomenilo sakrament telefa, in kervi Jesufove?

Sakrament telefa in kervi Jesufove je

fosfebno pomenilo jagnje, katero so Judje po boshjim ukasu o velikonozhi klali, in jedli. Mana tudi, ktera je popotne Jude veliko let v' pufhavi shivila, je pomenila ta sveti sakrament.

Kako se sakrament telefa in kervi Jesufove imenuje ?

Ta sveti sakrament se mnogo imenuje, to je :

1) *Nar svetejsfhi sakrament*, ker sapopade Jesufa Kristufa, Boga in zhloveka, kralja nebes in semlje, kterimu se vsako koleno perpoguje v' nebesih na semlji, in pod semljo. S' vrednim prejemanjem drusih svetih sakramentov prejemamo gnado boshjo, per tim pa tudi delivza gnade boshje prejemamo.

2) *Sakrament altarja*, ker se na altarji premenuje kruh in vino v' sveto telo in sveto kri Jesufovo, to pa po njegovi boshji besedi.

3) *Nebeshki kruh*, ker je Jesus v' tim svetim sakramentu, kteri je is nebes na semljo prishel, to je, se je vzhlovezhil v' zhistim telesu devize Marije. On sam je rekel: *To je kruh, kteri je is nebes prishel.* Jan. 6. 59.

4) *Kruh angeljev*, ker v' tim svetim sakramentu je Jesus, kteriga angelji gledajo, vshivajo, molijo in hvalijo.

5) *Gospodova vezherja*, ker je gospod Jesus ta sveti sakrament per sadnji vezherji postavil, in ga svojim uzhenzam vshiti dal. Gospodova vezherja se prav imenuje, ker,

kar se je per sadnji vezherji sgodilo, se sdaj godi, in vshivamo.

7) *Sakrament al skrivnost vere*, ker so visoke skrivnosti v' njem, ktere zhlovekovi um prefeshejo. Nashe ozhi vidijo podobo hruba in vina, pa je pravi shiv Bog in zhlovek, Jesus Kristus.

7) *Sakrament al skrivnost ljubesi*, ker je ta sveti sakrament skasanje in prizhevanje nefkonzhne ljubesi Jesufove, is ktere se nam, revnim stvarem, daje, in se s' nami ljubesnivo sdrushuje, de nas posvezhuje in povishuje.

8) *Popotniza*, ker ta sveti sakrament je jed in pijazha nashim dusham v' shivesh, de ostanemo sdravi, mozhnejshi prihajamo, in frezhno popotjemo do smerti. Kakor so Judje jedli mano v' pufhavi, de bi v' mozhi tiga zhudniga jedila prishli v' obljubljeno deshelo, tako Jesus nam kristjanam daje svoje sveto telo, de dushno shivljenje imamo, in frezhno pridemo v' nebesfko kraljestvo.

9) *Sveto obhajilo*, ker mi kristjani per vshivanji tiga svetiga sakramenta obhajamo spomin Jesufove ljubesi in smerti. Sveto obhajilo se tudi pravi sato, ker smo po tim svetim sakramentu eden s' drusim sdrusheni, in smo vsi sdrusheni s' Jesusam.

Sakaj se sakrament svetiga reshnjiga Telefa mnogo imenuje?

Sakrament svetiga reshnjiga Telefa se mnogo imenuje, de se lashej povedo velike

skrivnosti, ktere so sapopadene v' njem, in de lashej sapopademo duhovne darove, ki jih po njem prejemamo.

Kaj to uzhi?

To uzhi in preprizha, de smo mi kristjani sosebno frezhui, ki nam je dopusteno se tih velizih skrivnost vdeleshiti. Bodi vsak terden v' veri katolske zerkve do tiga svetiga sakramenta, de ne sajde, zhiste dushe, de vredno prejme Jesusa v' tim svetim sakramentu, in gorezhe hvaleshnosti, de refnizhno hvali usmiljeniga Jesusa.

Kdaj in kako je Jesus ta s. sakrament postavil.

Kdaj je Jesus sakrament svojiga svetiga telefa, in svete kervi postavil?

Postavil ga je Jesus per sadnji vezherji v' zhetertik svezher pred velikonozhjo, kteriga mi ravno sato veliki zhetertik imenujemo.

Sakaj je Jesus en dan pred svojo smertjo ta sveti sakrament postavil?

Sato, de je nam skasal svojo veliko ljubesen, kader so bili ljudje njegoviga serda nar bolj vredni. Tisto nozh tedaj, v' kateri je sdan bil gresnikam v' roke, in ravno tisti zhas, ko so Judje terdno sklenili ga umoriti, je on ta sveti sakrament postavil, de vemo

njegovo neskonzhno ljubesen. Tako so se njegeve besede dopolnile : *Sirot vas ne bom sapustil. Jan. 14. 18.*

Kako je ljubi Jesus ta sveti sakrament postavil ?

Postavil ga je tako : Dokler so sHe , on in uzhenzi , per misi bili , in velikonozhno jagnje jedli , ktero je Jesusa krishaniga , in sakrament njegoviga telefa pomenilo , je Jesus kruh vsel v' svoje svete roke , sahvalil svojiga nebeshkiga Ozheta , in nad kruham rekel : *To je moje telo , ktero bo sa vas dano (v' smert). Storite to v' moj spomin.* Ravno tako je kelh vsel , sahvalil nebeshkiga Ozheta , in ga posvetil , rekozh : *To je moja kri nove savese , ktera bo sa njih veliko prelitata v' odpushtenje grehov. Storite to , kolikor-krat boste pili v' moj spomin.*

Jesus je posvezhen kruh in posvezhen vino svojim uzhenzam dal , kateri so te posvezhene dari verno in hvaleshno vshili , ker so terdno verovali de prejmejo Jesufovo telo , in pijejo Jesufovo kri , ker je on , vfigamogozhni in resnizhni Gospod , govoril.

Kaj se je zhudniga po Jesufovi besedi sgodilo ?

Veliki zhudesh se je sgodil , de sta se kruh in vino spremenila v' telo in kri Jesufovo. Kruh in vino , mertve posemeljske dari , sta se spremenila v' shivo telo in pravo kri Jesusa Kristusa , kralja in gospoda vsih vidnih in

nevidnih stvarih, desiravno je podoba kruha in vina potlej še ostala.

*Kaj pomeni, kar je Jezus svojim uzhen-
zam govoril: To storite v' moj spomin?*

S' timi besedami je Jezus svojim aposteljem in vsem masnikom dal oblast, in sapovedal, per sveti masli ravno s' timi besedami, ktere je on isrekel, kruh in vino posvezhevati, in spremenjevati v' shivo telo in pravo kri Jesufovo. Tudi je s' timi besedami sapovedal, de masnik, ki posvezhuje kruh in vino, in vernik ki te skrivnosti prejema, hvalni spomin obhajajo njegove velike ljubesni in grenke smerti.

Od spremenjenja kruha in vina, in relnizhne prizhnosti Jesu- fove v' tim sakramentu.

Kakshin kruh in vino mora biti v' posvezhevanje?

Kruh mora biti is zhiste vshe nizhne moke, vino pa is vinske terte.

Kdaj se kruh in vino spremeni v' teló in kri Jesufovo?

Kruh in vino se spremeni v' teló in kri Jesufovo per sveti masli, ko masnik isrezhe Jesufove besede, to je, nad kruham: *To je moje telo*, in nad vinam: *To je moja kri*.

Sakaj fi je Jesus isvolil kruh in vino, ne pa drusih rezhi, de bi jih posvetil in spremenil v' svojo telo in kri?

Jesuf si je kruh in vino, ne pa kaj drugega isvolil in posvetil, ker kruh nar bolj pomeni njegovo sveto telo sa nas krishano; vino pa nar bolj pomeni njegovo sveto kri sa nas prelito. Tudi sato, ker kruh in vino nar bolj pomenita mozh in prid tiga svetiga sakramenta. Kruh nasituje, redi nashe telo, in mu mozh daje, in ta sveti sakrament nasituje, redi nashe dushe, in ji duhovno mozh daje. Vino odganja shaloft, in rasveseluje nashe serze, in ta sveti sakrament daje duhovno veselje nashe dushe.

Ali je po posvezhenji she kruh in vino?

Ni vezh kruh in vino po posvezhenji, ker Jesufove vfigamogozhne besede spremené te dari v' njegovo pravo telo, in pravo kri. Podobu kruha in vina, to je, farba, pokuf in duh kruha in vina she ostane, ni pa vender kruh in vino po posvezhenji, temuzh pravo telo in prava kri Jesufova. Tudi po posvezhenji se sme szer imenovati sveti kruh, in posvezhenno vino, pa sato le, ker je to prej bilo, in ker podoba kruha in vina she ostane, vera pa preprizha, de ni kruh in vino, ampak telo in kri Jesufova.

Nekteri krivoverzi poslednjih zhasov lashnivo pravijo, de posvezhen kruh le pomeni telo Jesufovo, in de vino le pomeni kri Jesufovo: ti se pa grosno motijo, ker ni Jesus

rekel: *To pomeni moje teló in moja kri;* ampak je rekel: *To je moje teló: Ta je moja kri.* Drugi krivoverzi pravijo sfer, de je Jcsuf po posvezhenji kruha in vina prizhijozh, pa tudi pravijo, de kruh in vino she ostane. Tudi oni se grosno motijo, ker ni Jcsuf rekel: *V' tim kruhu in vinu, al per tim kruhu in vinu, al pod tim kruham in vinam je moje teló in moja kri;* Temuzh rekel je: *To je moje teló: Ta je moja kri.* Vsfak naj tedaj terdno veruje, kar zerkev vselej in povsod uzhi, de po posvezhenji ni kruh in vino, ampak de je to spremenjeno v' teló in kri Jcsusovo.

Ali je v' podobi kruha samo Jcsusovo teló, in v' podobi vina samo Jcsusova kri?

V' vsaki podobi je ves Jcsuf: v' podobi kruha je njegovo teló in njegova kri, in v' podobi vina je njegova sveta kri in njegovo sveto teló.

Sakaj je tedaj Jcsuf v' podobah kruha in vina ta sakrament postavil, zhe je on ves v' vsaki podobi?

Jcsuf je hotel tako, de nam vshivo kashc svojo smert na krishi v' odreshenje vsiga svetá. Kruh in vino je posebej posvezheno de nam osnanuje Jcsusovo smert na krishi, kjer se je njegova sveta kri lozhila od njegoviga svetiga telefa. K' daritvi svete mashe she tedaj obé podobi potrebne, ker sveta masha je ponovljenje kervave daritve Jcsusove

na krishi; per svetim obhajilu je pa posvezen kruh sadoſti, ker je v' vsaki podobi vef Jeſuf Kriftuf.

Sakaj Jeſuf ne ſpremenuje takó kruha in vina v' ſvoje teló in ſvojo kri, debi naſhim pozhutkam bila podoba meſa in kervi?

Jeſufu je vſe mogozhe, in on bi lohka ſpremenil kruh in vino v' ſvoje teló in kri, de bi ſe meſo in kri vidila, pa ni hotel, de ga lohka vſhivamo. V' Kani Galileji je ſpremenil vodo v' vino, de je farbo in flaſt vinſko imela, ni pa ravno tako hotel ſpremeniti kruha in vina v' ſvoje telo in kri, de bi vidili meſo in kri, ker bi naſhi naturi ſoperno bilo vſhivati v' pravi naturni podobi Jeſuſovo telo in kri.

Ko je Jeſuf Judam govoril: *Ako ne boſte jedli mojiga meſa, in pili moje kervi, ne boſte ſhivljenja v' ſebi imeli*, ſo ſe oni nad njegovim govorjenjem pohujſhali, in ſo rekli: *To govorjenje je terdó, in kdo ga more poſluſhati?* Jan. 6. 54. 61. Govorili ſo oni to, ker ſo miſlili, de jih Jeſuf mora meſa jeſti in kervi piti, kakor ſe pozhutkam vidi. Jeſuf je reſnizhno dopolnil, kar je obljubil, daje ſvojim vernim ſvoje teló v' jed, in ſvojo kri v' pitje, podoba pa poſvezenih dari oſtane, de ga lohka vſhivajo.

Ali je v' tim ſakramentu ſamo teló in kri Jeſuſova?

Ni le teló in kri Jeſuſova, ampak je tudi
III.

njegova duša in boshja natura njegova v' tim svetim sakramentu.

So tedaj velike skrivnosti v' tim svetim sakramentu?

Resnizhno de so velike in visoke skrivnosti, ktere preseshejo zhlovekov um, in se ravno sato sakrament vere imenuje. Vprasha nekdo: Kako se kruh in vino spremeni v' Jesufovo teló in kri? Kako je resnizhno teló Jesufovo in prava njegova kri, zhe prejšnja podoba ostane? Kako je shivi Jesus v' vidni mertvi podobi kruha in vina? Kako je Jesufova zhlovefhka natura v' nebesih na desni Ozheta in tudi v' tim sakramentu? Vse to preseshe nash um, in preprizha, de so visoke skrivnosti; vemo pa tudi, de je Jesus vsigamogozhen, in de so mu vse rezhi mogozhe.

Kaj naj premislimo, de bomo terdni v' veri do tiga svetiga sakramenta?

De bomo terdni v' veri do tiga svetiga sakramenta, moramo premisliti:

1) De je ljubesen Jesufova do nas filno velika. On je svojim uzhenzam majhno pred smertjo rekel: *Kakor je mene Ozhe ljubil, tako sim tudi jest vas ljubil. Vi ste moji prijatti.* Jan. 15. 9. 14. Jesus, usmiljeni gospod je hotel sa nas grešhnike umreti, in v' tim smo sposnali ljubesen boshjo, ker je on svoje shivljenje sa nas dal. (I. Jan. 3. 15). Vse rezhi so lohka verjetne, ktere so v' nash sveltizhanje, ker nas Jesus neisrezheno ljubi.

2) Vfigamogozhnost Jesufova naſ preprizha. Poſvetil je on per ſadnji vezherji kruh in vino, rekozh: *To je moje teló: Ta je moja kri*, in ſgodilo ſe je, kar je govoril, ker je njegova beſeda vfigamogozhna. Rekel je tudi: *Storite to v' moj ſpomin*, de njegovi maſhniki ponavljajo zhudesh, kteriga je on ſtoril. Sveti Janes kerſtnik je Judam rekel: *Bog is tih kamnov lohka obudi otroke*. Mat. 3. 9. Satan, ki je Jesufa ſkuſhal, mu je rekel: *Ako ſi Sin boſhji, rezi, de to kame-nje kruh bode*. Mat. 4. 3. Jeſuf je v' Kani Galileji ſpreobernil vodo v' vino. Jan. 2. Ti, in vſi drugi zhudeshi Jeſufovi prizhujejo, de je on vfigamogozhen, in podpirajo naſho ſla-boſt.

3) Boſhja beſeda prizhuje, de je Jeſuf reſnizhno prizhijozh v' tim ſvetim ſakramentu. Jeſuf je Judam rekel: *Jeſt ſim kruh ſhivlje-nja. Vaſhi ozhetje ſo v' puſhavi máno jedli in ſo umerli. Ta je kruh, kteri is nebeſ pride; de, kdor ba njega jedel, ne umerje. Kruh, kteriga bom jeſt dal, je moje meſo*. Judje ſo ſe nad Jeſufovimi beſedami pohujſhali in godernjali, on je pa ſvoje beſede perterdil, rekozh: *Reſnizhno, reſnizhno vam povem: Ako ne boſte jedli meſa ſinu zhlovekoviga, in pili njegove kervi, ne boſte imeli ſhivlje-nja v' ſebi*. Jan. 6. 48-54. Vſi apoſteljni ſo to verovali in uzhili, in po njih je vſa katol-ſhka zerkev v' tej veri ſtanovitna. Sveti Paul je bil poſneje poklizan v' apoſtolſtvo, pa je vero-val in uzhil kar drugi, rekozh: *Jeſt ſim po*

Gospodu prejel, kar sim vam tudi srozhil, de je Gospod Jesus to nozh, v' kateri je bil sdan, kruh vsel, sahvalil, raslomil, in rekel: Vsamite, in jejte; To je moje telo, ktero bo sa vas dano (v' smert); to storite v' moj spomin. Ravno tako tudi kelh po vezherji, rekozh: Ta kelh je novi testament v' moji kervi; to storite v' moj spomin, kolikorkrat bote pili. Kteri koli tedaj bo nevredno ta kruh jedel, al kelh Gospodovi pil; bo kriv nad telesam, in kervjo Gospodovo. 11. 23-27.

K' poterjenji te katolske refnize je veliko zhudeshev najdi v' zerkvenim popisovanji, kterih bo tukaj en sam prepisan. V' mestu Florenzu na Laskim v' letu 1230 je 30^{ga} dne grudna, star maschnik v' zerkvi svetiga Ambrosha masheval, je pa (se ne ve kako, al is sosebniga perpušhenja boshjiga), nekaj kapliz Jesufove kervi v' kelhu ostalo. Drugi dan je ravno on ondi masheval, in nashel Jesufovo sveto kri, ktera je tudi ozhem podobo kervi imela, in je ostermel; zhes majhno je mesu podobna postala. Korarji, ko so vidili maschnika v' velizim strahu, so perstopili, vidili kaj de je, ostermeli, in kelh odnesli. V' letu 1257 je shkof Gofred al Gotifred v' Florenz prishel, in ravno tako nashel, kakor je praviti flishal. Sklenili so zhasito prozefijo imeti, vse mesto je bilo v' prozefii, in molilo Jesufa v' tim svetim sakramentu.

Kaj katolfska zerkev od spremenjenja kruha in vina veruje in uzhi?

Katolfska zerkev veruje in uzhi, kar bo sdaj rezheniga:

1) De se per posvezhenji po besedi Jesufovi kruh in vino spremeni v' teló in kri Jesufovo, in de je Jezus v' tim sakramentu po boshji in zhloveshki naturi resnizhno prizhijozh. — Desiravno kruh in vino tudi po posvezhenji imata pervo podobo, vender ni vezh ne kruh ne vino.

2) De v' podobi kruha in vina je ves Jezus Kristus. V' podobi kruha je tedaj ne le teló Jesufovo, temuzh tudi njegova kri; v' podobi vina ni le Jesufova kri, ampak je tudi njegovo teló, ker v' vsaki podobi, in tudi she tako majhni drobtinizi al kaplizi tih podob, je ves Jezus Kristus, Bog in zhlovek, s' dusho in telesam, s' kervjo in mesam.

3) De verni kristjan, kateri majhno podobo kruha prejme, in maschnik, ki veliko podobo prejme, in se tudi v' podobi vina obhaja, enako prejmeta, Jesusa Kristusa, Boga in zhlovka.

4) De pravizhni in greshniki per svetim obhajilu Jesusa Kristusa resnizhno prejmejo; ta raslozhik je le med njimi, de pravizhni prejmejo Jesusa in njegovo gnado, greshniki prejmejo Jesusa, ne pa njegove gnade.

5) De Jezus Kristus tako dolgo v' podobah kruha in vina prizhijozh ostane, dokler po-

dobe ne minete ; v' zhloveku pa ostane s' svojo gnado, dokler smertno ne gresli.

Sakaj je Jesuf ta s. sakrament postavil, in kaj dobriga poboshnimu prejemavzu stori.

Sakaj je Jesuf Kristuf sakrament svojiga telefa in kervi postavil?

Postavil ga je is vezh ljubesnivih namenov, in sosebno,

1) De se ponavlja njegova kervava daritev na krishi, in de vedni spomin obhajamo njegove ljubeshni in smerti, kakor je on sam sapovedal, rekozh: *To delajte v' moj spomin.* Luk. 22. 19.

2) De nam s' tim svetim sakramentam daje duhovno jed, nashim dusham v' prid, de gnado in mozh dobivamo, frezhno popotujemo, in pridemo v' vezhno svelizhanje. On sam je djal: *Moje mесо je ref jed, in moja kri je ref pitje. Kdor je moje mесо in pije mojo kri, ima vezhno shivljenje.* Jan. 6. 55.

3) De nam daje vedno prizhevanje svoje velike ljubeshni, in de nas je poprijasnil s' svojim nebeshkim Ozhetam. Jesuf, dober pastir, nam daje svoje teló v' jed, in kri v' pitje po kterih smo s' njim sdrusheni, in smo toraj tudi sdrusheni s' nebeshkim Ozhetam.

4) De je on s' svojo zerkevjo do konza sveta, ne le s' svojo gnado, temuzh tudi s' svojo

refnizhno priznosta. On sam je takó govoril: *Sirota vas ne bom sapustil.* Jan. 14. 18.

Kaj dobriga ta sveti sakrament dusni stori, ktera ga vredno prejme?

Ta sveti sakrament veliko dobriga stori dusni, ki ga vredno prejme:

1) *Vredno obhajilo sdrushi kristjana s' Jesusam, in s' drusimi vernimi.* Jesus sam je govoril od te ljubesnive saveše, ktero ima s' njim on, ki ga vredno prejme, rekozh: *Kdor je moje mesó in pije mojo kri, ostane v' meni, in jest v' njem. Kakor je mene shivil Ozheta, tako bo tudi on, kateri mene je, shivel savolj mene.* Jan. 6. 57-58. Hudobnik tudi prejme Jesusa per svetim obhajilu, pa nima s' njim saveše ljubeshni; pravizhnik je pa s' njim sdrushen s' savešo ljubeshni, in blagor mu je. — Vredno obhajilo sdrushi verne med seboj, de so ene misli v' svojim poglavarji, Jesusu Kristusu. Sveti Paul pravi: *Eno teló smo, desiravno nas je veliko, ker smo vsi eniga posvezheniga kruha deleshni.* I. Kor. 10. 17. Snamnje pa te saveše med verniki in Jesusam, je, zhe ohranijo edinošt duha v' saveši miru, ker so eno teló, in en duh v' Jesusu Kristusu. Efes. 4. 3-4. Tedaj hudobno shiviljenje, jesa, raspertija in drugo tako preprizha, de kdor je v' tim sapopaden, nima saveše ljubeshni ne s' Jesusam, ne s' drusimi kristjani.

2) *Vredno obhajilo povisha pervo gnado.* Povishanje guade boshje po vrednim obhajilu

je pa vezhi al manji po velikosti gnade, v'kteri se vernik prej snajde, in po vezhi al manji perpravljanji k' svetimu obhajilu. Greh tudi savolj nevredniga obhajila je vezhi al manj po poprejšni nevrednosti, v'kteri vernik prejme sveto reshnje Teló. Jesus ne gré saštonj k' dušhi. Ko je Jesus šhel v' hišho Lazarja, Marte in Marije, in spreobrnjeniga Zaheja, jih je s' svojo milostjo obiskal; ko je pa šhel v' hišho nevoshljivih Farisejev, so oni nepoboljšani ostali. — Povišhanje gnade boshje po vrednim obhajilu stori, da kristjan ima obilnišhi dar shive vere, terdniga upanja in gorezhe ljubesni; perpravníšhi je on toraj skušnjava premagovati, in flushiti Bogu is vse dušhe.

3) *Vredno obhajilo pomanjšhuje hudo posheljenje.* Hudo posheljenje ostane še v' verniku, kteri je vredno prejel Jesusa v' tim sakramentu, možneji je pa on v' duhu savolj sosebné gnade, ktero je prejel, in veliko lašhej premaguje svoje slabosti. Sveti Bernard pravi: *Sakrament Jesusoviga telefa brani verniku v' grehe dovoliti. Zhe eni smed vas lashej premagujejo skušnjava, jeso, nevoshljivost, in druge grehe, naj bodo hvaleshni telesu in kervi Gospodovi, ker mozh sakramenta se rasodeva v' njih.* Drugi ozha-ki ravno takó govore.

4) *Vredno obhajilo je saštava zhaštitljivi-ga vštajenja.* Kdor Jesusa Kristusa vredno prejme, v' tim svetim sakramentu, obilno gna-do prejme, je s' Jesusam s' saveso ljubesni sklenjen, in zhe ostane stanoviten v' dobrim,

bo po podobi Jesufa zhaštitljivo vstal. Jesuf sam obljubi to: rekozh: *Kdor je moje meso, in pije mojo kri, ima vezhno shivljenje, in jest ga bom poslednji dan obudil.* Jan. 6. 55.

Od dolshnosti f. reshnje Telo prejeti.

Je vernim sapovedano sveto reshnje Telo prejeti?

Jesuf Kristuf sapoveduje umnim kristjanam ga prejeti. On sam je rekel: *Resnizhno, resnizhno vam povem: Ako ne boste jedli mojiga mesa, in pili moje kervi, ne boste shivljenja v' sebi imeli.* Jan. 6. 54. Kdor nozhe biti Jesufu pokoren, nima shivljenja v' sebi, nima duhovniga shivljenja, in ne pride v' vezhno svelizhanje, ker Gospodovo sapoved sanizhuje.

Sakaj je Jesus to sapovedal?

Sapovedal je to is ljubesni do nashih dush, de smo s' njim sdrusheni, in veliko drusih gnad prejememo. Sakrament svetiga Telefa je dushni kruh, in kakor bi bili Israelzi v' pufhavi pomerli, ako bi ne bili mane jedli, tako bi verni na dushni umerli, ako bi ne hotli sakramenta Jesufoviga telefa prejemati. Molitev, boshja beseda in drugo je dushni kruh, pa ima malo mozhi, zhe nasha dusha

sdravja ne ohranjuje s'nebeshkim jedilam svetiga reshniga Telefa, Sveti Ziprijan prav govori: *Kdor se od boshje mise lozhi, se od vezhniga shivljenja lozhi, ker bres gnade tiga svetiga sakramenta pesha.*

Je sakrament Jesufoviga telefa flehernimu verniku v' svelizhanje potreben?

Sakrament Jesufoviga telefa ni flehernimu verniku v' svelizhanje potreben, kdor ga pa vender nozhe prejeti, ne bo svelizhan, ker Jesufovo sapoved, in namenjene gnade sanizhuje, to je pa vezhniga pokorjenja vredno.

Majhna starost isgovori, ker otrozi, ki rasfodka she nimajo, niso sapovedi podversheni. *Nespamet* per odraslenih vernih isgovori, ker so oni perprave nemoshni, in so majhnim otrokam enaki. *Nemogozhost* isgovori, to je, zhe bolesen vbrani sveto reshnje Telo prejeti, al se vernik v' desheli snajde, kjer katolfskih duhovnov ni, al kaj drusiga taziga. — Kdor je resnizhno isgovorjen, ne gresli, dolshen je pa vsaj sheleti.

V kateri starosti so otrozi dolshni prvo sveto obhajilo opraviti?

Timu vprashanju ni mogozhe natanko odgovoriti, temuzh je potrebno premisliti okolishine, v' kterih so oni. Otrozi so dolshni prvo sveto obhajilo opraviti kadar starost rasfodka imajo, al kader dobro in hudo rasfodijo, al raslozhijo. Porodniki in duhovni nar lashej

vedo zhaſ, v'kterim bi otrozi perſtopili k' per-
vemu obhajilu. Navadno je, de ſo otrozi okoli
enajſtiga léta lohka perpravni ſveto reſhnje
Telo prejeti; ker pa niſo vſi enakiga uma,
uka in pobošnoſti, je potrebno premisliti, de
ſe prav perpravijo, in ſkerbeti de ſveto reſh-
nje Telo vredno prejmejo. Kdor is lenobe
odlaſha to dolſhnoſt ſpolniti, greſhi, ker je
Jesufu nepokoren.

*Kdaj je umnim odrasſhenim vernim sa-
povedano ſveto reſhnje Telo prejemati?*

Sapovedal je Jeſuf ta ſakrament prejeti,
pa ni raſlozhno povedal kdaj al kolikokrat
ga prejeti; temuzh je to ſvoji zerkvi puſtil,
in ukasal jo bogati.

*Kdaj je umnim vernim po ſapovedi zer-
kve ſapovedano ſveto reſhnje Telo prejeti?*

Zerkev ſheli in perporozha, de verni
vezhkrat v' létu perſtopajo k' ſvetimu obhajilu,
ſapové pa, de vſak umen kriſtjan nar manj
enkrat v' létu prejme ſveto reſhnje teló. Pervi
verni niſo bili te zerkvene ſapovedi potrebni,
in ſo pogosto prejemali ta ſveti ſakrament, ker
ſo bili gorezhe duſhe, in ſvetiga ſhivljenja;
poboſhni verni ga ſhe sdaj vezhkrat prejema-
jo, hudobni pa ſkoraj ſhelé, de bi te ſapo-
vedi ne bilo.

*V'kterim zhaſu je vſak umen kriſtjan po
zerkveni ſapovedi dolſhen k' boſhji miſi per-
ſtopiti?*

O velikonožhi, ker je Jeſuf ravno o ve-

likonozhi ta sveti sakrament postavil, terpel, umerl in vřlal.

So verni isgovorjeni, ki Jesusoviga telefne ne prejmejo, ker se nevredne řhtejejo?

Zhe se nevredne řhtejejo, al so ref nevredni svetiga obhajila, se morajo řkerbno perpravljati, svoje řhivljenje boljřhati, řpovednika bogati, in po prejeti odvesi upljivo perřtopiti k' boshji misi. Eni řposnajo svojo nevrednořt, in pravijo: *Bolji je, de ne grem k' řvetimu obhajilu, ko de bi ga nevredno prejel*; to je pa hinavřka ponishnořt, ako ři ne persadenejo perpraviti se. Perpravljemi nifo, in se perpraviti nozhejo; kako so tedaj isgovorjeni? Kdor se is ljubeshni do greha boljřhati nozhe, in se boshje mise řdershi, ker je rad v' grehih, je Jesusu nepokoren: in kdor ga nevredno prejme, hudo greřhi. Povabljenje k' vezherji je řiřhni gořpod savergel, ker nifo hotli priti (Luk. 14. 24.); in obřojen je bil tiřti, ki je bres řvatovřkiga oblahzila, bres ljubeshni, priřhel. Mat. 22. 12.

Od duřhniga in telefhniga perpravljanja k' řvetimu obhajilu.

Je dolřhnořt perpravljati se k' řvetimu obhajilu?

Dolřhnořt je, ker v' tim řvetim sakramentu je Jesus Kristus po boshji in řhlovesřhki naturi. řveti Paul pravi: *Naj řkuffi řhovek řam*

*sebe: in takó naj je od tiga kruha, in pi-
je od kelha. Sakaj kdor je, al pije nevred-
no, sodbo sebi je, in pije, ker ne raslo-
zhi telefа Gospodoviga. I. Kor. 12. 28-29.*

Kdor posvezheniga kakor posemeljskiga kruha neperpravljen je, ne raslozhi Gospodoviga telefа, in si sodbo je; kdor ga pa perpravljen je, ima vezhno shivljenje. Kristjan, ki le malo premisli Jesufovo svetost in svojo slabost, lohka vé, de je dolshen se k' boshji misi perpravljati.

Kolikero je perpravljanje k' svetimu obhajilu?

Perpravljanje k' svetimu obhajilu je dvojno, dushno in telefno. Perpravljanje dushhe je tudi dvojno, daljno in blishno.

V'zhim je daljno perpravljanje dushno?

Daljno perpravljanje dushno se v' tim sapopade:

- 1) De je kristjan v' gnadi boshji.
- 2) De she zlo majhniga greha ne ljubi.
- 3) De is ljubeshni sheli Jesufa prejeti.

Kaj je to, de je kristjan v' gnadi boshji?

To pomeni, de je bres veliziga greha, de je s'Jesufam sdrushen, de je pravizhen in perjatel boshji. Pravizhnost al svetost je potrebna, ker, zhe perjatel boshji ni, ne sme Jesufa prejeti, in ga hudo shali. Bogu je odkrito, zhloveku pa je perkrito, zhe je, al zhe ni vreden, vender enim kristjanam poni-

shnost, enim pa slepota brani sposnati se. Kristjan ni pravizhen, ker se pravizhniga shteje, in ni isgovorjen, ako je odveso bres potrebniga poboljšanja prejel, ampak je pravizhen, zhe je ref opravizhen per Bogu. *Ni tisti, kateri sam sebe hvali, poterjen, ampak tisti, kteriga Bog hvali.* Kor. 10. 17.

Kaj je to, de majhniga greha ne ljubi?

To pomeni, de kristjan sovrashi tudi majhne grehe, in jih s' vso skerbjo odpravlja, de je od njih zhedalje bolj prost. Kdor je v smertnim grehu obhajan, Jesusa nevredno prejme; kdor pa majhne grehe ljubi, in je v ljubeshi do njih obhajan, malo al nizh gnade ne prejme. Vsak, in tudi narbolji kristjan, ima kake slabosti; zhe si pa resnizhno persadeva boljshati se, in jih sovrashi, ne ljubi majhniga greha, in mu je sveto obhajilo v veliko pomozh, de sveteje shivi; kristjan pa, ki se premagovati nozhe, resnizhno ljubi svoje slabosti, in mu sveto obhajilo malo al nizh ne pomaga. Tedaj: *Kdor je pravizhen, naj bo she pravizhnishi; in kdor je svet, naj bo she svetjshi.* Skriv. ras. 22. 11.

Kaj pomeni to, de kristjan is ljubeshi sheli Jesusa prejeti?

To hozhe rezhi, de je vernik dolshen po svetim obhajilu hrepeneti, in de se s' Jesu-sam sdrushiti sheli is ljubeshi do njega. Veliko kristjanov sheli k' svetimu obhajilu is navade, al savolj drusih, al savolj prasnika, al

savolj odpuſtika, al is drusih namenov, ne pa is zhiſte ljubesni do Jeſufa. Sveti Avguſhtin jim pravi: *Sveta lakota je potrebna do tiga nebeshkiga poſvezheniga kruha.* Sveti Janes Kriſoſtom vſim vernim rezhe: *Nikoli s' mla-zhnim ſerzam, temuzh vſelej v' ljubesni go-rezhi pojdite k' boshji miſi.*

Sakaj ſe ſgoraj popisano perpravljanje daljno imenuje?

Sato, ker je vſaki kriſtjan dolſhen smiraj tako shiveti, veliko bolj pa, kader k' ſvetimu obhajilu gre. Vſak je smiraj dolſhen v' gnadi boshji biti, vſe ſvoje grehe ſovraſhiti, in po Jeſufu hrepeneti: zhe tako shivi, in ga boleſen naglo potlazhi, bo vredno prejel popotnizo v' frezhno vezhnoſt, ako ravno ſe v' boleſni malo more perpraviti; kdor pa naglo sboli, in ni bil prej perpravljen, teſhko, de ſe bo v' boleſni prav perpravil.

V' zhim je bliſhno perpravljanje k' ſvetimu obhajilu?

Bliſhno perpravljanje k' ſvetimu obhajilu je v' tim ſapopadeno, de kriſtjan, preden je obhajan, obudi vero, upanje, ljubesen, ſovraſhtvo v' grehe, terdno voljo ne vezh greſhiti, ponishnoſt, hvaſeshnoſt, in de premish-ljuje Jeſuſovo terplenje in ſmert.

Vero obuditi pred ſvetim obhajilam je obhajanzu groſno pomagljivo, de veliko ſpoſhtovanje ima do Jeſufa Kriſtufa, ponishuje ſe, ga moli, hvali in proſi. Vera ſe lohka obudi

takó: *Preljubi svelizhar, in gospod, Jesus Kristus! stanovitno verujem, de se ti v' tim svetim sakramentu po boshji in zhloveshki naturi snajdesh prizhijozh; ker si ti to govoril, tvoja beseda pa je resnizhna. Te ponishno prosim, oshivi mojo vero, in pomagaj mi, de te vredno prejmem, de te po smerti odkritiga vshivam.*

Upanje obuditi pred svetim obhajilam je prav dobro, de kristjan saupljivo perstopi k' boshji misi, ktere zlo angelji niso popolnoma vredni. Upanje se tako obudi: Ljubesni-vi Jesus! ki si is sgolj dobrote ta sveti sakrament svetiga telefa in kervi postavil, samesem se v' tvojo neskonzhno milost, de mi bo v' vezhno svelizhanje.

Ljubesen naj kristjan obudi pred svetim obhajilam, ker je to sakrament ljubesni, in ga je Jesus is ljubesni postavil, nashin dusham v' duhovno jed, de so mozhne, in mu svesto flushijo, Ljubesen se pred svetim obhajilam obudi tako: Usmiljeni Jesus, kralj vezhne zhasti, kteriga te angelji trepataje molijo, sakaj si voljen in sheljen k' meni, svojimu nevrednimu flushabniku priti? Tvoja nesaslushena ljubesen stori to, ker is neskonzhne milosti v' mojo dusho shelish. Vnemi mojo mlazhno dusho, de v' tvoji ljubesni gori, in de te zhedalje bolj in bolj ljubi.

Sovrasktvo zhes grehe, in terdno voljo ne vezh grefhiti naj kristjan obudi preden je obhajan, ker zhe bolj sovrashi svoje grehe, in jih opustiti hozhe, perpravnishki je vredno

prejeti sveto refhnje Telo. Sovraſhtvo zhes grehe, in boljſhanje greſhniga ſhivljenja je potrebna perprava k' odvesi, pa tudi naj pred obhajilam ponovi grevingo in voljo ne vezh greſhiti. Zerkveni flushabnik v' obhajanzov imenu ozhitno ſposna ſvoje ſadolſhenje in nevrednoſt; oni tudi naj ſtoré to, rekozh: *Dobrotljivi goſpod Jeſuf! ſlo me pezhe, de ſim nekvaſeſhno greſhil v' tebe, in te hudobno raſſhalit, ki ſi me s' ſvojimi dobrotami na-polnil, in ſi volen k' meni, nevrednimu hlapzu priti. Terdno obljubim, de ſi bom s' pomozhjo tvoje gnade ſkerbno perſadjal varovati ſe vſiga karkoli te ſhali, in delati kar ti dopade, de ti ſveſto flushim vſelej, in nigdar tvoje gnade ne ſgubim.*

Ponishnoſt je vſelej, loſebno pa pred ſvetim obhajilam potrebna, ker ſe tudi Jeſuf neſkouzhno ponishuje v' tim ſvetim ſakramentu, in mu toraj le ponishne duſhe dopadejo. Kdor premifli viſokofit Jeſuſovo, in ſvojo niſkofi, ſe rad in lohka ponishuje, in is ſerza ſa maſhnikam po beſedah ſlotnika ponishno miſli, in rezhe: *Goſpod, niſim vreden, de greſh pod mojo ſtreho, rezi pa le s' beſedo, in bo moja duſha oſdravljena.* Maſhnik trikrat rezhe to, ker ponishnoſti ni nikoli prevezh, in kdor ſe obilniſhi ponishuje, je dopadljiviſhi Jeſuſu. Kriſtjan naj tako miſli, in rezhe pred ſvetim obhajilam: *O Jeſuf, kralj vezhne zhaſti, in goſpod nebeſ in ſemlje, veſ trepezhem, ker ſim k' tvoji boſhji miſi namenjen, in ker bom prejel tebe, kteriga angelji trepetaje molijo;*

*osdravi ti s' svojo gnado mojo slabo duslo,
de te bom prejel v' svoje svelizhanje.*

*Hvaleshnost je tudi potrebna, in sosebno
per svetim obhajilu, ker to je dar zhes vse
darove, in sapopade darovavza vsiga dobrega.
Hvaleshnost se tako obudi: Usmiljeni Jesus,
od kod je to meni, de pride sh v' moje serze?
Jest, tvoj nesvesti slushabnik, sim vezhniga
pogubljenja vreden, namesti tiga upam de
si mi grehe odpustil, in de ravno v' prizhe-
vanje usmiljeniga odpushtenja in ljubesnive
sprave mi sdaj dajesh svoje sveto reshne
Telo. Hvaljena bodi tvoja neskonzhna mi-
lost, o Gospod, in daj mi vedno hvaleshni-
mu biti tebi, de te s' vsimi isvoljenimi hvalim
vekomaj v' nebesh.*

*Terplenje in smert Jesusovo pred sve-
tim obhajilam premisliti je nar bolj perloshno,
ker je ta sveti sakrament spomin njegove
smerti. Jesus sam je to sapovedal, ko je
svojim uzhenzam svoje teló in kri dal, re-
kozh: *Storite to v' moj spomin.* Vernik naj
pred svetim obhajilam hvaleshno misli in go-
vori takó: *Edinorojeni Sin boshji, ti si se
is ljubesni do mene vzhlovezhil, de si na
krishi umerl; kar si mojiga vset, si sa-me
v' smert dal, in s' velikim zhudeshem mi dast
v' jed svoje teló sa-me krishano, in mi
dast v' pitje svojo kri sa-me prelito, de ne
posabim tebe, svojiga usmiljeniga Gospoda,
de me posvetish, in s' seboj sdrushish. Sah-
valim te, ljubesnivi odreshnik, in prej-**

mem te is upanja de bom safluskenja tvoje smerti deleshen vekomaj.

Kdor se tako ne perpravlja k' svetimu obhajilu, ali ga bo morde nevredno, al nepridno prejel?

To misliti je preterdo, in ni prav; naj se pa vender vsak persadene po sapopadku tih naukov perpravljati se; al vsaj naj po veri premisfljuje svetost in visokost Jesufovo, in svojo nevrednost; is tiga bo pa sposhtovanje, ponishevanje, shalost, hvaleshnost, in drugo. Kdor brati sna, naj se svetih bukev poslushi, kjer bo obilno naukov nashel k' prejemanju svetiga obhajila.

Kako bodi kristjan, ki se je k' svetimu obhajilu namenil, na telesu perpravljen?

Kristjan k' svetimu obhajilu namenjen, bo di na telesu takó perpravljen:

- 1) Mora biti tesh od polnozhi.
- 2) Zhedno, pa ponishno oblezhen.

Kaj pomeni tesh biti?

To pomeni, de je kristjan, k' svetimu obhajilu namenjen, dolshen tesh biti od polnozhi do ure, ko k' svetimu obhajilu perstopi, de ni nizh jedel al pil; to se pa naturni post imenuje. Bolniki, ki bres telefne fhkode ne morejo tesh biti; al, zhe nekdo naglo sboli po vshivanji jedi al pijazhe, smejo obhajani biti, in so isgovorjeni. Bolnik, ki lohka odlasflja jesti

al piti pred svetim obhajilam, je dolshen pozhakati. Spodobi se tudi, de se kristjan, vsaj ene ure pred obhajilam sdershi tobak shgati al kaditi; in she bolji, zhe se od polnozhi do svetiga obhajila sdershi. — Spodobi se tudi to pred spovedjo, de ni spovedniku s' svojo smerdljivo sapo nadleshen.

Kdo je sapovedal na teshe prejeti sveto resh-nje Telo?

Sapovedala je to katolska cerkev savolj nerodneshev, de bi se kaka nezhaft ne sgodila timu svetimu sakramentu. Vsim vernim je snano, de je Jesus s' svojimi uzhenzi velikonožno jagnje jedel, potlej postavil ta sveti sakrament, in svojim uzhenzam dal svoje sveto Telo jesti, in svojo sveto kri piti. V' zhasu apostelnov so verni po Jesusevim sgledu vkupaj malo vezherjali, in potlej prejeli sveto reshnje teló; ta vezherja se je vezherja ljubeshi imenovala, ker so premoshni kristjani jemali uboge k' svoji-misi; ni pa bilo vse prav, in savolj nesmere nekterih vernikov, jim je sveti Paul svarezhe pisal. I. Kor. 11. 20-21. Zhe she v' zhasu apostelnov ni vse prav bilo, kakó pa bi bilo lohka potlej? Ravno sato je cerkev naturni post sapovedala od polnozhi do svetiga obhajila, ako je mogozhe bres shkode svojiga telefata teshe biti.

Kaj se pravi zhedno pa ponishno oblezhen biti?

To pomeni, de kristjan k' svetimu obhaji-

Iu namenjen ne sme nizhemurno, in veliko manj pohujshljivo, in tudi ne nemarno al nezhedno oblezhen biti, ampak zhedno, spodobno in ponishno, de s' svojim oblazhilam, in s' vsm svojim telesam kashe sposhtovanje, in ponishnost ko perstopi k' boshji misi. Nemarnost je soperna, nizhemurnost pa je ostudna; in sveti shkof Karl Boromej je vsm duhovnim svoje shkofije prepovedal zhloveka pohujshljivo oblezheniga obhajati. — Ubogi, ki zhedniga oblazhila nimajo, niso savolj tiga odstavljeni, de bi ne smeli k' boshji misi perstopiti; opravizheni pa tudi niso, ako se is tiga prasniga isgovora ne perpravljajo k' boshji misi.

Kako se per svetim obhajilu sadershati, in kaj potlej storiti.

Kako naj kristjan perstopi k' boshji misi?

Kristjan, ki k' boshji misi perstopi, naj ponovi in obudi v' svojim ferzu vero, upanje, ljubezen in ponishnost, in naj to tudi po unajnim kashe, de v' tih svetih mislih gre, poklekne, in zhaka svojiga usmiljeniga odreshenika, Boga in zhloveka prejeti.

Kako naj se on sadershi, ko ga maslnik obhaja, in ko je she obhajan?

Sadershi naj se, kakor bo sdaj rezheni: Kader se maslnik k' njemu oberne, in v' ro-

ki sveto reshnje Telo dershi, rekozh: *Glejte jagnje boshje, ki grehe sveta odjemlje*, naj on spofhtljivo pogleda sveto hostjo, in naj ponishno moli Jesufa Kristufa prizhijozhiga. Masfnik v' imenu sleherniga obhajanza trikrat ponishno rezhe: *Gospod! nisim vreden, de greslh pod mojo streho, ampak rezi le s' besedo, in bo moja dusha osdravljena*; obhajanz naj se globoko ponishuje, ker ref ni vreden Jesufa Kristufa prejeti. Besede so to ponishniga stotnika Jesufu rezhene, ktere so mu tolikanj dopadle, sato naj se po njegovo vsak ponisha, de Jesufu dopade. Masfnik trikrat enako pravi, ker ponishnosti ni nikoli prevezh, in zhe se obhajanz obilnishti ponishuje, vrednishti prejme sakrament Jesufoviga telefa.

Kader mu masfnik poda sveto hostjo, naj obhajanz povsdigne svojo glavo, de ga masfnik lohka obhaja, ufta naj zhedno odpre, jesik na spodnji shnabel poloshi, in s' vsm spofhtovanjem prejme sveto reshnje Telo. Obhajanz naj ne nagne svoje glave, naj ne trepeta s' jesikam, in naj ne prejme svete hostje s' shnabli: ampak naj pozhaka, de mu masfnik sveto hostjo na jesik poloshi, in potlej she le ufta stisne, glavo nagne, in savshije. Obhajanz ne sme nalásh svete hostje poder-shati v' ustih, in ne spodobi se je svezhiti; ako se pa sveta hostja uft prime, je ne sme s' perstam odlozhiti, ampak s' jesikam, de je prezej savshije; okoli pol ure zhafa ne sme pljavati.

Kaj naj obhajanz po svetim obhajilu stori?

Obhajanz naj se v' duhovni prid fkerbno poslushi zhafa svetiga obhajila, ker takrat lohka dobiva velike dobrote. Ko je obhajan, gre v' mirno mesto, in naj moli in premishljuje kakor bo sdaj rezhenó:

1) Shivo vero naj obudi, de je Jesufa, svojiga gospoda, Boga in zhloveka prejel; naj ga ponishno moli, ker je on ref vfiga sposhhtovanja vreden.

2) Sladko upanje naj obudi, de mu je dobrotljivi Jesus obilne darove pernesil, ker je is sgolj usmiljenja v' njegovo serze prishel.

3) Gorezho ljubesen naj obudi do ljubesnigiga Jesufa, kateri je is velike ljubesni ta sveti sakrament postavil, in is ravno te ljubesni k' njemu prishel; naj ga prosi, de mu pomaga ga is vse dushe ljubiti, in mu svesto flushiti.

4) Shalost veliko naj obudi, ker je on dobrotljiviga Jesufa, svojiga usmiljeniga odrešenika velikokrat hudobno rasshalil; in naj mu terdno obljubi posihmal njemu v' zhaft shiveti.

5) Naj gorezhe sahvali usmiljeniga Jesufa, ki bi ga bil pravizhno obfodil, in de namesti saflusheniga obfojenja mu je grehe dobrotljivo odpustil, in se njemu v' snamuje refnizhne prijasnosti vshiti dal.

6) Daruje naj Jesufu svojo dusho in teló, ker sta oba po tim svetim sakramentu posve-

zhena, in naj ga saupljivo prosti gnade, de kakor povvezhena posoda njemu v' zhašt shivi, in de se s' greham nikoli ne ofkruni.

7) Naj prosti usmiljeniga Jesufa, de ga do-
brotljivo ohrani v' svoji gnadi, in de s' njego-
vo pomozhjo premaguje vse skušnjave, so-
sebnost pa tisto, ktera mu je nar huje nadlesh-
na bila, in savolj ktere je huje gresil?

*Kako se mora kristjan v' dan svetiga ob-
hajila sudershati?*

Kristjan, ki je Jesufa Kristusa, delivza
vsiga dobriga, in gosпода vsiga prejel:

1) Naj ne gre prezej is zerkve po svetlm
obhajilu, ampak naj bo nekaj zhasa v' gore-
zhim premishljevanji in sahvaljenji, de ne pu-
sti bres sadu drasiga zhasa usmiljeniga ob-
iskanja boshjiga.

2) V' dan prejetiga obhajila naj obilnisthi
moli in premishluje, in naj ponavlja terdni
sklep ne vezh gresliti, greha in greslne per-
loshnosti skerbno varovati se, de prejete gna-
de ne sgubi.

3) V' ta dan naj se tudi perpushteniga ve-
selja, nepokojniga hrupa, nepotrebniga go-
vorjenja, in drusiga taziga varuje, de nesmo-
ten hvali Boga; skerbi naj potlej, de preje-
te gnade ne sgubi, in Bogu ostane svest, in
de pojde odkritiga vshivat, kteriga je perkri-
tiga prejel, ker je ravno to svetiga obhajila
namen.

Od nevredniga in nepridniga obhajila.

Ali prejmejo vsi, vredni in nevredni, Jesusa Kristusa per svetim obhajilu?

Vsi ga prejmejo, pravizhni in hudobni. Peter, Janes, drugi poboshni uzhenzi, in sda-javiz Judesh so resnizhno prejeli sveto teló in sveto kri Jesufovo; ravno takó se sdaj godi; poboshni pa prejmejo Jesusa ia njegovo gna-do, hudobni ga prejmejo, pa ne njegove gna-de; prvi ga prejmejo v' vezhno svelizhanje, drugi ga prejmejo v' vezhno pogubljenje.

Jih je veliko al malo kristjanov, ki nevredno prejmejo Jesusa Kristusa per svetim obhajilu?

Nam zhlovekam ne gre tiga natanko ras-soditi, ampak Bogu, ki ve vsih serza, vred-nost in nevrednost sleherniga zhloveka. Zhe je ravno to resnizhno, se je vender bati, de je nevrednih obhajanzov veliko. Vidno hudo shivljenje, in ozhitni grehi veliko kristjanov preprizhajo, de je resnizhno, kar je sveti Paul od vernikov govoril: *Veliko jih je, kateri shivé ko sovrashniki krisha Kristusoviga, kte-rih konez je pogubljenje.* Filip. 3. 18-19.

Kako se nar loshej sgodi, de verni po nevredno prejmejo sveto reshnje teló?

Sgodi se nar loshej is slepe vesti. Malo jih je tolikanj predersnih, de bi nalásh samolzhali greh na spovdi, al de bi neodvesani

perstopili k' boshji misi; vezhi del nevrednih obhajil je tedaj is slepe vesti, al de kristjan svoje nevrednosti ne sposna. Veliko jih je, kateri vediti nozhejo v' zhim je kershanfska pravizhnost, in jim mar ni vediti kako po kershanfsko shiveti; ni jih malo po hinavshini, napuhu, lakomnosti, in drusim posheljenju sapeljanih; ni jih malo tudi, de v' sposnanih grehih nepoboljšhani ostanejo, in se vender shitejejo odvese vredni, in saupljivo perstopijo k' svetim obhajilu, ker so se svojih grehov spovedali. Is tih in drusih smot so nevredne obhajila, ktere pa nimajo isgovora per Bogu.

Je nevredno obhajilo velik greh?

Nevredno obhajilo je ref velik greh, Jesusu Kristusu hudo nezlast sturi. Sveti Paul tako pravi: *Kdorkoli bo nevredno ta kruh jedel, al kelh Gospodov pil, bo kriv nad telesam, in kervjo Gospodovo. I. Kor. 11. 27.* Sveti shkof Ziprijan te besede raslaga takó: *Kdor nevredno prejme Jesusa, je kriv nad njegovim telesam, in njegovo kervjo, kakor de bi Jesusa umoril, in njegovo kri pretil.*

Kakshniga pokorjenja je kristjan vreden, ki sveto refshnje teló prejme nevredno?

Sveti Paul odgovori, rekozh: *Kdor je al pije nevredno, sodbo (pogubljenja) sebi je in pije, ker ne raslozhi telefa Gospodoviga. Sa tiga voljo je med vami veliko slabih in bolnih, in jih veliko spi. I. Kor. 11.*

29-30. Besede svetiga aposteljna preprizhajo, de nevredno obhajilo saflushi vezhno pogubljenje, in de nekteri kristjani so tudi tukaj vidno pokorjeni. Sveti Ziprijan prizhuje, de nekteri predersni kristjani so po prejetim obhajilu per boshji misi naglo umerli. Sveti Paul sopet govori: *Kdor Mojsefovo postavo prestopi, mora bres vse milosti na dve al tri prizhe umreti; koliko hujshi mashevanje, mislite, saflushi, kdor Sina boshjiga potaptá, in kri testamenta, po kateri je bil posvezhen, ognusi.* Hebr. 10. 28-29. Navadna shtrafenga po nevrednim obhajilu je dushna slepota, kterra je silno strasna, in lohka vodi v' pogubljenje.

Ali je mogozhe sadobiti odpuskenje te velike pregrehe?

Bogu je vse mogozhe, je neskonzhno milostljiv, in lohka da gnado, s' ktero se nar hudobnisthi gresluik spokori, in se svelizha.

Ker je velika pregreha, po nevredno prejeti sveto reshnje teló kaj je tedaj storiti?

Sveti Paul pové, kaj de je storiti, rekozh: *Naj skuši zhlovek sebe, in takó naj je od tiga kruha, in pije od kelha.* I. Kor. 11-28. Vsak naj skerbnó premisli svoje shivljenje, in kar hudiga najde, naj odpravi in se spokori, preden k' boshji misi perstopi. Kdor se spokoriti nozhe, je svetiga obhajila nevreden, in ga po nevredno prejme. *Ne mo-*

rete mise Gospodove, in mise hudizheve delshni biti. Al bomo Gospoda drashili? I. I. Kor. 10. 21-22. Kdor s' greslnim shivljenjem flushi hudizhu, kako je Gospodove mise vreden? Gospoda sanizhuje in drashi; in toraj naj so prej refnizhno spokori, in potlej le naj saupljivo perstopi k' boshji misi.

Kaj je nepridno obhajilo?

Nepridno obhajilo je tisto, per katerim malo perpravljen kristjan nizh al malo gnade boshje prejme.

Is zhéfa je nepridno obhajilo?

Nepridno obhajilo je is mnogih rezhi: is ostankov she odpuštenih velizih grehov, kterih ostankov si kristjan ne persadene odpraviti; is majhnih grehov, kterih se sapustiti nozhe; is flabe perprave k' svetimu obhajilu; is vfiga, kar pomanjsha ljubesen in poboshnost do Boga.

Je nepridno obhajilo shkodljivo?

Nepridno obhajilu ni kristjanu pogubno, pa mu je vender shkodljivo, ker gnade ne prejme, kakorshno bi prejel, ako bi s' gorezho perpravo prejel sveto obhajilo; nepridno obhajilo je shkodljivo tudi sato, ker kristjana nezhutno perpravlja v' nevredno. Sveti Janes Krisostom rayno sato flehernimu kristjanu rezhe: *S' gorezhim serzam vselej pojdi k' svetinu obhajilu.*

Ali ve kristijan, zhe sveto reshnje telò bres sadu prejme ?

Skrito je to, ker enim lenoba, enim pa ponishnost brani vediti, kakshna de je njih dusha, kako perpravljena prejme sveto reshnje telò, in koliko de je vneta v' boshji slushbi. Vsak naj gorezhe skerbi svesho slushiti Bogu, skerbno perpravljati se k' svetimu obhajilu, in zhedalje svesheje spolnovati sapovedi, de pravo kershanfko upanje ima, vender sam Bog ve resnizhno kakshna je dusha, zhe gnado prejme, kakshno prejme, zhe v' dobrim slabi al raste.

Kaj je kristijanam storiti, de svetiga obhajila bres sadu ne prejmejo ?

Vsi verni kristijani naj skerbé pridno perpravljati se k' svetimu obhajilu, kakor bo sdaj rezhenó:

1) Naj si persadenejo ostanke prejsnih grehov, to je, slabosti po grehah pufhene satirati, in premagovati vsako hudo posheljenje, de bodo zhedalje boljshi.

2) Naj si gorezhe persadenejo varovati se majhnih grehov, in vsakdanjih slabost; fosebno pa premagovati nar sapeljivishi slabost, ktera jim je narhuje nadlesbna; ta vedna skerb jih bo perpeljala v' veliko svetost.

3) Naj bodo svojimu modrimu spovedniku is serza pokorni; in zhe so, naj upajo v' boshjo milost, de ne bodo bres dushniga sadu obhajani.

Od pogostniga in duhovniga obhajila.

Je dobro k' boshji misi pogosto perstopati?

Dobro in pomagljivo je to, ako se kristjan fkerbno perpravlja, ker sveto reshnje teló daje obilno gnado, s' gnado pa mozh, terdnost in stanovitnost. Vsim je snano, de so prvi verni pogosto perstopali k' boshji misi, ker so sploh pravizhno shiveli, in so per tim svetim sakramentu dobivali mozh sveteje shiveti. Ta nauk je resnizhen, vender raslage potrebuje.

1) Kdor poboshno shivi, naj pogosto perstopa k' boshji misi, ker je njegova dusha perpravljena, in bo zhedalje svetejsi. Sveti Avgushtin poterdi to, rekozh: *Zhe si bres ljubesni do greha, in pravizhno shivish, ti je dobro pogosto prejeti Jesusa v' tim s. sakramentu.*

2) Kdor ni toliko unet v' boshji flushbi, mu je bolji bolj poredko prejematí sveto reshnje teló; fkerbeti je pa dolshen s' vsm per-sadjanjem svoje shivljenje boljshati, de bo bolj pogosto hodil k' svetimu obhajilu. Sveti Avgushtin pravi: *Ta sveti sakrament je jed mozhnih, velik bodi v' svetosti, in smesh pogosto obhajan biti.*

3) Kdor hudobno shivi, ne sme k' boshji misi perstopiti; temuzh naj se prej s' resnizhno pokoro ozhisti. Sveti Janes Krisostom

govori tako: *Eni savolj imenitniga prasnika, al odpustika, al drusiga svetiga zhasa filijo k' boshji misi; prasniki pa, al odpustiki, al sveti zhas vrednosti ne da, ampak resnizhna svetost. Zhe ste sveti, hodite pogosto k' svetimu obhajilu; ako sveti niste, nikoli. Ravno tako drugi uzheniki pravijo.*

Bi ne bilo morde bolji, de bi kdor je slabiji, bolj pogosto obhajan bil, in s' tim dobival mozh sveteje shiveti?

Bolji bi ne bilo, ampak slabiji. Sveti Isidor pravi: *Kdor hudo shivi, ni ozhishten, ampak omadeshevan s' svetim obhajilam.* Pre-rok Jeremija je Judovskimu ljudstvu rekel: *Bo mar posvezheni meso tebi odvselo tvoje hudobije?* 11. 15. Ravno tako je rêzhi, de sveto refhnje toló ne odjemlje hudobije, ampak perdeva k' hudobii, zhe se v' velikim grehu prejme.

Sveto refhnje teló je jed sdravih duš, in kakor je mozhna posemeljska jed bolehnimu al bolnimu shkodljiva, sdravimu pa pomagljiva, ravno tako je sveto refhnje teló. Bolnik naj prej jemlje v' se sdravila, de bolesen odpravi, in potlej le naj je, kar sdravi jedo; ravno takó bolna duša naj se prej osdravi s' pokoro, in potlej le naj saupljivo perstopa k' boshji misi.

Kdo nar bolj vé, kako pogosto perstopati k' boshji misi?

Moder spovednik, komur kristjan svoje

misli, in shivljenje rasodeva, nar lashej ve rasfoditi; po njegovim svetu naj on stori, in bo prav.

Kaj je duhovno obhajilo?

Duhovno obhajilo je serzhna shelja po Jesusu v' sakramentu njegoviga svetiga telefa, in po njegovi gnadi. Kdor is serza sheli Jesusa v' tim svetim sakramentu prejeti, de se s' njim sdrushi, de obilno gnado prejme, de je njegoviga duha poln, in de mu gorkeje flushi, on je v' duhu obhajan.

Je duhovno obhajilo v' prid?

Duhovno obhajilo je dobro in potrebno; ker, kdor is serza ne sheli Jesusa, njegove gnade, in njegoviga duha prejeti, kako ga bo v' tim svetim sakramentu vredno prejel? Sveti Avgushtin pravi: *Sveta lakota je potrebna do tiga nebeshkiga kruha.* Kdor ga ni is ljubeshni lazhen, ni perpravljen ga refni-zhno prejeti.

Kdaj je potrebno al dobro, de kristijan sveto sheljo ima do tiga svetiga sakramenta?

Vzhafi je kristijan dolshen, vzhafi je prav de ima refni-zhno sheljo do sakramenta Jesufoviga telefa.

1) Dolshen je, kader se k' svetimu obhajilu nameni; ker, ko se perpravlja sveto refli-nje teló prejeti, ga mora tudi sheleti.

2) Dolshen je tudi veliko sheljo imeti po sakramentu telefa Jesufoviga, kader je v' nevarni bolesni, in mu bolesen ubrani sveto obhajilo prejeti; kaderkoli je po beshji al zer-kveni sapovedi ga prejeti dolshen, in ne more.

3) Dobro je serzhno sheljo imeti po tim svetim sakramentu, al se v' duhu obhajati per sveti mashi, al kader drugi verni gredo k' svetim obhajilu, in v' drusih perloshnostih, ker je to v' dushni dobizhik.

Od popotnize.

Sakaj se sakrament Jesufoviga telefa popotniza imenuje.

Sato, ker ga je Jesuf nam popotnikam, sapustil, in ga prejemati sapovedal, de frezhno pridemo v' nebeshko kraljestvo. Judje so shtirdeset let jedli mano v' pushavi, de bi ne opeshalí, ampak prishli v' Kananfko deshelo, ktero jim je bil Bog obljubil; ravno takó mi vshivamo teló Jesufovo, de ne opehamo, in de pridemo v' nebefa. Sakrament svetiga reshniga telefa je tedaj sdravim in bolnim vernim popotniza.

Je dolshnost sveto obhajilo prejeti v' nevarni bolesni?

Dolshnost je, ker je vernik tisti zhaf silno potreben guade in mozhi tiga svetiga sakramenta, de dushne sovrashnike premaga, in pride v' nebefa.

Nihzhe ne sme prostovoljno odlashtati do sadnje ure s' tim sakramentam ofkerbeti se, de ga morde neperpravljen ne prejme, al bres njega ne umerje. Zhe se bolnik prevezh sanashta v' svojo mozh, in neumno odlashta, naj ga domazhi in prijatli ljubesnivo opominjajo k' dopolnjenji te svete dolshnosti. Neusmiljeno ljubesen bi bila bolnika pushtati v' lashnim upanji, kader se lohka ve, de je njegova bolesen nevarna.

So tudi otrozi dolshni popotnizo prejeti?

Dolshni so, ako rasfodik, in sadoosti poduzhenja imajo. Ker imajo pa otrozi manj rasumnosti od odrashtenih vernikov, naj domazhi obilnisthi fkerbé sa-nje, de se k' svetim sakramentam perpravljajo, in de jih vredno prejmejo v' vezhno svelizhanje.

Se sme ozhiten greshtnik obhajati?

Zhe greshtnik sboli, kteriga shivljenje je pohujshljivo bilo, in ga ozhitno obshaluje, in je tudi voljen dano pohujshhanje po mozhi popraviti, in svojo krivizo poravnati, se sme, in je dolshnost ga obhajati, in mu druge sakramente deliti; zhe pa on tiga nozhe storiti, ni nobeniga sakramenta vreden, in de v' svojih grehah umerje, je sam kriv.

Ako kristjan nevarno sboli, ki je ene dni prej per svetim obhajilu bil, ali je dolshen sopét prejeti sveto obhajilo?

Dolshen je, de popotnizo prejme. Zhe

je bolnik v' nevarni, bolesni obhajan bil, in kmalo ne umerje, je pa vender v' nevarnosti, naj sopet poshlje po duhovniga, de ga obhaja.

Kaj je vernim storiti, ko duhoven gre bolnika obhajati?

Verni, bersh ko s'von saflishijo, naj pridejo v' zerkev, ako jim je mogozhe, de molijo Jesufa, ga spremijo, in sa bolniga brata al sestiro profijo. Zhe mashnik skosi val al memo vasi s' svetim reshnjim telesam gre, naj mu verni naproti gredó, ga molijo in spremijo. Hvale vredno je to, de verni s' luzhjo gredo Jesufu naproti, in mu v' zhasi pojejo. Verni, ki sa svetim reshnjim telesam do hishe bolnikove gredó, naj molijo sa-nj, de svete sakramente vredno prejme, in tudi sa-se, de bodo sveto reshnje teló vredno prejemali, in de ga, s'osebno v' sadnji bolesni v' frezhno popotnizo v' veselo vezhnost prejmejo.

Sofedje in prijatli, ki sveto reshnje teló v' hisho verniga brata al verne sestire spremijo, naj ne motijo bolnika bersh po prejetih sakramentih s' nepotrebnim al neperloshnim govorjenjem, ker bolnik ima tisti zhas drugo potrebno opravilo, to je, tiga drasiga zhafa poslushiti se v' svoje obilnisthi posvezhenje in svelizhanje.

Od ofra svēte mashe.

Od ofrov sploh.

Kaj beseda ofer al daritev pomeni?

Ofer al daritev pomeni kaj dobriga in dopadljiviga dariti Bogu, to pa v' sposuanje njegove visli oblasti nad nami, al v' sahvalo prejetih dobrot. Ofer al daritev pomeni tudi vse dobre dela, molitev, post, pokorjenje, pomozh v' povishanje unajne zhaſti boshje, in drugo tako. Navadno je rezhi: *Bodi to Bogu v'zhast; ofram al darim to gospod Bogu.*

Ali dopade Bogu, kar mu v'zhast darimo?

Dopade mu, zhe ſie dve rezhi vkupaj, to je, dober dar, in dobro ſerze.

1) Potrebno je to, de je dar dober, al de je, kar darimo Bogu, njemu vſhezh. Ne ſpodobi ſe kaj nevredniga, al oſtudniga, al ſoperniga zhloveku dati, ker bi bil on ſ' ſlabim daram ſanizhevan in raſſhaljen; veliko majn ſe ſpodobi vſigamogozhnimu Bogu kaj ſlabiga in nevſhezhiga dariti. Modri Sirah pravi: *Kdor od krivizhniga blaga dari, tiga ofer je nezhiſt. 34. 21.*

2) Dobro ſerze je tudi potrebno; dobro ſerze je pa v' zhloveku, zhe on boſhje zhaſti iſhe. Dober dar iſ dobriga ſerza je uſhezh Bogu, in dober dar iſ hudobniga ſerza mu je

sopern. Hudobni Kajn je semlje perdelke daroval Bogu, Bog pa se ni oserl na njegove dari. Nedolshni Abel, njegov brat, je is svoje zhede daroval Bogu, in on je njegove dari dopadljivo pogledal. I. Mojs. 4. 3-5.

Ali je dolshnost darovati Bogu?

Dolshnost je, de s' darmi sposnamo njegovo oblast in milost. Bog je gospod in deliviz vsiga kar imamo, in mi tudi smo njegovi; prav je tedaj de s' darovanjem skasujemo svojo pokorshino in hvaleshnost. Darovati Bogu, al mu s' darmi skasovati pokorshino in hvaleshnost, je v' postavi nature sapovedano, in toraj so mu Kajn, Abel, Noe, Abraham, Job in drugi, dobri in hudi ljudje darovali.

Kaj so ljudje od stvarjenja sveta do Jesusa darovali Bogu?

Darovali so mu shivino, olje, kadilo, shito, in druge perdelke semlje, ker kaj boljiga imeli niso.

Kdo je darovati smel od stvarjenja sveta do Jesusa Kristusa?

Od stvarjenja sveta do Mojsefa so Bogu darovati smeli hifhni ozhetje, pervorojenzi in drugi; od Mojsefa do Jesusa Kristusa so bili Aaron in njegovi mlajshi is rodu Levi odbrani in posvezheni, de bi darovali Bogu, drugi pa niso smeli.

Koliktere ofre so Judje po boshjim ukasu imeli?

Njih ofri so bili trojni, to je:

1) Shgan ofer, kateri je tako imenovan, ker je vef dar sgorel v'zhaft vfigamogozhniga Boga. Nar popolnifhi daritev je to, ker je bila v'zhifto fposnanje boshje vifokofiti in oblafti nad vfm.

2) Daritev sa greh, de bi fe Bog ufmilil, odpuftil greh, in saflusheno hudo odvernif. Dar v'odpuftenje grehov so na dva dela rasdelili: nekoliko so foshgali Bogu v'zhaft; nekoliko pa so duhovni jedli; ljudje pa, sakterih grehe je darovan bil, nifo fmeli jefti. Zhe je bila daritev sa pregreshtenje duhovnov in vfiga ljudftva, ga nihzhe ni fmel pokufiti.

3) Mirna daritev fe je imenovala, ki je bila Bogu v'sahvalo. Ta dar so na tri dele rasdelili; nekaj so foshgali v'zhaft Bogu, nekaj so duhovni, in nekaj so drugi hvaleshno vshivali.

So bili ti ofri dopadljivi Bogu?

Ti ofri so bili dopadljivi Bogu, ako so is dobriga ferza bili, ker jih je odbral, in febi darovati ukasal. Dopadljivi so bili Bogu fosebno sa to, ker so pomenili kervavo daritev Jefusovo na krifhi, in nekervavo daritev fve-te mafhe.

V'katolski zerkvi je imenitnišhi ofer, to je, sveta masha, in kaj je sveta masha.

Koliko zhasa so bili darovi stare savese prijetni Bogu?

Bili so dopadljivi Bogu do Jesusa Kristusa, kateri je per sadnji vezherji popolnišhi daritev svete mashe postavil. Bog po preroku Malahiju tako govori: *Jest nimam nad vami (Judi) dopadenja; in daru ne bom is-vašhik rok vsel. Sakaj od sonzhniga is-hoda do sa-hoda bo moje ime veliko med narodi: in povsod so bo ofrovalo, in zhisti ofer daroval mojemu imenu, ker moje ime bo veliko med narodi. 1.10-11.* Prerok Malahija v' Gospodovim imenu pravi tedaj, de bodo stari ofri oversheni, in de bo med spreobrnjenimi narodi, kateri smo mi, imenitnišhi ofer, ki bo vshezh Bogu, in to je ofer svete mashe.

Kaj je sveta masha?

Sveta masha je nekervav ofer nove savese, vedni spomin, in vedno ponavljanje kervaviga ofra, kteriga je Jesus Kristus na svetim krishi sa nashe odreshenje opravil.

Kdaj in kakó je Jesus ofer svete mashe postavil?

Postavil je ofer al daritev svete mashe per sadnji vezherji, ko je kruh in vino posvetil, in premenil v' svoje teló in svojo kri, in

oboje dal svojim uzhenzam. Ker pa aposteljni niso smiraj shiveli, je njim in njih nastopnikom do konca sveta dal oblast to ponavljati, rekoč: *To storite v' moj spomin.* Luk. 22. 19.

Sakaj se sveta masha ofer imenuje?

Sato, ker se Bogu resnizhno daruje pravo teló in prava kri Jesufa Kristusa v' podobah kruha in vina.

Sakaj se sveta masha nekervavi ofer imenuje?

Sato, ker per sveti mashi ni kri prelita, kakor je na krishi prelita bila, kader se je Jesus daroval Ozhetu v' vsiga sveta odresenja.

Sakaj se sveta masha ofer nove saveše imenuje?

Sato, ker so vsi ofri stare saveše oversheni, ta pa postavljen, in vsm vernim pufhen po Jesufu Kristufu, poglavarji katolske cerkve.

Sakaj se sveta masha imenuje vedni spomin kervavice ofra Jesufoviga?

Sato, ker se per sveti mashi vedni spomin obhaja Jesufove ljubesni in smerti. Kruh in vino sta posebej posvezhena in spremenjena, kar pomeni de je Jesufova kri is njegoviga telefa stekla, in de je on is ljubesni do nas resnizhno umerl.

Sakaj se sveta masha imenuje vedno ponavljanje kervariga ofra Jesufoviga na krishu?

Sato, ker se refnizhno ponavlja Jesufova smert, in daritev na krishi v' nafhe odrefhenje. Jesuf je febe sa naf nebefhkimu Ozhetu daroval na krishi, in on se tudi per sveti mashi daruje nebefhkimu Ozhetu, de smo njegove smerti deleshni, in po njenim saflushenji svelizhani.

Kdo opravlja ofer svete mashe?

Nevidno ga Jesuf Kristuf opravlja, ker on febe daruje nebefhkimu Ozhetu sa naf; vidno pa ga opravljaajo njegovi namefniki, fhkofje in mafhniki, kterim je on to veliko oblast dal, rekozh: *To storite v' moj spomin.*

Komu, sakaj in sa koga je ofer svete mashe.

Komu je ofer svete mashe darovan?

Ofer svete mashe je darovan Bogu v'zhast. Jesuf ponavlja per sveti mashi kar je terpel na krishi v' odrefhenje xfiga sveta; nebefhkimu Ozhetu se je daroval, in tudi per sveti mashi mu daruje svoje teló in svojo kri; ofer svete mashe je tedaj samimu Bogu darovan.

Ali je sveta masha tudi Marii in drusim svetnikom v' zhaft darovana?

Jesuf Kristuf se Bogu daruje, in on je po maschnikih le njemu darovan, ne pa Marii al drusim svetnikom. Priprosti kristjani tudi vedo, de gospod Jesuf ni njegovim flushabnikom darovan. Navadno se szer rezhe: *Marije matere boshje, svetiga Petra, al drusiga svetnika masha*, pa vender ni darovana njim, ampak Bogu. Marija in svetniki so per sveti mashi zhasito imenovani, ofer svete mashe pa je le Bogu darovan.

Sakaj se med sveto masho spomin obhaja devize Marije, aposteljnov, marternikov in drusih svetnikov?

Navadno je to v' katolski zerkvi sato:

1) De mi verni kristjani devizo Marijo, in druge svetnike, kteri so boshji in nashi prijatli, zhasimo in povishujemo.

2) De hvalimo, in sahvalimo usmiljeniga Boga, kteri jim je svojo mogozhno gnado dal, in jih povishal po Jesusu Kristusu.

3) De se mi njim perdrushimo v' boshjo hvalo, in de nam oni sprosijo, kar potrebujemo.

Sakaj se ofer svate mashe daruje?

Jesuf Kristuf se daruje, in je po masniku darovan per sveti mashi is vezh namenov, in sosebno,

1) De mi verni kristjani vredno molimo vfigamogozhniga Boga. Njemu vsa hvala, zhaft in flava gré, ker je stvarnik in gospodar vsih

in vsiga; mi ga vredno zhasiti ne moremo, in mu toraj darujemo Jesufa Kristusa, de on, boshje jagnje bres madesha vredno hvali Boga, in de ga mi hvalimo po njem.

2) De ponavljamo spomin Jesufove ljubesni in smerti, ki jo je preterpel de svelizhanje sadobimo. Ofer svete mashe, to je Jesufovo teló in kri, darujemo Bogu v' hvalni spomin Jesufove smerti, de smo njeniga saflusjenja deleshni.

3) De po Jesufu Kristusu per Bogu sprosimo vse potrebne dari, dushne in telesne, sosebno pa njegovo gnado, odpushtenje grehov, in vezhno svelizhanje.

4) De Boga sahvalimo savolj vsih nam danih dobrot. Dopadljivishi ga hvaliti ni mogoche, kakor zhe mi v' sahvalo darujemo teló in kri Jesufa Kristusa, do kteriga ima nebeshki Ozhe nar vezhi dopadenje.

Sa koga je ofer svete mashe darovan Bogu?

Ofer svete mashe je Bogu darovan sa shivé in sa mertve, ker se Jesuf je na krishi ravno sa-nje daroval Bogu.

Ofer svete mashe je sa shive, to je, sa vse ljudi. Maschnik, ko kelh dari Bogu: pravi: *Oframo tebi, Gospod, kelh svelizhanja, tvojo milost prosijozhi, de gre pred oblizhje tvojiga boshjiga velizhastva v' prijetni duh sa nashe, in sa svelizhanje vsiga sveta.* De si je to resnizhno, je vender sveta masha sosebna daritev vernih, in sa verne

kristjane, kateri so nje deleshni po velikosti njih vere in ljubesni.

Ofer svete mashe je sa mertve. Ne sa mertve verne, ki so she v'nebesih, ker oni nizh ne potrebujejo; in tudi ne sa dushe, ki so v'vezhni ogenj obfojene, ker jim reshenja ne bo, ampak sa mertve verne, kateri so se v'gnadi boshji lozhili, in se v'vizah pokoré, ker so pomozhi potrebni, de bi bili is viz resheni, in preneseni v'nebeshko kraljestvo. Sveti Janes Krisostom pravi: *Aposteljni niso nepremishljeno sapovedali med sveto mashe sa mertve moliti, ampak ker so vedili, de jim je v'pomozh.* Tridentiski sbor je soper krivoverze sklenil, de je sveta mashe sa shive in sa mertve. (Sej. XXII.

Kdaj se fosebno mashuje sa mertve?

Vfaka sveta mashe je sa shive in mertve, vender se fosebno mashuje sa verne mertve v'dan spomina vsih vernih dush, v'dan smerti al pokopa kakiga odrasheniga verniga, na tretji, al sedmi, al trideseti dan, al letni spomin lozhitve kakiga nashih bratov al sester.

Zhe mashnik mashuje posebej sa kako dushe, ali pomaga to drusim v'vizah terpezhim dusham?

Ofer svete mashe je sa shive in sa mertve, ne pa sa eniga al eno. Kader mashnik spomin opravi sa mertve, fosebno moli sa dushe njemu perporozheno, al sa dushe njemu perporozhene, in potlej pravi: *Profimo te,*

o Bog, de te, in vse, kateri so v' Kristusu saspali denesk v' mesto hladu, luzhi in miru. Po ravno tim Kristusu, gospodu nashim. To tudi preprizha, de ni nobena dusha posabljena v' vizah, kar neumneshi vzhasi pravijo, ker zerkev moli sa vse.

Ali ofer svete mashe tedaj ni po volji tistiga, ki se masniku perporozhi, al sa dusho le masniku sosebno perporozhe-no?

Zhe vernik sebe al drusiga masniku sosebno perporozhi, al mu kako telesno pomozh daje, ni masha savolj tiga le njegova, ker je daritev vsih, shivih in mertvih. Kdor sebe al druge masniku sosebno perporozhi, al mu kako telesno pomozh savoljo tiga da, ima saflushenje svojiga usmiljenja per Bogu, in tudi sosebni spomin med sveto masho. Masniku je perpusheno jemati kako telesno pomozh, de, ker on altanju flushi, se s' altanjem shivi (I. Kor. 9. 13.), to pa vender ni v' plazhilo svete mashe.

Je ofer svete mashe samó sa dushne dari?

Ofer svete mashe je proshnja sa dushne in telesne dari, in de Bog dushne in telesne nadloge odverne. Kdor se pa masniku perporozhi, al sam prosi per sveti mashi telesnih dobrot, naj sraven misli: zhe je to v' moje svelizhanje.

Je vernik vselej uslišan, sa kteriga maslnik med sveto maslo prosi?

Maslnikov spomin med sveto maslo ima veliko mozh per Bogu savolj Jesusa, in po Jesusu, vender ga Bog usliši po svoji pravizi, modrosti in milosti. Nekteri le telesnih dobrot prosijo, al v' sadnji bolesni odlozhijo nekoliko svojiga premoshenja, de se sa njih dušo masluje, prej pa so bili terdi in neusmiljeni, in morde vse milosti nevredni. Vsak naj se tedaj s' dobrimi deli perporozhuje Bogu, in naj skerbi po daritvi svete masle profiti gnado prave poboshnosti, in tako bo lohka uslišan. Vsak bodi pravizhen in usmiljen, in bo lohka usmiljenje nashel per Bogu.

Od delov f. masle, maslnikovih oblazhil, in jesika, v' kterim je f. masla brana.

Koliko je delov svete masle?

Delov svete masle je veliko, poglavitni so pa shtirje, evangeli, darovanje, posvezhevanje in obhajilo. Zerkev je sapovedala med sveto maslo evangeli brati, drugi trije, to je, darovanje, posvezhevanje, in obhajilo so po Jesusu postavljeni.

Kaj je vediti potrebno od shirih poglavitnih delov svete masle?

Vediti je potrebno kaj so, zhemu so in kaj

je misliti in moliti, de se verni svete mashe udeleshijo.

Kaj in od kod so drugi opravlki svete mashe?

Veliko opravkov je per sveti mashi, branje, molitve, perporozhenje, krishi, poklekovanje in drugo; to je pa zerkev sapovedala, de verni prav umejo sveto masho, je visoko zhasie, in se je lashej vdeleshujejo. K' timu namenu zerkev sapove, de svezhe gore med sveto masho, de so posode poslazhenne, in de je maschnik zhasitljivo oblezhen, ker to vernikov dusho povishuje.

So maschniki poprejshnih zhasov ravno take oblazhila ko sdaj nosili per sveti mashi?

V' sazhetku so shkofje in maschniki po hishah in v' navadnih oblazhilih mashevali; ko je pa mogozhe bilo, so napravili in odlozhili zhedne oblazhila sa unajno boshjo flushbo. Zerkvene oblazhila so bile unim podobne, ki so jih ljudje navadno nosili, zhedne so pa bile, kakor se per boshji flushbi spodobi. Ljudje so si szhafama druge shege ismishljevali, in podobo svojih oblazhil premenjevali, zerkev pa ne, in malo premenjenja je potlej bilo. Ko je zerkev doslegla proflost, in ko so se bogatini in mogozhni veri podvergli, so zerkvam obilno darovali, in je zerkev unajno boshje zhasenje polepshala.

Ktero oblazhila maslnik oblezhe, ko se mashevat napravi, in kaj one pomenijo?

Mašnik se s' mnogimi oblazhili oblezhe, in mnogo pomenijo.

Bela ruta, ktero mašnik dene na glavo, in jo bersh na rame spusti, je sato, de se njegovo navadno oblazhilo okoli vratu ne vidi, in pomeni shelesno kapo, ktero so vojshaki imeli na glavi, de so jo obvarovali. V' tim pomenku je sveti Paul Efesanam pisal: *Vsamite shelesno kapo ohranjenja*. 6. 17. Mašnik takrat moli: *Deni, Gospod, na mojo glavo kapo ohranjenja, de hudizhevo filo premagujem*.

Mašna frajza je belo dolgo oblazhilo, in pomeni nedolshnost, al svetost, od ktere more vsaki mašnik napolnjen biti, de boshje skrivnosti vredno ponavlja. Kader jo mašnik oblezhe, prosi: *Ozhisti me, o Gospod, in ofnashi moje serze, de v' kervi jagnjetovi vezhno veselje vshivam*.

Pas, s' kterim se mašnik prepashe, je potreben, de mašno frajzo tiisne, in njo po svoji velikosti skrajsha. Pas po namenu zerkve pomeni zhistost, ktera je narlepshi snashnost Jesufovih namesnikov. Jesus pravi: *Vashe ledje bodi opasano* (Luk. 12. 35.): godi se pa to, pravi sveti Gregor papes, zhe nezhisto posheljenje premagujemo. Mašnik, ko se prepashe, pravi: *Opashi me, Gospod, s' pasam zhistosti, in ugasni v' mojih ledjih nezhisto posheljenje, de ostane v' meni zhednost sdershnosti in zhistosti*.

Majhna shtola na levi roki. Maslniki in drugi duhovni so v' starih zhasih, ko so boshjo flushbo opravljali, na levi roki imeli majhno ruto, s' ktero so si v' potrebi oblizhje in ozhi brifali, spremenjena je bila izhasama v' to, pa ima vender stari pomenik, in pomeni terplenje in solse. Maslnik toraj, ko jo vsame, pravi: *Vreden naj bom, Gospod, nositi breme jokanja in shalosti, de terplenja plazhilo veselo prejmem.*

Shtola. V' starih zhasih je bila shtola oblazhilo od glave do nog, ktero so mogozhni ljudje nosili, in shtola ravno sa tiga voljo pomeni oblast, in tudi gnado, nedolshnost in svetost. Maslnik, ko jo okoli vratu dene, profi: *Poverni meni, Gospod, oblazhilo nedolshnosti, ktero sim v' grehu perviga porodnika sgubil; in ako ravno nevreden k' tvoji sveti skrivnosti perstopim, naj saflushim vendervezhno veselje.*

Plajsh. V' starih zhasih so flushabniki in reveshi timu podobno oblazhilo nosili; duhovni so ga tudi nosili v' snamnje de so ponishni flushabniki boshji. Ker so se pa flushabniki in reveshi s' trudem shivili, ravno sa tiga voljo maslni plajsh pomeni terplenje, in maslnik ko ga oblezhe, rezhe: *Gospod, ki si rekel: Moj jarm je sladek, in moje breme lahko; stori, de ga tako samorem nositi, de tvojo gnado sadobim. Amen.*

Ktere farbe je zerkev sapovedala per daritvi svete mashe?

Petére farbe je sapovedala, belo, rudezho, plavo, seleno in zherno.

Bela farba pomeni nedolshnost, zhiftoft, mir in veselje, in sato je bela farba o velikonozhi, o svetim Telesu, v' prasniki devize Marije, drusih deviz, in sposnovavzov vere.

Rudezha pomeni ljubesen, ker je ona ognju permerjena, in kervi, ktero so aposteljni, in marterniki prelili sa vero. Ona je o binkushtnih prasniki v' spomin de je sveti Duh v' podobi ognja v' aposteljne prishel; tudi v' prasniki svetih aposteljnov in marternikov.

Plava in seléna pomenite shaloft in pokorjenje. Plava je v' adventu, v' treh predpeelnizhnih, in v' postnih nedeljah; tudi v' prozefijah svetiga Marka in Krishoviga tedna, de so verni opominjani svoje grehe obshalovati, in spokoriti se. Seléna pomeni sfer shaloft, pa tudi upanje, in ona je v' nekterih nedeljah med binkushtmi in adventam sapovedana, de verne opominja spokoriti se is upanja prihodniga plazhila.

Zherna farba pomeni fosebno shaloft, in je toraj v' velikim petku savolj spomina Jesusove smerti; v' spominu vsih vernih dush, v' dnevu pokopa, in ko je kaki fosebni spomin po mertvih. — Ker zherna farba fosebno shaloft pomeni, zerkev prepové v' nekterih veselih dneih v' zhernim plajshu mashevati.

V' katerim jesiku se sveta masha bere?

Sveta masha se v' latinskim jesiku sploh bere, ker je ta jesik visokim fkrivnostam nar perpravnishi. Tridentiski sbor takó pravi: *De si ravno je sveta masha vernimu ljudstvu v' veliko poduzhenje, se vender sbornim ozhetam prav ne sdi, de bi se v' snanim jesiku mashevalo. De pa ovze Jesusove nevedne ne ostanejo, sveti sbor duhovnim pastirjem sapové, de oni pogosto, vzhasi ene, in vzhasi druge fkrivnosti svete mashe v' nedeljih in prasniki raslagajo. Sej. XXII.*

De bo shelja in sapoved svetiga sbora dopolnjena, bo sdaj kratko raslaganje svete mashe v' duhovno pasho verniga ljudstva perstavljeno.

SVETA MASHA,

kakor jo mashnik bere in kratko raslaganje.

Mashnik pred altarjam moli s' flushabnikom, kateri mu namesti verniga ljudstva odgovarja.

* V' starih zhasih so mashniku vsi prizhijozhi verni odgovarjali, in s' njim molili. Lohka jim je bilo odgovarjati, ker se je sveta masha v' snanim jesiku brala; ker se pa sdaj v' latinskim jesiku sveta masha bere, je ljudem nemogozhe odgovarjati, in toraj flushabnik namesti njih odgovarja.*

*Mafhnik preden perzhne moliti, se sakri-
sha, rekozh:*

V' imenu Ozheta in Sina † in svetiga Duha.
Amen.

* Spodobi se perzheti sveto masho s' svetim krisham, ker sveta masha je spomin in ponovljenje kervave daritve Jesufove na krishi; mafhnik ravno sa tiga voljo med sveto masho sasnamnja velikokrat s' svetim krishem sebe, dari in ljudstvo. — Mafhnik perzhne sveto masho v' imenu Ozheta, Sina in svetiga Duha, to je, v' sim trém perfhonam v' zhast; s' tim pa opomni verno ljudstvo, de naj ravno takó stori.*

Mafhnik pravi:

Stopil bom k' boshjimu altarju.

Slushabnik odgovori:

Pred Boga, ki rasveseluje mojo mladost.

Mafhnik moli: Pf. 42.

Sodi me, Bog, in rasfodi mojo rezh nad nesvetim narodam: refhi me od krivizhniga in sapeljiviga zhloveka.

Slushabnik odgovori:

Ker ti, Bog, si moja mozh: sakaj si me overgel, in sakaj shalošten hodim, ko me sovrashnik nadleshuje?

Mafhnik:

Poshlji svojo luzh in svojo resnizo, de me peljete in perpeljete na tvojo sveto goro in v' tvoje shotore.

Slushabnik :

Stopil bom k' boshjimu altarju, pred Boga, ki rasveseluje mojo mladost.

Mafhnik :

Hvalil te bom s'zitrami, Bog, moj Bog! Zhimu si shalostna moja dusha, in sakaj me motish?

Slushabnik :

Upaj v' Boga, ker she ga bom hvalil, on je moja pomozh in moj Bog.

Mafhnik :

Zhaft bodi Ozhetu, Sinu in svetimu Duhu.

Slushabnik :

Kakor mu je bilo v'sazhetku, sdaj in vsaki zhaf, od vekomaj do vekomaj. Amen.

Mafhnik :

Stopil bom k' boshjimu altarju.

Slushabnik :

Pred Boga, ki rasveseluje mojo mladost.

Mafhnik :

V' Gospodovim imenu je nasha pomozh.

Slushabnik :

Kteri je stvaril nebo in semljo.

* David je 42^{ti} Pfalm sloshil, ko je bil po krivizhuim kralju Saulu hudo preganjan; in ker on ni per ljudeh nobene pomozhi nashel se je k' Bogu obernil, in ga profil mu pomagati. Obljubil je David, de bo veselo hvalil Boga pred fkrinjo savese, in fosebno zhe pride v' njegovo prebivalishe, to je, v'nebesa. — Zerkev je sapovedala ta Pfalm

moliti in premisliti, de maschnik in verni imajo vse svoje upanje v' Boga, de jih bo po Jesufu rešhil, in v' nebesa preseljeni bodo. Ta Psalm, ki se pred sveto masho molli, pokashe staro navado vernih, kateri so pred sveto masho peli. *

Maschnik ozhitno sposna svojo nevrednost, in se ponishuje, rekozh :

Ispovem se Bogu vsigamogozhnimu, sveti Marii, vselej devizi, svetimu Mihaelu vishimu angelju, svetimu Janesu kerstniku, svetima aposteljnama Petru in Paulu, vsm svetnikom, in vam, bratje, de sim greshil veliko s' mislijo, besedo in djanjem. Kriv sim, kriv sim, silno sim kriv. Toraj prosim sveto Marijo, vselej devizo, svetiga Mihaela vishiga angelja, svetiga Janesa kerstnika, sveta aposteljna Petra in Paula, vse svetnike in vas, bratje, moliti sa-me per Gospodu našim Bogu.

Slushabnik :

Usmili se te vsigamogozhni Bog, odpusti ti tvoje grehe, in perpelji te v' vezhno shivljenje.

Maschnik :

Amen.

Slushabnik v' svojim, in v' imenu vernikov ozhitno sposna svojo nevrednost, in se perporozha, rekozh :

Ispovem se Bogu vsigamogozhnimu, sveti Marii, vselej devizi, svetimu Mihaelu vishimu angelju, svetimu Janesu Kerstniku, svetima apo-

steljnama Petru in Paulu, vsim svetnikom in tebi, Ozhe, de sim veliko gresnil s' mislijo, besedo in djanjem. Kriv sim, kriv sim, filno sim kriv. Toraj profim sveto Marijo, vselej devizo, svetiga Mihaela vislega angelja, svetiga Janesa kerstnika, sveta aposteljna Petra in Paula, vse svetnike in tebe, Ozhe, moliti sa-me per Gospodu našim Bogu.

Mafhnik :

Usmili naj se vas vsigamogozhni Bog, odpusti vam vaše grehe, in perpelji vas v' vezhno shivljenje.

Slushabnik :

Amen.

Mafhnik :

Milost, odveso in odpushtenje naših grehov nam daj vsigamogozhni in usmiljeni Bog.

Slushabnik :

Amen.

- * Vsaki zhlovek je gresnik, ker malo al veliko gresimo vsi, in kdor misli de ni gresnik, je lashnik. Ravno sa tuga voljo, ker je sposnanje svojih grehov potrebno, de se milost sadobi per Bogu, se mafhnik in verni ponishujejo, de bi milost dosegli. Tudi mafhnik se perporozhi ljudstvu, in ljudstvo mafhniku, de se stori, kar je Bog per svetimu Jakobu sapovedal: *Povejte eden drusimu svoje grehe, in molite eden sa drusiga, de boste ohranjeni. 5. 16.* V' starim Rimljanskim ritualu se najde, de je mafhnik

pred altarjem pokleknil, in svojo nevrednost ponishno sposnal sveto masno brati. V' enih zerkvah je bilo navadno, de se je masnik k'prizhijozhim vernim obernil, svojo nevrednost ozhitno sposnal, in se jim perporozhil; verni pa so ravno tako storili. — Ta nava-da uzhi in preprizha, de se morajo vsi pred sveto masno ponishevati in svoje grehe obshalovati. Kdor se per sveti masni v' ljubesni do greha snajde, ne moli, ampak sanizhuje Jesusa, in je njegove milosti nevreden. *

Masnik potlej moli:

Bog! obernil se bošh k'nam, in nas oshivel.

Slushabnik odgovori:

In veselilo se bo tvoje ljudstvo v' tebi.

Masnik:

Gospod, skashi nam svojo milost.

Slushabnik:

In dodeli nam svoje svelizhanje.

Masnik:

Gospod, uslišhi mojo molitev.

Slushabnik:

In naj pride pred té moje vpitje.

Masnik:

Gospod s' vami.

Slushabnik:

In s' tvojim duham.

Masnik k' altarju gredé rezhe:

M o l i m o.

Odvsemi nam, profimo Gospod, nashe pre-

grehe, de bomo vredni stopiti s' zhisto dusho v' svetishe. Po Jesusu Kristusu gospodu našim. *Amen.*

Maschnik altar kushne, in rezhe:

Profimo te, Gospod, po saflushenji tvojih svetnikov, katerih svetinje so tukaj, in (po saflushenji) vsih svetnikov, de milostljivo odpustiš vse moje grehe. *Amen.*

* Altar pomeni Kristusa, in maschnik ga kushne, de Jesusu skashe ljubesen in spoštovanje. V' altarji so svetinje svetnikov, to je pa v' prizhevanje, de so svetniki sdrušeni s' Jesusam, in de v' njem pozhivajo. Maschnik prosi Jesusa, de mu po saflushenji svetnikov vse grehe odpusti, ker Jesus ima dopadenje nad svojimi svetniki, in ker ga oni prosijo, de nam naše grehe odpusti. — De se v' vsaki altar devajo svetinje je ostanik stare navade vernih kristjanov, de so oni na grobeh svetih marternikov altarje sidali, in na njih mashevali. *

Maschnik gre na levo stran altarja, in ondi bere nektare besede, in to se imenuje Introit al Perstop.

* Introit je is svetiga pisma vset, in je skoraj per vsaki mashi drugi. To kratko berilo se Introit al Perstop imenuje, ker so v' starih zhasih eniga al vezh psalmov peli, kader je shkof al maschnik perpravljaj se k' altarju perstopiti.

Maschnik stopi na fredo altarja, in rezhe:
Kirie eleison — Gospod usmili se nas.

Slushabnik :

Kirie eleison — Gospod, usmili se nas.

Mafhnik :

Kirie eleison — Gospod, usmili se nas

Slushabnik :

Kriste eleison — Kriste, usmili se nas.

Mafhnik :

Kriste eleison — Kriste, usmili se nas.

Slushabnik :

Kriste eleison — Kriste, usmili se nas.

Mafhnik :

Kirie eleison — Gospod, usmili se nas.

Slushabnik :

Kirie eleison — Gospod, usmili se nas.

Mafhnik :

Kirie eleison — Gospod, usmili se nas.

* Kirie eleison in Kriste eleison so besede geršhkiga jesika, in pomenijo, kar je sgoraj sapifano. To je kratka, pa gorezha profhnja k' Bogu, de se duhovšhine in ljudstva usmili; molili so verni takó per sveti mafhi, in per vsaki ozhitni boshji slushbi. Sdaj se to devetkrat rezhe, al poje, v' starih zhasih pa ni bilo odlozheniga shtevila, ampak so s' milim glasam peli, dokler ni shkof al drugi duhovnam jenjeti ukasal. *

Mafhnik moli, al sapoje Gloria:

Zhasť Bogu po vishavah, in mir ljudem dobre volje. Hvalimo te, zhasťimo te, molimo te, povishujemo te, hvaleshni smo ti sa-

volj tvoje velike zhaſti. Goſpod Bog, kralj nebeſhki, Bog vſigamogozhni Ozhe: Goſpod Jeſuf Kriſtuſ, edino rojeni Sin, Goſpod Bog, jagnje boſhje, Sin Ozheta, kateri odjemljeſh grehe ſvetá, ſprejmi naſho proſhnjo, kateri ſediſh na deſnizi Ozheta, uſmili ſe naſ. Ker ſam ti ſi ſvet, ſam ti Goſpod, ti ſam nar viſhi, Jeſuf Kriſtuſ ſ' ſvetim Duham vred v' zhaſti Bega Ozheta. *Amen.*

* Perzhetik te lepe viſoke peſmi je bilo petje angeljev ob Jeſuſovim rojſtvu: *Zhaſt Bogu po viſhavah in mir ljudem, kateri ſo dobre volje*: drugo pa je zerkev perſtavila, vſim trem perſhonam ſvete Trojize v' zhaſt. — V' ſtarih zhaſih ſo to peſem le boſhizhni dan o polnozhi peli; potlej ſo jo tudi v'velizih prasniki; ſdaj je per vſaki maſhi ſapovedana, ako ni maſhnik v'plavim al v'zher-nim plajſhu. V' Rimljanſki zerkvi je bila navada, de ſe je maſhnik k' ljudem ober-ni, in ſapel Gloria, de je poſnemal an-gelje, kateri ſo paſtirjam veliko veſelje oſ-nanili, in jih uzhili hvaliti Boga, ki jim je dal Odreſhenika.*

Maſhnik ſe proti ljudem oberne, in rezhe:

Goſpod ſ' vami.

Sluſhabnik odgovori:

In ſ' tvojim duham.

* Lepo poſdravljenje in voſhenje je to: *Goſpod ſ' vami*, ker nizh boljiga ni od tiga.

Poboshni stare saveše so navado imeli eden drusiga tako posdravljati (Rut. 2. 4.): in tudi per kristjanih je to navadno bilo; ta navada pa je le ostala per sveti mashi. — Ljudstvo po slushabniku odgovori: *In s' tvojim duham*, de hvaleshnost skashe, in masniku enako frezho voshi.*

Maschnik glasno rezhe al sa poje Oremus, to je, Molimo: potlej moli al poje molitev al molitve, kakor je zerkveni dan.

* Maschnik glasno rezhe al sa poje *Oremus*, to je: Molimo, de prizhijozhe verne opomni, de naj s' njim molijo vsigamogozhniga in usmiljeniga Boga. — Molitev se tako sklene: *Po Jesusu Kristusu gospodu nashim*, ker po njegovim saflushenji le upamo sprofiti gnado.

Verno ljudstvo al slushabnik odgovori: *Amen*, de se s' maschnikam sdrushi, in sheli prejeti, kar je on v' imenu vsih profil.*

Maschnik bere al poje list.

* List se imenuje berilo is stariga al noviga testamenta, ki ga maschnik po molitvi bere al poje; to berilo pa je skoraj per vsaki mashi drugo. Slushabnik po branji namešt ljudstva odgovori: *Deo gratias* — Hvala Bogu, ker je res dolshnost sahvaliti Boga sa vsak svet nauk.

V' sedajnih masnah je sploh kratki list; prej pa je dolgo branje bilo, in so v' snanim jesiku brali. Brali so tudi vernimu ljudstvu djanje marternikov, al pisma svetih

ozhakov, al kakiga imenitniga shkofa, kakor so duhovni previdili, de je vernim v' duhovno pasho. *

Mafhnik po listu nekaj bere, kar se po latinsko Graduale imenuje.

* Duhoven je vernimu ljudstvu bral na prišnizi, pod njo pa so bile gredi, na katerih so drugi po branji psalme, al drugo is svetiga pisma peli, in savolj tiga se to kratko berilo *Graduale* imenuje. *

Mafhnik v' fredo altarja stopi, in preden bere al poje evangeli, perklonjen prost:

Ozhisti moje serze in moje usta, vfigamogozhni Bog, kateri si usta preroka Isaija ozhifil s' ognjenim oglam; takó me ozhisti s' svojo nesaflusheno milostjo, de tvoj sveti evangeli vredno osnanujem. Po Jesusu Kristusu gospodu nashim. *Amen.*

Shegnaj me, Gospod.

Gospod bodi v' mojim serzu in v' mojih ustih, de vredno in spodobno osnanujem njegovi evangeli. *Amen.*

Mafhnik stopi na desno stran, in reže:

Gospod s' vami.

Slushabnik odgovori:

In s' tvojim duham.

Mafhnik sakrisha sveti evangeli in sebe, rekozh:

Besede svetiga evangelija po spisku svetiga I.

Slushabnik :

Zhaft bodi tebi, Gospod.

*Mafhnik bere sveti evangeli, kakorshni-
ga brati tisti dan zerkev ukashe, in po bra-
nji ga kushne, rekozh :*

Sbrifane naj bodo s' evangelijskimi besedami
nashe pregrehe.

Slushabnik odgovori :

Hvala tebi, Kriste.

* Mafhniku je sapovedano pred branjem sve-
tiga evangelija ponishno profiti Bega, de
naj ga dobrotljivo ozhisti s' svojo gnado, de
njegov evangeli vredno osnanuje. Vsim ver-
nim je to v' nauk, de naj tudi oni gorezhe
profijo, de bi jim evangelijske resnize
v' serze fhle, in de bi po njih shiveli. Per-
vi kristijani so se bukvam svetiga evangelija
globoko perklanjali, in jih ponishno zhaftili,
preden so jih v' roke vseli in brali, ker so
besedo Jesusovo resnizhno sposhtovali.

Med branjem svetiga evangelija vsi pri-
zhijozhi verni stojé, to je pa v'snamnje, de
so voljni in perpravljeni vse storiti, kar jim
Jesus sapoveduje. Dolshnost je serzhno
voljo imeti vse svoje misli in dela ravnati
po svetim evangeli, ker ni drugazhi sveli-
zhanja.

Mafhnik po branji sveti evangeli kushne,
v'snamnje perferzhne ljubeshni do Jesusa in
do njegove besede. Kristijani starih zhafov
so ravno to navado imeli, in prav, ker so

nauki Jesufovi, po katerih se vé kako v' nebesa priti, vse ljubesni vredni.

Slushabnik, po branji svetiga evangelija, namesti ljudstva odgovori: *Hvala tebi Kriste*, ker smo res dolžni hvaliti Jesufa Kristusa, ki nam je s' svetimi nauki svetlobo pernešil, in nas uzhil kako shiveti de bi svelizhani bili. *

Mafhnik stopi na fredo altarja, in moli vero, ako jo zerkev tisti dan moliti sapove:

Verujem v' eniga samiga Boga, Ozheta vfigamogozhniga, stvarnika nebes in semlje, vsih vidnih in nevidnih rezhi. In v' eniga Gospoda Jesufa Kristusa, Sinu boshjiga edino rojeniga, kateri je rojen is Ozheta od vekomaj, kateri je Bog od Boga, luzh od luzhi, pravi Bog od praviga Boga, kateri je rojen in ne storjen, kateri je s' Ozhetam vred eniga bitstva, po katerim je vse storjeno, kateri je savoljo nas ljudi, in savoljo nashiga svelizhanja is nebes prishel (tukaj se s' desnim kolenam poklekne), in je po svetim Duhu is Marije devize meso na-se vsel, in se vzhlovezhil. Tudi krishan bil sa nas, pod Ponzjam Pilatam terpel in pokopan bil. Tretji dan pa je vstal od smerti po pisnih. Shel je v' nebesa. Na desnizi sedi Ozheta, in bo spet prishel s' zhasijo sodit shive in mertve: njegoviga kraljestva ne bo konez. Verujem v' svetiga Duha, Gospoda in oshivljavza, kateri se is Ozheta in Sina is-haja. Kteriga s' Ozhetam in Sinam vred enako mo-

limo in zhaſtimo: kateri je po prerokih govoril. Verujem eno, ſveto, katoliſhko in apoſtoljſko zerkev. Verujem en kerſt v' odpuſhenje grehov. Verujem vſtajenje mertvih. In prihodno ſhivljenje. *Amen.*

* Per veri ſe perzhne ſveta maſha vernikov. Pridiga je bila v' ſtarih zhaſih berſh po branji ſvetiga evangelija, ktera navada je ſhe sdaj v' nekterih zerkvah: per branji in per pridigi je vſim, neverzam, krivoverzam in vernim ozhitnim greſhnikam perpuſheno biti; po pridigi pa ſo mogli is zerkve iti, in po njih odhodu ſe je ſhe le maſha vernih perzhela.

Veliko zhaſa ſo med ſveto maſho molili le apoſtoljſko vero; ker ſo pa krivoverzi laſhnivo uzhili, de Kriſtuſ ni pravi Bog, je zerkev bolj natanko raslagala, kar je vſelej verovala in uzhila, de je Jeſuſ Kriſtuſ pravi Bog in pravi zhlovek. Vera, y' kateri je to bolj natanko raslagano, ſe sdaj med ſveto maſho moli. *

Maſhnik ſe proti ljudem oberne, in rezhe:

Gospod s' vami.

Sluſhabnik nameſti ljudſtva odgovori:
In s' tvojim duham.

M o l i m o,

rezhe maſhnik, in potlej nekaj maliga is ſvetiga piſma bere, kar ſe ofertori, to je darovanje imenuje.

* Darovanje se imenuje, ker so kristjani prejšnjih zhafov mnoge rezhi darovali, kruh in vino sa sveto masho in obhajilo vernih: darovali so tudi olje, svezhe, kadilo, denar in drugo, in to sraven altarja pokladali. To je bilo vsako nedeljo in prasnuk; ozhitni greslniki pa, ki niso k' svetimu obhajilu smeli, niso darovali, ker njih darovi niso bili sprejeti.

Darovanje je bilo tedaj dvojno; to je, darovanje verniga ljudstva, in darovanje maslnika. Duhovni so odlozhili nekaj kruha in vina sa sveto masho in obhajilo vernikov, kar je pa kruha in vina od vezh bilo, in tudi olje, svezhe, kadilo, denar in drugo je bilo duhovnim, zerkvi in ubogim v' prid.

Ker darovanje verniga ljudstva ni kmalo minilo, so med njim psalne peli, namest kterih maslnik per sedajnih maslah kratko bere is svetiga pisma, de spomin prejšhne navade ostane.

Maslnik je odlozhen kruh in vino daroval Bogu, in ravno to se darovanje imenuje.*

Maslnik skledizo v' roke vsame, in kruh dari Bogu, rekozh:

Vsami sveti Ozhe, vfigamogozhni vezhni Bog, ta prezhisti dar, kteriga jest, tvoj nevredni flushabnik, darim tebi, svojimu shivimu in pravimu Bogu, sa svoje breshtevilne grehe, samere in sanikernosti, in sa vse prizhijozhe, pa tudi sa vse verne kristjane, shi-

ve in mertve. Daj, de bo meni in njim v'svelizhanje, in vezhno shivljenje. *Amen.*

Mafhnik vlije vina v' kelh, kane nekoliko vode vmes, in moli:

Bog, kateri si zhloveka v' visokosti zhudno stvaril, in ga, ko je gresnil, she zhudnisthi prenovil; daj nam po skrivnosti te vode in tiga vina sdrushenim biti s' tistiga boshjo naturo, ki se je nashe zhloveshke nature milostljivo vdeleshil, **Jesuf Kristus**, tvoj Sin, nash Gospod, kateri s' teboj shivi in kraljuje v' edinosti svetiga Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. *Amen.*

* Zerkvi je vselej navadno bilo med vino malo vode perlit, ker je to po **Jesufu** prejela, kakor prizhujejo sveti **Klemen**, sveti **Justin** marternik, sveti **Ziprian**, sveti **Ambrosi** in drugi. Zerkv to stori, 1) de **Jesusa** posnema, kateri je enako storil, 2) de pomeni zhudno sdrushenje boshje nature s' zhloveshko, 3) de pomeni zhudesh ko je **Jesuf** umerl, de ste kri in voda is njegove strani shle, ko ga je vojak s'fulizo prebodil.

Mafhnik stori krish nad vodo, nad vinam pa ne, ker voda pomeni verno ljudstvo s' **Jesufam** sdrusheno, in ono potrebuje shegna: vino pa pomeni boshjo naturo **Jesufovo**, in ona shegna ne potrebuje.

Mafhnik ne stori krisha nad vodo, kader je v' zhernim oblezhen, in mafhuje s'osebno sa mertve, ker dushe vernih, ki se v' vizah pokore, niso v' oblasti zerkve. *

Mafhnik kelh dari, rekozh :

Darimo ti, Gospod, kelh svelizhanja, tvojo milost profijozhi, de gre pred oblizhje tvoji-ga boshjiga velizhastva v' prijetni dar sa nafhe in sa svelizhanje vfiga svetá. Amen.

Mafhnik se perpogne, in moli :

V' duhu ponishnosti, in s' potertim serzam stojimo pred teboj; sprejmi nash dar, o Gospod! in naj se pred tvojim oblizhjem takó dauf nasha daritev godi, de ti bo prijetna, o Gospod Bog!

Klizhe potlej v' svetiga Duha, rekozh :

Pridi posvezhvaviz, vfigamogozhni vezhni Bog, in posveti † te dari, perpravljene tvoji-mu svetimu imenu.

* Mafhnik kruh in vino posebej daruje, de pomeni smert Jesufovo, to je, de je njegova kri stekla is njegoviga telefá. Mafhnik klizhe v' svetiga Duha, in ga ponishno prosi perpravljene dari posvetiti, kar se kmaló godi s' Jesufovimi besedami nad kruham in vinam. Sveti Duh je proshen perpravljene dari posvetiti, ker Bog Sin se je v' svetim Duhu vzhlovezhil, je terpel in umerl, in ravno te skrivnosti se ponavljajo per sveti mafhi. Mafhnik stori krish nad kruham in vinam v' snamenje de vfi darovi svetiga Duha so po saflushenji Jesufove smerti.

Prizhijozhi verni naj se s' mafhnikam sdru-shijo, in s' njim darujejo kruh in vino ne-

beshkimu Ozhetu, in profijo svetiga Duha te dari posvetiti. Naj pa tudi sebe dadó v' dar Bogu, in naj profijo svetiga Duha jih posvetiti, de bodo prijeten dar. *

Mafhnik si umiva perste, in moli is
25^{ga} *psalma.*

V' nedolshnosti bom svoje roké umil, in tvoj altar obdajal, o Gospod! de poslusham glas tvoje hvale, in osnanujem vse tvoje zhusdeshe. Gospod, ljubim lepoto tvoje hishe, in prebivalshe tvojiga velizhastva. Ne pogubi moje dushe s' hudobniki, o Bog! in ne umori me s' sheljnimi kervi, v' kterih rokah so hudobije, in kterih desniza je polna podkupshine. Jest pa hozhem v' svoji nedolshnosti ostati; reshi me, in usmili se me. Na pravi poti stojí moja noga, v' sberalskih te bom hvalil, o Bog! Zhast bodi Ozhetu, Sinu in svetimu Duhu: kakor mu je bila v' sazhetku, sdaj in vsaki zhas, od vekomaj do vekomaj. *Amen.*

* Umivanje rok je bilo po darovanji duhovnim starih zhasov potrebno, ker so oni prejemale, lozhili in prenaschali mnoge dari vernikov, kruh, vino, kadilo, olje, svezhe, denar in drugo. Umivanje rok sdaj ni potrebno, ostane pa, de nas domisli navade starih zhasov, in sosebno ker pomeni duschno zhystost, bres ktere ni mashevati perpushe-no. — Prizhijozhi verni naj med umivanjem mafhnikovih rok sdihujejo po duschni zhystosti, de se, ker so sodarovavzi, svete mashe obilno vdeleshijo. *

Mafhnik se v' sredi altarja perkloni in ponishno rezhe :

Vsemi , sveta Trojiza , to daritev , ktero ti darujemo v' spomin terplenja , vstajenja in vnebohoda Jesufa Kristusa gospoda nashiga , in v' zhaft svete Marije vselej devize , svetiga Janesa kerstnika , svetih aposteljuov Petra in Paula , njih in vsih svetnikov. Naj bo njim v' zhaft , nam pa v' svelizhanje , in profijo naj v' nebesih sa naf , ki obhajamo njih spomin na semlji. Po ravno tim Kristusu gospodu nashim. *Amen.*

* Mafhnik je malo prej posebej daroval kruh in vino Bogu , sdaj pa oboje daruje , al prejshno darovanje ponavlja , in ponishno prosi sveto Trojizo , de te dari usmiljeno sprejme , ktere on in vsa zerkev daruje. To darovanje je narprej v' spomin Jesufa Kristusa , in vsih skrivnost nashiga odreshe-nja ; tudi je v' zhaft devize Marije in vsih svetnikov. Daritev svete mashe Bogu samimu gre , vender so Marija in svetniki imenovani , de se jim , boshjim prijam , spodobna zhaft skashe , in de oni per Bogu profijo sa naf , in nam gnado sprofijo po Jesusu Kristusu. *

Mafhnik kushne altar , in se proti ljudem oberne , rekozh :

Molite , bratje , de bo moja in vasha daritev prijetna per Bogu , vfigamogozhnimu Ozhetu.

Slushabnik v' imenu vseh, odgovori:

Vsame naj Gospod ta dar is tvojih rok v' hvalo in zhaft svojiga imena, tudi v' prid nash in vse svoje zerkve.

Mafhnik odgovori:

Amen.

* Mafhnik kufhne altar, kateri pomeni Jesufa Kristusa, de mu ljubesen in spofhtovanje skashe, in se bersh oberne proti prizhijozhim vernim, in jim rezhe: *Molite, bratje*, de jih opomni gorezhe moliti, de bi se daritve svete mashe vdeleshili. Mafhnik jim tudi rezhe, *de bo moja in vasha daritev prijetna per Boga*, vsigamogozhnimu Ozhetu: in te besede prizhujejo, de so tudi verni sodarovavzi svete mashe, kar jih she bolj spodbode gorezhe moliti.

V' starih zhafih, kader je mafhnik v' zhernim plajfhu masheval, se je proti ljudem obernil, in jim rekel: *Molite, bratje in sestre, de verne dushe, ki se v' vizah pokore, v' svelizhanje gredo.**

Mafhnik potlej tiko moli molitve po ukasu zerkve, ktere navadno sklene: PO JESUSU KRISTUSU GO SPODUNASHIM.

Mafhnik povsdigne glas, rekozh:

Od vekomaj do vekomaj.

Slushabnik:

Amen.

Mafhnik :

Gospod s' vami.

Slushabnik :

In s' tvojim duham.

Mafhnik :

Povsdignite svoje ferza.

Slushabnik :

Smo jih k' Bogu.

Mafhnik :

Hvalimo Gospoda svojiga Boga.

Slushabnik :

Spodobi se , in dolshnost je.

Mafhnik :

Ref je spodobno in dolshnost , prav in dobro , de ti hvalo dajemo vfelej in povfod , sveti Gospod , vfigamogozhni Ozhe , vezhni Bog , kateri si s' svojim edinorojenim Sinam in svetim Duham en Bog , en Gospod , ne v' edinosti ene perfhone , temuzh v' trojizi eniga bitstva. Kar pa po tvojim rasodenji verujemo od tvoje zhafti , to bres vfiga raslozhka od Sina tvojiga , to od svetiga Duha mislimo : tako de v' pravim in vezhnim Bogu molimo tri refnizhne perfhone in edino bitstvo in enako velizhastvo. Kteriga hvalijo angelji in vishi angelji , kerubi in Serafi , ter ne jenjajo vsaki dan prepevati , in s' sdrushenim glasam rezhi :

Svet , svet , svet , Gospod Bog , Sabaot . Polne so nebesa in semlja tvoje zhafti . Hosana po vishavah ! Bodi zheshen , ki pri-

*desih v' Gospodovim imenu. Hosana po vi-
shavam.*

* Ta pesem je resnizhno visoka in lepa, kte-
ro je zerkev sloshila Bogu v' zhasht, de bi
se verni sdrushili s' angelji, in s' njimi hva-
lili vfigamogozhniga Boga. Ta visoka pesem
se bere al poje v' nedeljo svete Trojize, in
skoraj vsako nedeljo zhes léto; szer ima
skoraj vsak velik prasn timer svojo, in vsih
je enajst, kterih vsaka ima enak namen,
hvaliti in povishevati Boga.

Verni naj se s' duhovnim sdrushijo in hva-
lijo Boga, kteriga angelji neprenehama mo-
lijo. Mashtnik jih sa to opomni povishati
svoje serza, ker je spodobno in dolshnost
hvaliti Boga. Zhe tika ne store, so lash-
nivo odgovorili: Smo jih k' Bogu povsdig-
nili. *

Mashtnik se perklone in moli:

Ponishno te tedaj prosimo, neismerno usmi-
ljeni Ozhe, po Jesusu Kristusu tvojimu Sinu,
Gospodu nashim, de ti dopadejo in posvetish
te † ponudbe, te † dari, te † zhishe svete da-
ritve, ktere ti darujemo slasti sa tvojo sveto
katolshko zerkev, de ji mir dash, jo varu-
jesh, jo v' edinosti ohranish in vladash po vsm
svetu: pa tudi sa tvojiga slushabnika nashiga
papesha (ime), in nashiga shkofa (ime), in
nashiga zefarja (ime), in sa vse, kteri so
prave povsotne apostoljske vere.

* Mashtnik stori krish nad kruham in vinam,
in velikokrat med sveto masht, ker je po-

svezhenje kruha in vina po Jesufovi obljudi savolj njegoviga saflushenja na krishi. — Maslnik imenuje kruh in vino zhiste in sveste daritve, ker so namenjene v' posvezhenje, in bodo kmalo posvezhene po Jesufovi besedi. — Maslnik daruje to Bogu sa vfo katolfsko al povsotno zerkev, sosebno pa imenuje visliga poglavarja vse zerkve, rimskiga papesha, tudi svojiga shkofa in desheluiga poglavarja, ker je sosebna dolshnost sa nje moliti, ker je njih poboshnost vsm podloshnim v' prid.

Verni naj spremljajo misel in molitev maslnikovo, de mislijo in molijo po volji zerkve. *

Spomin sa shive.

Spomni se, o Gospod! svojih flushabnikov in flushabniz (imena), (tukaj maslnik moli in perporozha Bogu nje, sa ktere se je namenil sosebno profiti) in vsih prizhijozhkih, kterih vero sposnash in poboshnost vesh; sa ktere ti darujemo, al kteri ti darujejo ta hvalni dar sa-se, in sa vse svojize v' odrešenje svojih dush, de doseshejo svelizhanje in varnost, in ti poshiljajo svoje shelje, tebi vezhnimu, shivimu in pravimu Bogu.

* Maslnik tukaj sosebno perporozha Bogu tiste shive verne, kteri so se mu perporozhili in druge, sa ktere je on sosebno dolshen moliti. Perporozha Bogu tudi prizhijozhe verne, kteri so s'njim in vfo zerkevjo s'shivo vero in pravo poboshnostjo sdrusheni,

de jim Bog dodeli odpustenje grehov, in po smerti vezhno svelizhanje.

To prizhuje, de verni, ki so s' shivo vero in pravo poboshnostjo per sveti mashi, sosebne gnade lohka doseshejo. Med masnikovim spominam, naj oni tudi molijo sa-se, in sa tiste, katerim so duhovne pomozhi sosebno dolshni.*

Masnik sopet moli:

Sklenjeni (ti ga darujemo) s' vso drushbo isvoljenih, in njih spomin obhajajozhi, narprej zhasite vselej devize Marije, matere nashiga Boga in Gospoda Jesusa Kristusa; pa tudi tvojih svetih aposteljnov in marternikov, Petra in Paula, Andreja, Jakoba, Janesa, Tomasha, Jakoba, Filipa', Jerneja, Matevsha, Simona in Tadeja, Lina, Kleta, Klemen, Klista, Kornelija, Ziprijana, Lorenza, Krisogona, Janesa in Paula, Kosma in Damijana in vsih tvojih svetnikov; daj nam po njih saflushenji in proshujah, de bomo v' vsih rezheh s' tvojo pomozhjo obvarovani. Po Jesusu Kristusu Gospodu nashim. *Amen.*

* Masnik je prej v' imenu zerkve profil sa papesha, shkosa in deshelniga poglavarja, in sa vse verne; potlej tudi sa nektere njemu sosebno perporozhene; de bi pa loshej uflifhan bil, klizhe v' pomozh devizo Marijo in druge svetnike, s' kterimi imajo shivi verni saveso in drushbo, de bi po njih proshujah obvarovani bili vfiga hudiga, sa voljo saflushenja Jesusoviga.*

Mafhnik dershi roke nad darovanim kruham in kelham, in moli:

Profimo te tedaj, o Gospod! sprejmi potolashen ta dar, ki ti ga darujemo tvoji hlapzi in s' nami vred vsa tvoja drushina; daj nam v' tvojim miru presihveti svoje dni; refhi nas od vezhuiga pogubljenja, in daj nam med tvoje isvoljene shtetim biti. Po Kristufu Gospodu nashim. *Amen.*

* Kar mafhnik stori, de roke dershi nad darovanim kruham in vinam, in moli, je vseto is navade stare savese. Duhovni stare savese, ako so sa-se darovali Bogu, so prej nad darom roke dershali, in potlej daritev opravili. Zhe je bila daritev sa duhovshino in ljudstvo, so vishi duhoven in ljudstva poglavarji dershali roke nad darom preden je bil po duhovnih ofran Bogu. Zhe je kak zhlovek hotel sa-se Bogu dnrovati, je prej roke dershal nad darom, in ga potlej duhovnimu dal, de ga je ofral Bogu.

Roke dershati nad namenjenim darom pomeni, de zhlovek namenjeno rezh namesti sebe daje Bogu, kakor bi rekel: Gospod! jest sim smerti vreden, in pogubljenju podvershen savolj svojih grehov; sprejmi dobrotljivo majhin dar, ki ti ga is dobriga ferza dam, in tvojo neskonzhno milost prosim, de mi dobrotljivo pregledash.

Zerkev ravno to misli. Mafhnik dershi roke nad darovanim kruham in vinam, kateri darovi bodo kmalo spremenjeni v' telo in kri

Jesufovo, in profi nebeshkiga Ozheta, de nam vsm pregleda savolj Jesufa, kateri je sa naf umerl na krishi, in kteriga daritvo mi ponavljamo, de bomo po nji pogubljenja obvarovani. *

Mafhnik posvezhuje kruh in vino.

Daj, profimo te, o Bog! de bo ta dar vef posvezhen †, sprejet †, poterjen †, refnizhen in prijeten, de nam bo spremenjen v teló † in kri † tvojiga preljubiga Sina, Gofpoda nashiga Jesufa Kristusa.

Kteri je pred svojim terplenjem ta dan kruh vsel v' svoje svete in zhasite roke, in vsdignil ozhi v' nebo, k' tebi, svojimu vfigamogozhnimu Ozhetu, te sahvalil, ga posvetil †, raslomil in dal svojim uzhenzam, rekozh: *Vsamite in jejte vfi od tiga: Sakaj to je moje teló.*

Mafhnik perpogne koleno telefu Jesufovimu, ga povsdigne, de ga verni vidiyo in molijo, in potlej rezhe:

Ravno tako je vsel po vezherji tudi ta prezhudni kelh v' svoje svete in zhasite roke, te spet sahvalil, ga posvetil †, in dal svojim uzhenzam, rekozh: *Vsamite in pite vfi is njega, sakaj ta je kelh moje kervi, nove in vezhne savese (skrivnost vere), ktera bo sa vaf in sa njih veliko prelita v' odpufhenje grehov. Kolikorkrat bote to delali, storite v' moj spomin.*

Mafhnik perpogne koleno sveti kervi, kelh povsdigne, de ga verni vidijo, in molijo sveto kri Jesufovo.

* Kadar mafhnik posvezhuje kruh in vino, tiga ne fiori v' svojim al v' zerkve imenu, ampak v' Jesufovim; ker ravno to fiori in govori kar je Jesus fioril in govoril. Kader pa mafhnik isrezhe Jesufove besede nad kruham in vinam, se spremeni v' teló in kri Jesufovo, in potlej ni kruh in vino.

Mafhnik po sgledu Jesufovim posvezhuje posebej kruh in posebej vino, ker to pomeni, de je Jesufova kri is njegoviga telefá fiekla; szer pa vera uzhi, de je pod podobó kruha teló iu kri Jesufova, in pod podobó vina kri in teló Jesufovo. Zhe pa ravno to pomeni Jesufovo smert, ni vender mertev, temuzh shivi Jesus v' tim svetim sakramentu.

Povsdigovanje svetiga telefá in svete kervi Jesufove bersh po posvezhevanji je zerkv sapovedala:

1) De verni molijo Jesufa Kristufa v' tim svetim sakramentu.

2) De se oni spomnijo, de je bil Jesus povishan na krish, in na njem umerl.

Verni, ki so per sveti mafhi prizhijozhi, naj se pred posvezhvanjem perpravljajo gorezhe obhajati te velike skrivnosti, in s' vneto dusho moliti prizhijozhiga Jesufa; in naj ga gorezhe hvalijo, ki je sa nas hotel na svetim krishi umreti. Per posvezhvanji in

povsdigvanji naj ponishno molijo Jesufa, in naj ga nebeshkimu Ozhetu darujejo v' prid in svelizhanje svojih dush.*

Mafhnik takò moli:

Po tim povelji tedaj obhajamo, o Gospod! mi, tvoji hlapzi in tvoje sveto ljudstvo, spomin svetiga terplenja, od smerti vstajenja in zhaſtitiga nebohoda ravno tiga Kristufa, Sina tvojiga, Gospoda nashiga, in darujemo tvojimu prezhudnimu velizhaſtvu od tvojih darov ta zhisti dar †, ta sveti † dar, ta bresmadeshni † dar, sveti kruh † vezhniga shivljenja in kelh † vezhniga svelizhanja.

Milofljivo poglej s' potolashenim in milim oblizhjem te dari, in jih sprejmi, kakor si milofljivo sprejel dari svojiga hlapza, pravizhniga Abelna, in daritev nashiga ozhaka Abrahama, in pa sveto in bresmadeshno daritev, ktero ti je tvoj veliki duhoven Melkisedek daril.

* Mafhnik vezh krishev ſtori nad svetim telesam in sveto kervjo Jefusovo, ne pa sato de bi hotel jih poſvetiti, temuzh v'snamnje de ſe na altarji ponavlja daritev Jefusova na krishi, in tudi, de vſe gnade ſo po ſafluſhenji svetiga krisha.

Zerkev s'popreſhno proſhnjo: *Milofljivo poglej i. t. d.* ne proſi, de bi Bog Jefusu uſmiljen bil, ampak de bi nam po njem ſvojo miloſt ſkaſal. Daritve boſhjih prijaſlov, Abelna, Abrahama in Melhiſedeka ſo bile dopadljive Bogu, ker ſo pomenile daritev

Jesufovo, in upamo toraj de po tej imenitni daritvi dofeshemo kar potrebujemo v' svelizhanje.

Mafhnik se globoko perklone in moli :

Ponishno te prosimo, vfigamogozhni Bog, ukashi prenesti te dari po rokah svojiga angelja na tvoj visoki altar pred tvoje boshje velizhastvo, de bomo vsi, kar nas bo deleshnih tiga altarja, in savshilo sveto teló † in sveto kri † tvojiga Sina, napolnjeni s' vso nebeshko dobroto in gnado. Po ravno tim Kristufu gospodu nashim. *Amen.*

* Zerkev s' to molitevjo prosi Boga poslati eniga svojih angeljov, de mu s' nami in sa nas daruje Jesufa Kristufa, in de bi bili lašhej uflifhani po njem.*

Spomin sa mertve

Spomni se tudi, o Gospod! svojih flushabnikov in flushabniz, (imena), (tukaj mafhnik prosi sa mertve, sa ktere se je namenil fosebno moliti), ki so fhli pred nami s' suamnjem vere, in v' miru spē.

Profimo te, o Gospod! de te in vse, kateri v' Kristufu pozhivajo milostljivo vsamesh v' kraj hladu, luzhi in miru. Po ravno tim Kristufu Gospodu nashim. *Amen.*

* Zerkev je vselej molila sa dushe, ki se v' vizah pokoré, de bodo refhene in prenesene v' nebeshko kraljestvo; molila je pa in moli fosebno per sveti mafhi, ker je nar loshej uflifhana. Mafhnik moli szer fosebno

sa dushe njemu perporozhene, in sa nje, kterim je sosebno dolshen pomagati, moli in profi pa tudi sa vse druge. Zerkev moli sa nje, de is ognjenih viz pridejo v' kraj hladu, de is teme pridejo v' vezhno luzh, in de is terplenja pridejo v' vezhni mir. — Verni naj ravno tako gorezhe molijo, in profijo Boga, de verne dushe milosiljivo reshi is viz, in jih vsame v' svoje kraljestvo savolj saflushenja Gospoda Jesufa.*

Mafshnik se udari na persi, in moli:

Tudi nam greschnikam, svojim flushabnikam, ki v' tvoje veliko usmiljenje upamo, daj delesh in drushbo s' tvojimi svetimi aposteljni in marterniki: s' Janesam, Shtefanam, Matijam, Barnabam, Ignazjam, Alekfandram, Marzelinam, Petram, s' Felizito, Perpetvo, Agato, Luzijo, Nesho, Zezilijo, Anastasijo, in s' vsimi tvojimi svetniki. Daj nam, prosimo te, ne po nashim snflushenji, ampak po svoji persanefljivosti v' njih drushbo priti. Po Kristusu Gospodu nashim.

Po kterim (Kristusu) ti, o Gospod! vselej te dobrote vse stvarish, posvetish † oshivish † blagoslovish † in jih nam podelish. Po njemu † in s' njim † in v' njem † se tebi Bogu † vfigamogozhnimu, v' edinosti svetiga † Duha vfa zhaft in hvala godi.

* Mafshnik je prej v' imenu zerkve molil sa verne dushe, de bi jih Bog reshil is viz; potlej glasno rezhe: *Tudi nam greschnikam, in se takrat na persi udari, de svojo notraj-*

no shalost zhes grehe rasodene, sebi in drugim milost sprosti, de bi prishli v' drushbo svetnikov.

Mafhnik persdigne nekoliko kelh s' sveto hostjo vred, in rezhe glasno :

Od vekomaj do vekomaj.

Slushabnik odgovori :

Amen.

* Te besede: *Od vekomaj do vekomaj* so s' poprejshnimi sdrushene, de bi se Bogu vsa zhasht in hvala godila od vekomaj do vekomaj. Ker je pa Jesus Kristus uzhil prav zhashtiti Boga, in tudi uzhil ga prav moliti, sato *

Mafhnik moli Gospodovo molitev, in opomni verne s' njim moliti, rekozh :

Molimo. *Po sapovedi Svelizharja opominjani, in po nauku boshjim poduzheni si upamo rezhi :*

Ozhe nash, kateri si v' nebesih. Posvezhe-no bodi tvoje ime. Pridi k' nam tvoje kraljestvo. Sgodi se tvoja volja, kakor v' nebesih tako na semlji. Daj nam danš nash vsakdanji kruh. In odpusti nam nashe dolge, kakor tudi mi odpushamo svojim dolshnikom. In nas ne vpelji v' skushnjavo.

Slushabnik rezhe :

Temuzh reshi nas od hudiga.

Mafhnik :

Amen.

III.

Refhi naf, profimo, o Gospod ! od vseh slegov pretezhenih, fidanjih in prihodnih, in na prošnjo svete, zhašite, vselej devize in boshje matere Marije, svojih svetih aposteljnov Petra in Paula, Andreja in vseh svetnikov daj usmiljeno mir v' nashih dneh, de bomo s'pomozhjo tvoje milosti podperani vselej od greha, in vsiga nepokoja obvarovani. Po ravno tim Jesusu Kristusu Sinu tvojim, kateri s' teboj shivi in kraljuje v' edinosti svetiga Duha Bog.

* Maschnik moli Gospodovo molitev *Ozhe nash*, ker ona naf uzhi sa zhašt boshjo fkerbeti, in si profiti kar potrebujemo, de Bogu v' zhašt shivimo in se svelizhamo. Gospodovo molitev so tudi prej per sveti mashti molili, ker je tisti zhaš nar bolj perlošno profiti in sprofiti kar potrebujemo, in slasti ki profimo v' prizho darjeniga telefa, in darjene kervi Gospoda Jesusa Kristusa.

Maschnik, preden moli Gospodovo molitev, pravi: *Po sapovedi Svelizharja opominjani, in po nauku boshjim poduzheni si upamo rezhi: Ozhe nash*, ker bi se nihzhe ne predersnil Bogu rezhi *Ozhe*, ako bi ne bil Jesus uzhil in sapovedal.

Maschnik v' imenu vse zerkve po *Ozhe nashi* móli in profi de bi bili refheni *pretezhenih, fidanjih in prihodnih slegov*: pretezheni slegi so nashi grehi in pokorjenje, ki ga nam saflushijo; fidanji slegi so skushnjave, pohujshanje, in kar naf nape-

ljuje v' grehe; prihodni slegi so tudi skušnjave, pohujšhanje in grehi, od katerih profimo obvarovani biti, in sesebno profimo, de Bog nas obvaruje v' vezhno pogubljenje.*

Masfhnik povsdigne glas, in rezhe:

Od vekomaj do vekomaj.

Slushabnik odgovori:

Amen.

Masfhnik vsame sveto hostjo v' desnizo, in s' njo stori tri kriske nad kelham, rekozh:

Mir † Gospodov bodi † vedno s' vami †.

Slushabnik odgovori:

In s' tvojim duham.

* Besede: *Od vekomaj do vekomaj* so sklep poprefshnje proshnje, de bi vsi hvalili Jesufa Kristufa, Sinu boshjiga: in flushabnik toraj namesti vsih prizhijozhkih odgovori: *Amen.*

Masfhnik po tim pravi: *Mir Gospodov bodi vedno s' vami.* Lepo in dobro vofhenje je to, de bi bil mir Jesufov vedno s' nami, ker le njegov mir je pravi, in ker le po njem se gre v' vezhni mir. Svet ne more praviga miru dati, ampak le Jesuf, in ga imamo, zhe po njegovih sapovedih shivimo.

Masfhnik vofhi Jesufov mir malo pred svetim obhajilam, ker nihzhe ne sme k' boshji misi perstopiti, ako nima miru s' Jesufam, al zhe ni v' njegovi gnadi.

Masfhnik, ko stori krish s' svetim Jesufo=

vim telefam nad njegovo sveto kervjo, vofhi mir ljudem, ker njegovo sveto teló sa naf krishano, in njegova sveta kri sa naf prelita, nam dajeta gnado praviga miru.*

Mafhnik rasdeli sveto hostjo na tri déle, in narmanjiga dene v' kelh, rekozh:

To smefhanje in posvezhenje telefa in kervi Gospoda nafhiga Jesufa Kristufa nam bodi, ki ga prejemamo, v' vezhno shivljenje. *Amen.*

* Mafhnik rasdeli na tri dele sveto hostjo, de posnema Jesufa, kateri je posvezhen kruh raslomil, in ga svojim uzhenzam dal.

Mafhnik s' narmanjim delam svete hostje ftori tri krishe nad sveto kervjo, rekozh: *Mir Gospodov bodi vedno s' vami.* To ima duhovni pomenik, ker slomljena sveta hostja pomeni smert Jesufovo na krishi, in de po njenim saflushenji dofeshemo mir.

Mafhnik nar manji del svete hostje fpufti v' sveto kri, kar pomeni vftajenje Jesufovo. Zerkev po Jesufovím sgledu posebej posvezhuje kruh, in potlej vino, de s' tim osnanuje njegovo smert, ob kateri je njegova sveta kri ftekla is njegoviga svetiga telefa; in ko dene majhin del svete hostje v' njegovo sveto kri, pomeni de je bilo oboje sdrusheno v' njegovim vftajenji, in de je vftal od smerti. — Druge fkrivnosti fhe zerkev obhaja tukaj, katerih raslaganje je opufhenno, ker so one vernimu ljudstvu pretemne.*

Mafhnik se ponishno perklone, in se trikrat udari na perfi, rekozh :

Jagnje boshje, ktero grehe sveta odjemljesh, usmili se nas.

Jagnje boshje, ktero grehe sveta odjemljesh, usmili se nas.

Jagnje boshje, ktero grehe sveta odjemljesh, daj nam mir.

* Zhe mafhnik v' zhernim plajshu mafhuje, namesti *usmili se nas, usmili se nas, daj nam mir*, pravi, *daj jim mir, daj jim mir, daj jim vezhni mir*, in ko to rezhe, se na svoje perfi ne udari.

Papesh Sergi I. je v' létu 701. sapovedal moliti al peti pred obhajilam *Jagnje boshje ki grehe sveta odjemljesh, usmili se nas*, de se verni pred obhajilam gorezhe perporozhajo Jesufu, de ga vredno prejmejo. Posneje je bilo namesti, *usmili se nas*, sapovedano rezh, *dodeli nam mir* k' tretimu, ker so bile v' katolshki zerkvi, in v' kraljestvah filne smeshnjave in smote.*

Mafhnik ponishno moli :

Gospod Jesuf Kristuf, kteri si rekel svojim aposteljnám : Mir vam sapustim, svoj mir vam dam, ne glej mojih grehov, ampak svoje zerkve vero, in daj ji po svoji volji mir in edinost; kteri shivish in kraljujesh, Bog od vekomaj do vekomaj. *Amen.*

Gospod Jesuf Kristuf, Sin shiviga Boga, kteri si po Ozhetovi volji, s' svetim Duham

vred, svet s' svojo smertjo v' shivljenje obudil; rešhi me s' tim svojim presvetim telefam in svojo presveto kervjo od vseh mojih grehov in od vseh slegov. Daj, de se vedno tvojih sapoved dershim, in ne dopusti, de bi se kdaj od tebe odlozhil. Kteri shivish in kraljuješ s' ravno tim Bogam Ozhetam in svetim Duham, Bog od vekomaj do vekomaj. *Amen.*

O Gospod Jesus Kristus! vshitik tvojiga telefa, kteriga se ješ nevredni zhlovek predersnem prejeti, mi ne bodi v' sodbo in pogubo, ampak naj mi bo po tvoji dobroti bramba in sdravje dushe in telefa. Kteri shivish in kraljuješ s' Bogam Ozhetam v' edinosti svetiga Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. *Amen.*

* Maschnik ne moli le sa-se, de ga Bog rešhi vseh grehov in slegov, in de mu bo obhajilo v' vezhno svelizhanje, ampak enako moli in profi sa druge k' svetim obhajilu namenjene; oni pa naj se tudi ponishujejo in profijo Jesusa, de jim da ga vredno prejeti. — Kdor ni perpravljen k' boshji misi perstopiti, naj vsaj sheli de duhovno obhajilo opravi. *

Maschnik perpogne koleno svetimu rešhnimu telefu, vstane, vsame sveto hostjo, rekozh:

Kruh nebeski bom prejel, in klizal v' Gospodovo ime.

Mafhnik se trikrat udari na perfi, in trikrat rezhe :

Gospod ! nisim vreden, de gresih pod mo-
jo streho, temuzh rezi le s' besedo, in moja
dusha bo osdravljena.

* Te so besede verniga in ponishniga stotni-
ka, kteriga je Jesus v' prizho mnoshize
hvalil. Ni kristjana takó dobriga in sve-
tiga de bi bil popolnoma vreden prejeti Je-
susa, kralja nebes in semlje : vsak naj se
tedaj ponisha, in ponishno misli, po besed-
ah stotnika : *Gospod ! nisim vreden de
gresih pod mojo streho ; in naj gore-
zhe profi Jesusa : Rezi le s' besedo, in mo-
ja dusha bo osdravljena.* — Mafhnik tri-
krat enako rezhe, ko sebe in ko verne ob-
haja, ker ponishnost je nar potrebnishi, in
kdor je ponishnishi, obilnishi guado prej-
me. *

*Potlej stori zhes se krish s' sveto host-
jo, in rezhe :*

Teló Gospoda nashiga Jesusa Kristusa
ohrani mojo dusho v' vezhno shivljenje. Amen.

*Ko mafhnik teló Gospodovo savshije,
poklekne, vstane in kelh prime, rekozh :*

Kaj bom pevernil Gospodu sa vse, kar
mi je dal ? Svelizhanja kelh bom vsel, in kli-
zal v' Gospodovo ime. Klizal bom va-nj, nje-
govo hvalo osnanujozh, in obvarovan bom
svojih sovrashnikov.

Sakrishā se s' kelham, rekozh :

Kri Gospoda nashiga Jesufa Kristufa ohra-
ni mojo dušho v' vezhno shivljenje. *Amen.*

*Mashnik savshije sveto kri, (in zhe je
kaj vernih k' obhajilu namenjenih, jih obhaja).
Potlej poda kelh po nekoliko vina, ga spi-
je, med tim pa sa-se in sa vse obhajane,
takó moli :*

Kar smo s' ušmi prejeli, o Gospod ! naj
nam bo s' zhistim serzam savshito, in ta zhasni
dar nam bodi vezhno sdravilo.

* Besede mashnih bukev : *Zhe je vernikov
kaj k' obhajilu namenjenih, jih obhaja,*
niso bres namena, ampak v' snamnje resni-
zhne shelje matere katolske zerkve, de
se verni, ako je mogozhe, med sveto ma-
sho obhajajo. Storil je to Jesus per sadnji
vezherji, kateri je kruh in vino posvetil in
svojim uzhenzam dal. Verni poprefhnih zha-
sov so bili po mashnikovim obhajilu obha-
jani, bolnikam in drusim, ki jim mogozhe
ni bilo k' sveti mashi priti, so duhovni no-
fili sveto reshnje teló. Kdor je med sveto
masho obhajan, je svete mashe obilnisthi de-
leshen, in Tridentfki sbor sheli toraj, de
bi per vsaki sveti mashi nekaj obhajanzov
bilo. *Sej. XXII. **

*Mashnik po svojim in vernikov obhaji-
lu vsame nekoliko vina in vode v' kelh, in
pije rekozh :*

Tvoje teló, o Gospod ; ki sim ga savshil ,

in kri tvoja, ktero fim pil, naj se s' mojim ser-
zam sklene, in daj, de pregreh madesh ne
ostane v' meni, ker fim s' zhistimi in svetimi
skrivnostmi poshivljen. Kteri shivish in kral-
juesh od vekomaj do vekomaj. *Amen.*

*Mafshnik stopi na levo stran, in bere
besede, kterim se pravi obhajilo.*

* V' pervih zhash so le sdravi verni med sveto
mafho obhajani bili, in med njih obhaji-
lam so drugi verni peli psalme al druge sve-
te pesmi Jesufu v' hvalo, ki je sakrament
svojiga telefa in kervi postavil: dolgo petje
je bilo, ker jih je veliko perstopalo k' sve-
timu obhajilu. V' spomin stare navade se
beró nektare besede po svetim obhajilu,
ktere se po njem imenujejo obhajilo. *

*Mafshnik stopi na sredo altarja, ga
kushne, in se proti ljudem oberne, re-
kozh:*

Gospod s' vami.

Slushabnik:

In s' tvojim duham.

*Mafshnik se na levo oberne, opomni lju-
di s' njim moliti, rekozh: Molimo, in pot-
lej moli, kakor je zerkveni dan. Oberne se
sopet k' ljudem, in rezhe:*

Gospod s' vami.

Slushabnik:

In s' tvojim duham.

Mafhnik ljudem rezhe:

Idite, minila je mafha.

Slushabnik namesti ljudstva odgovori:
Hvala Bogú.

- * Ko mafhnik ljudem rezhe: *Idite, minila je mafha*, jim perpušti domu iti, ako ho-zhejo. V' starih zhasih so ljudstvu tudi dja-li: *Pojdite v' miru*, al kako drugazhi. — Vse ljudstvo je odgovorilo: *Hvala Bogu*, to je, hvala bodi Bogu, de smo bili per sveti mafhi, in se te svete skrivnosti vdele-shili. Molili so oni potlej Bogu v' sahvalo, in v' duhu veseli shli domu.

V' adventu, v' velikim postu, v' krishovim tednu, in kaderkoli mafhnik v' plavim plaj-shu mafhuje, namesti rezhi: *Idite, minila je mafha*, pravi: *Hvalimo Gospoda*, in verni mu odgovoré: *Hvala Bogu*, — Zhe mafhnik v' zhernim plajshu mafhuje, pravi: *Pozhivajo naj* (verne dushe) *v' miru*; verni, al flushabnik namesti njih odgovori: *Amen*.

Kader mafhnik ni rekel: *Idite, minila je mafha*, ampak jim je djál: *Hvalimo Gos-poda*, al *Pozhivajo naj* (verne dushe) *v' mi-ru*, jih ni she spustil domu, ker so po sve-ti mafhi bili she kaki drugi duhovni opravki, in molitve.*

Mafhnik na fredí altarja perklonjen moli:

Naj ti, o sveta Trojiza, opravilo moje

flushbe dopade, in daj, de bo daritev, ki sim jo nevredni zhlovek ozhem tvojiga velizhastva daroval, tebi prijetna, sa-me pa in sa vse, ki sim jo sa-nje opravil is milosti tvoje v' spravo. Po Kristufu Gospodu nashim. *Amen.*

* Ta ponishna in lepa molitev sveti Trojizi v' profhnjo je ponovljenje vsih svetih opravkov, in vse daritve svete mashe. Maschnik moli sa-se in sa vse druge; verni naj ravno tako molijo, de je sveta masha masniku in vfi duhovshini, njim in vsm vernim v' spravo in svelizhanje.*

Maschnik kushne altar, porsdigne ozhi v' nebo, in prosi:

Sheгна naj val vfigamogozhni Bog.

Oberne se kmalo proti ljudem, rekozh:
Ozhe in Sin, † in sveti Duh.

Slushabnik, al ljudstvo odgovori:
Amen.

Maschnik stopi na desno fran, in proti altarju obernjen rezhe:

Gospod s' vami.

Slushabnik odgovori:

In s' tvojim duham.

Maschnik sakrisha bukve, al altar in sebe, rekozh:

Sazhetik svetiga evangelija po spisku svetiga Janesa.

Slushabnik odgovori :

Zhaft tebi, o Gospod.

Mafhnik bere sazhetik evangelija sveti-ga Janesa, al kaki drugi evangeli, zhe ga zerkev brati sapové, po katerim slushabnik al ljudstvo odgovori :

Hvala Bogu.

- * Navada, ki je sdaj, de mafhnik, po opravljenu daritvi svete mashe, poshegna prizhi-jozhe verne, ni stara, je pa filno lepa, ker mafhnik profi Ozheta, Sina in svetiga Du-ha jim dati vse, kar potrebujejo v' svelizha-nje. Verni naj enako profijo, de se jim godi po saflushenji krisha Kristusoviga.

Mafhnik na sadnje bere sazhetik evan-gelija po spisku svetiga Janesa, al kaki drugi evangeli, zhe ga zerkev sapové. V' starih zhafih niso po mafhi evangelija brali; szhafama so ga nekteri duhovni is radovoljne poboshnosti po sveti mafhi brali, in po tim je sapovedano bilo ga brati pre-den se odstopi.*

Vsi verni kristjani naj si persadenejo ume-ti svete opravke in skrivnosti svete mashe, tu-di misliti in moliti po njih, de se imenitne da-ritve s. mashe vdeleshijo.

Kratko poduzhenje, de verni prav flishijo sveto masho.

Je daritev svete mashe v' prid ?

Daritev svete mashe je v' prid , in veliko perpomozh v' svelizhanje, fosebno pa tistim, kateri so per nji s' shivo vero , s' resnizhno poboshnostjo , in sgrevanim serzam. Kdor premisli, de je sveta masha vedni spomin in vedno ponovljanje kervave daritve Jesufove na krishi , je lohka preprizhan, de je ona velik perpomozhik v' svelizhanje , in si tudi persadeva jo poboshno flishati, ne le vsako nedeljo in sapovedan prasn timer, ampak tudi druge dni, de svojo dusho napolni v' vsm dobrim.

Kaj se nar bolj spodobi per sveti mashi moliti?

Spodobi se nar bolj po svetih opravkih svete mashe misliti in moliti, ker je to po volji Jesufovi in katolske zerkve , in ravno is tiga dobriga namena je bila tukej sveta masha kratko raslagana.

Kdor brati sna, si lashej pomaga , ker jih je veliko svetih bukev , v' katerih verni najdeje kako flishati sveto masho, in jo gotovo prav flishijo, ako je njih serze poboshno, to je , zhe ravno to mislijo kar berejo. Kjer je hvalna navada, de verni per sveti mashi pojejo pesmi po sveti mashi sloshene, in de sveto masho spremljajo , je sadosno tistim ki

brati snajo, in je pomagljivo tistim ki brati ne snajo, zhe pojejo al poslušajo te svete pesmi, ako njih serze poboshno misli, kar oni pojejo al poslušajo. Per boshji flushbi svete pesmi peti je navada poboshnih ljudi stare in nove savese, in to tudi sveti Paul perporozha, rekozh: *Govorite med seboj s' psalmi s' hvaleshnimi pesmi in duhovnim petjem; pojte in prepevajte Gospodu. Efes. 5. 19.*

Kaj je kristjanu storiti, de poboshno slishi sveto masho?

Kaj mu je storiti, bo sdaj rezhenó;

Preden se sveta masha perzhne, naj obu-di shivo vero v' Jesufa Kristufa, in naj se perpravi s' ponishno dusho slishati sveto masho, ktera je spomin in ponovljenje njegove ker-vave daritve na krishi.

V sazhetku svete mashe, se spomni, o kristjan, de je Jesus s' teshkim krishem oblo-shen shel na goro, de bi bil ondi umerl sa-volj grehov vfiga sveta: resnizhno sovrashi vse svoje grehe, in ponishuj se, ker si gre-shil. Nar sveteji mashniki ponishno sposnajo svojo nevrednost, in flushabnik v'imenu vsih prizhijozhjih vernikov enako stori; ne posabi tedaj svojh grehov sovrashiti in ponishevati se.

Kirie eleison, Kriste eleison, to je, Gos-pod usmili se nas, Kriste usmili se nas, je kratka, pa ponishna in gorezha proshnja k' Bo-gu, de se tebe in vsih usmili; is ponishniga serza prosi toraj, de ti Bog savolj Jesufa od-pusti vse grehe.

Hvalna pesem: *Zhaſt Bogu po viſhavad*, al *Gloria*, je viſoka pesem Ozhetu, Sinu in ſvetimu Duhu v' zhaſt: perdruſhi ſe boſhjim angeljem, kteri ſo ob Jeſuſovim rojſtvu peli hvalo Bogu, de ga tudi ti hvaliſh in poviſhujelſh.

Gospod s' vami, al *Dominus vobiscum*, vezhkrat ſliſhiſh med ſveto maſho. Maſhnik v' imenu zerkve tebi in vſim voſhi, de bi Bog s' teboj in s' drusiimi bil, ker nar bolji frezha je ta: obudi tedaj, kader te beſede ſliſhiſh, veliko ſheljo, de bo Bog ref s' teboj in s' drusiimi, sdaj in vekomaj.

Molimo, *Oremus*, velikokrat ſliſhiſh med ſveto maſho, in ſi s' to beſedo opominjan go-rezhe moliti: moli tedaj s' maſhnikam in s' vſo zerkevjo po namenu duhovſkih opravkov ſvete maſhe.

Maſhnik *pred liſtam*, *pred poſvezhvanjem in po obhajilu mnoge molitve* moli Bogu v' zhaſt in vſim vernim v' prid, moli tudi ti, in proſi Boga de daje ſvoji zerkvi obilno gna-do, in de mi, njeni udje ſhivimo po sgledu in ſapovedih Jeſuſovih.

Kader maſhnik bere liſt, ſpomni ſe na ve-liko terplenje boſhjih prerokov, pravizhnih, apoſteljnov in ozhakov, ki ſo s' veliko ſkerb-jo raſſhirjali boſhje kraljeſtvo, in proſi Boga de ti pomaga ſpolnovati vſe, kar njegovi ſlu-ſhabniki uzhé.

Evangelii je popisovanje ſhivljenja naukov in ſmerti Jeſuſove: evangeli uzhí, raſſvetlí in vodi zhloveka po pravi poti v' nebeſſko

kraljestvo. S' masnikam profi, de Bog ozhifiti tvoje serze, de sveti evangeli nesmoten poslushash, in tudi profi Boga, de ti da mzhno voljo storiti vse, kar ti Jesus sapoveduje. Masnik kushne sveti evangeli, de ljubesen in sposhtovanje skashe Jesusu; ti ga tudi hvali, ki te je uzhil, ljubi in sposhtuj njegovo besedo, in ji pokoren bodi, de bosh po nji svelizhan.

Vera, Credo, je sapopadik rasodetih refniz, in se per sveti masi Jesusu v' zhasht moli, kateri nas je zhisto vero uzhil. Sahvali Boga, kateri je svetu uzhenike dal, sahvali ga, ki si po Jesusu prejel zhisto vero, profi ga, de te ohrani stanovitniga v' nji, in tudi de ti da pravo upanje in delavno ljubesen, de ti bo vera svelizhavna.

Ko masnik *daruje kruh in vino* Bogu, klizhe v' svetiga Duha, de daritev posveti, in spremeni v' teló in kri Jesusovo: sdrushi se s' masnikam, daruj Bogu kruh in vino, in tudi sebe; profi pa tudi svetiga Duha, de naj pride v' tebe, te posveti in prerodi, de posvezhen, flushish Bogu.

Molite bratje, Orate fratres, je gorezha opomba, de skerbneje molish. Masnik te v' imenu zerkve spodbode, kakor je Jesus na vertu svoje dremotne uzhenze opominjal moliti: moli tedaj gorezhe, de se daritve svete mashe obilno vdeleshish.

Zhasna pesem, Praefatio, gorezhe opomni prizhijozhe verne povishati svoje serza k' Bogu, in se angeljem perdrushiti v' boshjo

hvalo, kateri neprenehama pojejo svet, svet, svet: povsdigni tedaj svoje misli k' Bogu, in ga refnizhno hvali, ker je on vse hvale vreden.

Spomin sa shive. Maslnik prosi Boga sa vso zerkev, in po imenu sa papesha, shkofa in deshel'niga poglavarja, in sa vse verne, prosi tudi sa nektare njemu sosebno perporozhene: ti tudi moli po proshnji zerkve, in sa tiste, katerim si sosebne pomozhi dolshen; sebe pa tudi ne posabi, temuzh se gorezhe perporozhaj Bogu.

Posvezhvanje. Maslnik s' besedo Jesufovo spremeni kruh in vino v' teló in kri njegovo, de je Jesuf v' novizh takó rekozh rojen, in duhovne smerti umerje. Prej she perpravi svojo dusho s' shivo vero in gorezho poboshnostjo moliti Jesufa prizhijozhiga. Ko maslnik povsdiguje teló in kri Jesufovo, spomni se njegove smerti na krishi, ker je na-nj povishan bil is ljubesni do tebe in do vsih ljudi.

Spomin sa mertve. Maslnik moli sa vse verne dushe, in sa nektare posebej, de bodo reshene is viz: moli tudi ti sa vse, in sa tiste, ki si jim sosebno dolshen pomagati, de bodo reshene is viz, in pernesene v' nebeshko krajestvo.

Tudi nam gresnikam, Nobis quoque peccatoribus, Maslnik pravi, in se terzhi na perfi; s' tim pa prosi Boga, de se on nas usmili, in nas vsame v' drushbo svetnikov. Spomni se takrat desniga rasbojnika, kterimu je bil Jesuf

neskonzhno usmiljen, in prosi ga de bo tebi in vsm greslnikam enako usmiljen.

Ozhe nash se po posvezhevanji moli, de v'prizho telefa in kervi Jesufove profimo nebeshkiga Ozheta, in smo po Jesufovim saflushenji uflifhani. Prosi nebeshkiga Ozheta po Jesusu Kristufu, de tebi in vsm daje svetiga Duha, de mu vfi shivimo v'zhaft, de vfi vredno prejemamo sveto obhajilo, de bomo greha in vezhniga pogubljenja obvarovani.

Obhajilo je vshivanje telefa in kervi Jesufove, njegoviga telefa sa naf krishaniga, in njegove kervi sa naf prelite. Hvali ljubesniga Jesufa, kateri se nam is velike ljubesni vshivati daje, de bi ga vshivali vekomaj v'nebesih. Zhe fi k'svetimu obhajilu namenjen, perstopi k'boshji misi, in Jesufa prejmi v'gorezhe serze: zhe pa perpravljen nifi, prosi Jesufa gnade, poboshnosti, in vfiga dobriga, in is serza sheli ga prejeti, de bosh v'duhu obhajan.

Sadnji shegen, ti je po maslniku dan v'ime-nu Ozheta, Sina in svetiga Duha, de fi s'vsm dobrim napolnjen, de Ozhetu, Sinu in svetimu Duhu svesto in stanovitno flushifh. Sahvali usmiljeniga Boga sa to, in de fi bil per neker-vavi daritvi svete mashe. Po sveti mashi ponovi svojo ponishno proshnje, de po Jesusu prejmes duha pokore in poboshnosti, odpushe-nje grehov in vezhno svelizhanje.

Kaj je priprostimu kristjanu storiti, ki ne sna slishati svete mashe, kakor je bilo sdaj rezhenò?

Priprosti kristjan je ref tisti, ki tiga ne ve, ako ravno je velikokrat slishal al bral kakofhni de so, in kaj pomenijo sosebni opravi svete mashe: zhe pa vender ne ve, naj vsaj stori, kar mu bo sdaj rezheniga, de se svete mashe po mozhi vdeleshuje.

Pred sveto masho naj se sosebno perporozha Bogu, naj sovrashi vse grehe in poni shuje: naj sdrushi svojo misel s' maschnikovo in zerkveno, de sheli slishati sveto masho Bogu v' zhaft, v' povishanje prave poboshnosti in v' vezhno svelizhanje. Med sveto masho naj premishluje ljubesen Jesuovo in njegovo smert, ker se ravno to ponavlja per sveti mashi. Kader so shtirje poglavitni deli svete mashe naj misli in moli po njih duhovnim pomenu. Zhe je sgrevan, ponishen, hvaleshen in poboshen per sveti mashi, je ne bo sahtonj slishal, in si bo sosebne gnade sprofil v' svoje svelizhanje.

OD SVETE POKORE.

Sapopadik pokore splòh.

Kaj beseda pokora pomeni?

Beseda pokora ima vezh pomenov: pomeni zhednost pokore, al sakrament pokore al

pokorjenje. — Nar prej bo tukaj od zhednosti pokore govorjenje, ker je nje sapopadik slo potreben.

Kaj je zhednost pokore?

Zhednost pokore je: *Greh opustiti, greh sovrashiti, Bogu in blishnimu sadositi. To se mora nekoliko raslagati.*

Kaj pomeni greh opustiti?

Pomeni lozhiti se od greha, in tudi varovati se perloshnost, ktere napeljujejo v'greh. Bog flehernimu gresniku sapove, rekozh: *Spreoberni se, in opusti svoje grehe. Sirah 17. 21.* Ni pa sadosi djanške grehe opustiti, ampak je tudi potrebno ljubesen do greha isgnati is serza. Dolshnost je tudi vse grehe opustiti, ker brestiga ni odpushtenja. Gresnik lohka opusti grehe, do kterih nima sosebniga posheljenja, teshko pa opusti, kar njegovimu posheljenju streshe, in si mora persadjati skerbneje opustiti, kar mu nar bolj dopade. Gospod po svojim preroku pravi: *Ako se krivizhnik vsih svojih grehov spokori, in vse moje sapovedi spolnuje, bo gotovo shivel, in ne bo umerl. Ez. 18. 21.*

Kaj pomeni greh sovrashiti?

Vsim je umevno kaj de pomeni greh sovrashiti, de ga gresnik zherti, obshaluje, se mu nad njim gnjusi, in gresnika pezhe de je gresnil. Ni pa sovrashtvo samo sadosi, ampak zhe je veliko, savolj Boga in delavno. Ne-

kteri greslniki opuste svoje grehe, ker jim je starost naravno modrost pernešla, al jim uboštvó, al kaj drugiga brani gresliti, svojih grehov pa ne sovrashijo. Nekteri greslniki so svojih grehov shalostni, jih pa vóder ne opusté, ker jih premalo al naravno sovrashijo. Gnada boshja le daje pravo sovrashtvo v' grehe, in savolj tiga je Jeremija profil Boga: *Spreobérni me, in bom spreobérnjen. 31. 18.*

Kaj se pravi sadoštití Bogu?

Sadoštití Bogu se pravi, de se greslnik ponishuje, ki je sanizheval Boga; de se pokori, ker je greslno veselje vshival, in stóri vse, kar dopade Bogu, de se poprijasni s'njim. Bog ni potreben, de bi mu greslnik sadoštil, sapové pa, ker je greslnik tiga potreben, in zhe tiga ne stóri, ni praviga spreobérnjenja v'njem.

Kaj se pravi blishnimu sadoštití?

Blishnimu sadoštití se pravi mu poverniti, ako mu je kdo shkodoval, popraviti in poravnati dano pohujšhanje, al drugo s'komur mu je kdo na dufhi al telesu, al premoshenji shkodoval: in kdor nozhe tiga stóriti, ni refnizhno spokorjen, in odpúshenja grehov ne sadobi.

Ali je zhednost pokore she sdaj potrebna?

Zhednost pokore je bila, je, in bo potrebna, ker bres nje, to je, bres poboljšha-

nja, bres sovrashtva v' grehe, in bres sadoštenja ni odpushtenja grehov, in ni milosti per Bogu. V' stari saveši ni bila spoved sapovedana, zhednost pokore pa je sapovedana bila, in je tudi sdaj sapovedana. Vselej je bila in bo zhednost pokore sapovedana; in kdor je nima, je hude volje, se boshji volji vstavlja, in greslnik ostane.

Pokora je potrebna, dobre pa je malo.

Kdo sapové spokoriti se?

Bog sapové spokoriti se. *Spreoburnite se k' meni, pravi Gospod, is vsiga serza.* Joel. 2. 12. Kadar boshji namestniki osnanujejo in sapovedujejo pokoro, v' Gospodovim imenu in oblasti govore, in zhe jih greslniki bogajo, so Bogu pokorni: zhe jih pa ne bogajo, so Bogu nepokorni. Sveti Janes kerstnik je Judam rekel: *Storite vreden sad pokore, ker sekira je she namerjena.* Luk. 3. 8. Kasal je s' tim, de ga je Bog poslal osnannotvat pokoro, in de jih bo Bog pokoril, ako se mu ne vdado.

Komu Bog sapové pokoro?

Greslnikam jo Bog sapové, de greh refnizhno opusté, ga savolj njega sovrashijo, in najdejo milost per njem. Potrebno je to, in ni ga isgovora, ako ni boshja volja dopolnje-

na : *Ako se ne spokorimo, bomo v' Gospodove roke padli.* Sirah. 2. 22. *Jesuf enako sapové: Ako se ne bote spokorili, bote vst pogubljeni.* Luk. 13. 3. Kdor je veliziga greha kriv, in se ne spokori, bo pogubljen vekomaj; kdor je majhnih grehov kriv, in se tukaj ne spokori, bo po smerti zhasno pokorjen.

Je vsaka pokora vshezh Bogu?

Vsaka pokora ni vshezh Bogu, ampak le dobra in resnizhna, ki preshene greh, in prerodi greslnika po volji boshji. Lashniva al hinavška pokora boshji pravizi ne sadoští, in odpushtenja grehov ne sadobí, ampak oslepi greslnika, de mirno shivi v' grehih, in se toraj ne boji, zhe je ravno pogubljenju podvershen. Prerok Joel hinavskim greslnikom pravi: *Pretergajte svoje serza, ne pa svojih oblazhil.* Judje so svoje oblazhila pretergali v' snamnje de so shalostni, njih serza so pa terdovratne ostale. Kaj unajne snamnja pokore pomagajo, zhe resnizhne pokore ni? to ne ubrani v' pogubljenje.

Ali je veliko prave pokore?

Prave pokore je malo. Zhlovek, jer le poln hudiga posheljenja, lohka greslí, in ravno to hudo posheljenje mu brani spokoriti se, in fosebno ker je s' grehi povishal svoje hudo posheljenje. Skushtnja preprizha, de je malo resnizhne pokore: vidi se ozhitno de napuh, nezhistost, lakomnost in drugo hudo gospoduje, in de je tudi sdaj skoraj resnizhno, kar je

David sdavnaj prej govoril: *Gospod je is nebes na zhlovekove otroke pogledal, zhe je kdo de njega ishe. Vsi so sashli, in nepridni postali. Pf. 13. 2-3.* Nedolshnost je redka, in pokore skoraj ni.

Ali gresniki vedo, de nespokorjeni ostanejo?

Jih ni malo gresnikov, kteri nespokorjeni ostanejo, in ne vedo, ker lashnivo mislijo, de so jim grehi odpusleni. Kristjani velikokrat slishijo kakoshna de je pokora v' odpuslenje grehov potrebna, nimajo vender vsi nje praviga sapopadka, ker nimajo praviga sapopadka kershanske pravizhnosti al kershanskiga shivljenja, zhe ravno velikokrat slishijo kako gre shiveti po sgledu Jesufovim. To je isvir njih gresne nevednosti, de se pravizhni fhtejejo, zhe ravno shive nepravizhno, in se takó dopolni nad njimi, kar je David govoril: *Hudobnik ni hotel umeti, de bi dobro storil. Pf. 35. 4.*

Prava pokora dopade Bogu, in sbrishe vse grehe.

Ali pokora saflushi odpuslenje grehov?

Pokora, zhe je ravno dobra, odpuslenja grehov po svoji vrednosti ne saflushi, grehi so pa vender odpusleni, ker je Bog po svoji veliki milosti obljubil. Modri pravi: *Od krivize odpustiti je proshnja sa odpuslenje gre-*

hov. Sirah. 35. 5. Ako se krivizhnik vseh svojih grehov spokori, bo gotovo shivel, in ne bo umerl. Fz. 18. 21.

Je prava pokora ref dopadljiva Bogu?

Pokora, ako je refnizhna, dopade Bogu. Modri pravi: *Kako velika je Gospodova milost in njegovo usmiljenje nad njimi, ki se k'njemu spreobernejo! Sirah. 17. 28.* David tudi pravi: *Bogu dopadljiv dar je shalosti poln duh: sgrevaniga in ponishniga ferza, o Bog, ne bosh sanizheval. Pf. 50. 19.*

Jesuf Kristuf sam je ljubesnivo priliko pravil, ktera obilno prizhuje, de prava pokora dopade Bogu. Mladenizh se je lozhil od svojiga ozheta, s'rasujsdanim shivljenjem je napravil prejeta premoshenje, potlej je svinje pafel, in je skoraj od lakote umerl. Sposnal je svojo veliko pregreho, vef ponishen in sgrevan je k' svojimu ozhetu shel, ponishno ga je profil, de bi mu odpustil, in je uflifhan bil. Ozhe mu je bersh odpustil, ga zhaftito oblekel, in tudi vefelje obhajal, ker je sgrevan prifhel. Luk. 15. 11-24. Ta prilika v' shivo popishe veliko boshjo milosi nad greshniki, ki se refnizhno spokoré. Jesuf v' nashe duhovno vefelje tudi pravi: *Povem vam, de bo vezhi vefelje v' nebefih nad enim greshnikom, kteri se spokori, ko nad devet in devetdesetimi pravizhnimi, kteri pokore ne potrebujejo. Luk. 15. 7.*

Sakaj nasha pokora toliko dopade Bogu?

Pokora nasha toliko dopade Bogu, ker je

on neskonzhno usmiljen, in ozhe vsiga usmiljenja. Ljubesnivi Jezus je djal: *Jest nisim prishel klizat pravizhnik, ampak greshnike k' pokori.* Mat. 9. 13. Kdo pa more toliko shalovati, kolikor je velika greha hudoba? Kdo se samore toliko pokoriti, kolikor hudi-ga greh saflushi? Nihzhe, in toraj je milost boshja neskonzhno velika, de Bog spokornimu gresniku odpusti grehe.

Ali prava pokora sbrishe vse grehe?

Prava pokora vse grehe, velike, ostudne in strashne sbrishe, in to she bolj povishuje boshjo milost. Ozhitna greshniza, ki je vse mesto Naim pohujshevala, potlej pa per Jesusovih nogah ozhitno shalovala, je is ust Jesusovih saflishala: *Tebi so grehi odpushe-ni.* Luk. 7. 48. Savel, potlej sveti Paul imenovan, je bil nar serditishi sovrashnik imena Jesusoviga, in mu je Jezus vse grehe odpustil. Ravno takó so nekteri filno veliki greshniki dosegli odpushtenje, ker so se resnizhno spreobernili.

Odlashti pokoro je nevarno.

Je Bog usmiljen s' greshniki?

Resnizhno de je Bog usmiljen s' njimi: ako ne, bi vse greshnike pogubil. David pri-zhuje: *Bog ne ravna s' nami po nashih pre-*

grehah, in nam ne vrazhuje po nashih hudobijah. Pf. 102. 10.

Sakaj je Bog poterpeshliv s' greshniki?

Bog je poterpeshliv s' njimi, de sposnajo njegovo veliko milost, se mu vdado in spreobernejo. Salomon pravi: *Ti (Bog) se nad vsimi usmilish, in ljudem grehe pregledash, de se spokore. Modr. 11. 24.*

Ali greshniki vedó, koliko zhasa jih bo Bog she zhakal?

Oni tiga ne vedo, in toraj jim je nevarno odlashtati pokoro. Usmiljeni Bog jih redi, shivi, in jim pomaga de se spreobernejo: nehvaleshni in hudobni so tedaj, ako se mu bersh ne podvershejo, in so boshjiga sapushenja, al nefrezhne smerti vredni. Strašno je kar Bog po Modrim pravi: *Kader vas (greshnike) bo nadloga naglo obshla, in bo pogubljenje ko vihar perderlo, takrat bodo v' me klizali, in jih ne bom uslishal, sato ker so moje svarjenje sovrashili. Prip. 1. 27-29.*

Sakaj je tudi nevaruo odlashtati pokoro?

Nevarno je tudi sato, ker se greshuik greha zhedalje bolj pervadi, greh mu zhedalje bolj dopade, zhedalje teshej se spreoberne, in je zhedalje manj gnade boshje vreden. Modri Sirah ravno savolj tiga vsakimu greshniku rezhe: *Sin! si greshil? ne greshi vezh, ampak tudi poprejshnih grehov odpushenja*

proš. 21. 1. Sveti Avguštin tudi pravi: Zhasa pokore ne pustimo bres pokore pretezhi, ker potlej usmiljenja ne bo.

Ali Bog gresniku ne odpusti kaderkoli se spreoberne? sakaj je tedaj nevarno odlašati pokoro?

Bog resnizhno odpusti gresniku kaderkoli se spreoberne, gresnik se pa ne spreoberne, zhe mu Bog gnade ne da. Spreobrnjenje je v' boshji ne pa v' gresnikovi oblasti: on se prosto voljuo spreoberne kader mu usmiljeni Bog da gnado, ne pa bres pomozhi njegove gnade. Ravno sa tiga voljo je sapifano: *Ishite Gospoda, dokler se najti da. Is. 55. 6.* Jesuf je terdovratnim Judam rekel: *Vi me bote iskali, in bote v' svojim grehu umerli. Jan. 8. 21.* Ako bi gresniki kolikor, kakor in dokler hozhejo shiveli hudobno, in se is svoje mozhi kader hozhejo spreobrnili, bi bil Bog flushabnik ne pa gospod svojih stvari. Modri pravi: *Hudobnik bo umerl (bo pogubljen), ker je rasujsdan bil, in bo v' obilnosti svoje nespameti golfan. Prip. 5. 23.*

Ali ni to soper boshjo milost?

Ni, ker Bog je milosiljiv de se mu podvershemo, ne pa de bi storili, kar hudobno hozhemo. Modri pravi: *Usmiljenje in serd sta per Gospodu. On se da sprofiti, pa tudi jeso rasliva. Sirah. 16. 12.* Bog je usmiljen, zhe se gresnik spokori, jeso rasliva, ako ostane terdovraten. Sveti Paul terdovratnim

greslnikam pravi: *Ali sanizhujesh bogastvo boshje dobrote, poterpeshljivosti in dolgosanashanja? ne vesh de te boshja dobrota k' pokori vabi? Po svoji terdovratnosti in po svojim nespokorjenim serzu sebi jeso nakopavash v' dan jese in rasodenja pravizhne sodbe boshje.* Riml. 2. 4-5. Nevarno je tedaj odlashtati pokoro, in kdor se boshji milosti ne vda, soper boshjo milost gresli, je nehvalessen, hudoben in sapushenja vreden.

Zhe je taka, pravijo, sakaj pa so narhudobnishi greslniki v' bolesni svojih grehov shalofni, in sgrevani umerjejo!

Bolesen ne da gnade, ampak Bog: bolesen ponisha greslnika, in mu dopové, de je vse nizhemurno na svetu, mu napoveduje smert in sodbo, in sa tiga voljo se on boji. Zhe je kristjan hudobnishi shivel, huje ga pezhe, de je bil nepokoren Bogu, samo to pa ga ne spreoberne refnizhno, ampak gnada boshja le mu da pravo spreobernjenje.

Antioh Sirski kralj je Judam veliko hudiga storil, ker jih je is sovrashtva do praviga Boga hudo preganjal. Tempelj boshji je obropal in Jude s' mozhjo filil malikvati. Bog ga s' hudo bolesnijo udari, in takrat le se je ponishal, in sposnal de je hudobno delal soper Boga. On je Judam prijasno pisal, oblubil je tudi vso krivizo popraviti, in praviga Boga osnanovati. Vse to je bilo dobro in sadosno viditi, pa ni bilo takó boshjim ozhem, in toraj je sapisano: *Ta hudobnesh je Gospo-*

da profil per katerim ni milosti nasfel. II. Mah. 9. Ta hudobnesh ni milosti dosefel, ker se je is samiga strahu ponisheval, in ker je hotel vse poravnati de bi smerti odsfel, ne pa is ljubesni do Boga, bres ktere ni praviga spreobrnjenja.

Kako se greslnik navadno spreoberne.

Ali se greslnik naglo spreoberne?

Navadno je, de se greslnik szhafama, ne pa naglo spreoberne. Bog ga is usmiljenja takó vodi v' opravizhenje, de si on veliko persadeva, in se preprizha koliko je hudo sapustiti Boga, h' kterimu po velikim terplenji gré nasaj. Sveta zerkev, ktera sveti Duh vodi, je ravno to mislila in misli, to pa is ljubesni do Boga in do greslnikov, de se resnizhno, ne pa lashnivo spreobernejo. Skuslnja tudi preprizha, de greh opustiti ni lohka, sosebnó zhe se ga greslnik navadi in pervadi.

Kaj greslnik potrebuje, de se resnizhno spreoberne?

Dvoje mu je potrebno, gnada boshja in lastno persadjanje; is tiga pa se vse drugo is-haja, kar pelje v' resnizhno opravizhenje, kakor Tridentski sbor uzhi (sej. VI.), kteriga besede bodo prepisane in kratko raslagane, de v' tej potrebni rezhi nobene smote

ne bo. Sveti sbor govori sfer od njih, ki se k' sveti veri spreobernejo, njegovi nauki pa so tudi kristjanam permerjeni, ki po kerstu greshe.

Tridentfki sbor takó uzhi: *Greshniki so napeljani v' opravizhenje ko so po gnadi boshji sbudeni in opominjani, de vero is poslushanja (boshje besede) sadobe, in so proftovoljno nagnjeni k' Bogu, ker verujejo, de je vse resnizhno kar je Bog rasodel, in oblubil: fosebno pa verujejo, de Bog greshnike po Jesusu Kristusu opravizhuje. Ker se pa oni greshnike sposnajo, jih svelizhavni strah savolj boshje pravize pretresne: ker pa premislijo boshjo milost, upajo de jim bo Bog milostljiv savolj Jesusa: ker to premislijo, sazhtnejo Boga, isvir vse pravizhnosti, ljubiti, in toraj nekoliko sovrashtijo greh. Potlej sazhtnejo novo shivljenje, in hozhejo boshje sapovedi spolnovati.*

Je greschnik po volji boshji spreoburnjen, zhe je tak, kakorshniga sveti sbor popishe?

To she ni sadosti, de sazhenja ljubiti Boga, de oblubi novo shivljenje, in po sapovedih shiveti, ampak po volji boshji je spreoburnjen, zhe ljubi Boga is vsiga serza, is te ljubeshni svoje grehe sovrasht, in po sapovedih kerfshansko shivi. Sveti sbor pravi: *Greshniki so napeljani v' opravizhenje, zhe so, kakorshne jih popishe, pa niso opravizheni s' tim. Sazhetik in napeljevanje le je to v' o-*

pravizhenje. Besede Tridentskiga sbora bodo sdaj kratko raslagane.

Gnada boshja je isvir spreobrnjenja.

Kaj sveti sbor pravi od potrebe gnade boshje k' opravizhenju?

On tako pravi: *Greshniki so po gnadi boshji sbudeni in opominjani. Ostanajo tedaj v svojih grehah, zhe jih gnada ne sbudi in ne opominja.*

Je greschnik pomozhi gnade boshje vreden?

Greschnik je ni vreden, in zhe mu Bog pomaga, mu bres vsiga njegoviga saflushenja pomaga savolj Jesufa Kristusa. To uzhi, de naj vsak is serza profi Boga, de mu dobrotljivo pomaga, rekozh s' Davidam: *Gospod, obrni se (k' meni) in reshi mojo dusho: pomagaj mi sa svoje milosti voljo. Pl. 6. 5.* Uzhi tudi, de kdor je gnado prejel, naj jo svesto ohrani, kakor sveti Paul perporozha: *Kdor stoji, naj gleda de ne pade. I. Kor. 10. 12.*

Ali je gresniku mogoche se is svoje mozhi spreobrniti?

Greschnik se ne spreoberne, ako mu usmiljeni Bog ne pomaga s' svojo gnado. Zhlovek is svoje mozhi lohka sajde, pa se ne spokori,

zhe mu Bog gnade ne da. Neumna ovza je prosto voljno sapustila svojiga dobriga pastirja, pa ni sama prishla nasaj, temuzh je je dober pastir iskal; in ker je filno oflabela, jo je na svoje rame sadel, in nesel nasaj. Luk. 14. 4-5. Uzhenik Jesus pravi: *Nihzhe ne samore k'meni priti, zhe ga moj Ozhe ne vlezhe.* Jan. 6. 44. Grefhnik, ne le ne gre is svoje mozhi nasaj, ampak se s' svojo hudo voljo brani, in je potreba, de ga Bog vlezhe s' svojo ljubesnivo gnado.

Je grefhnik isgovorjen, ki v' grehah tizhi, ker pomozhi gnade nima?

Grefhnik ni savolj tiga isgovorjen, ker je v' nefrezho prosto voljno sabredil. Kdor obdolshi Boga, de sebe isgovori, je krivoverzam enak, kateri so rekli, de je Bog nashih grehov kriv.

Gnada boshja obudi véro.

Kaj Tridentiski sbor od tiga pravi?

Pravi, de grefhnik *po gnadi boshji obuden in opominjan vero sadobi, in veruje vse kar je Bog rosodel.*

Kakshin je zhlovek bres vere?

Zhlovek bres vere shivi hudobno, rasujsdano in slepo po popazheni naturi, ktera uzhi nagnusnost, nezhistost, sovrashtvo; ne-

voshljivoſt, poſhreſhnoſt, in kar je vezh ta-
ziga. Gal. 5. 19-21.

*Kakſhin je kriſtjan, ki ima mlazhno ve-
ro?*

Kriſtjan mlazhne al mertve vere viſi ras-
deljen med Bogam in ſvetam, in ſlabo ſhivi.
Veruje vſe, kar je Bog rasodel, vera pa
nima mozhi v' njem, ker je mertva, in ſhivi
po poſheljenji.

Kako mu Bog pomaga?

Bog mu pomaga, de mu s' ſvojo gnado da
ſhivo vero, al de mertvo vero sbudi v' njem;
vera pa ſtiori greſhnika nepokojniga, in per-
zhne ſpreobernjenje. Kriſtjan mertve vere je
tudi prej veroval, kar je Bog rasodel in ob-
ljubil, vedil pa je rasodete reſnize ko v' me-
gli, in mozhi rasodetih reſniz ni zhutil.

Kaj vera, po gnadi boſhji sbudena, ſtiori?

Vera po gnadi boſhji sbudena, obudi mo-
zhne viharje v' ferzu greſhnikovim, in on ne-
pokojno ſhivi, ker njegova duſha vidi zhudno
ſvetlobo, trepezhe, ſe ponishuje in sdihuje.
Vera mu odgerne oſtudnoſt njegoviga ſhivlje-
nja, mu dopove koliko je budo vſigamogo-
zhniga Boga raſſhaliti, vſhivo premišli ſtra-
ſhni pekel, in ſe ſavoljo tiga groſno boji.

Kaj to uzhi?

To uzhi, de kdor mozhi ſvete vere ne
zhuti, in v' grehih neſkerbno ſhivi, je na poti

vezhniga pogubljenja: Kdor pa zhuti mozh svete vere, in trepezhe savolj svojih grehov, sazhenja spreoberniti se, pa vender s' tim le ni spreobernjen.

Is vere, po gnadi obudene, je strah.

Po kom je strah obuden?

Strah je po veri obuden. Gresnik, ki je bres vere, al ima mertvo vero, se nizh al pa le malo boji; ko pa Bog s' svojo gnado sbudi vero v' njem, se is vere obudi strah, in on se grosno boji. Tridentiski sbor pravi: *Ker se oni gresnike sposnajo, jih svelizharni strah savolj boshje pravize pretrefne.* Gresnik po veri premisli in vshivo vidi hudobo svojih grehov, veruje de je Bog pravizhni mashevaviz hudiga, boji se vezhniga obsojenja, in premishljevanje tiga ga zhe dalje bolj strafhi in stiska.

Je strah dober?

Strah je dober in potreben zhloveku, ni pa vsaki strah po vsi volji boshji; potrebno je toraj raslozhiti.

1) Strah, ki je bres vfiga upanja, kakorshniga sta Kajn in Judesh Ishkarjot imela, ni dober, temuzh shkodljiv in poguben, ker gresnika pogresne v' obupanje, in mu brani spokoriti se.

2) Strah, ki je is sapopadka vezhniga pogubljenja, kteriga se greschnik vredniga sposna, in je s' nekakim upanjem, in s' majhno ljubesnijo do Boga sdrushen, je dober in pomagljiv, ni pa s'he sadoften v' opravizhenje, ker je premalo zhist.

3) Strah, ki je is shive vere, s' mozhnim upanjem, in s' gorezho ljubesnijo sdrushen, je vshezh Bogu, on je po vsi volji boshji. Svetniki so se takó bali; bali so se greha, ker je sopern Bogu; bali so se pogubljenja, ker pogubljenje lozhi od Boga; bali so se njega is zhiste ljubesni. To je strah prav dobrih otrók, ki se bojé svojih porodnikov, varujejo se jih shaliti, in so svojih pregreschkov shalofni, ker jih is serza ljubijo. Blagor kristjanam, ki se Boga is ljubesni bojé, ker ravno njim je rezheno: *Gospod ima dopadenje do njih, kteri se njega bojé.* Ps. 146. 11.

Kaj dobriga strah stori?

Strah, ki ga greschnik ima, ako bi ravno sadofti zhist ne bil, mu pomaga v' opravizhenje.

1) Strah greschniku brani slepo dovoliti v' skushnjave, ker bersdá in pomanjšhuje njegovo posheljenje do greha. Bil je on prej ko neumen otrok sam sebi pushten, in je slepo delal, kar je hudo posheljenje hotlo, strah pa mu hladnost greha ogrenuje, in se ga lashej varuje, ker se pogubljenja boji.

2) Strah vezhniga pogubljenja permora greschnika dobro delati. Njegove dela niso

ſhe po vſi volji boſhji, pa ſi vender s' tim polajſha pot v' pravizhuo ſhivljenje, ſe nekoliko pervadi jarma boſhje poſtave, in zhe dalje laſhej po ſapovedih ſhivi.

3) Strah, ki ga greſhnik ima, odganja hude miſli, in jih vzhafi premaguje. Greſhnik, ki je v' poſabljiivoſti ſhivel, je bil ſmiraj poln hudih ſhelj in hudih del; zhe pa ſtrah napolni in prevsame njegovo ſerzé, je v'ſkerbi, ſe boji, in to odganja hude miſli, kar mu v' poboljſhanje pomaga.

4) Strah vezhniga pogubljenja perganja greſhnika moliti, ſdihovati in proſiti Boga, de mu da gnado prave pokore, de po nji odide pogubljenju.

Je greſhnik ſhe ſpreobernjen, ker ſe pravizhniga Boga in vezhniga pogubljenja boji?

Greſhnik ni ſhe ſa tiga voljo ſpreobernjen. Strah je potreben, ker *ſtrah boſhji je ſazhetik modroſti* (Prip. 1. 7.): ſtrah nape-ljuje v' pokoro, pokora pa ni dobra, ako je is ſamiga ſtrahu. Modri Sirah pravi: *Kdor je bres ſtrahu, ne more pravizhen biti.* 1. 28. Kdor ſe ne boji Boga, je nar hudobniſhi, kdor ſe pa boji, in ne ljubi Boga, ni pravizhen, ker ſtrah ſam greſhnika ne ſpreoberne.

Pravizhniki ſo greha ſhaloſtni, in ſe ga bojé is ljubesni do Boga, greſhniki ſe boje greha, in ſo ga ſhaloſtni is ljubesni do ſebe. Dokler ſo ſhiveli bres ſtrahu, ſo ſe ſlepo ljubili; ko ſe je pa ſtrah v' njih ſerzu obudil, ſe

boje pogubljenja, in kar ga saflushi, to pa is naturne ljubesni do sebe; gresihili bi she radi, boje se pa greha, ker se pogubljenja boje, in, ako bi se pogubljenja ne bali, bi radi gresihili. To preprizha de njih strah ni sadosi zhift, in de je refnizhno kar sveti Avgushtin pravi: *Ne boje se gresihiti, ampak goret.*

Kristjan, ki ne ljubi Boga, ampak se ga le boji, in is strahu njegove pravize varuje se greha, je bolnimu pijanzu podoben, kterimu sdravnik vina prepové, rekozh: *Umerl bosh gotovo, zhe se ga v' tej bolesni ne sder-shish.* Bolnik verjame sdravniku, is navade pa hrepeni po vinu, pa se ga vender varuje is ljubesni do svojiga shivljenja, ker se umreti boji, ako bi ga pil, ga ne pije, sheljo pa ohrani do njega. Gresihnik, ki se boji gresihiti is ljubesni do sebe, je tudi lakomniku enak, kteri de zholn polajsha v' nevarnim viharji, in svoje shivljenje otme, smezhe v' morje svoje ljubo blago: svoje blago is serza ljubi, ker mu pa ni mogozhe svojiga blaga in svojiga shivljenja pervarovati, smezhe blago v' morje, desiravno ga she ljubi. Ravno tak je gresihnik, ki se poboljshati persadeva is samiga strahu vezhniga pogubljenja; viditi je bolji, pa she ni refnizhno spreobernjen, ker she ljubi greh: strah ga vender perpravlja v' refnizhno pokoro, al opravizhenje.

Kaj to uzhi?

Uzhi, de vsak naj fkerbno premisli svoje

ferze, de sapeljan ne bo. Zhe se gresnik ne boji, nima sazhetka sapovedaniga spreobrnjenja: zhe se pa le boji, in ne ljubi, je perzhetik al napeljevanje v' spreobrnjenje, pa ni she vender spreobrnjen.

Is vere, po gnadi obudene, je upanje.

Kako je upanje is vere?

Upanje je is vere, ker vera uzhi, de je Bog usmiljen tistim, ki se refnizhno spokore, in de jim tudi pomaga spokoriti se, ker on is usmiljenja nozhe pogubljenja gresnikov, ampak hozhe in pomaga de se spreobernejo in se svelizhajo.

Je gresnikam upanje potrebno?

Upanje je vsm, in tudi gresnikam potrebno. Zhe gresniki odpusjenja ne upajo, kako bodo skerbeli opustiti grehe, dobro stiriti, in Bogu flushiti? Upanje je potrebno, ker gresnikam in vsm daje veselje do dobriga in serzhnost, de refnizhno flushijo Bogu.

Kaj spodbada in perganja gresnika pokore shelniga v' Boga upati?

Spodbada in perganja ga njegova spazhnost.

Vera preprizha gresnika, de je Bog ne-

skonzlno usmiljen, in de s' njegovo pomozhjo samore vse. Vse prestrašen je on, in se pogubljenja boji, ker ga je vreden; upa pa tudi, de bo s' resnizhno pokoro nashel milost per Bogu. Is tiga upanja skerbi svoje shivljenje poboljšhati, v' tim delu pa veliko sadershkov najde, kterih on ni previdil. Dokler je gresnik po svojim posheljenji shivel, ni vedil koliko de je posheljenje možno, ampak potlej le své, ko ga premagovati hozhe. Zhlovek, ki v' vodo pade, in po vodi gré, ne vé koliko de je ona derezha, své pa in skusi kadar preplavati hozhe, in ravno taka se gresniku godi. Njegova slaba natura in hude navade ga filno nadleshvajo in ga vjetiga imajo, hrepeni po prostosti pa s' nepolno voljo, hozhe in nozhe, sheli in boji se, sovrashi greh, in ga vender njegova sapeljivost premaguje. Ker je gresnik pokore sheljen, in se sam spokoriti ne samore, vse svoje upanje stavi v' Boga, in mu s' Davidam rezhe: *Peklenske teshave so me sadele: o Gospod! reshi mojo dusho.* Ps. 114. 3-4. Obupal bi gresnik, ko vé, de s' svojo mozhjo ne samore svojih hudih skusnjav premagvati, Bog pa mu svojo usmiljeno roko poda, de va-nj prav upa.

Kaj gresnik stori, ki prav upa v' Bogu?

Gresnik, ki prav upa v' Boga, se sanasha v' njegovo neskonzlno milost, de mu bo pomagal k' pokori savolj saflushenja smerti Jesusove, ga is serza prosi, in si tudi persadeva premagovati skusnjave, varovati se perloshnosti

v'greh, in vse storiti, kar mu po boshji milosti, saflushi odpuštenje grehov.

Is praviga upanja je ljubesen.

Kako je ljubesen is upanja?

Ljubesen je is upanja, ker gresnik s'pomozhjo gnade boshje upa, de mu Bog hozhe vse grehe odpustiti, ako se spokori, de si je vezhniga pogubljenja vreden. Gresnik premisli hudobo svojih grehov, in neskonzhno milost boshjo, in to obuduje ljubesen v' njegovim serzu, in Tridentiski sbor pravi: *Sazhenja Boga, isvir pravizhnosti, ljubiti.*

Ali je ljubesen do Boga k' opravizhenju potrebna?

Ljubesen do Boga je k' opravizhenju al k' odpuštenju grehov potrebna, in bres nje ni odpuštenja. *Ljubesen sbrishe vse grehe. Prip. 10. 12.* Kdor ne ljubi Boga is vfiga serza, overshe pervo in nar imenitnishi sapoved, in kakó bi odpuštenje grehov dosegl? Pomankanje ljubezni je pregreha pogubljenja vredna, ker je resnizhno kar sveti Janes apostelj pravi: *Kdor ne ljubi, ostane v' smerti. I. 3-14.*

Kakoshna ljubesen je potrebna v' odpuštenje grehov?

V' odpuštenje grehov je potrebna velika, mozhna in delavna ljubesen. Vse, kar je prej

bllo v' gresfniku, vera, strah, upanje in kar je is njih, je napeljevanje v' ljubesen, bres ktere je vse drugo saftonj. Ljubesen do Boga je vzhasi premalo zhisti, majhna in premalo delavna, in gresfnik je rasdeljen med Bogam in svetam, in toraj perzhne dobro in ga opusti, sheli in boji se, hozhe in nozhe, nekaj stori, vsiga pa ne. To je shalofna podobas veliko kristjanov, ki nimajo velike, mozhne in delavne ljubesni.

Kader se gresfnik svoji volji serzhno odpove, vso voljo boshjo stori, in vse sadershke premaguje, to pa is ljubesni do Boga, al ker Boga, isvir pravizhnosti, is vsiga serza ljubi, takrat je ref spreobernjen, in po milofiljivi obljudi boshji sadobi odpushenje vsih svojih grehov, ker je sapifano: *Ljubesen pokrije obilno fhtevido grehov.* I. Petr. 4. 8.

Is ljubesni je sovrashtvo v' grehe in fklep ne vezh gresfhti.

Kako je is ljubesni sovrashtvo v' grehe?

Is ljubesni do Boga je sovrashtvo v' vse, kar ga shali; to sovrashtvo pa je vezhi al manji, po vezhi al manji ljubesni do Boga. Zhe ljubesen navdas zhloveka, in ljubi Boga zhes vse drugo, so vse misli, besede in dela njegove popravljenje, in je on, takó rekozh, preroben; ljubi in stori, kar je prej sanizheval in se bal; sovrashi in varuje se, kar je prej ljubil in delal.

Is zhéfa se vé, de je sovrashtvo v' grehe is ljubesni do Boga?

Vé se is tiga, de ima spreobernjen grešnik filno pa sladko pezhenje v' serzu, ker je svojiga usmiljeniga Boga rasshalil. Ta njegova nepokorfhina in nehvaleshnost ga vedno pezhe, in je posabiti ne more, mu ni pokoja, in ravno to prizhuje, de prav sovrashti svoje grehe. Kdor sovrashti svoje grehe is ljubesni do Boga, obilno in milo shaluje, ker zhe bolj shaluje, bolj upa; zhe obilnisthi upa, obilnisthi shaluje nad grehi, s' kterimi je svojiga usmiljeniga Boga nehvaleshno rasshalil, in s' tim posnema Davida, kteri je resnizhno djal: *Vse nozhi se na svoji postelji filno jokam; od filne notrajne shalošti so moje ozhi otemnele.* Pf. 6. 7-8.

Ali je tudi sklep ne vezh greshti is ljubesni, in kakó?

Sklep ne vezh greshti je is ljubesni, in zhe ni is ljubesni do Boga ni nizh vreden. Sklep ne vezh greshti je is ljubesni, ker ljubesen do Boga obudi sovrashtvo in shalošt v' vse, kar shali Boga, in is gnjusenja nad greham je sklep al volja varovati se vsiga, kar Boga shali, al napeljuje v' boshje rasshaljenje. Zhe je sklep, ne vezh greshti, mehak, maloferzhen in nestanoviten, prizhuje, de ni pravo sovrashtvo v' grehe.

*Kaj prizhuje, de je sklep, ne vezh gre-
shiti, po boshji volji, in de je, kakorshni-
ga Bog sapové?*

De je sklep greslnikov po volji boshji, nar bolj prizhuje, zhe si on persadeva varo-
vati se, in se varuje greha, in perloshnost
v' greh; zhe skerbi pokonzhati ostanke po-
preslnih grehov; zhe ljubi pokorjenje, in
ostane stanoviten v' dobrim. Mozhna in stano-
vitna volja, ki vse skusnjave, sapeljivosti in
sadershke premaguje, nar bolj kashe, de je
spreobernjenje resnizhno, in kdor jo ima, je
sgrevanimu Davidu podoben, kateri je res-
nizhno djal: *Persegel in sklenil sim sapo-
vedi tvoje pravize spolnovati. Ps. 118. 106.*

Dobro in perloshno je tukaj kratko po-
pisati, kako se je sveti Avgushtin spreobernil,
ker je to v' poterdenje popreslnih nauk: On
sam popishe svoj revni stan, dolgo vojskova-
nje in spreobernjenje, rekozh: *Teshko in
mozhno verigo (ketino) svojih grehov in hu-
dih navad sim vlazhil sa seboj, bal sim se
odkljenjen biti; nerad sim poslusnal lepo
zhistost hvaliti, reshenja sim se bal, ker sim
svojo fushnost ljubil.* Dokler je tak bil, se
ni nizh vojskoval, ker je svojo nesrezho ljubil,
potlej je gnada boshja obudila v' njem vero,
strah, upanje, ljubesen, shalost in poboljšha-
nje; pa ni bil bersh poboljšhan.

On sam popishe svoje dolgo vojskovanje
takó: *Sdihoval sim po reshenji, de bi le
tebi, o Bog, dopadel; pa sim se svesaniga*

zhutil, od svoje terdovratne volje. Hudizh me je v' svoji oblasti dershal, in v' flushnosti imel. Hudo posheljenje je mojo voljo spazhilo, s' dovoljenjem v' greh sim si hudo navado storil, huda navada me je v' greh morala, pa to je radovoljno bilo. Volja tebi, o Bog, s' zhistim serzam flushiti, se je v' meni budila, pa je vender nesmoshna bila hudo voljo premagati. Dve volji ste v' meni bile, ena sveta, druga greshna; ena is gnade, druga is posheljenja: vojskovale ste se v' mene, in moje serze tergale. V' sebi sim zhutil resnizo besed svetiga Paula: Duh sheli soper meso. Bil sim ko saspan otrok, kterimu starshi sapovedo vstati, ki sheli starshhe ubogati, vender se da od spanja premagati, in sopet saspi. Tako jest, vedil sim dolshnost vstati, in k' tebi iti, o Bog, in shalosten sim bil svoje lenobe, vender sim v' grehih tizhal. Djal sim v' svojim serzu: Sdaj, sdaj vstanem, she majhno pozhakaj, poboljšhati se hozhem; pa sim le odlashal, ker se mi je sladko sdelo v' grehih shiveti. Slishal sim glas boshji v' svojim serzu: Le vstani, le bersh! vzhafi sim sdihoval in jok, vender me je nasprotna volja premagovala. Sveti Avgushtin se je dolgo vojskoval, vzhafi je premagal, in vzhafi premagan bil: usmiljeni Bog mu je potlej popolnoma smago dal, de mu je Avgushtin s' vso dusho flushil.

Bog samore v' laziga, in nar hudobnisthiga greshnika kader hozhe spreobniti, pa po

navadi le toliko gnade daje, de se grešnik spreobrniti samore, in pa de tudi teshkosti zhu-ti, se ponishuje, prosi, in si persadeva, de vé po sadobljenim odpushtenji varno shiveti, de gnade sopet ne sgubi, ktero je po milosti boshji s' velikim persadjanjam dosegel. Do-bro in potrebno je to, de se grešnik smo-dri, vé koliko je hudo grešhiti, in se greha fkerbno varuje, kteriga teshko odpravi, in fianovitno flushi Bogu. Sveti Avgushtin pra-vi: *O hudobni greh! kakó lohka se grešhi, in kakó teshko se grešnik spokori!*

Od sakramenta svete pokore.

Kaj je; kdo ga je, kdaj in sakaj postavil.

Kaj je sakrament svete pokore?

Sakrament svete pokore je vidno snam-nje po Jesusu Kristusu postavljeno, s' kterim duhoven odpushta grehe namešt Boga, tistim, kteri so po kerstu grešhili, ako se jih sgre-vano spovedo, in reznizhno voljo imajo vse storiti, kar jim Bog sapové.

Kakšhin raslozhik je med zhednostjo po-kore, in sakramentam pokore?

Raslozhik je ta, de zhednost pokore sa-more biti v' zhloveku, ki she keršhen ni, in

le sheli sveti kerst prejeti; sakrament pokore pa kristjani le prejmejo, ki se Jesufovimu namestniku sgrevano obtoshijo, in odveso prejmejo. V Davidu je bila zhednost pokore, ker je svoje grehe sovrashil, poboljšhal in se pokoril: to mu je odpuščenje grehov doseglo, pa ni sakramenta pokore prejel, kateri je posneje postavljen bil.

Kdo je sakrament pokore postavil?

Sakrament pokore je Jesus Kristus, našh gospod in svelizhar postavil, in nihzhe drugi ni te oblasti imel.

Kje greshniki prejemajo sakrament pokore?

Per spovedi ga prejemajo, ko so po Jesufovim namestniku odvesani, kterimu se svojih grehov spovedo.

Kdaj je Jesus sakrament pokore postavil?

Postavil ga je po svojim vsiajenji, ko je svojim aposteljnám rekel: *Prejmite svetiga Duha: kterim bote grehe odpustili, so jim odpusteni: in kterim bote grehe sadershati, so jim sadershani.* Jan. 20. 22-23. Tridentiski sbor pravi: *S' timi besedami je Jesus aposteljnám in njih nastopnikám dal oblast odpusthati in sadershati grehe.* Sej. XV.

Sakaj je Jesus sakrament pokore postavil?

Postavil ga je greschnikám v' pomozh in

duhovno veselje: is milosti ga je postavil, de sadobé odpushtenje vseh svojih grehov. Zhednost pokore, to je, sovrashtvo v' grehe, poboljšhanje in pokorjenje, je prej po milosti boshji sadoosti bilo v'odpushtenje grehov: v'novi savesi je to tudi sapovedano, pa se vendar kristjani lashej spokoré, ker je obilnisthi gnada v' katolskhi zerkvi, in ker greshtniki po spovedniku uzheni, svarjeni in opominjani lashej dobé odpushtenje grehov s' odveso.

Kaj sakrament svete pokore sgrevanim greshtnikom dobriga stori?

Sgrevani greshtniki veliko dobriga dobé per sakramentu svete pokore, to je:

1) Odpushtenje grehov. Vsi grehi so s' odveso odpushteni, ako jo greshtniki prav perpravljeni prejmejo.

2) Odpushtenje vezhnih shtrafeng. Zhe so grehi odpushteni, so tudi vezhne shtrafenge odpushtene; zhasne shtrafenge pa niso vselej odpushtene, temuzh ostane dolshnost se tukaj po mozhi in velikosti grehov pokoriti.

3) Gnado boshjo. Sgrevan greshtnik prejme s' odveso posvezhujozho gnado, ako je smertno greshtil: gnada pa se povishta, ako je on v' majhnih grehih, in sgrevan prejme odveso.

4) Mir vesti. Zhe je greshtnik vseh svojih grehov shalošten in poboljšhan, se jih je odkrito spovedal in odveso prejel, ima terdno upanje, de so mu odpushteni, in je toraj njegova vest mirna.

Koliko poglavitnih delov ima sakrament svete pokore?

Sakrament svete pokore ima pet poglavitnih delov, in so leti:

- 1) Sprashevanje vesti.
- 2) Grevenga nad grehi.
- 3) Sklep al volja ne vezh greseliti.
- 4) Zhista spoved.
- 5) Pokorjenje.

So vsi ti deli potrebni?

Potrebni so vsi, pa vender ne vsi enako. Sovrashtvo v' grehe, in terdna volja ne vezh greseliti, sta nar potrebnihi; drugi pa po mogozhnosti. Kdor si persadeva isprashati svojo vest, in vsih grehov vediti ne samore; kdor se zhisto spovedati sheli, in se zhisto spovedati ne samore; kdor nima zhasa, al mu ni mogozhe pokoriti se: sadobi odpushtenje grehov, ako sovrashi vse grehe, in voljo ima vse grehe opustiti is ljubesni do Boga; zhe pa tiga ni, je vse drugo sahtonj; naj si toraj vsaki greslnik persadene sgrevan in poboljschan biti, de odveso vredno prejme.

Od sprashevanja vesti.

Kaj je sprashevanje vesti?

Sprashevanje vesti je skerbno preiskanje svojih grehov. Vest sprashevati pomeni, de zhlovek prav skerbno premisli kaj je greslil

s' mislijo, s' besedo, s' djanjem in opušho sapovedanih dobrih del.

Je spraševanje vesti potrebno, in sakaj?

Spraševanje vesti je potrebno:

- 1) De se grešnik prav sposua.
- 2) De se resnizhno poboljša.
- 3) De is serza shaluje nad svojimi grehi.
- 4) De se svojih grehov zhisto spové.

Kaj to pomeni?

Pomeni, de vsaki zhlovek naj se skerbno sprašuje, in de je dolshen skerbno spraševati se, de ve svoje grehe, shtevilo svojih grehov, kaj je perloshnost dalo v' greh, kaj se je is njegovih grehov hudiga isviralo, namen in okolishine svojih del; de se po tim sposnanji poboljša, sovrashi vse svoje grehe, in se jih spové.

Je grešnik dolshen veliko persadeti fi svojo vest sprašati?

Dolshen fi je veliko persadeti, ker vednost svojih grehov ni lohka al nepotrebna, temuzh teshka in potrebna rezh. Kdor ne skerbi, v' nevednosti ostane, in njegova dusha je v' nevarnosti vezhniga pogubljenja. Sveti Bernard pravi: *Sastonj se s' nevednostjo isgo-varjash, ako skerbeti nozhesh.* Kdor ima kako sosebno in teshko opravilo, ktero sadene njegovo veliko frezho al nesfrezho, veliko skerbi, pogosto misli, modre poprašuje, in fi resnizhno persadene ga sfrezhno ispeljati: toli-

ko vsaj naj tudi skerbi sa svojo dušo, de bo per Bogu isgovorjen.

Kteri so dolshni skerbneje sprashevati svojo vest?

Svojo vest skerbneje sprashevati so dolshni oni, ki poredko hodijo k' spovedi, ki svet ljubijo, al so v' lenobi al nevednosti prejšiveli, al veliko dolshnost in smotnjav imajo.

Kteri grehi nar loshej ostanejo skriti?

Nar loshej ostanejo skriti grehi, kateri v' serzu tizhe, in se ne rasodenejo s' ljudim djanjam, to je, napuh, hinavshina, lenoba, lakomnost in drugi taki. Tudi nar loshej ostanejo skriti grehi, do katerih ima greslnik dopadajenje, al so njegovi slabosti vshezhi, al ima po njih kaki zhasni dobizhik.

Je zhloveku mogozhe vediti vse svoje grehe?

Zhloveku ni mogozhe vsih svojih grehov vediti; ampak Bog sam jih popolnoma vé. David je bil rasvetljen prerok, pa je vender djal: *Kdo vé grehe? ozhisti me od mojih skritih grehov.* Pf. 18. 13. Profil je tudi, rekozh: *Nikar se ne spomni grehov moje mladosti, in moje nevednosti.* Pf. 24. 7. Resnizhno je, de zhlovek ne vé vsih svojih grehov; resnizhno je tudi, de je Bog pravizhen in usmiljen, in de ne terja vezh ko je zhloveku mogozhe.

Je zhlovek tedaj isgovorjen, ako vseh svojih grehov ne vé?

Isgovorjen je, ako resnizhno skerbi. Zhe zhlovek vezh lét v' hudih navadah tizhi, in ga Bog potlej klizhe k' pokori, in se on ref poboljšha, se ne more, de si skerbi, natanko sprashati; Bog pa mu pregleda, ker je usmiljen in pravizhen. Nasproti, zhe kristjan v' lenobi in nevednosti prostovoljno shivi, in se iste greshe nevednosti ne sposna, ni isgovorjen, ker ni isgovora, ampak pokorjenja vreden.

Zhe hudobija oslepi zhloveka, de svojih grehov ne vé, ali je isgovorjen?

Ni isgovorjen, ker je sam svoje nevednosti kriv. Uzhenik Jesus pravi: *To je sodba* (to je isvir obsojenja) *ker so ljudje bolj temo ko luzh ljubili: ker njih dela so bile hude.* Jan. 3. 19. Zhe hudobnesh, de v' lashnivim miru shivi, nozhe svojih grehov vediti, kakó je isgovorjen? Hudobija, ki je gresnika navdala, mu brani sposnati resnizo, in on bres vsiga isgovora ostane. Radovoljna spazhnost brani zhloveku se resnizi vdati, ga uzhi slabo raslagati sapovedi, ga nagne hudobnim ljudem verjeti, in ga s' smotnjavami napolni: kako bo isgovorjen?

Kaj je zhloveku treba, de vé svoje grehe, in de je isgovorjen, ako se zhisto ne sprasha?

Timu vprashanju natanko odgovoriti je

preteshko ; vender se sploh odgovori , de mu je trojno potrebno, to je :

1) Gnada boshja mu je potrebna , de po nji vé svoje dolshnosti , slabosti in grehe.

2) Poduzhenje v' sapovedih mu je potrebno , ker neumnesh ne vé , kaj mu Bog prepoveduje in sapoveduje , in so mu grehi skriti.

3) Dobra vest mu je potrebna , ker pravizhna vest sodi in rasfodi po dopadljivosti boshji , krivizhna vest pa sodi po dopadljivosti hudiga posheljenja.

Od kdaj mora kristjan sprashevati svojo vest ?

Kristjan je dolshen sprashevati in sprashati svojo vest od sadnje dobro opravljene spovedi , to je , od vfiga zhasa kar se ni prav spovedal , al odvesan ni bil.

Ali je sadosti sprashevati svojo vest , kader se kristjan k' spovedi perpravlja ?

Kader se kristjan perpravlja k' spovedi , je dolshen sprashevati se , de se po mozhi zhisto sprashta ; premalo je pa , zhe se le takrat sprasfuje.

Kdor resnizhno skerbi sa svojo dusho , velikokrat premisli svoje shivljenje , ako ravno ni k' spovedi namenjen. David je djal : *Svojo dusho smiraj nosim v' rokah ; in tvoje postave nisim posabil.* Pf. 118. 109. Kdor rézh v' rokah nosi , jo vidi smiraj in skerbno varuje ; ravno tako naj vsaki stristjan stori , de svoje dushe in sapoved ne posabi. Kdor se po

gostio sprašuje, lahka vidi svoje majhne pogrešhke al pregrešhke in kar jim je perlošno dalo, se loshej sposua, ponishuje in boljsha; zhe ga prav kaka nagla bolesen obishe, je lahka perpravljen svete sakramente prejeti, ker se smiraj perpravlja.

Kdaj je nar bolj perlošno spraševati svojo vest?

Svojo vest spraševati je nar bolj perlošno ob nedeljih in sapovedanih prasniki, in sosebno po poslušhanji boshje besede al branji svetih bukev. Dobro bi bilo, de bi se kristijan vsak vezher sprašhal: zhe mu pa mogozhe ni, naj se vsaj ob nedeljih in sapovedanih prasniki.

Kaj je zhloveku storiti, de prav sprašha svojo vest?

Zhlovek, de prav sprašha svojo vest, mora storiti, kar bo sdaj rezheno:

1) Dolshen je gorezhe profiti Boga gnade in rasvetljenja. Zhlovek je temniga uma in spazhene volje; neveden in hudoben ostane tedaj, zhe ga Bog ne rasvetli. Bog ni dolshen gnade dati, obljubil je pa zhloveku pomagati, ako ga prosi: svest in milostljiv je on, in bo dal, zhe ga prav prosi. Uzhenik Jesus je djal: *Ozhe bo dobriga Duha dal tistim, ki ga prosijo.* Luk. 11. 13. Sveti Jakob pravi: *Kdor modrosti potrebuje, naj prosi Boga, kateri vsm obilno daje.* 1. 5. Prosi tedaj gorezhe s' Davidam: *Rasvetli moje (dushe)*

ozhi, de v' smerti ne saspim. Pl. 12. 4.
Kdor is serza ne profi, je napuhnjeniga duha, upa v' svojo mozh, je slep in svetlobe nozhe, in tudi snani grehi mu ostanejo nesnani, ker njih hudobe ne vé.

2) Kdor se hozhe prav sprashati, naj premisluje boshje in zerkvene sapovedi in dolshnosti svojiga stanu. Premisli naj tudi, zhe je v' poglavitnih, al ptujih grehih sapopaden, in kako je svete sakramente prejemal. Premisli naj tudi zhe je opustil, al opusshal sapovedane dobre dela, al zhe jih je malopridno opravljal. De pa zhlovek ve, zhe je al ni sapopaden v' tim, bodi dobro uzhen v' kerfhanfskim nauku, in dobre vesti, ker neveden in slep zhlovek ne vé, al malo vé, kar bi szer vedil, ako bi tak ne bil. Kdor nima praviga sapopadka kerfhanfske pravizhnosti in kerfhanfskih dolshnost, je v' temi, in vender isgovora nima. Veliko kristijanov shivi mehko, merslo, po navadah spazheniga svetá, in toraj nekerfhanfsko, ker vediti nozhejo, kar Jesus sapoveduje in prepoveduje, pa se vender nedolshne fhtejejo, in se v' svojo nesfrezho golufajo.

3) Premisliti je potrebno kaj je v' grehe perloshnost dalo. Vzhasi se ponevedama pergodu perloshnost, al se skufhnjava is naturne slabosti isvira, ktere ni zhlovek iskal; vzhasi pa je sam kriv, de je skufhan, skufhnjava in kar je is nje prishlo, mu je v' sadolshenje. Zhe malo premisluje in moli, je radovoljno len; zhe svetih naukov poslushati nozhe, je radovoljno nevreden; zhe rad poslusha nes-

ramno govorjenje, al je premalo framoshljiv, fi proftovoljno nakoplje fkušnjave: zhe je to ref, mu je fkušnjava, kateri je dal perloshnost, greh; in zhe v' fkušnjavo dovoli, je drugi greh. Potrebno je premisliti vse to, de zhlovek vé svoje sadolshenje, in tudi de vé kaj varovati se, de se refnizhno poboljšha.

4) Premisli naj vsak, kaj je is njegovih grehov prishlo. Zhe ozhe al gospodar pufha v' svojo hifho rasusdane ljudi, po katerih so otrozi al posli pohujshani, je on vseh njih grehov kriv. Kdor pohujsha svojiga blishniga, al s'lashmi, s' obrekovanjem, al drugazhi napravi jeso, krivizo in drugo hudo, vse to mu na glavo pade. Dolshnost je premisliti, in vsak naj premisli svoje besede in dela, de své, kaj je hudiga prishlo is tiga: tudi sato naj fkerbno premisli, de se vé posihmal vfiga tiga varovati.

5) Vsak zhlovek naj premisli is kakoshniga namena je dobro in hudo storil. Dober namen je is zhiste ljubeshni do Boga in do blishniga; hud namen je is hudiga posheljenja; on pa vse dobre, in nar bolji dela popazhi; in hudo is hudiga namena je hudobnishhi. Zhe je dobro, kar se govori al stori, ni sadosti, in je potrebno premisliti, sakaj se govori al stori, ker ni malo rezhi, ktere imajo nedolshno podobo, in so hude, ker so is hudiga namena. Napuh, hinavshina, lakomnost, nezhistost in drugo hudo vzhafi fkasuje usmiljenje, pomozh, prijasnost, svestobo, pravizo in drugo

tako, per Bogu pa to ni dobro, kakor se ljudem vidi. Vsakimu bodi to gorezhe perporozheno, de naj skerbno premisli namen svojih dobrih in hudih del.

6) Zhlovek naj premisli okolishine, de vé vrednost svojih dobrih del, in tesho svojih hudih del. Okolishine skerbno premisliti je potrebno, ker stanovi, dolshnosti, zhafi in druge rezhi niso enake: kar je enimu, ni drusimu perpusheno; kar je danš prav, ni morde jutri prav; kar je perpusheno vprizho svojiga spola, ni perpusheno vprizho drusiga; molzhajenje, govorjenje, ojštrost, persaneslivost, in veliko drusiga je potrebno obrazhati po modrosti in ljubeshni, de je vse po volji boshji. Kdor okolishin ne premisli, je neumen, zhuden in slab kristjan.

Ali je mogozhe po vseh tih naukih sprashevati svojo vest?

Mogozhe je zhloveku, kateri gorezhe profi Boga, poslufha Jesusove nauke, skerbi sa svojo dusho in je dobre vesti. Vsak naj se skerbno spashuje, kakor bi kmalo shel pred boshjiga sodnika, ker vé, de bo vfigavednimu in pravizhnimu Bogu odgovoril. Kdor si skerbno persadeva, in kaj skritiga she ostane v'njem, naj sovrashi vse svoje grehe, ki jih vé in ne vé, in po tim bo milost dosegel, ker pravizhni Bog nizh nemogozhniga ne sapové. Kdor pa ljubi greh, je radovoljno slep in len, in mu ni isgovora. Sveti Bernard prav govori: *Sastonj se s' nevednostjo isgovorish,*

zhe ne vidish, kar bi lohka vidil, ako bi hudoben ne bil. Nemogozhnost isgovori, lenoba pa ne isgovori, ker lenoba ni usmiljenja, temuzh shtrafenge vredna, in je resnizhno, ker Bog je usmiljen in pravizhen.

O d g r e v e n g e.

Kaj je grevenga?

Grevenga, Bogu vshezhna, je notrajna velika shalost nad vsemi grehi is ljubesni do Boga obudena, sklenjena s' stanovitno voljo nizh vezh ne greseliti.

Je grevenga potrebna?

Grevenga je toliko potrebna, de bres nje ni mogozhe odpuštenja grehov sadobiti. Prerok Joel v' Gospodovim imenu greshtnikam sapoveduje: *Pretergajte svoje serza, in spreobernite se. 2. 13.* Te, de si kratke besede, dopovedo sadohti, de je grevenga potrebna in nar potrebnishi. Sveti Avgushtin pravi: *Ako greshtnik ne shaluje nad svojimi grehi, ne more vezhnimu pegubljenju oditi.*

Sakaj Bog greshtnikam sapove shalovati nad svojimi grehi?

Sato, ker je on svet, pravizhen in milosiljiv. Greshtnik ga je predersno rasshalil in sanizheval s' grehi, je tedaj dolshen ponishevati se, in svoje grehe sovrashiti, de doseshe milosiljivo odpuštenje svojiga sadolshe-

nja. Otrok, ki je svoje porodnike rasshalil, je dolshen shalovati in ponishevati se; veliko bolj zhlovek, ki je vsigamogozhniga Boga rasshalil.

Samore greschnik is svoje mozhi pravo grevengo obuditi in imeti?

Greschnik ne samore tiga, temuzh zhe mu Bog da svojo gnado. Zhlovek Boga ne vidi, in, de si ga veruje, malo vé koliko je hud do njega shaliti, svojiga vsigamogozhniga gospoda in usmiljeniga ozheta; in mu je toraj gnada svetiga Duha potrebna, de svojo hudobo prav sposna, in jo resnizhno sovrashi.

Je vsaka grevenga dobra in vshezhna Bogu?

Vsaka grevenga ni dobra in vshezhna Bogu, ampak zhe je po njegovi sveti volji. Po vsaki grevengi se ne sadobi odpushtenje grehov, in ravno sa tiga voljo sveti Avgushtin pravi: *Shalujem nad shalofsnimi greschniki, ker prav ne shalujejo.*

Kakofhna mora biti grevenga, de bo res dobra in vshezhna Bogu?

Grevenga, de bi bila dobra in vshezhna Bogu, in dosegla odpushtenje grehov, mora shtiri lastnosti imeti, to je mora biti:

- 1) Notrajna.
- 2) Is ljubesni do Boga.
- 3) Nad vsimi grehi.
- 4) Zhes vse shalosti.

De se greslniki v svojo vezhno nesfrezho ne motijo, in fkerbé po gnadi boshji pravo grevengo sadobiti in imeti, bodo te lastnosti raslagane.

N o t r a j n a.

Kaj to pomeni, de grevenga mora biti notrajna?

To pomeni, de grevenga nad grehi, al foverashtvo v nje, mora biti v serzu, to je, de dufha refnizhno shaluje nad grehi, ki fo shalili vfigamogozhniga Boga.

Ali je potrebno shalovati v serzu?

Potrebno je to, ker je grevenga, ki je famó v befedi, al na unajnim, prasna, lafhniva in hinavfka per Bogu. On fam fapoveduje shalovati v serzu, rekozh: *Spreobernite fe k' meni is vfiga ferza, s' jokam in shalovanjem, in pretergajte svoje ferza, ne pa svojih oblazhil. Joel. 2. 12.*

Sakaj Bog greslnikam fapoveduje v ferzu shalovati nad svojimi grehi?

Sato, ker fo vfi grehi is ferza, in kar ni is ferza, ni greh. Uzhenik Jefuf prizhuje, de fo vfi grehi is ferza, rekozh: *Is ferza pridejo hude mifli, ubijanje, presheftva, loternija, tatvina, krivo prizhevanje, preklinovanje. Mat. 15. 18.* Ti, in vfi drugi grehi is ferza isvirajo, in tedaj je dolshnost

v' serzu shalovati nad njimi, de je njih kore-
nina saterta v' serzu.

*Ali je prav al sapovedano fkasovati svo-
jo notrajno shalost na unajnim?*

Prav je svojo notrajno shalost fkasovati
na unajnim s' besedo al drugazhi, per spo-
vedniku in v' drusih perloshnostih. Dolshnost
jim je, ki so ozhitno gresihili, in blishniga
pohujshali, de svojo notrajno shalost rasode-
vajo. David ni skrival svoje shalosti, ker je
bil njegov greh ljudem snan; zolnar se je
ozhitno ponishal, in na svoje perfi terkal; Pe-
ter je milo jakal, in tudi ozhitna gresihniza je
ozhitno jokala per Jesufovih nogah v' Farife-
jevi hifhi. Ozhitna shalost, solse, mile besede
in drugo tako je pa gresihna hinavshina, ako
ni resnize v' serzu. Kaj pomaga milo rezhi:
Me grevajo is serza vfi moji grehi, zhe ga
ne grevajo? Kaj pomaga ponishevati se, in
milo jokati, ako to is serza ne pride? Lash in
hinavshina je to, ki ne more usmiljenja do-
sezhi.

Gresihniki, ki se navides ponishujejo, in
hinavsko shalujejo, so podobni sheni hudob-
niga kralja Jeroboama, kateri jo je poslal
k' preroku Ahiju, rekozh: *Vstani, in pojdi,
pa preoblezi se, de te ne sposna.* Ona se je
v' ponishno oblazhilo preoblekla in fhla; pre-
rok pa ji je rekel: *Sakaj se ti drugo ka-
shesh? terd osnanovaviz sim ti.* III. Kral.
14. 1-6. Kraljiza se je v' ponishno oblazhilo
preoblekla, bila je pa kar prej: ravno taki

fo hinavski gresniki, ki s' ponishnimi besedami, al drugazhi kashejo shaloft, in shaloftni niso.

Ali ve gresnik, zhe je al ni v'ferzushaloften?

Ve. Zhlovek vsako shaloft zhuti, in zhe je ne zhuti, ni shaloft, in ni shaloften. Gresnik zhuti tedaj pezhenje in bolezhino svoje dushe nad svojimi grehi; zhe pa ne zhuti britkosti in shalofti, je gotovo de nizh grevenge ni v' njem.

Ali ve gresnik, zhe je njegova shaloft sadosna in Bogu vshezhna?

Gresnik tiga ne vé. Zhe je shaloften, zhuti, ne vé pa zhe je njegova shaloft sadosni velika, al zhe je is praviga namena. — De je shaloft nad grehi vshezhna Bogu, naj bo

Is ljubesni do Boga.

Sakaj je gresnik dolshen svoje grehe sovrashiti?

Dolshen jih je sovrashiti, in nad njimi shlovati is ljubesni do Boga, al sato ker je greh sopern Bogu. David je djal Bogu: *Hudobijo svojo vem; in moj greh je vedno pred mojimi ozhmi. Tebi samimu sim gresnil.* Pl. 50. 5-6. Sgrevani David je hotel re-

zhi : Moj greh me vedno pezhe, ker sim v'te-be, Bog, gresnil, in te sanizheval.

Ali vsi sgrevani greslniki shalujejo nad svoji-mi grehi is enakiga namena?

Vsi sgrevani greslniki is enakiga name-na ne shalujejo, ampak

1) Eni shalujejo is same ljubesni do Bo-ga, al le sato, ker je greh sopern Bogu.

2) Eni shalujejo is ljubesni do Boga in is ljubesni do sebe.

3) Eni shalujejo is sgolj ljubesni do sebe.

Kako se grevenga imenuje, in kakofhna je, ki je is sgolj ljubesni do Boga?

Grevenga, ki je is sgolj ljubnesni do Bo-ga, al le sato, ker je Bog s'greham rassha-ljen, se popolnoma imenuje, ker je nar pri-jetnifhi Bogu, in greslniku nar bolji. Srezhen zhlovek ki jo ima, in so mu vsi grehi odpu-sheni, ker je sapifano: *Ljubesen pokrije obil-no shtevilo grehov.* I. Petr. 4. 8. Popolnoma grevenga je sad fosebne gnade boshje, in opravizhi greslnika, zhe se ravno spovedati ne more, ako fzer sheli, pravi Tridentfki sbor. **Sej. XIV.**

Kako se imenuje, in kakofhna je gre-venga, ki je is ljubesni do Boga in do sebe?

Grevenga is ljubesni do Boga in do sebe obudena se nepopolnoma imenuje, ker ni takó zhifia in dobra kot una; dobra je vender, in

tudi sadobi opravizhenje. Kdor shaluje nad svojimi grehi, ker so Bogu soperni, in ker so mu shtrafenge saflushili, sadobi per spovedi odpuštenje grehov, ker ima vender ljubesen do Boga.

Kako se imenuje, in kakofhna je grevanga, ki je is same ljubesni do sebe obudena?

Naturna se imenuje, ker je zhloveku naturno al po naturi, de se hudiga boji. Naturna grevanga, ki je is sgolj ljubesni do sebe, al is samiga strahu obudena, je slaba in nesmoshna odpuštenje grehov sadobiti, ker tak sgrevan greschnik ne ljubi Boga.

Bi bila kaka prilika tim trojnim sgrevanim greschnikam permerjena?

Prilika je ta. Dober ozhe ima tri finove. in sa vse tri enako fkerbi; oni so ga pa rasshalili, in jih potlej pezhe de so ozhetta svojiga rasshalili, vsaki pa ne shaluje is enaziga namena.

Pervi premishluje svoje dolshnosti do ozheta, in svojo nehvaleshnost va-nj, in is sgolj ljubesni do njega shaluje, ponishuje se, in profi ozheta mu odpustiti. — On je podoba sgrevaniga greschnika, ki is sgolj ljubesni shaluje, po kateri sadobi odpuštenje.

Drugi fin ljubi ozheta svojiga, in ga boga, mu je pa pokoren tudi sato ker se njegoviga strahovanja boji. Ko je ozheta rasshalil,

ga to pezhe, ker ozheta ljubi, in pa tudi, ker mu je to lohka fhkodljivo.

On is ljubeshni do ozheta, in is firahu shaluje, ponishuje se, in profi ozheta ko uni, pa je vender flabeji od uniga. — Podoba je on sgrevaniga gresfnika, ki nekoliko is ljubeshni do Boga, nekoliko pa iz firahu shaluje nad svojimi grehi.

Tretji sin ne ljubi svojiga ozheta, boji se ga le, in ko ga je rasshalil, misli in fkerbi kakó bi ozhetovimu firahovanju odshel, in de bi mu nepokorshina fhkodljiva ne bila: govori in ponishuje se kot una dva, serze njegovo pa je drugazhno; ako bi se pa ne bal, bi ga nizh ne pèklo, de je svojiga ozheta rasshalil. — Podoba je on gresfnika, ki greha ne sovrashi, ker je sopern Bogu, temuzh ker mu je fhtrafinge saflushil.

Ali tedaj ni strah dober?

Strah je dober, ker napeljuje v' pokoro, pa sam ni sadoften v' odpushenje grehov. Strah je gresfniku, kar je shiba nepokornimu otroku: potreben je nje, dokler pa le sa volj shibe uboga, je slab otrok. Strah pomaga, ker *Gospodov strah je modrosti sazhetik*. Prip. 1. 7. Strah je dober in napeljuje v' modrost, pa firah sam ni prava modrost, ker zhlovekove volje ne spreoberne.

Sakaj sgolj strah ne da prave grevenge?

Sato, ker on permora voljo gresfnikovo po fili sovrashiti greh, njegovih misel pa ne

popravi. Grefhnik ki se boji, in ne ljubi, sovrashi greh ker mu je fhkodljiv, ne pa ker je boshje rasshalenje. Sveti Avgufhtin prav govori: *Grefhnik, ki ne ljubi Boga, in vender sovrashi greh, ga sovrashi ker mu je fhkodljiv, in bi she rad grefhil, ako bi se peklá ne bal.* Oftane tedaj per vřim svojim ponishevanji hudoben.

Hudobni Semej, ki je kralja Davida hudo preklinjal, in ga je potlej profil mu odpustiti, je podoba grefhnikov, ki is sgolj strahu shalujejo. Semej je Savlove rodovine bil, in je bil jesen nad Davida, ki je na kraljevi sedesh stopil. Kader je David beshal is Jerusalema savolj puntarskiga fina Abfaloma (II. Kral. 16. 6-7.), ga je Semej hudo preklinjal, ker se ga ni bal: ko je pa on svedil, de je David premagaviz bil, je serze v' njem trepetalo, ker se je plazhila svoje hudobe bal. Kaj je storil? Davidu je naproti fhel, in mu ponishno rekel: *Ne persodi mi, moj gospod, hudobije, in ne spomni se moje krivize, ker jest, tvoj hlapex, sposnam svoje pre-grefshenje.* II. Kral. 19. 19. Ponishal se je Semej is sgolj strahu, in ni odpuřhenja vreden. David ga ni takrat obfodil, pa ga je njegovi fin Salomon ravno savolj tiga potlej umoriti ukasal, in je umorjen bil. III. Kral. 2. 44-46.

Ali tedaj grevenga ni dobra, zhe ni is ljubeshni?

Ni dobra v' odpuřhenje grehov. *Kdor ne*

ljubi, ostane v' smerti. I. Jan. 3. 14. Sveti Paul pravi: Ako bi svoje teló tje dal, takó de bi gorel, ljubesni pa bi ne imel, mi nizh ne pomaga. I. Kor. 13. 3. Kdor ne ljubi, je pogubljenju podvershen: Kdor ne ljubi Jesu-fa, bodi preklet. I. Kor. 16. 22. Kakó bo grevenga, ki ni is ljubesni, sadobila odpu-fhenje grehov, ker pomankanje ljubesni je greh pogubljenja vreden?

Nad vsemi grehi.

Je doslhnost shalovati nad vsemi grehi?

Greslnik je dolshen shalovati nad vsemi grehi, velikimi in majhnimi, lastnimi in ptuji-mi, snanimi in nesnanimi.

Sakaj je greslnik dolshen vse svoje gre-he sovrashiti?

Sato, ker vsi grehi shalijo Boga. On je po svojim preroku govoril takó: *Ako se kri-vizhnik vsih svojih grehov spokori, in vse moje sapovedi spolnuje, prav in pravizhno ravna, bo gotovo shivel, in ne bo umerl. Ezech. 18. 21.*

Ktere grehe mora greslnik obilnishi so-vrashiti?

Zhe so vezhi grehi, obilnishi sovrashtvo v' nje je potrebno, ker huje shalijo in sani-zhujejo Boga. Refnizhno je to, vender je

dolshnost majhne grehe tudi sovrashiti is vfiga serza , ker bres tga odpushteni niso.

Je lahko al teshko vse svoje grehe sovrashiti?

Ni lahko ampak teshko vse svoje grehe sovrashiti, ker vsak zhlovek ima kako sosebno posheljenje do nekterih grehov , ktero posheljenje brani jih sovrashiti is vfiga serza. Teshko je tudi greh sovrashiti, po katerim je gresnik kak zhasen dobizhek dosegel. Nesrezhna srezha je ta, ker je gresnik oflepljen po nji.

Kaj je gresniku storiti, de vse grehe, in sosebno nje, do kterih ima dopadajenje, resnizhno sovrashi?

Dolshnost gresnikova je gorezhe moliti, de si sprosi gnado vse grehe sovrashiti, in sosebno tiste, do kterih ima obilnisthi ljubesen, al h' kterim je njegova nevarnisthi slabost sosebno nagnjena.

Je mogozhe, de bi bili eni grehi odpushteni, drugi pa ne?

Nemogozhe je to, ker, zhe gresnik vsih svojih grehov ne sovrashi, nobeniga greha prav ne sovrashi, in mu vsi grehi neodpushteni ofstanejo.

Kdor vsih svojih grehov ne sovrashi, je enak nepokornimu kralju Savlu, kteri, ko mu je Bog sapovedal vse Amalezhane in vse njih premoshenje pokonzhati, je kralju in njih

boljšhimu premoshenju persanefil, in kar je nevredniga bilo pokonzhal. Saul je neumno mislil, de je Gospodovo sapoved dopolnil, pa ni bilo ref, in je savershen bil. I. Kral. 15. 2-23. Ravno tako bo gresniku, ki vsih svojih grehov ne sovrashi, in ne pokonzha.

Zhes vse shaloſti.

Kaj hozhe rezhi, de je grevenga zhes vse shaloſti?

Hozhe rezhi, de gresnik obilniſhi shaluje nad grehi, s' kterimi je shalil Boga, njegovo prijasnost sgubil, in sebi pravizhnost spravil, kot bi bil nar bolji rezh na svetu sgubil, al kakor de bi ga bile vse nefrezhe telefne sadele.

Ali je tako velika shaloſt sapovedana in potrebna?

Sapovedana in potrebna je, ker nobena nefrezha ni takó velika ko je boshje rasshaljenje in sguba boshje prijasnosti. Zhlovek je dolshen ljubiti Boga is vse dushe, in zhes vse drugo: ravno sato je pa dolshen is vse dushe in zhes vse drugo sovrashiti greh, kteri shali Boga, ker ga Bog tudi neisrezhen sovrashi. Tej boshji sapovedi je David pokoren bil, kakor sam pové: *Truden ſim po sdihovanji, vse nozhi ſe na ſvoji postelji ſilno jokam, in ſvojo posteljo s' ſvojimi ſolſami mozhim.* Pf. 6. 7. Zhe gresnik toliko

shuluje, ga bo velika shalost prerodila, de bo grehu odmerel, in shivel Bogu.

Je lohka sovrashiti svoje grehe zhes vse posvetno hudo?

To ni lohka, ker neumni zhlovek premalo posna vfigamogozhniga in usmiljeniga Boga, in sa tiga voljo malo ume, koliko de je hudo njega s' grehi rasshaliti. Telefna nesrezha napravi veliko shalost zhloveku, ker jo zhuti, greh pa mu dopade, omami njegovo dusho, in teshko vé njegovo hudobo in shkodljivost. Gnada boshja le mu rasvetli um, de greha hudobo vé, in ga zhes vse drugo hudo sovrashi, de milost najde per Bogu.

Ali vé gresnik, zhe ref ima veliko sovrashtvo v' grehe?

Gresnik zhuti sfer zhe ga pezhe, ne more vender bres smote vediti koliko de ga pezhe. Vzhasi ima veliko pezhnja, ker malo upa; vzhasi je grevenga s' upanjem in ljubesnijo sdrushena, in sam ne vé, koliko de je velika njegova shalost.

Kaj prizhuje, de je shalost gresnikova refnizhno velika?

To prizhuje, zhe se gresnik svojih grehov pogosto in shalostno spomni, is tiga pezhnja refnizhno voljo ima vse raji terpeti ko gresniti, in de to tudi v' nevarnih skusnjavih in perloshnostih skasuje.

Kaj pomeni, zhe gresnik merslo al veliko govori od svojih grehov?

Gresnik s' tim kashe, de ne shaluje ne malo, ne veliko; huje bi pa bilo, ako bi se s' svojimi grehi hvalil.

Kdaj se gresnik nar loshej golufa, in lashnivo misli de veliko shaluje?

Gresnik se nar loshej golufa, kader mu greh nakoplje uboshtvo, al bolesen, al shpot, al sanizhevanje, al drugo enako hudo; to ga permora veliko shalovati, ker je preobzhuten, in misli, de je njegova velika shaloft nad grehi.

Bere se v' zerkvenim popisovanji, de je neki hudobnesh svojiga svetiga shkofa Narzisa velike pregrehe lashnivo obdolshil. Bog mu je potlej dal sposnati veliko hudobo svojiga obrekovanja, milo in stanovitno je jokal, in je neprenehama takó dolgo jokal, de je oslepil. Bog daj vsm gresnikom, ne de bi oslepeli na telesu, ampak de bi se njih dushne ozhi odperle, vidili hudobo svojih grehov, in prav slo jokali nad njimi.

Kakó obuditi in ohraniti grevengo.

Ali je gresniku lahko obuditi pravo grevengo?

Gresnik ostane nezhuten, ako ga Bog ne sbudi in ne omezhi s' svojo gnado. Sveti

Jakob pravi: *Vsak dober dar je od sgoraj, in pride od Ozheta svetlobe. 1. 17.* Grevenga ni obudena ko greslnik pravi: *Me grevajo vsi moji grehi; in ni grevenga taka, kakor greslnik govori; ampak, zhe Bog da shalovati.*

Ali je sadoſti, de Bog obifhe greslnika s' svojo gnado?

Potrebno je to, pa tudi de ſi on persadeva s' pomozhjo gnade pravo grevengo obuditi.

Kaj je greslniku ſtoriti, de pravo grevengo obudi?

De greslnik pravo grevengo obudi:

1) Naj proſi Boga mu pravo grevengo dati. Gorezhe in ſtanovitno naj proſi, kakor je ſlepez profil Jeſufa, rekozh: *Jeſuf, ſin Davidov, uſmili ſe mene. Luk. 18. 38.* Zhe takó proſi, bo prejel gnado, s' njo pa bo pravo grevengo obudil in ohranil, ako je gnadi boſhji ſveſt.

2) Greslnik naj premifhljuje ſmert, ſodbo, vezhno pogubljenje, in karkoli ga napolni s' ſtraham, ker mu je ſirah potreben. Ko ga je ſirah preſunil, naj premifhljuje boſhjo ſve-toſt in miloſt, ljubesen in ſmert Jeſuſovo, in kar podpera njegovo duſho, de ſe ljubesen vname v' njem, in is nje ſovraſhi ſvoje grehe. David je rekel: *Moje ſerze ſe je v' meni vnelo, in v' premifhljevanji ſe je ogenj vſhgal. Pf. 38. 4.* Ravno tako bo greslni-

ku , ki rad premišljuje rasodete ref-nize.

3) Grefhnik naj ljubi in ishe samote; naj se potrebnih fkerbi varuje; naj se ogiblje shuma sveta, flabe drushbe, in vsiga kar ga moti, kolikor mu je nar bolj mogozhe.

Koliko zhasa je grefhnik dolshen nad svojimi grehi shalovati?

Dolshen je smiraj shalovati. David, sgled prave pokore, je vedno shaloval, kakor je sam djal: *Vem svoje grehe; in moj greh je vedno pred mojimi ozhmi.* Pf. 50. 5. Prava grevenga nad grehi je is ljubesni do Boga; in ker je zhlovek dolshen smiraj ljubiti Boga, je dolshen tudi smiraj shalovati nad grehi, s' kterimi je Boga rasshalil. Kdor jenja shalovati nad grehi, morde prej ni prave shalosti imel.

Ali ni to gréshniku prehudo?

Ni hudo, ampak dobro, zhe stanovitno shaluje, ker solse so mu sladke. Zhe grefhnik bolj shaluje, obilnisthi upa, in zhe mozhneje upa, bolji mu je, ker upa v' milost boshjo, de bo frezhno umerl, in v' nebesa shel. Sgrevan grefhnik se boji, ko se mlazhniga zhuti, al misli de premalo shaluje; dobro mu je pa, zhe obilno shaluje.

Kaj je sgrevanimu gréshniku storiti, de stanovitno shalost ohrani, al vedno shaluje?

De on stanovitno shaluje, in ne pefha,

temuzh zbedalje bolj povisluje svojo shaloſt, naj ne opuſti tiga, kar mu je ſluſhilo obuditi grevengo. Stanovitno naj moli, premišljuje, ljubi in iſhe ſamote; naj ſe varuje hudobnih ljudi in nevarnih perloſhnoſt, in karkoli smoti al ſmrasi njegovo ſerze; tako bo ſtanovitno ſhaloval, in Bogu ſluſhil.

Od ſklepa al naprej-vſetja ne vezh greſhiti.

Kaj je ſklep al naprej-vſetje?

Sklep je reſnizhna in mozhna volja ne vezh greſhiti, vſih grehov in hudih perloſhnoſt varovati ſe, in po vſih ſapovedih ſhiveti.

Od kod je terden ſklep?

Terden ſklep ne vezh greſhiti, in hudih perloſhnoſt varovati ſe je iſ reſnizhne grevenge, ktero greſhnik po gnadi boſhji v' ſerzu ima. Tridentſki ſbor pravi: *Grevenga, ki je k'pokori nar potrebnishi, je britkoſt duha, in ſovraſhtvo v' poprejſhne grehe s' terdnim ſklepam ſdruſhena ne vezh greſhiti.* (Sej. XIV. Ume ſe lohka, de kdor po pomozhi gnade boſhje vé in je preprizhan, de je greh nar viſhi hudo, in ga reſnizhno ſovraſhi, ſe ga tudi hozhe s' mozhno voljo varovati.

Ker je ſkep ne vezh greſhiti iſ grevenge in s' njo ſdruſhen, ſe drugi nauk iſ-haja,

de kakorfhina je grevenga, tako je tudi naprej-vsetje. Zhe je grevenga majhna, velika, naturna, zhesnaturna, je sklep ravno tak, slab, terden, naturen, zhesnaturen; zhe pa grevenge ni, ravno takó sklepa ni. — Vsfak gresfhnik tedaj naj fkerbi pravo grevengo sprofiti in imeti, tako bo tudi pravo voljo imel ne vezh gresfhiti?

Je sklep ne vezh gresfhiti potreben?

Potreben je, in bres njega se odpufhenje grehov ne sadobi. Jesus je preshefnizi rekel: *Pojdi, in sanaprej vezh ne gresfh. Jan. 8. 11.* Ko je Jesus bolniga zhloveka dobrotljivo osdravil, mu je rekel: *Lej, sdrav fi; nikar vezh ne gresfh, de se ti kaj hujshiga ne sgodi. Jan. 5. 14.* Um tudi uzhi in prepriža, de je terden sklep potreben, in de se bres njega ne sadobi odpufhenje grehov. Otrozi, ki tiga po boshjih naukih ne vedo, po naturnim umu vedo rasshaljenim porodnikam rezhi: *Ne bom vezh tiga storil, de jih utolashijo.* Bres terdniga sklepa je nemogozhe sadobiti odpufhenje grehov, ker Bog, sveti gospod, neisrezheni sovrashi greh, in je nemogozhe de bi odpustil tistimu, kateri greh ljubi. Kdor nozhe greha opustiti, ima hudo voljo sveti boshji volji soper, in se ne more poprijasniti s' Bogam. Ravno sato Bog saporvé: *Spravite spred mojih ozhi svoje hudobne misli: jenjajte hudobno delati, uzhite se dobro storit. Is. 1. 16-17.*

Kakoshne lastnosti so potrebne , de bo sklep dober ?

Sklep ne vezh greseliti, de bo dober, mora shtiri lastnosti imeti. On mora biti:

- 1) Serzhen.
- 2) Is ljubeshni do Boga.
- 3) Zhes vse grehe.
- 4) Nar mozhnejij volja.

Kdaj je sklep serzhen?

Sklep je serzhen, kadar je v' serzu resnizhna in mozhna volja ne vezh greseliti. Ni sadosi de greselnik pravi: *Terdno obljubim vse raji terpeti in sgubiti kot greseliti*; prasne besede so to, zhe ni resnize v' serzu. Kdor je s' pomozhjo gnade boshje sklenil ne vezh greseliti, ima in zhuti mozhno voljo raji umreti kot Boga rasshaliti, in s' svetim Paulam terdno misli: *Vem, de ne smert, ne shivlje-nje, ne oblast, ne sedajno, ne prihodno, ne fila, ne druga stvar me ne bo mogla lozhiti od ljubeshni boshje*. Riml. 8.38-39.

Kdaj je sklep is ljubeshni do Boga ?

Sklep je is ljubeshni do Boga, zhe se kristijan greha varuje, ker je greh Bogu sopern. Kdor je gorezh v' ljubeshni, je stanoviten v' dobrim, in ne gresli, ako ravno nihzhé ne vidi, in svedil ne bo; ako ravno je greh njegovi flabi naturi vshezh, in ako ravno bi po grehu velik zhafen dobizhik dosegel, al veliki nesrezhi odsael. Kdor ima terden sklep is ljubeshni do Boga, ne poslusha hudobnih

ljudi, se nad njimi ne pohujšha in se sanizhvanja al preganjanja ne boji, ampak hozhe in stori voljo boshjo. Kdor je terdno sklenil greha varovati se, in se ga savolj Boga varuje, se bersh v' skufhnjavi na-nj spomni de v' njo ne dovoli, ampak jo premaga. Zhifti Joshef je ravno tak bil, ki je v' nevarnim napeljevanji v' greh savpil: *Kako bi mogel to hudobi-jo storiti, in soper svojiga Boga greshtiti.* I. Mojs. 39. 9. Vlak naj skerbno premisli, zhe se greha varuje savolj Boga, al savolj kaj drusiga. Modri pravi: *Enim pomankanje brani greshtiti, ako se pa ravno sdershe, shelje ohranijo.* Sirah 20. 23. Pomankanje, naturna framoshljivost, strah, shpot in drugo tako, vzhasi ubrani greshtiti, huda volja pa she ostane v' zhloveku, ki ne ljubi Boga, ker se greha ne varuje savolj njega.

Kdaj? je sklep zhes vse grehe?

Sklep je zhes vse grehe, zhe se greshtnik hozhe vsih grehov, velizih in majhnih, in tudi hudih perloshnost varovati. Potrebno in sapovedano je to, in bres tiga sploshniga sklepa ni odpuštenja grehov. Bog po preroku Ezechijelu pravi: *Ako se hudobnik vsih svojih grehov spokori, in vse moje sapovedi spolnuje, bo gotovo shivel.* 18. 21. Premalo je nekaj grehov opustiti al varovati se, kar se zhlovek lohka varuje, ampak je dolshnost se vfiga hudiga varovati, in vse sapovedi spolnovati, de se odpuštenje dobi. Vlak je dolshen skerbneje varovati se, kar je njegovi slabi

naturi nar bolj vshezh, in takó je le upati, de bo njegovo poboljšhanje resnizhno. Teshko je to, pa je tudi ref kar je sveti Paul rekel: *Vse samorem v' njem (v' Bogu), kateri mi mozh daje.* Filip. 4. 13.

Kdaj je sklep nar mozhnejši volja?

Sklep je nar mozhnejši volja, zhe zhlovek premaguje vse skufshnjave in sadershke, in zhe ref raji umerje kot Boga rashali. David je terdne volje bil, ki je resnizhno djál: *Persegel sim in sklenil sapovedi tvoje pravize spolnovati.* Pf. 118. 106. Sveti marteniki so raji umerli kot odstopili od Boga, in po njih se mora vsak ravnati, de stanovitno flushi Bogu. Kdor gleda po ljudeh, se boji besedi neumneshev, in kakor se rezhe, plajsh po vetru obrazha, de ga ljudje ne sanizhujejo, sapovedi pa v' nemar pushta: po otroshko dela, nima stanovitniga sklepa, in je odpushenja nevreden.

Kako spokorni greslniki rasodevajo svojo terdno voljo ne vezh gresliti?

Oni jo rasodevajo:

1) Zhe se vsih grehov, in hudih perloshnost resnizhno varujejo.

2) Zhe se vsakimu in tudi nar mozhnejshimu posheljenju v' greh, fosebno v' velik, moshko in serzhno vstavljajo.

3) Zhe radi povernejo krivizhno blago, popravijo dano pohujshanje in po svoji mozhi poravnajo vse krivize.

4) Zhe všim sovrashnikam in sopernikam is serza radi odpusté savolj Boga.

5) Zhe refnizhno skerbé vse perpomozhke v' prid obrazhati, de fianovitni ofstanejo v' dobrim.

Nad sveto Tajdo imajo greslniki sgled refnizhniga in fianovitniga sklepa. Ona je v' mestu Alekfandrii gerdo shivela, in vse mesto pohujšhevala, po mogozhni gnadi boshji pa se je spreobernila. Premagala je svojo hudo navado, lozhila se od svojih neframnih prijatlov, in hitela is mesta, de bi v' samoti shivela v' pokori. Ker je filno obogatela s' graham, se ji je gnjusilo nad tim krivizhnim blagam, in ga vprizho svojih poprejshnih prijatlov in vfiga mesta ozhitno foshgala: po tim je shla v' samoto, kjer je do smerti v' folsah in v' velikim pokorjenji fianovitno shivela. — To je pravi sklep in fianovitno poboljšhanje, ki milost najde per Bogu.

Kaj nestanovitnost v' dobrim pomeni?

Nestanovitnost v' dobrim pomeni, al de se ni greslnik refnizhno spreobernil, al de je sadobljeno pravizhnost popustil. Nestanovitnost v' dobrim je grosno nevarna, in nestanovitni kristjani naj premislijo, kar je sveti Peter pravil: *Boljšhi bi jim bilo pravize poti ne fposnati, ko po fposnanji od nje odstopiti.*
11. 2. 21.

Kaj je flehernimu floriti, de ostane stanoviten v' dobrim?

Kdor kozhe stanoviten ostati v' dobrim, in svojo dušo svelizhati:

1) Bodi ponishen, in naj ne upa predersno v' svojo mozh.

2) Gorezhe naj profi Boga de mu pomaga s' svojo mogozhno gnado.

3) Pogošto naj premishljuje hudobo svojih grehov, smert, sodbo, vezhno pogubljenje, vezhno svelizhanje, grenko smert Jesufovo in druge rasodete refnize.

4) Naj velikokrat ponavlja grevengo in voljo de hozhe raji terpeti in sgubiti vse ko greseliti, in rasshaliti Boga.

5) Naj se hudobnih ljudi, in nevarnih perloshnost fkerbno varuje.

6) Naj ima modriga in stanovitniga spovednika, in naj mu bo natanko pokoren.

OD SPOVEDI.

Kaj je; kdo jo je, in sakaj sapovedal.

Kaj je spoved?

Spoved je odkrito in shalostno obtoshe-nje svojih po kerstu storjenih grehov maslniku, is namena odveso prejeti.

Spoved je *odkrito* obtoshenje, ker grešnik ne sme nobeniga greha samolzhati al perkriti, al svijazhno isgovoriti. Obtoshenje se *shalofno* imenuje, ker so grehi veliko húdo, in se jih mora tedaj grešnik shalofno obtoshiti. Se rezhe, de je obtoshenje svojih *po kerstu storjenih grehov*, ker poprejšni grehi niso zerkvi podversheni. Grešnik se *maslniku* spové, ker mu je Jezus dal oblast grehe odpushtati in sadershvati. Grešnik se maslniku spové is namena *odveso prejeti*, ako ga po boshji milosti vredniga najde.

Kdo je spoved sapovedal?

Sapovedal jo je Jezus Kristus, koje svojim apostelnjam rekel: *Prejmite svetiga Duha: kterim boste grehe odpustili, so jim odpushteni; in kterim boste grehe sadershali, so jim sadershani.* Jan. 20. 22-23. Apostelnji in njih nastopniki bi ne vedili kterim odpushtati al sadershati grehe, ako bi se grešniki ne obtoshili. Tridentški sbor tako govori: *Vsa katolska cerkev je smiraj verovala, de obtoshenje grehov po kerstu storjenih je po boshji sapovedi sapovedano; ker Gospod Jezus Kristus, preden je v' nebesa shel, je svoje namestnike sapustil sodnike, kterim bi se verni obtoshili. Lohka se vé, de bi duhovni ne mogli soditi, ako bi jim grehi natančno ne bili rasodeti.* Sej. XIV.

Ali je Jezus skrivno al ozhitno spoved sapovedal?

Jezus je sapovedal svoje grehe maslniku
III.

rasodeti, pa ni raslozhili, zhe skrivno al ozhitno, ampak to je svoji zerkvi pustil rasfoditi.

Sakaj je Jesus svojim vernim sapovedal se svojih grehov masfniku spovedati?

Is ljubeshni do gresfnikov je on to sapovedal. Krivoverzi so hudobno in lashnivo rekli, de je spoved neusmiljena butara; pa je vernim v' dushni dobizhik, in de je to resnizhno, se is tiga vé:

1) Gresfniki se s' obtoshenjem svojih grehov ponishujejo, kar jim je silno potrebno. Is napuha so vsi grehi, is ponishnosti pa vse kershanske zhednosti. Resnizhno ponishvanje pomaga v' odpuštenje grehov, ker nagne Boga odpustiti gresfnikam, ki se ponishujejo, kakor je ozhe sapravljivimu sinu rad odpustil, ko mu je ponishno rekel: *Ozhe, gresfil sim so-per nebo, in so-per tebe.* Luk. 15. 21.

2) Veliko lashej se gresfniki boljshajo. Oni rasodevajo spovedniku svoje hude shelje, namen in okolishine svojih del, djanške grehe in drugo; spovednik jih pa sprashuje, opominja, uzhi, svari, in jim dopové hudobo njih grehov, pové jim kaj storiti, kaj opustiti, in kakó se po boshji volji spokoriti.

3) Spoved je vernim v' veliko pomozh, ker jim je perloshnost vprashati boshjiga namestnika, zhe je to al uno greh al ni greh, de odpravijo smote, in svojo vest poravnajo po volji boshji. Oni tudi permerjene nauke prejema-jo, kakó bi se nedolshno sadershali v' prizho

Boga v' rezheh, od kterih se ne sme ozhitno govoriti.

4) Spoved je vernim v' velik dufhni dobi-zhik tudi sató, ker po spovedniku prejemajo nauke, kakorfhnih njih vest potrebuje; zhe so oni premajhniga al slabiga upanja, zhe so pre-bojezhi al predersni, so uzheni in svarjeni po svoji potrebi. Pridige in kerfhanski nauki so potrebni, potrebnifhi so pa nauki, ki jih na spovedi prejemajo, ker je slehernimu posebej rezhenó, kar vsak potrebuje, in ravno sato bolj vshivo v' njih ferza grede.

5) Obtoshenje grehov je spovedniku per-loshnost veliko napzhnih rezhi poravnati, de so gresfhniki po gorezhih naukih omezheni in pre-prizhani, in de toraj opuisté hude navade, ne-varne perloshnosti, odpusté sovrashnikom, po-vernejo krivizhno blago, pohujfhanje popra-vijo in drugo, zhe so verni v' tim sapopadeni.

6) Spoved je ponishnim in sgrevanim gre-fhnikom v' mir vesti, in duhovno veselje, zhe so s' pokorfhino, shaloftjo in poboljshenjam po boshji milosti vredno odveso prejeli.

Kaj vse to uzhi?

To uzhi in preprizha, de blagor vernim, ki se vezhkrat v' letu odkrito in sgrevano spo-vedujejo, ker resnizhno zhedalje bolji priha-jajo; leni pa, ki komaj o velikonozhhi po sa-povedi permorani k' spovedi gredo, sanizhujejo vse te dobrote, iu bodo zhedalje hudobnifhi.

Od lastnosti spovedni.

Ktere lastnosti ima spoved?

Spoved ima štiri lastnosti, to je: bodi 1) ponishna, 2) zela, 3) zhista, 4) pametna. Perve dve ste potrebne, druge pa dobre: vse bodo sdaj kratko raslagane.

Ponishna.

Je ponishnost gresniku potrebna?

Ponishnost je vsim ljudem, gresnikom pa nar bolj potrebna, ker so hudodelniki in veliko hudiga vredni. Nedolshni Job je djal: *Ako ravno bi kaj pravizhniga imel, ne bom odgovoril; ampak bom svojiga sodnika profil sa odpushtenje. 9. 15.* Pravizhni Job in drugi svetniki so bili ponishni, veliko bolj se morajo gresniki ponishati, ker gotovo vedo, de so gresili.

Ponishnosti ni v' zhloveku, ki misli, al zhe je vprashan, odgovori: Sadosi ljubim Boga, sadosi molim, sadosi sim ponishen, drusih grehov nimam, in kaj drusiga taziga. Kdor to misli, ni ponishen, in kashe de ni ker-shanskikh naukov prav posluschal.

Ali je tudi unajna ponishnost potrebna?

Potrebna je, pa mora is notrajne priti, ako ne, je gerda hinavshina. Kdor se napuhnjeno vede, al je nizhemurno oblezhen, al se drugazhi napuhnjeno sadershi, nima ne unaj-

ne ne notrajne ponishnosti, kar je grosno ostudno v' zhloveku k' spovedi namenjenimu.

Kaj prizhuje gresniku, zhe je, al ni ponishen?

Gresniku prizhuje, de je, al ni ponishen:

1) Zhe veliko shaluje nad svojimi grehi, kashe de je ponishen; zhe pa ni svojih grehov shalosten, ni ponishen. Kdor svoje grehe sovrashi, je ponishnimu zolnarju enak, ki je sdihoval in se na svoje perfi terkal; in kdor jih ne sovrashi, je napuhnjenimu Fariseju enak.

2) Odkrito obtoshenje svojih grehov kashe de je gresnik ponishen: kdor pa svijaznih isgovorov ishe, ni ponishen. Ponishni gresniki se boje, de bi spovedniku premalo snani ne bili: napuhnjeni gresniki pa se boje, de bi jih spovednik ne posnal.

3) Prava pokorshina in refnizhne shelje svoje shivljenje boljshati, prizhujejo de je ponishnost v' ferzu, ker is ponishnosti je pokorshina, in bres pokorshine ni ponishnosti: kdor pa ni rad pokoren, ni ponishen, in is obojiga pride godernjanje zhe odvesani niso, kar obilnishi rasodeva njih napuhnjeno ferze, in poterdi de je spovednikova sodba pravizhna.

Z e l a .

Kdaj je spoved zela?

Spoved je zela, kadar se gresnik od-

krito obtoshi, in rasodene vse, kar spovednik potrebuje, de ga pravizhno sodi. Spoved je zela, ko gresnik odkrito in ponishno pové svoje grehe, njih shtevilo, namen svojih hudih in dobrih del, kar je perloshnost dalo v' grehe, in kar je hudiga is njih prishlo. Gresnik je dolshen spovedniku rasodeti vse to, kolikor mu je mogozhe vediti, ne pa zhakati de ga spovednik vprasha; zhe ga potlej spovednik sprashuje, naj mu odgovarja po resnizi, in naj bo hvaleshen, de spovednik sa-nj skerbi.

Je dolshnost vse to natanko rasodeti spovedniku?

Dolshnost je, ker spovednik je uzhenik, sdravnik in sodnik gresnikov, de jih vodi k' pokóri, permerjeno pokóri, in pravizhno sodi v' vsm. Kdor je lene dushe, naj premisli in pové od kod je njegova lenoba, koliko zhafa je len, in kaj je sapovedaniga dobriga opufhal al malopridno opravljal. Kdor ni nedelje al prasnika posvezhval, mora rasodeti, zhe je to bilo is lenobe al sanizhvanja boshje flushbe al pijanzhvanja, al drusiga hudiga, kolikokrat, in zhe s' pohujshenjam drusih. — Otrok, ki ní ozhetu al materi pokoren bil, mora rasodeti, zhe je to is hudiga serza, al is terdovratnosti al slabosti, v' zhim in kolikokrat. — Tat mora povedati koliko de je vsel, zhe bogatimu al ubogimu, zhe je vsel, de bi igral al pijanzheval, al is drusiga hudiga konza, zhe so bili nedolshni ob-

dolsheni, al zhe je kaj drusiga hudiga is tiga perfhlo. — Mladenzh, ki je poln gerdiu shelj in neframniga govorjenja, naj premisli in pové, zhe je to savolj hudobne drushbe, ktere radovoljno ishe, zhe je v' prizho drusih gerdo govoril, kaj in sakaj je govoril, kolikokrat in koliko ljudi je pohujshal. — To je malo od vsiga tiga kar bi se lohka povedalo, ker je veliko drusih namenov in okolishin, in tudi veliko drusih grehov; vsak zhlovek naj se tedaj fkerbno premisli, de se sposna, boljsha in obtoshi.

Sakaj spoved ni vzhasi zela?

De ni vzhasi spoved zela, je lohka:

1) Is nevednosti. Nevednost isgovori, zhe je kristjan dobre, ravne in fkerbne dushe, in stori vse, kar mu je storiti, de vé, kar je vediti dolshen; nevednost pa ne isgovori, zhe je len, al ljubi greh. Vsak naj fkerbi, de bo poduzhen v' naukih in de prav sapopade po kerfhanfko shiveti; naj vprasha spovednika kader kolj nad kako rezhjo dvomi; naj bo uzhen v' dolshnostih svojiga stanu; naj moshko premaguje svoje hudo posheljenje, ktero vliva nevednost in svijazhe v' serze, in takó bo nevednost pomanjsheval in upal, de bo isgovorjen per Bogu, kakor sveti Avgufhtin pravi: *Ne greslish, ako ti ni mogozhe vediti.*

2) Is posabljivosti. Popolnoma posabljivost, ki je is kratkiga spomina in negreshniga serza v' fkerbnim kristjanu, isgovori; ne pa posabljivost is lenobe. Kdo vé vse svoje grehe,

in jih v' spominu ohrani? Nemogozhe je to, in ta posabljivost ni shkodljiva zhloveku, ki je po dolshnosti fkerben. Nektere kristjane filno pezhe, de so kaj posabili povedati, in oni morde mislijo, de so se nevredno al nepridno spovedali; njih sodba pa je prenagla, ker ravno njih fkerb prizhuje, de njih posabljivost ni bila prostovoljna; dolshni so pa v' prvi perloshnosti posabljene grehe rasodeti. Grehi is negreshne posabljivosti nespovedani so odpushteni (Tridentfki sbor sej. XIV.), ako je prava grevenga in terden fklep; rasodeti jih pa v' prvi perloshnosti je dolshnost savolj naukov, pokorjenja, in drusih okolishin.

3) Is framoshljivosti. Sramoshljivost ne isgovori nikoli, ker je greschnik dolshen sam soper sebe resnizo govoriti, in v' tim nobeniga pravizhniga isgovora nima. Zhe nekdo pravi: Sramoval fim se, to je ref, mislil fim pa tudi, de ni greh, kar fim storil, in fim ravno sa tiga voljo samolzhal. Kdor takó govori, svijazhno in lashnivo govori, in s' komur se isgovoriti hozhe, sam sebe obsodj. Sakaj bi se tedaj framoval, ako bi greschil ne bil? sakaj pa molzhi, ko ga vest pezhe, in mu prizhuje de je greschil? Modri prav govori: *Sramovanje je, ktero pelje v' greh, in framovanje, ktero pernese zhast in milost.* Sirah 4. 25. Gerdimu lashniku, ki v' mestu resnize ne govori resnize, gre rêzhi, kar je Daniel lashnivimu starzu rekel: *Sam sebi si se na glavo slagal: ker lej, boshji angelj te bo na dvoje pres sekal.* Dan. 13. 55. Vlak greschnik

bodi framoshljiv, ker je hudo shalil Boga, ne pa framoshljiv, de bi svoje grehe samolzhal. De gresnik zhisto resnizo govori, naj tudi premisli, de kar spovedniku pravi, je enako skali v' globozhino morja versheni, ker ga vse sapovedi terdo veshejo molzhati.

4) Is strahu neodvesani ostati nekteri gresniki morde samolzhe svoje grehe. Zhe gresnik samolzhi grehe, de bi bil odvesan, ali je pa res odvesan? neumnesh! odveso prejme nevredno, in je huje savesan. Zhe se boji svojih grehov spovedati se, in jih is tiga strahu samolzhi, jih bo potlej mogel povedati, in verh tiga svoje nevredne spovedi in nevredne obhajila, in bo teshje nashel milost per Bogu. Gresniki naj premislijo, de je Jesus to veliko oblast dal ljudem, de je spovednik zhlovek, *de je usmiljen s' njimi, ki ne vedo, in sajdejo; ker je tudi on s' slabostjo obdan.* Hebr. 5. 2.

Permerjena sgodba is svetiga pisma bo tukaj kratko popisana. Josuetu, vojvodu Israelzov, je Bog sapovedal mesto Jeriho, njegove prebivavze in njih premoshenje pokonzhati. Ahan je nekaj prepovedaniga blaga skrivaj vsel, in savoljo tiga pregreshenja so Israelzi v' pervim boju tepeni bili. Josue je svedil, de je Ahan te nefrezhe kriv, ga je poklizal, in mu rekel: *Moj sin, zhasti Boga, in povej mi, kaj si storil.* Ahan je ozhitno povedal svoj greh, rekozh: *Resnizhno sim greskil soper Gospoda, in sim to in to storil.* Ahan je bil savolj tiga umorjen. Jos. 7.

To sgodbo naj gresniki premislijo, de spovedniku, boshjimu namestniku, govore refnizo. Ahan je vedil, de mu ne bo persaneseno, ako je kriv snajden, govoril je vender po vesti; gresniki pa naj govore po vesti, de ne bodo dushne smerti vredni; zhe pa nozhejo, njih grehi ostanejo neodpushteni, bodo rasodeti sodni dan v' prizho vsih ljudi, in ne bodo pogubljenju odshli.

Z h i s t a.

Kaj to pomeni, zhista spoved?

Pomeni, de naj verniki nizh nepotrebniga ne govore, ampak kar je treba, de se prav spovedo. Vse rezhi in stvari lohka flushijo k' obtoshenju svojih grehov, ker is fleherne rezhi lohka isvira perloshnost v' greh, al povisha, al pomanjsiha greh, in se, kar k' timu gre, mora rasodeti; na pa vender, kar je bres vsiga prida in vse potrebe.

Ali je greh, zhe se kaj nepotrebniga govori per spovedi?

To ni bersh greh, pa je nepridno in nadlesno. Eni is pomanjkanja rasuma to store; kdor pa hozhe vse svoje nadloge, slabosti in kar k' spovedi ne gre, praviti, je spovedniku bres vsiga prida nadleshen, in posabi sakaj de je pred-nj shel. Vsak naj sferbi premisliti se, in rasodeti kakoshniga serza je, in tudi namen svojih hudih in dobrih del, ker je to

nar potrebnishi; ne pa de bi nepotrebno govoril kar k' spovedi ne gre.

Ali je tudi morde nepotrebno govoriti od svojih dobrih del?

Vzhasi je nepotrebno, in vzhasi potrebno. Zhe bres tiga spovednik ne more pravizhno soditi, je prav govoriti od svojih dobrih del; zhe pa k' timu ne flushi, je bolji molzhati. Zhe spovednik vprasha, se mora po pravizi povedati od svojih dobrih del.

P a m e t n a.

Kaj je to, spoved pametna?

Pomeni, de vernik pametno in spodobno govori od svojih grehov, ne pa kakor neobtesani ljudje domá govoré. Pomeni tudi, de ne sme zhloveka greha deleshniga imenovati, al takó popifati, de ga spovednik své; zhe je mogozhe drugazhi svoje grehe prav rasodeti, ker to bi bilo opravljanje.

Kako je mogozhe spodobno se svojih ne-spodobnih grehov obtoshiti?

Mogozhe je to zhloveku praviga rasuma, zhe je nekdo priprosti, naj is dobriga serza govori kakor vé, de le spovedniku prav rasodene svoje grehe. Spodobi se framoshljivo govoriti, ne vender skrivno, visoko in nenavadno, de spovednik ne ume: hudobno bi to bilo, ako bi gresnik tako neumno govoril, de bi spovednik ne vedil njegovih grehov.

Je napzšno ali ne, zhe spovodovaviz druge ljudi imenuje?

Prav ni zhloveka, greha deleshniga, nepotrebno imenovati; al ga takó popisati, de spovednik vé, kdo de je, in to bres vfiga pida. Perpušheno in prav je zhloveka imenovati, zhe mu s'tim ni dobro ime odvseto, in zhe to spovedniku pomaga prav soditi. Otrok, ki se obtoshi, de ni svojih porodnikov bogal: tat, ki se obtoshi de je nekaj skrivaj vsel, in pové komu; al drugi taki smejo povedati, in je vzhafi prav de povedo v' koga so grešhili.

Sme gresnik komu povedati, kar mu je spovednik per spovedi pravil?

Ne sme od tiga nepremišhljeno, in veliko manj is hudiga serza govoriti. Zhe spovednik komu sapové greha deleshniga uzhati al svariti, al is drusiga potrebniga konza govoriti, je prav de se govori; ne pa bres vse potrebe.

Kdor govori al pové, kar mu je bilo rezhenó per spovedi de koga drashi, al svojim neumnim tovaršham de jih nadrashi, al de se naukam smejajo, je hudoben, in veliziga pokorjenja vreden.

Kako sadershati se, in govoriti per spovedi.

Kako se mora gresnik, k' spovedi namenjen, sadershati?

Poboshno in ponishno se mora sadershati. Zhe nepotrebno gleda okoli sebe, al govori, al poslusha, sebe in druge moti, sprizha de je neperpravljen, in maloveren; gresno je to vselej, sosebno pa takrat, ko se je pred spovednika namenil, de odpuštenje grehov sadobi.

Kaj je verniku v' cerkvi moliti preden gre pred spovednika?

Vernik, ki se k' spovedi nameni, se mora doma vezh zhasa perpravljati, kolikor je njegovo shivljenje potrebno: ko pa v' cerkev pride, naj bersh poklekne, ponishno in gorezhe prosi Boga gnade, de svojo spoved vredno samore opraviti. Pred spovedjo ni pametno svoje navadne molitve moliti, ampak je bolji in potrebnisbi gorezhe sdihovati k' Bogu, svojo vest sopet premisliti, profiti odpuštenja, obudovati sovrashtvo v' grehe in terdno voljo ne vezh greshti, de bo spoved po boshji volji opravljena, to je, de sadobi odpuštenje grehov.

Sakaj se gresnik klezhe spoveduje?

Gresnik se klezhe spoveduje, ravno sato ker je gresnik, de se ponishuje, prosi odpu-

shenja in ga dofeshe, ne po svojim saflushe-
nji, temuzh po boshji milosti savolj Jesufa.
Ponishnost naj bo pa narprej v'ferzu, in is nje
unajno ponishevanje; ker unajno ponisheva-
nje, ako is ferza ni, je gerda in Bogu soper-
na hinavshina, ne hvale, temuzh pokorjenja
vredna.

*Kaj naj greschnik stori in govori, preden
se svojih grehov spoveduje?*

Greschnik naj se narprej s' svetim krishem
sasnamnja. Spovedniku po tim rezhe: *Jih,*
duhovni ozhe, sa shegen prosim, de se bom
svojih grehov zhisto in sgrevano spovedal.
Potlej se sploshno spove, rekozh: *Jest, ubo-*
gi greschnik, se spovem Bogu vsigamogozhni-
mu, Marii devizi, vsm svetnikam in njim,
boshji namestnik, de sim po svoji, sadnji
spovedi (naj pové kdaj je bila, in tudi zhe
je odvesan bil) velikokrat greshil, s' misli-
jo, s' besedo, s' djanjem in s' opusho sapo-
vedanih dobrih del. Po tim she le pové svoje
grehe.

Sakaj se greschnik pred spovedjo s' sve-
tim krishem sasnamnja?

Sasnamnja se s' svetim krishem, de se po
saflushenji smerti Jesufove na krishi svojih
grehov zhisto in sgrevano spové.

Sakaj greschnik sa shegen prosi?

Sato, ker ga je potreben, in ker vé, de
bres boshje pomozhi se prav ne samore spo-

vedati. Spovednik ga poshegna, rekozh: *Gospod bodi v' tvojim serzu, in v' tvojih ustih, de se svojih grehov prav in sgrevano spovesh, v' imenu Ozheta, Sina in svetiga Duha. Amen.*

Sakaj greschnik pravi: Jest, ubogi greschnik, se spovem Bogu vfigamogozhnimu, Marii devizi, vsm svetnikam, in njim, boshji namestnik?

Govori greschnik takö, de Bogu, Marii, svetnikam in spovedniku ponishno sposna svoje sadolshenje, de lashej doseshe milosiljivo odpushenje. Dobro je to, ne le pred spovedjo, ampak tudi drugikrat povedati in sposnati svoje grehe Bogu in njegovim svetnikam, de se greschnik ponishuje. Spokorni David je takö storil, kakor sam pové: *Svojiga greha sim se tebi spovedal; in ti si meni hudobo mojiga greha odpustil. Pf. 31. 5.*

Sakaj mora greschnik spovedniku povedati, kdaj se je sadnji krat spovedal, in zhe je, al ni odveso prejel?

Prav je, de greschnik spovedniku pové, kdaj se je sadnji krat spovedal, de spovednik vé njegovo pridnost al lenobo. Povedati mora, zhe je bil odvesan al ne, ker je to spovedniku vediti potrebno. Zhe je greschnik per sadnji spovedi odvesan bil, je sadosti, de se tiga spové, kar je po nji greschil: zhe pa odvesan ni bil, mora tudi une grehe povedati. Raslozhiti mora pa to, de spovednik

vé, rekozh: *Per uni spovedi nisim bil odvesan savolj tih grehov* (pové jih): po sadnji spovedi pa sim gresnil (pové). Raslozhati mora to, de spovednik vé, zhe se je, al se ni poboljšhal.

Kakó mora gresnik svoje grehe spovedniku povedati?

Gresnik jih more povedati ponishno, ne pa predersno, sloshno, ne pa prehitro, umevno, ne pa pretiho. Ko gresnik svoje grehe pové, pové svoje nefrezhe, in se jih mora ponishno is notrajne ponishnosti spovedati. Slabo snamnje je, zhe gresnik shlobudrá, kakor bi prasne marnje pravil. Umevno mora povedati od perve do sadnje besede, de spovednik vse ume, kar govori.

Kako mora gresnik povedati posabljene, al samolzhane grehe?

Gresnik je dolshen jih povedati, in tudi de jih je posabil al samolzhal, in kdaj. Posabljenih al samolzhanih grehov ne sme gresnik s' drusimi po sadnji spovedi skupaj povedati, ampak je dolshen spovedniku odkrito povedati, de jih je, in kadaj posabil al samolzhal. Kdor se pa is ponishnosti eniga al vezh grehov spové, kterih se je bil she prej spovedal, naj to s' govorjenjem raslozhi, de spovednik vé.

Kakó se spodobi gresniku de svojo spoved sklene?

Ko se je gresnik svojih grehov po mo-

zhi zhiſto ſpovedal, naj ſvojo ſpoved ſklene takó: *Duhovni ozhe, sdaj vezh ne vem: ſavolj tih in vſih drusih grehov, ki jih al vem al ne vem, mi je is ſerza ſhal sato, ker ſim Boga, ſvojiga vſigamogozhniga goſpoda, in nar boljiga ozheta hudobno raſſhalil; terdno ſklenem s' pomozhjo njegove gnade ne vezh greſhiti, vſih grehov in hudih perloſhnoſt varovati ſe; njega zhedalje bolj in bolj ljubiti, in raji terpeti in ſgubiti vſe, kot njega raſſhaliti. Sdaj pa jih proſim mi pokorjenje naloshiti, in me odvesati, zhe ſim odveſe po boſhji miloſti vreden.*

Sakaj greſhnik proſi ſpovednika, de mu pokorjenje naloshi, in de ga odveſhe?

Sato, ker je pokorjenja vreden, in ker je odveſa ſoſebna dobrota. Ko pa greſhnik to govori, ſe ſpovedniku popolnoma podveſhe, de naj on ſtori s' njim, kakor vé, de mu bo v' ſvelizhanje.

Ko je greſhnik ſvojo ſpoved ſklenil, kaj mu je ſtoriti?

Greſhnik naj ſkerbno in ponishno poſluſha ſpovednika, ki ga uzhi in ſvari; njegovim vpraſhanjem naj reſnizhno odgovarja, in nalosheno pokorjenje veſelo ſprejme. Zhe greſhnik kake beſede ne ume, al ne ve zhe je al ni odveſan, mora vpraſhati, de v' temi al nevednoſti ne oſtane.

Kaj je gresniku po spovedi storiti?

Gresnik naj po spovedi stori, kar bo sdaj rezheniga :

1) Po spovedi naj gré v' pokojno mesto, de ondi skerbno premisli nauke, ktere je prejel, de bi se posihmal greha in nevarnih perloshnost varoval, in poboshno shivel po vsih sapovedih. Grevengo in sklep ne vezh greshti naj ponoví, in naj prosi Boga, de mu s' svojo gnado pomaga, svesto spolnovati vso njegovo sveto voljo.

2) Zhe je gresnik bil odvesan, naj hvalí Boga, ki mu je grehe po svojim flushabniku milostljivo odpustil, ktere milosti je nevreden.

3) Zhe ni odvese prejel, naj bo preprižhan, de je ref nevreden, ker se poboljšhal ni. Prosi naj Boga, de mu usmiljeno pomaga, se resnizhno spreoberniti, in naj terdno oblubi, de si bo persadjal po vsih njegovih sapovedih shiveti.

Od ponavljanja opravljenih spoved.

Kaj se pravi svoje opravljene spovedi ponavljati?

To hozhe rezhi spovedati se grehov od vezh let, ali od vsiga shivljenja. To se navadno dolga spoved imenuje.

Ali je dobro svoje she opravljene spovedi ponavljati ?

Dobro je to, ker se kristjan lashej ponišuje, obilnišhi sovrashi svoje grehe, pobošnišhi shivi, in mirnišhi vešt ima.

Kdaj je dobro svoje spovedi ponoviti ?

Vfazimu kristjanu je dobro svoje spovedi ponoviti :

1) Kader se k'pervimu obhajilu perpravlja, de s' sosebno gorezhnostjo prejme Jesufa Kristusa.

3) Kader je kristjan okoli dvajsetiga leta star, ker je per tej starosti umnišhi, svete nauke bolj rasume, svoje slabosti bolj sposna, obshaluje in popravi.

3) Kader se je kristjan namenil svoj stan spremeniti, de obilnišhi gnado prejme, popolnišhi shivi, in vse svoje dolshnosti svesto spolnuje.

4) Kader starost al bolehanje napoveduje odhod is svetá, de se k' smerti, in v' vezhnost fkerbno perpravlja.

Ali je nekterimu kristjanu ponavljanje opravljenih spoved potrebno ?

Potrebno je tistimu.

1) Kteri je v' poglavitnih rešnih svete vere, in v' dolshnostih svojiga stanu neveden bil.

2) Kteri je v' greslnih navadah, v' hudih radovoljnih perloshnostih, bres ljubesni do Boga, v' sovrashtvu, al v' drusim hudim shivel.

3) Kteri je veliki greh is sramoshljivosti

al strahu, al prostovoljne nevednosti samol-
zhal.

4) Kteri koli po boshjih naukih vé, in se
boji, de se ni prav spovedal, al de vezh
zhasa ni prav shivel.

*Je lohka komu ponavljanje opravljenih
spoved fhkodljivo?*

Mogozhe je to, in je lohka fhkodljivo
kriftjanu, ki je dobra shivljenja bil, she prej
ponavljal svoje spovedi, in je vender nepermer-
jeno nepokojin, ker je zhudne, prebojezhe
in skoraj obupljive vesti. Kdor je tak, naj
bo svojimu modrimu navadnemu spovedniku po-
koren; zhe ne, bo pokoja iskal, in ga ne bo
nashel.

*Kaj je kriftjanu storiti, ki je vezh zha-
sa nekershansko shivel, sdaj je pa prebo-
jezhe in skoraj obupljive vesti?*

Dolshen je svoje spovedi ponoviti; de
jih pa refnizhno popravi, in mir vesti dose-
she, naj natanko boga svojiga modriga spo-
vednika, kteri ga bo po njegovim umu, ve-
sti, in dushnih potrebah varno vodil.

*Kakshno perpravljanje je k' dolgi spove-
di potrebno?*

Tukaj ni mogozhe povedati, ker kriftja-
ni niso enaki; ref je pa, de je fosebno per-
pravljanje slehernimu kriftjanu potrebno, ki
hozhe svoje popreshne spovedi ponoviti. Ref-
nizhno poboljšhanje, in zhesnatura shalost,

in kar to doleshe, je nar potrebnishti, ker je bres tige vse drugo sahtonj. Kdor hozhe le s' besedo svoje spovedi popraviti, de se natanko obtoshi, in sa drugo premalo skerbi, sida na pések, in je njegova poprava poprave potrebna, to je, je nevredna in neobstojezha.

O d o d v e s e.

Kaj je odvesa?

Odvesa je pravizhna in usmiljena sodba namestnika Jesufovida, s' ktero on prizhiozhiga gresznika vsih grehov odveshe, de je odvesan tudi per Bogu, ako je resnizhno sgrevan in poboljshan. — Odvesa je pravizhna sodba, ker je spovednik dolshen skerbno premisliti, in le spokorne gresznike odvesati. Odvesa je pa tudi usmiljena sodba, ker gresznik, zhe ravno sgrevan in poboljshan, je le po boshji milosti odvese vreden.

Kdo je masznikam dal oblast gresznike odvesati?

Jesuf Kristuf jim je dal oblast gresznike odvesati, rekozh: *Karkoli boste savesali na semlji, bo tudi v' nebesih savesano, in karkoli boste rasvesali na semlji, bo tudi v' nebesih rasvesano. Mat. 18. 18.* Zhlovekam bi bilo nemogozhe boshje rasshaljenje odpustiti, ako bi jim Bog ne bil te oblasti dal.

Je odvesa velika dobrota?

Odvesa je narvekfhi dobrota, ktere gresnik po vrednosti nikdar ne more saflushiti. Sapovedano je fzer, de gresnik bodi sgrevan in poboljshan, ker bres tiga ni odpufhenja, resnizhno je pa tudi, de vse njegovo persadjanje bi bilo saftonj, ako bi Bog ufmljen ne bil; in ravno sa tiga voljo je sgoraj rezheno, de je odvesa pravizhna in ufmljena sodba.

Ali ima spovednik oblast ftoriti kar ho-zhe, odpufhati al sadershati grehe kakor fe mu fljubi?

Perpufheno ni spovedniku ftoriti kar ho-zhe, ampak po volji Jefusovi in zerkveni. Jefus Kristuf je fvojim nameftnikam dal oblast odpufhati al sadershati grehe, odgovor dajali bodo pa njemu, ako fвете sakramente nevrednim proftovoljno delé, ker je rezheno, de zhe slepez slepza vodi, padeta oba v' jamo. Mat. 15. 14. Sveti Ziprijan tako govori: *Odvesa nevrednimu dana, je nevarna spovedniku, in fhkodljiva gresniku. Jefus bo sodbo fvojiga nameftnika overgel, ako on nevredne odveshe.*

Ali tedaj gresnik ni odvesan per Bogu, zhe ga spovednik odveshe?

Odvesan je per Bogu, ko ga spovednik odveshe, zhe je sgrevan in poboljshan; ako pa ni, v' fvojih grehah oftane. Spovednikam in gresnikam Bog govori takó: *Gorje jim,*

kteri devajo blasine pod komolze in shivljenje obetajo dušam, ktere ne shivé, ker mojemu ljudstvu lashejo, ktero lashem verjame. Ez. 13.18-19. Gosta in debela tozha ni mehkimu shitu tolikanj škodljiva, kolikor so dušam premehki spovedniki, ker jim obetajo mir, kteriga ne dofeshejo, in so sapeljani v' svoje pogubljenje.

Kaj je vernim storiti, de si modriga in varniga spovednika isvolijo?

Verni ne smejo nobeniga sanizhevati, in pa tudi ne po posheljenji mehkgiga spovednika isvoliti si: bodo naj, kakor bo sdaj rezheno:

1) Naj si odberó takiga, kteri shivi kakor uzhi, ker on gotovo skerbi sa dušhe, ki si persadeva svojo svelizhati: kdor pa sa svojo dušho ne skerbi, kakó je mogozhe, de skerbi druge svelizhati?

2) Naj si odberó taziga, kteriga se hudobni bojé in varujejo, dobri pa ga ljubijo, in se ga dershé.

3) V'fak naj hrepeni po pravim spreobertjenji, in takó si bo tudi isvolil varniga vodnika, in sapeljan ne bo.

4) V'fak naj se svojiga modriga spovednika dershi, in naj hvali Boga, de ga je nashel. Navadni modri spovednik ve njegovo vest, dolshnosti, slabosti, zhe raste al slabi v' dobrim, in vse druge okolishine, kar veliko pomaga spreobertiti se, in po poti pravizhnosti hoditi.

Kteri greslniki so odvese nevredni?

Odvese, al odpushtenja grehov, so nevredni tisti;

1) Kteri so v' poglavitnih reznizah al v' dolshnostih svojiga stanu nevedni. Zhe so ravno v' vsm drusim dobri, so odvese nevredni, dokler se ne nauzhe kolikor jim je mogozhe.

2) Kteri hudih perloshnost nozhejo opustiti. Prostovoljne hude perloshnosti preprizhajo, de je greslnik terdovraten, in de ljubi greh: dokler pa ljubi greh, je nepokoren Bogu, ima hudo voljo, in je milosti, al odpushtenja nevreden.

3) Kteri pogosto smertno greshe. Huda nestanovitnost, al pogostui smertni greh kashejo, de ni praviga sovrashstva v' grehe, in de ni terdniga sklepa ne vezh gresliti; kdor je tak, naj se prej reznizhno spreoberne, in takó le bo odveso vredno prejel.

4) Kteri nozhejo sovrashnikom odpustiti. Kdor nozhe po boshji sapovedi sovrashnikom odpustiti, je odpushtenja nevreden, in de se sledni preprizha, naj premisli, kar vsaki dan pravi: *Odpusti nam nashe dolge, koker tudi mi odpushamo svojim dolshnikom.*

5) Kteri nozhejo krivizhniga blaga poverniti, al daniga pohujshanja po mozhi popraviti, al storjene krivize poravnati: ti vsi so hudovoljni ljudje boshjiga usmiljenja nevredni.

6) Kteri ne ljubijo Boga is vse dushe, al svojih grehov ne sovrashijo, al jih premalo,

al prav ne sovrashijo. Ni jih malo kristjanov v' tim sapopadenih, sposnanje tiga je pa teshko: vsak naj si toraj persadene de se sposna in boljsha, de odvese ne prejme nevredno, in de v' svojih grehlih ne ostane.

Ali tedaj gresnik ni odvese vreden, ki poboljšhanje obljudi?

Obljubiti le svoje gresno shivljenje poboljšhati, je premalo, ker je refnizhno poboljšhanje, in ne le obetanje sapovedano. Dolshnik, ki terjavzu obeta plazhati, in ne plazha, ostane smiraj dolshnik, in ravno takó gresnik, ki obeta, in se ne poboljšha: njegov dolg s' Bogam je neodpushten, ker sapovedaniga poboljšhanja ni.

Zhe gresnik odvese ne dobi, in neodvesan umerje, al ni spovednik njegove nesfrezhe kriv?

Spovednik ni gresnikove nesfrezhe kriv, ampak gresnik, ki je odvese nevreden bil: ako bi pa on nevredno odveso prejel, kaj bi mu nevredna odvesa pomagala? Zhlovek ure svoje smerti ne vé, pa vender ni perpushteno nevrednih odvesati.

Zhe gresnik obupa, al se vezh spovedati nozhe, ker odvese ni sadobil, kdo je tiga kriv?

On sam. Sakaj bi gresnik obupal, ker odvesan ni? Spovednik mu ne rezhe: Pojdi, sa te ni odpushtenja, pogubljen bosh; ampak

poboljšhaj se: naj se tedaj poboljšha, in ko bo s' deli skasal, de je poboljšhan, bo odvesan. Zhe se grešnik togoti, ker ni odvese prejel, ravno s'tim kashe, de je terdovraten, in de ga je spovednik pravizhno sodil.

Od pokorjenja.

Kaj je pokorjenje?

Pokorjenje je to, kar si grešnik al prostovoljno isvoli, al mu Bog poshilja, al mu spovednik storiti sapové v' shtrafingo njegovih grehov.

Je dolshnost pokoriti se?

Dolshnost je pokoriti se. Kdor ni nikoli s' velikim graham rasshalil Boga, naj se vendar tudi pokori, de bersdá svojo flabo naturo, in ohranjuje pravizhnost. Kdor je grešhil, se mora pokoriti, de premaguje in pokori svoje hudo posheljenje. Spreobernjen grešnik se mora pokoriti, de sadoští Bogu, in sadobljeno pravizhnost ohrani.

Koliko je zhlovek dolshen pokoriti se?

Vsak se mora pokoriti po velikosti al nadleshnosti hudiga posheljenja, po shtevilu in teshi grehov, vendar pa tudi po mozhi, ker Bog nemogozhiga nizh ne sapové.

Ali ni Jezus terpel in sadoštil Bogu sa vse ljudi?

Jezus je terpel in sadoštil Bogu sa vse ljudi, vender pa je vsak dolshen pokoriti se. Sveti Paul pravi: *Jest se sdaj veselim v' terplenji, in dopolnujem na svojim mesu to, kar Kristusovimu terpljenju manka.* Kolof. 1. 24. Jezusovimu terpljenju nizh ne manka, ker je ono nefkonzhniga saflushenja, tréba je vender to, de se tudi mi pokorimo: zhe se pa pokoriti nozhemo, nismo Jezusoviga terplenja deleshni.

Ali je samo pokorjenje v' odpushtenje grehov sadošno?

Pokorjenje samo ni v' odpushtenje grehov sadošno; pravo spreobrnjenje je tudi potrebno. Sveto pismo prizhuje, de je hudobni kralj Ahab *svoje telo s' ojstrim oblazhilam ogernil, postil se, in s' obesheno glavo hodil* (III. Kral. 21. 27.): on vender ni odpushtenja dosegel, ker svojih grehov ni hotel opustiti. Hudobni Ninivljani so se postili, in pa tudi svoje hude dela opustili: sato so usmiljenje dosegli. Jon. 3. Rezheno je to nekim kristijanam, ki vse nauke po vézhim umejo, in se spokorjéne shtejejo samo sato, ker veliko terpé na svetu.

Ali je sadošti, de se greschnik le po prejeti odvesi pokori?

Greschnik je dolshen pokoriti se pred in po odvesi. Vsak zhlovek je dolshen, ako mu

ravno vest nizh veliziga ne ozhita, v' pametnim pokorjenji shiveti, de pravizhnost ohranjuje. Kdor je velizih grehov kriv, se mora pokoriti pred odveso in tudi po odvesi. Pred odveso naj se pokori, de lashej premaguje skuslhnjave, lashej sposna tesho svojih grehov, in lashej sadobi milostljivo odpuščenje: po prejeti odvesi naj se pokori, de ohranjuje grenki spomin svojih grehov, in de ostane stannoviten v' boshji flushbi.

Kakshne spokorne dela so potrebne?

Spokorne dela morajo flehernimu zhloveku permerjene biti, de one premagujejo in pokoré njegovo posheljenje. Molitev, premishljevanje, ponishevanje in kar je taziga je vsakimu potrebno, druge spokorne dela pa naj bodo po fleherniga zhloveka slabosti. Lakomniki naj pogosto premishlujejo smert, in naj ubogim delé po svoji mozhi. Napuhneshi naj vezhkrat premishlijo ponishevanje Jesufovo in naj skerbé v' vsaki perloshnosti ponishevati se. Nezhistniki in poshreshniki naj se postijo, de pokoré teló savolj kteriga so greshili. Vsak greshnik naj se pokori takó, de s' svojim pokorjenjem konzha svoje grehe, in sadostuje Bogu.

Nadloge, ki jih greshnik terpi, al mu flushijo v' pokorjenje?

Refnizhno, de mu flushijo, ako jih v' duhu pokore preterpi. Tridentiski sbor uzhi to, rekozh: *Milost bashja je takó velika, de mu*

ne le kar si greslnik teshkiga isvoli, ampak tudi zhasne nadloge flushijo v' pokorjenje. Sej. XIV. Bolesen, lakota, delo, preganjanje in drugo terplenje, bodi si od Boga, od ljudi, al od drugot je zhloveku v' sadosienje, zhe poterpeshljivo preterpi. Kdor ni poterpeshljiv v' nadlogah, ni pokore duha n' njem, ni svojih grehov shalosten, ne ve de je boshje pravize dolshnik, je nespokorjen, in sastonj terpi.

Ali ima spovednik oblast greslniku sapovedati permerjeno pokorjenje?

Oblast in dolshnost ima, greslnik pa je dolshen svesto opravljati, kar mu je spovednik sapovedal v' pokorjenje, ako mu je mogozhe.

Sme spovednik greslniku naloshiti pokorjenje kakorshno hozhe?

Ne, ampak po velikosti njegovih grehov, in po njegovi mozhi. Tridentfki sber pravi: *Gospodovi maslniki so dolshni po velikosti grehov, in mozhi greslnikovi permerjeno pokorjenje nakladati, de ne bodo greslnikam neumno spregledvali, ker bi se oni s' mehkobo njih grehov vdeleshili. Sej. XIV.*

Kako je greslnik dolshen nalosheno pokorjenje opraviti?

Dolshen je greslnik svesto opraviti, kar, kakor in kader mu je rezhenobilo. Greslnik ne sme bres spovednikoviga sveta premeniti

kar mu je v'pokorjenje sapovedano: ampak opraviti mora to v' duhu pokore, in svoje spokorne dela Jesufovemu terplenju in saflushe-nju perdrushiti, in jih darovati Bogu, de mu bo v'svelizhanje.

Od ozhitniga pokorjenja.

Kakshne spokorne dela so bile nekdej gre-shnikam sapovedane?

Spokorne dela greshtnikam nekdej sapovedane so bile leté, ponishevanje, ponishna nosha, vbogajme dajati, bolnike in jetnike obiskovati, v' samoti al v' kloshtru pokoriti se, vsaki teden nekaj dni positi se, dolgo moliti, na golih tleh leshati, ojstre oblazhila nositi, in drugo tako.

Ali je bilo vsazimu greshtniku vse to sapovedano?

Ne, ampak po teshi grehov, po njegovi mozhi, in po drusih okolishinah. Kdor je na skrivnim rasshalil Boga, se je navadno na skrivnim pokoril; kdor je pa ozhitno greshil, se je tudi ozhitno pokoril.

Koliko je pokorjenja bilo savolj kakiga veliziga greha?

Pokorjenje je bilo po hudobi greha in po drusih okolishinah: ojstro je bilo, vender zhlo-vekovi slabosti permerjeno.

De verni vedo, kakó so bili greshtniki po-

korjeni, in kakó so se perpravljali k' odvesi, de bi odpuščenje grehov dosegli bo tukaj is bukev svetiga Karla Boromeja, veliziga shkofa v' Milanu nekaj prepisaniga.

Kdor je katolsko vero sapustil, in potlej sgrevan nasaj prishel, se bo deset let pokoril. Kdor je malikam daril, se mora ravno toliko zhasa pokoriti.

Kdor je po shegi neverzov per poljskim delu, per shenitvanji, al drusih rezheh ugibal, po svesdah al drusih vrashnih snamnjih, naj se dve leti pokori.

Kdor vprasha uganovavze, al jih pokliže v' hisho de bi ugibali, se mora pet let pokoriti.

Lashnivi persegaviz bo deset let v' pokori.

Kdor koga posili lashnivo persezhi, se bo shtirideset dni ob suhim kruhu in vodi postil, in bo potlej sedem let v' navadnim pokorjenji.

Kdor se je v' zerkvi med boshjo flushbo pogovarjal, se bo deset dni ob suhim kruhu in vodi pokoril.

Kdor je svoje porodnike saklel, se bo shtirideset dni ob suhim postil. Kdor je pa ozheta al mater vdaril, se bo sedem let pokoril.

Kdor se je soper svojiga shkofa al duhovniga spuntal, bo ves zhas svojiga shivljenja v' pokori.

Kdor se sapovedi svojiga shkofa posmehuje, se bo postil shtirideset dni ob suhim kruhu.

Kdor prostovoljno umori zhloveka, bo smiraj pred zerkvenimi vratami, in bo le v'sadnji bolesni obhajan.

Ktera, de se njeni greh ne "sve", svojiga otroka umori, se bo deset let pokorila.

Kdor je svoje smerti prostovoljno kriv, spomina sa-nj per sveti mafhi ne bo, in ne bo po kerfhanfki shegi pokopan.

Kdor je koga ranil, se bo eno leto 'pokoril.

Kdor blishniga sovrashi, se bo ojštro postil, dokler se s' njim ne poprijasni.

Dva prosta zhloveka, ki sta enkrat nezhisto gresnila, se bosta tri leta pokorila: zhe je vezhkrat bilo, se bosta po shtevilu grehov dalje pokorila.

Mosh, ki je sakonsko svestobo prelomil, bo deset let v'pokori: zhe je vezhkrat, in poboljšhanje obljudi, (bo v'vedni pokori), in v'sadnji bolesni le obhajan.

Shena, ki je sakonsko svestobo prelomila, bo deset let v'pokori.

Shenska, ki se lepotizhi de drusim dopade, se bo tri leta pokorila.

Kdor je zerkven denar ukradel, bo obilnishi povernil, in se bo sedem let pokoril.

Kdor je is potrebe ukradel jed al oblazhilo, se bo tri tedne pokoril.

Kdor najdene rezhi ne da nasaj, se bo pokoril, kakor de bi bil ukradil.

Kdor je lashnivo prizhal, se bo kakor ubijaviz pokoril.

Kdor je lashnivimu prizhevavzu pervo-
lil, se bo pet let pokoril.

Kdor je svojiga blishniga velike pregre-
he obdolshil, se bo ko kriva prizha pokoril.

Kdor je is naglofti majhniga greha koga
obdolshil, se bo tri dni pokoril.

Kdor se v' velikim postu en dan ne posti,
se bo (po velikonozhi) sedem dni postil.

Kdor koga posili piti, de se vpijani, se
bo sedem dni postil: zhe je pa to is sanizh-
vanja storil, se bo trideset dni postil.

Kdor v' posnim dnevu pred zhasam is
shertja je, se bo dva dni ob kruhu in vodi
postil.

Kdor sadnje volje mertvih ne dopolni, se
bo eno leto pokoril.

Kdor je oblazhilo drusiga spola oblekel,
in mu je potlej shal, se bo tri leta pokoril.

*Kako so bili rasdeljeni oni, ki so se o-
zhitni pokori podvergli?*

Rasdeljeni in imenovani so bili:

- 1) Jokajozhi.
- 2) Poslufhajozhi.
- 3) Klezhijozhi.
- 4) Stojezhi.

Kteri so bili jokajozhi imenovani?

Jokajozhi so bili imenovani oni, ki so
pred zerkvenimi vratami klezhe jokali, in jo-
kaje profili, de bi bili milosiljivo prejeti k' po-
kori. Odkriti in ponishno oblezheni so oni
pred zerkev prishli, in jokaje profili verne

k' boshji flushbi v' zerkev gredozhe, rekozh: *Boga in fhkofa sa nas profite, de nas milofiljivo sprejmejo k' pokori.* Eni so bili bersh uflifhani, eni ne kmalo, temuzh vezh dni, al tednov, al mefzov pufheni, kakor se je fhkofu al duhovnim prav sdelo. Zerkev je saposvedala to, de bi gresfhniki vedili kako velika milofst je pokora; in de bi pravizhni fkerbno ohranili gnado boshjo.

Kteri so bili poslushajozhi imenovani?

Poslushajozhi so bili imenovani tisti, ki so bili she sprejeti k' pokori, in so poslushali duhovne, ki so jih uzhili. Verni, ki so po kerfšu gresfhili, neverzi in krivoverzi, ki so sheleli v' katolfhko zerkev, so ob odlozhenih dneih hodili k' nauku. Duhovni so verne, ki so po kerfšu gresfhili, s' neverzi in krivoverzi nameshane uzhili v' snamnje, de so oni premalo fposnali kerfshauske resnize. Oni niso v' zerkev smeli, ampak so v' zerkveni lopi poslushali nauke, in petje pfalmov: pred darovanjem pa so spufheni bili, ker jih niso vrednih fhteli per fveti mafhi biti.

Kteri so bili klezhijozhi imenovani?

Klezhijozhi so bili imenovani tisti, kterim je bilo dopufsheno fzer v' zerkvi biti do darovanja, pa so bili odlozheni, in so med petjem, branjem in pridigo smiraj klezhali. Pred darovanjem se je diakon (duhoven shefuga shegna) k' njim obernal, in jim glasno rekel: *Svete fkrivnofsti so sa fsvete ljudi;*

kteri so v' pokori, naj tedaj gredo is zerkve.
Pokorni so oni bili, in is zerkve shli, ker so vedili, de so nevredni s. mashe flifhati.

Kteri so bili stojezhi imenovani?

Stojezhi so bili imenovani, kteri so bili s' drusimi verniki per vsi sveti mashe; odlozheni so pa bili v' zerkvi od drusih vernikov, darovati niso smeli, in tudi ne k' svetimu obhajilu pristopiti.

Ali je ojsiro in ozhitno pokorjenje bersh v' sazhetku zerkve bilo?

Bersh v' sazhetku zerkve so shkofje in maslniki ojsiro, in vzhafi ozhitno pokorili greshnike, vender povsod ni bilo enako: skerbeli so vsi, de se greshniki pokore in poboljšajo, sapovedovali so jim pa pokorjenje in drugo po svoji modrosti. Ko je preganjanje neverzov minilo, in je zerkev dosegla mir, so shkofje povsod skerbeli in skleпали kakó pokoriti greshnike, de bi, kolikor je mogozhe, enakost bila v' katolski zerkvi.

Ali so bili vsi greshniki ozhitni pokori podversheni?

Navadno je bilo, de so ozhitni greshniki ozhitni pokori bili podversheni: kdor je pa na skrivnim gresnil, se je na skrivnim pokoril. Eni, zhe so ravno na skrivnim gresnili, so se prostovoljno podvergli ozhitni pokori: eni pa so se is sgolj ponishnosti ozhitno pokorili. Ozhitni greshniki, ki so bili ozhitne pokore

vredni, in se niso hotli podvrezhi, so bili kakor neverniki, al odlozheni od zerkve shteti.

So gresniki, ko so se ozhitni pokori podvergli, bersh bili odvesani?

Niso bili odvesani, dokler niso vfiga sapovedaniga pokorjenja doštali, in se resnizhno poboljšhali. Zhe so bili leni v'pokori, so jim zhas pokorjenja sdaljšhali; zhe so bili sosebno gorezhi, so jih vzhafi prej odvesali in obhajali; zhe je preganjanje soper zerkev vstalo, so tiste prej odvesali in obhajali, ki so te milosti vredni bili; zhe je kdo sbolel, preden je nalosheno pokorjenje doštal, v'kterim je svešt bil, so mu delili sakramente, in ga boshji milosti perporozhili.

Kdaj, in kako je ozhitno pokorjenje pefhati sazhenjalo?

Ozhitno pokorjenje je pefhati sazhenjalo okoli dvanajstiga stoletja. Kristjani so bili silno oflabeli, in so neradi nosili breme pravizhniga pokorjenja; eni so namesti ozhitne pokore po boshjih potih dalezh hodili; eni kak kloshter al zerkev sidali is svojiga premoshenja; eni so fhli na vojsko soper neverze al krivoverze; eni so drugazhi namestili al namestiti skerbeli saflusheno pokorjenje, kar je vsi zerkvi v' veliko fhkodo bilo. Is zhlovekove slabosti tedaj je to bilo: zhlovek vse drugo raji fiori, kakor se pokori; vse lashej daje Bogu kakor sebe, ker mu je grenko svoje posheljenje premagovati.

So sdajni gresniki, ki so ozhitno gresili, dolshni pokoriti se?

Dolshni so, zhe ne ravno popolnoma po prejšnji navadi, vsaj nekoliko. Boshja sapoved je, de kdor je s' ozhitnim greham sanizheval koga, in pohujshal blishniga, naj to s' ozhitno pokoro popravi. Tridentški sbor poterdi to, rekozh: *Apostel* (sveti Paul I. Tim. 5.20.) *sapové ozhitne ozhitno svariti. Kdor je tedaj v' prizho drusih hudo gresil, in jih pohujshal, timu gre po greha velikosti ozhitna pokora, de s' njo dano pohujshanje popravi.* (Sej. XXIV. Zhe spovednik sapové ozhitnemu gresniku s' ozhitno pokoro popraviti dano pohujshanje, naj se ne brani, in naj rad stori kar mu je po modrosti rezheniga. Radovoljno naj se ozhitno ponishuje, naj ponishno pové svoje veliko sadolshenje, svojih postov naj ne skriva, naj dolgo moli v' zerkvi, in s' svojim poboshnim shivljenjem naj sadoштуje Bogu, in blishnimu dano pohujshanje popravi, de svojo dusho svelizha.

Veliko sgledov imamo ozhitne pokore. David, ki je Boga rasshalil in blishniga pohujshal, je ozhitno shaloval, ozhitno se pokoril, in v' snamnje svoje velike shalosti pustil v' pfalmih sapifano, kakó de je Bogu in blishnimu sadoштуil. — Manase, kralj v' Jerusalemu, je svoje podloshne napeljal v' malikvanje; ko se je spreobernil, je Bogu ozhitno flushil, malike podiral po desheli, in ljudem ukasal samimu Bogu flushiti. — Ozhitna gre-

shniza, ki je vse mesto Naim pohujšhevala, je potlej v' Farisejevi hiši v' prizho povabljenih ozhitno jokala. — Veliki zesar Teodosi, ki je puntarsko mesto preojstro pokoril, se je svetimu škofu Ambrosiju vdal, in se ozhitni pokori podvergel, in osem meszov s' nji bil. — Sveta Marjeta iz Kortone je v' fređi terga klezhe in jokaje sposnala svojo hudobo, in potlej v' vedni pokori shivela. Ti in veliko drusih so se ozhitno pokorili, ker boshja in zerkvena sapoved sapovedujete, de se ozhitni greslniki ozhitno pokoré. Kdor se framuje ponishevati se v' prizho tistih, ktere je s' grehi pohujšhal, nima duha pokore, ampak ima duha napuha, in ni odpušhenja vreden.

Od odpuštikov.

Kaj so odpuštiki?

Odpuštiki so odpušhanje zhasnih shtrafeng, ktere bi mi po odpušhenim grehu v' tim shivljenji, al v' vizah mogli terpeti.

Ali ni tedaj po odpuštikih greh in vezhno pogubljenje odpušheno?

Greh in vezhno pogubljenje ni po odpuštikih sbrisano: greh in vezhno pogubljenje je po sakramentu pokore, ne pa po odpuštikih odpušheno in sbrisano.

Kdo ima oblast deliti odpuštike?

Rimski papes h v' vfi zerkvi, slehern škof

v' svoji škofii ima oblast odpustike deliti: pa vender ne drugazhi, kakor po sapovedih in volji vse zerkve.

Kdo je zerkvi oblast dal odpustike deliti?

Jesuf Kristuf ji je to oblast dal. Trident-ski sbor je soper krivoverze sklenil tako: *Ker je oblast odpustike deliti zerkev po Jesusu prejela, ktero oblast je ona smiraj skasvala, sveti sbor is fhtečila vernikov pahne tiste, ki pravijo, de zerkev nima te oblasti.* (Sej. XXV.

Ali je vernim v' prid, de jim je veliko odpustikov deljenih?

Obilno deljenje odpustikov ni vernim v' prid, ker njih obilnost verne slabi, de se greha ne bojé, in se pokoriti nozhejo. Papesh Sikst IV. je prepovedal obilne odpustike deliti, de se s' njih obilnostjo vernim perloshnost ne daje predersno greshtiti. Trident-ski sbor enako sapové, rekozh: *Modra permera bodi v' deljenji odpustikov, de stara in poterjena ojstrost zerkve ne oslabi.* (Sej XXV.

Kolikeri so odpustiki?

Odpustiki so dvojni; eni popolnoma, eni pa nepopolnoma.

Kaj so popolnoma odpustiki?

Popolnoma odpustiki so odpushtenje vsih zhasnih shtrafeng, ktere bi greslnik po sapovedi zerkve dostati mogel.

Kaj so nepopolnoma odpustiki?

Nepopolnoma odpustiki so odpuščenje nekoliko zhasnih shtrafeng.

Kaj pomeni pet let, eniga leta al shtiri-deset dni odpustik?

Nepopolnoma odpustik je to, in pomeni, de je gresniku odpušheno toliko zhafa pokorjenje, kteriga bi gotovo prestati mogel, ako bi bil po stari navadi zerkve pokorjen.

Ali tedaj staro pokorjenje ni oversheno?

Zerkev stariga pokorjenja ni overgla; ampak permorana je gresnikom spregledala in she spregleduje; ker so kristjani silno oslabeli, in pervo gorezhof sgubili.

Na kaj so odpustiki uterjeni?

Odpustiki so uterjeni na neskonzhno saflushenje Jesufa Kristusa, na veliko saflushenje svete devize, in boshje porodnize Marije, in vsih svetnikov: to nam zerkev s' deljenjem odpustikov perlastuje. Saflushenje Jesufovo, in njegovih svetnikov je neskonzhni saklad duhovnih darov usmiljenih odpustikov, kterih nas zerkev deleshne stori. Papesh Klemen VI. poterdi to, rekozh: *Nedolshni Jesus je vso svojo sveto kri na krishu prelil: ena fama kapliza njegove svete kervi je bila sadosna v' nashe odreshenje; vso je prelitil hotel, de je svoji zerkvi saklad sapustil.* Ta obilni saklad namnoshi saflushenje devize

Marije, in vseh svetnikov, kateri so po safluslenji Jesufove smerti pravizhno shiveli.

So odpustiki vsem vernim pomagljivi?

Odpustiki so sgrevanim gresnikom pomagljivi, merslim in terdovratnim gresnikom pa ne pomagajo. Kristijan, ki svoje grehe obshaluje, opusti, in se pokoriti skerbi, je usmiljenja vreden: kdor pa svojih grehov opustiti, in se spokoriti nozhe, ni usmiljenja vreden.

Je kak sgled stare zerkve dodeljenih odpustikov?

Veliko jih je sgledov, tukaj pa bošta dva sgleda le popisana, svetiga Pavla in svetiga Janesa aposteljna.

V' mestu Korintu je bil nek kristijan v' nezhistim grehu pohujshljivo sapopaden, mu ni bilo mar poboljšhati se, in je veliko pohujshanje bilo. Sveti Paul je to svedil, in je is mesta Filipe Korinzhanam ojstro pisal, ker njega, ozhitniga gresnika, niso svarili: njega je pa v' Jesufovi oblasti fatanu podvergel, de je njegovo teló pokoril, de bi se njegova dusha osdravila. Ko pa je sveti Paul svedil, de se je nezhistnik gotovo poboljšhal, in de filno shaluje, mu je pokorjenje skrajshal al poterdil odpustik, ki mu ga je duhovshina mesta Korinta delila. II. Kor. 2.

Sveti Janes je tudi sgled sapustil usmiljeniga odpustika. Nek verni mladenizh po hudobnih tovarshih sapeljan je ropavzov poglavar postal, al sveti Janes ga je s' ljubesni-

vim persadjanjem nagnil k' pokori: vsa duhovščina se je s' mladenzham postila in molila, de bi odpuščenje grehov dosegel. Mladenizh se je resnizhno spreobernil, in, zhe je ravno dolsiga pokorjenja vreden bil, mu je sveti apostelj zhas pokorjenja skrajshal, al mu odpuistik dodelil, ker je v' molitvi in v' postih stanoviten bil, in se resnizhno poboljšhal. — Sapisano je to v' zerkvenih sgodovinah.

Resnizhno je tedaj, de so shalofni in poboljšhani gresniki, ki se tudi radi pokoré, usmiljenja vredni, ne pa mersli in leni, ki svojih grehov ne sovrashijo, in se pokoriti nozhejo. Veliki sbor Nizejski II. poterdi ta nauk, rekozh: *Shkofje naj zhujajo nad sadershanjem gresnikov, kateri se v' pokori snajdejo; in po svoji oblasti naj skrajshajo, al sdaljšajo zhas pokorjenja, kakor se skerbno al leno pokoré.*

Kaj to uzhi?

To uzhi in preprizha: de so neuzheni in nespametni tisti, ki neumno mislijo, de sveto leto, al drngi zhas odpustikov, jim da pravizo do odvese, in jih isgovori pokoriti se. Veliko jih je kristjanov, kateri so slepe dushe, vse napzšno mislijo, verjamejo vse, kar se jim desdeva, al kar neumneshi pravijo, in se v' svojo dusšno nesfrézho motijo.

K' zhemu so tedaj odpustiki, zhe le tistim pomagajo, ki se pridno pokoré?

Odpustiki so v' velik dobizhik, zhe so rav-

no deljeni le tistim, ki se pridno pokoré. Modri pravi: *Savolj odpushteniga greha ne bo di bres strahu.* Sirah 5. 5. Modri govori takó, ker, zhe je ravno greh po pravi pokori odpushten, ostanejo še zhasne shtrafenge, in dolshnost sadoštiti Bogu. Kar zerkev sapoveduje v' pokorjenje, je nafhi flabošti veliko, in odpustiki so velika dobrota, ker nam pomagajo sodoštiti tistimu, kteriga smo rasshalili. Zerkev po oblasti in milosti Jesufovi stori s' nami kakor bogat in usmiljen gospod s' svojimi dolshniki, ki slehernimu pravi: *Veliko si dolshen, ker pa bi filno teshko ves dolg splazhal, daj kar lohka samoresfh, drugo pa ti usmiljeno odpustim.*

Ali je prav, de si kristjani persadenejo odpustike dobivati?

Prav je to, ako si tudi persadenejo vse opraviti, kar je k' timu potreba: zhe pa tiga ne store, je njih gorezhnost slepa in nepridna. Odpustiki so vernimu ljudstvu nesnana dobrota, de hrepeni po njih, in skoraj ne vé sa-kaj: odpustikov so sheljni, in neradi opravi-jo vse, kar jih odpustikov vdeleshi.

Kaj je potreba, de se dodeljeni odpustiki dobojo?

K' timu je dvojno potrebno, to je:

1) Prava pokora, namrezh: greh opustiti in sovrashiti savolj Boga, in se po mozhi pokoriti. Kdor duha pokore nima, to je, kdor svojih grehov ne sovrashi, ne opusti in

se nozhe pokoriti, je shtrafenge, ne pa odpustikov vreden.

2) Opraviti se mora svesto, karkoli papesh al shkof sapové k'odpustikov sadobljenju. Zhe je spoved in obhajilo sapovedano, je dobra spoved in vredno obhajilo potrebno, szer se odpustiki ne dobojo. Zhe je kak post al molitev, al drugo dobro delo sapovedano, se mora vse to svesto opravljati, kolikor, kader in kakor je sapovedano.

Od sakramenta poslednjiga olja.

Kaj je sveto poslednje olje?

Sveto poslednje olje je sakrament nove savese od Jesufa Kristusa postavljen, de bolni verni po pomasanji s' svetim oljem, in po molitvi prejmejo povishanje gnade boshje, in tudi sdravje telefa, zhe je dushi v' prid.

Je poslednje olje resnizhen sakrament?

Poslednje olje je resnizhen sakrament nove savese od Jesufa Kristusa postavljen. Sveti Tridentfski sbor pravi: *Pomasanje bolnikov je resnizhen sakrament nove savese od Kristusa Jesufa Gospoda nashiga postavljen, kar je sveti Marka (6.13.) prej pomenil, in sveti Jakob (5.14-15.) vernim osnanil, rekozh: Sboli nekdo smed vas, poklizhe naj zerkvene masfnike, oni naj mo-*

lijo nad njim, in naj ga pomashejo s' oljem v' imenu Gospodovim; in verna molitev bo bolnika osdravila, in Gospod mu bo bolezen polajshal, in ako je v' grehih, mu bodo odpushteni. Sej. XIV.

Poslednje olje je tedaj resnizhen sakrament, ker je ozhitno snamnje, molitev in obljuba gnade po Jesusu Kristusu. Sveti Tridentfski sbor je sklenil: *Kdor pravi, de poslednje olje ni resnizhen sakrament od Jesusa postavljen, in po svetim aposteljnu Jakobu osnanjen, ampak (pravi), de je ismishljevanje ljudi, bodi is zerkve pahnjen. Sej XIV.*

Sakaj se ta sakrament poslednje olje imenuje?

Ta sakrament se poslednje olje, al posledno pomasanje imenuje, ker se smed vsih masil, ktere je Jesus Kristus nash Gospod postavil, nar sadnje deli.

Komu se sveto poslednje olje deli?

Sveto poslednje olje se vernim nevarno bolnim deli.

Kaj dobriga sakrament poslednjiga olja stori?

Sakrament poslednjiga olja veliko dobriga stori bolnim vernim, ki ga vredno prejmejo:

1) Posvezhujozho gnado povisha, to je,

obilniſhi poſvezhuje duſho, kar je bolniku vſi-
ga dobriga iſvir.

2) Dodeli odpuſthenje malih grehov, in tu-
di ſmertnih, katerih ſe bolnik iſ negreſhne po-
ſabljiſtosti ni ſpovedal, al ſe jih ſpovedati ni
mogel.

3) Reſhi bolnika od naſtopkov in oſtankov
greha, de je zhiſtiſhi in mozhnejſhi. Greh,
kakor teleſna bolesen, ſa ſe boj puſha ſla-
boſt, ktera je zhloveku ſhkodljiva; ako je ne
odpravi; in ravno po tim ſakramentu je bol-
niku pomagano, de je mozhnejſhi in bolj-
ſhi.

4) Daje mozh ſkuſhnjave premagovati. Bol-
nik je od vſih ſtrani ſtiſkan, in ga veliko
smot obſuje; hudizh ga tudi ſaleſuje in ſku-
ſha, de bi ga premagal in pogubil. Obilna
pomozh gnade boſhje je tedaj bolniku ſlo po-
trebna, de ſkuſhnjave premaguje, in frezhno
umerje.

5) Daje bolniku pokorno voljo, de ſe Bogu
pokorno podverſhe, de poterpeſhljivo preter-
pi ſvoje bolezhine, in de terdneje upa v' bo-
ſhje uſmiljenje.

6) Vzhaſi oſdravi teló, zhe je duſhi v'sve-
lizhanje. Sdravje teleſa ni ſzer prvi namen
tiga ſvetiga ſakramenta, in ga nihzhe ne ſme
ſamo ſavolj tiga prejeti, vender je po beſe-
dah ſvetiga Jakoba, in nauku zerkve, ſakra-
ment poſledniga olja tudi v' sdravje teleſa, ako
je duſhi v' prid.

Kdaj je dolshnost sakrament poslednjiga olja prejeti?

Dolshnost je ga v' nevarni bolesni prejeti. Sveto poslednje olje je sakrament vernim bolnim v' veliko pomozh, in je toraj dolshnost ga prejeti.

Ali je prav do sadnje ure odlashtati ta sakrament prejeti?

Prav ni, ker smert lohka prehití bolnika, in umerje bres velike pomozhi sakramenta poslednjiga olja. Sa tiga voljo tudi ni prav, ker se bolnik v' smertnih britkostih perpravljati ne more, in vsiga sadu tiga svetiga sakramenta ne prejme.

Vzhasi bolnik ne vé, in domazhi ne vedó, koliko de je bolan; vzhasi mislijo, de je nevarno bolan, de si ni bolesen nevarna; naj se po dobri vesti ravnajo, de ne bodo ne bolnik, ne domazhi krivi per Bogu. Bolji je, de so obilno, ko premalo skerbui, ker se samuda ne da popraviti po smerti.

V' starih zhasih niso odlashtali tiga sakramenta do sadnjiga prejeti; to je, spovedali so se, pomasani so bili s' poslednjim oljem, in obhajani, preden so bili od bolesni omamljeni. Staro lepo navado so savolj prasnih dosdevkov opufshali, in sakrament poslednjiga olja do sadnjiga odlashtali prejeti. Is tiga je sdajna navada le po obhajilu prejeti poslednje olje, in eni ga takó dolgo odlashtajo, de prej umerjejo. Poslednje olje je takó rekozh dokonzhanje sakramenta svete pokore, in bolnik

je po njem perpravniſhi s' obilnim ſadam prejeti ſakrament ſvetiga reſhniga Teleſa; bolji je tedaj ga pred obhajilam prejeti.

Je perpuſheno s' ſakramentam poſlednjiga olja oſkerbeti kriſtjana, ki je v' ſmertni nevarnoſti, bolan pa ni?

Ni perpuſheno, in toraj hudodelniku k' ſmerti obſojenimu, vojakam, ki nad ſovraſhnike gredó, brodniku v' zhaſu viharja, in drusiim tazim ni perpuſheno tiga ſakramenta deliti, ampak le bolnikam, kakor ſveti Jakob govori: *Sboli kdo ſmed vas? naj poklizhe zerkvene maſhnike, oni naj molijo nad njim, in naj ga pomashejo s' oljem.*

Ali je prav ſakrament poſlednjiga olja deliti nesavednimu vernimu bolniku?

Prav in dolſhnoſt je, zhe ſe lohka miſli, de bi ga rad prejel, ako bi po bolesni ſmoten ne bil. Zhe je pa ſmiraj bres vſiga raſſodka bil, ga ne potrebuje, ker ſmoſhnoſti ni imel greſhiti, in ni greſhil.

Je prav ta ſakrament deliti kriſtjanu, zhe ſe ne vé al je ſhiv, al mertev?

Zhe je upati de ſhivi, je dolſhnoſt mu ga deliti; zhe ſe pa gotovo vé, de je mertev, ni perpuſheno. Zhe je kdo v' vodo padel, al ga je boſhjaſt vergla, al je od ſtrele omamljen, in ſe ne vé berſh, zhe je ſhiv al mertev, in je nevarno odlafhati, ſe mu mora

ta sakrament deliti, de je le malo upanja de shivi.

Je perpussheno deliti poslednje olje bolnimu ozhitnimu gresniku?

Ozhitnimu gresniku, ki v' bolesni rezhe, al kashe de svoje grehe sovrashi, in poravnati obljudi, kolikor mu je mozh, kar je krivize al drusiga hudiga storil, se morajo dati vsi sakramenti bolnim vernim namenjeni; zhe pa nespokorno dusho kashe, je svetih sakramentov nevreden. Kdor v' radovoljni pijanosti, al radovoljnim poboju, al v' drusih radovoljnih gresnih perloshnostih obleshi, in se ne savé, je svetih sakramentov nevreden.

V' kateri starosti so bolni otrozi dolshni sakrament poslednjiga olja prejeti?

Bolni otrozi so dolshni sakrament poslednjiga olja prejeti, kader rasfodik imajo med dobrim in hudim. Otrok vezhkrat govori al stori, kar ni prav, zhe pa rasfodka nima, de bi vedil dobro in hudo, ne greshi. V' sedmim al osmim, al devetim letu se otrok lohka savé, in ga vest opominja, hvali, al svari, in ima smoshnost greshti. Niso pa vsi otrozi enakiga uma, ampak so raslozheni po naturni prebrifnosti, in po prejetim poduzhenji. Nevarno bolan otrok je tedaj dolshen sakrament poslednjiga olja prejeti, kader vé kaj je greh, de greh shali Boga, in de ga je sovrashiti dolshen. Otrok, ki je savolj pomankanja rasfodka in naukov neperpravljen sakrament sve-

te pokore prejeti, je tudi neperpravljen prejeti sakrament poslednjiga olja.

Porodniki naj sosebno sferbé, de so njih otrozi v' potrebnih refnizah svete vere poduzheni, de, ako sbole, se bodo vedili prav spovedati, in vredno prejeti sakrament poslednjiga olja. Zhe je duhoven h' kakimu neumnimu in neuzhenimu otroku poklizan, kaj bo per njem opravil? Britko in shalofino je mu sakramente deliti, britko in shalofino je ga pustiti bres sakramentov umreti.

Kolikokrat sme kristjan sveto poslednje olje prejeti?

Kristjan ga sme prejeti, kaderkoli je nevarno bolan. Kristjanu, ki je v' nevarni bolesni ta sakrament prejel, po tim pa se nekaj bolji pozhuti, komaj vender vstane, in ga kmalo bolesen huje potlazhi, ni potreba ga soper prejeti. Zhe se pa bolnik po prejemanji poslednjiga olja nekoliko osdravi v' zerkev in drugam hodi, in nekaj dela, potlej pa soper nevarno sboli, je dolshen ga soper prejeti. Ako kristjan nevarno sboli, in ta sveti sakrament prejme, potlej vezh let bolan lesi, in se spet v' smertni nevarnosti snajde, je dobro mu spet deliti ta sveti sakrament, zhe je ravno smiraj v' eni bolesni; kar tudi papesch Benedikt XIV. poterdi.

Kdor vé, de je sakrament poslednjiga olja nevredno prejel, ali ga sme kmalo soper prejeti?

Ne smé ga prejeti, de se soper navado

katoliške zerkve ne stori, in de se blisni ne pohujsha; naj pa obshaluje svojo hudobo, in gorezhe proti usmiljeniga Boga, de mu odpusti.

Kdo sme sakrament poslednjiga olja bolnim vernim deliti?

Zerkveni mashniki jim ga smejo deliti.

Kako mashniki delé sakrament poslednjiga olja?

Mashniki ga delé, ko verniga bolnika s' svetim oljem, veliki zhetertik od shkofa posvezhenim, pomashejo, in ko nad bolnikom molijo. Sveti Jakob pravi: *Sboli nekdo smed vas, naj poshlje po zerkvene mashnike; oni naj molijo nad njim, in nuj ga pomashejo s' oljem v' imenu Gospodovim.*

Ktere telesne ude mashnik pomashe s' svetim oljem?

Mashnik pomashe ozhi, ushesa, nos, usta in roke.

Ktere ude gré s' svetim oljem pomasati sveti Jakob ne pové, in ravno sa tiga voljo ni vselej in povsod enaka navada bila; vzhafi so tudi noge in ledje, per moshkkih, pomasali. Uzheni papesk Benedikt XIV. pravi: *Noge in ledje pomasati je nepotrebno.*

Kaj je pa storiti, zhe je bolnik smiraj slep bil, al zhe kaka bolesen brani mu kak ud pomasati?

Zhe je bolnik smiraj slep bil, gotovo ni

s' gledanjem gresnil, in mu ozhi pomasati ni potreba. Zhe ima raka v' ustih, al zhe kaka velika rana al bolesen brani mu kak ud pomasati, se pa sraven, kjer je teló sdravo, pomashe s' posvezhenim oljem.

Kako pa v'zhafu kuge, al kake nalesljive bolesni?

V'zhafu kuge, al kake nalesljive bolesni so duhovni sfer dolshni bolnikom deliti sakramente, pa je tudi varnost potrebna. Ker je tedaj nevarno kushniga krisijana s' svetim oljem navadno pomasati, naj na konzu majhne palize terdo ovije malo pavole, de jo v' sveto olje pomozhi, in bolnikov ud pomashe; na drusim konzu tiste palize naj mehko ovije malo pavole, s' ktero pomasani ud obrishe; po pomasanji fleherniga pozhutka, naj odlozhi (pa ne s' roko) pavolo, in druge ovije, in jo potlej s' palizo vred v' ogenj vershe.

Kaj masfchnik moli, ko bolnikove ude s' svetim oljem pomashe?

Masfchnik,

Kader pomashe ozhi, pravi: *Po tim svetim masilu, in po svoji neskonzhni milosti, naj ti Gospod sanese, karkoli si s' pogledam gresnil. Amen.*

Kader pomashe ufhefa, pravi: *Po tim svetim masilu, in po svoji neskonzhni milosti, naj ti Gospod sanese, karkoli si s' flishanjem gresnil. Amen.*

Kader pomashe nos, pravi: *Po tim svetim*

masilu, in po svoji neskonzhni milosti, naj ti Gospod sanese, karkoli si s' poduhanjem greshil. Amen.

Kader pomashe usta, pravi: *Po tim svetim masilu, in po svoji neskonzhni milosti, naj ti Gospod sanese, karkoli si s' okusam in govorjenjem greshil. Amen.*

Kader pomashe roke, pravi: *Po tim svetim masilu, in po svoji neskonzhni milosti, naj ti Gospod sanese, karkoli si s' dotikvanjam greshil. Amen.*

Kaj pa je storiti, zhe bolnik she umira, in ni zhafa vse to opraviti?

Zhe je pomuda nevarna, ker bolnik she umira, maslnik njegovo zhelo pomashe s' svetim oljem, rekozh: *Po tim svetim masilu, in po svoji neskonzhni milosti, naj ti Gospod odpusti, karkoli si s' vsimi pozhutki greshil. Amen.*

Je bolnik dolshen perpravljati se sakrament poslednjiga olja vredno prejeti?

Dolshen se je kolikor samore perpravljati, de obljubljeno gnado prejme.

Kakó naj se bolnik perpravlja?

Perpravlja naj se:

1) S' velikim sovrashtvam v' svoje grehe, in s' dobro spovedjo, ako mu je mozh spovedati se. Zhe se bolnik spovedati ne samore, je sadosi, de pravo grevengo ima nad vsimi svojimi grehi. Zhe je bolnik od bolesni oma-

mljen, ga vender vredno prejme, ako je v' gnadi, al je prej pravo gravengo obudil, in terden sklep imel ne vezh greshti.

2) S' shivo vero, terdnim upanjem, s' go-rezho ljubesnijo do Boga, ker te tri boshje zhednosti sapopadejo vse zheshenje, ki ga je kristjan vfigamogozhnimu in usmiljenimu Bogu dolshen.

3) S' popolnim srozenjem v' boshjo voljo, s' pravo pokorshino, in serzhno poterpeshljivostjo v' vsm savolj Boga, ki ga pokori in klizhe k' sebi.

Perstavik od bolesni.

Kaj je zhloveku bolji, sdravje al bolesen?

Zhloveku je bolji, kar ga loshej svelizha. Sdravje je sofebni dar boshji, pa tudi bolesen je zhloveku v' prid. Kdor ima sdravje, naj bo hvaleshen Bogu; kdor pa sboli, bodi peterpeshljiv, in podvershen vfigamogozhnimu Bogu.

Kaj naj misli kristjan de je bolesen?

Kristjan, ki ga je bolesen obiskala, naj misli :

1) De je bolesen shtrafenga savolj poerbaniga greha: Bog je zhloveka v' nedolshnosti stvaril, in ako bi bil nedolshnost ohranil, bi ne sbolel, in ne umerl, ker je pa nedolshnost sgubil, je tudi neumerjozhnost tefesa

sgubil, je slabostim, bolesnim in smerti podvershen.

2) De je bolesen pokorjenje njegovih prostovoljnih grehov. Sdravje je velik dar boshji; pa ga zhlovek lohka obrazha v' boshje rasshaljenje; in pravizhno je, de ga Bog s' bolesnijo pokori. Jesuf je nekiga bolnika osdravil, in mu potlej rekel: *Sdrav fi; vezh ne greshti, de se ti kaj hujshiga ne sgodi.* Jan. 5. 14. Te besede kashejo, de si je on s' grehi nakopal bolesen. Ni jih malo, de si bolesni nakopljejo s' rasujsdanim shivljenjem; in naj bolnik premisli, zhe je on tak.

3) De je bolesen milostljivo boshje obiskanje. Nedoishni Job, poboshni Tobija, sveti Kamil, sveta Teresija, sveta Lidvina in veliko drusih flushabnikov boshjih, ktere je Bog s' dolgo bolesnijo obiskal, kashejo, de je bolesen vezhkrat milostljivo boshje obiskanje, de si veliko saflushijo per Bogu.

Kako je bolesen kristjanu v' prid?

Bolesen je kristjanu v' prid, ako misli po veri, in je ref poterpeshljiv.

1) Bolesen fili zhloveka k' Bogu. Kraljizh mesta Kafernavma bi ne bil nikoli Jesufa posnal, ako bi ga ne bila njegoviga fina bolesen permorala k' njemu iti. Veliko drusih je iskalo Jesufa savolj bolesni, de bi bili osdravljeni, in ko so bili, so se mu podvergli. Ravno takó nekteri kristjani, dokler so sdravi, posabijo Boga, v' bolesni pa sdihujejo k' njemu.

2) Belesen preprizha zhloveka, do je on

slaba stvar, ga ponisha in sili podvrezhi se Bogu. Antioh, hudobni kralj, je bil svoje velike oblasti vesel, in je mislil de samore vse; ko ga je bolesen potlaziha, je preprizhan bil, de je slab zhlovek. Kader druge nadloge sadevajo zhloveka, rad obdolshi sovrashne, al nevoshljive, al krivizhne ljudi, ko ga pa bolesen sadene, zhuti boshjo roko nad seboj.

3) Bolesen preprizha zhloveka, de kar je ljubil, je nizhemurnost in prasnota. Lashnive dobrote sveta so ga motile in sapeljale, v'bolesni pa vidi, de je vse to prasno, in de je eno samo potrebno, to je, svojo dusho svelizhati.

4) Bolesen daje gresniku perloshnost pokoriti se, svoje grehe sovrashiti, in se k'fsmerti perpravljati. Gorje gresniku, ki nagle smerti umerje, in tudi pravizhnimu je bolji, de je nekaj zhafa bolan, de se fkerbneje perpravlja umreti.

Kakshin bodi kristjan v'bolesni?

Kristjan, de mu bo bolesen v' dushni debizhik:

1) Naj bo poterpeshljiv, zhe je tudi bolesen huda in dolga. Naj terdno misli, de je bolesen saflushena in usmiljena shiba; in zhe veliko in dolgo terpi, naj ne posabi, de Bog vé njegovo terplenje in njegove grehe. De bo poterpeshljiv, naj vedno ima pred ozhmi svoje grehe, neskonzhno vezhnost, Jesusa Kristusa

krishaniga, shalofno devizo Marijo pred krisham, in velike bolezhine svetih marternikov.

2) Svoje terplenje naj Jesufovemu terplenju perdrushi, in naj oboje daruje Bogu, de njegovi pravizi sadoſti. Perpravljen naj bo tudi umreti, ako ga Bog hozhe is tiga sveta poklizati. Potrebna pokorſhina je ta, in bres nje bo ſaſtonj terpel, ker ne more frezhno umreti, ako ſe ne podvershe Bogu.

3) Ofkerbeti je dolshen ſvojo duſho s'ſvetimi ſakramenti. Blagor kriſtjanu, ki pogosto in vredno prejema ſvete ſakramente: kdo je pa toliko zhiſt, de bi v' bolesni duhovne pomozhi ne potreboval? Dolshnoſt je pa tudi v' nevarni bolesni prejeti ſakramente, de ſe duſha k' frezhni lozhitvi perpravlja; in nihzhe ne ſme do ſadnjiga odlafhati, de jih neperpravljen ne prejme, al bres njih ne umerje.

4) Naj vſak ſvoje premoſhenje raſravna, to pa po pravizi in dobri veſti, de po ſmerti ne bo terpel ſa tiga voljo, de ne bo prepira, kletve in toshbé. Zhe je komu dolshen, al kaj krivizhniga blaga ima, al je drugazhi krivizhen bil, al ſo mu drugi ljudje dolshni, naj pové in poravna vſe.

5) Naj ſkerbi ſadobiti ſdravje. Ako mu je perloſhno in mogozhe, naj po ſdravnika poſhlje, in naj ſdravila vſhiva, ker *Narviſhi je is ſemlje ſdravila ſtvaril, in umen zhlovek ſe jih ne bo branil.* Sirah 38.4. Bolnik ſi je dolshen pomagati, naj pa tudi upa v' Boga, in naj ne poſabi ſvoje duſhe. Kdor ſe ſdravil brani, je neumen, in kdor le v' ſdravila

upa, je neumen. Modri sopet pravi: *Sin, ne sapusti se v' svoji bolesni, ampak prosti Gospoda, in on te bo osdravil. Odverni se od greha, poravnaj svoje dela, in ozhisti svoje serze od vsiga greha. Sirah 38. 9-10.* To je, ne sapusti sebe, de bi ne sferbel sdravja sadobiti, upaj pa v' Boga, in zhe ravno upash, de te bo osdravil, poravnaj svojo vest, kakor de bi gotovo vedil, de bosh umerl.

Kaj je tistim storiti, ki bolnika imajo?

Kteri bolnika imajo, naj mu is kerfhan-ske ljubesni fireshejo, in de ne bodo nikoli nevoljni, naj premislijo, kaj bi oni sheleli, ako bi oni bolni bili. Prijasno naj bolnika opominjajo se s' svetimi sakramenti ofkerbeti, ako ga nevarno bolniga vidiijo. Odkrito in pravizhno naj mu tudi povedo, kakó rasrav-nati svoje premoshenje, de bolnik, od bolesni smoten, al od kakiga sapeljivza sapeljan, napzhno ne ravna,

Od sakramenta maslnikov posvezhvanja.

Kaj je sakrament maslnikov posvezhvanja sploh?

Sakrament maslnikov posvezhvanja sploh je sakrament od Jesufa Kristufa postavljen, kteri daje oblast in gnado tistim, ki ga prej-

mejo, duhovno flushbo Bogu v' zhašt, in ljudem v' svelizhanje opravljati.

Kaj je sakrament maslnikov posvezhvanja posebej?

Sakrament maslnikov posvezhvanja posebej je sakrament, po katerim je dana oblast spremenjati kruh in vino v' teló in kri Jesusa, in druge duhovske opravila opravljati.

Sakaj se maslnikov posvezhvanje sakrament imenuje?

Sato se imenuje, in je refnizhen sakrament, ker ga je Jezus postavil, in ker po vidnih snamunjih in molitvi daje oblast in gnado tistim, ki ga prejmejo, duhovske opravila svešto opravljati.

Ali je gnada tiga svetiga sakramenta potrebna?

Refnizhno de je potrebna tistim, ki so namešniki Jesusovi isvoljeni. Kaj bi velika oblast pomagala, ako bi duhovni pomozhi gnade boshje ne imeli? Te gnade namen je, de oni svešto opravljajo svoje velike dolshnosti, sebi in drusim v' svelizhanje.

Je sakrament maslnikov i posvezhvanja potreben?

Potreben je. Vera bi hitro opešhala, in dobriga bi ne bilo na svetu, ako bi ljudje dušnih pastirjev, osnanvavzov refnize, in delivzov f. sakramentov ne imeli.

*Kaj s^he sakrament mas^hnikov posvez^hva-
nja stori?*

Vtisne v' du^hho tistih, ki ga prejmejo, neisbrisljivo snamnje, katero jih od vsih dru-
sih vernikov raslozhi: sato se ta sakrament
ne sme vezh ko enkrat prejeti.

*Kdo ima oblast sakrament mas^hnikov po-
svez^hvanja deliti?*

Shkof le ima oblast ga deliti.

*Kako morajo perpravljeni biti tisti, ki ga
prejeti hozhejo?*

Morajo vse snamnja imeti, de so resni-
zhno od Boga poklizani v' to visoko flushbo,
to je, poboshnost, uzhenost, gorezhnost, in
vse drugo, kar Jesus in zerkv sapovedujeta.
Sveti Paul pravi: *Nihzhe se te zhasti ne po-
lasti, ampak kdor je poklizan od Boga.*
Hebr. 5. 4. Kterikoli sheli ta sakrament pre-
jeti, naj prej sferbno premisli, zhe je pokli-
zan, naj prosi Boga sa rasvetljenje, naj vpra-
sha modre svetvayze, in sosebno svojiga spo-
vednika de ne sajde. Porodniki naj ne vri-
nejo svojih sinov is posvetnih namenov v' zer-
kveno flushbo; in naj jim ne branijo, ako
imajo vse snamnja, de so resnizhno v' to po-
klizani.

Koliko je shegnov v' katols^hki zerkvi?

V' katols^hki zerkvi je sedem shegnov,
sttirje majhni, in trije veliki imenovani.

Kako se imenujejo shtirje majhni shegni, in kakofhno flushbo opravljajo tisti, ki so jih prejeli?

Shtirje majhni shegni se imenujejo, in dolshnostii naloshe, kakor bo sdaj rezhenó:

Pervi je shegen vratarstva. Kdor ga prejme ima dolshnost in oblast zerkvene duri odpirati in sapirati, zerkev snashiti, zhuti de nevredni ljudje va-njo ne gredó, in de se notri ne godi, kar se ne sme.

Drugi je shegen pismobranja. Kdor ga prejme, ima oblast in dolshnost v' zerkvi brati sveto pismo, al kar shkof ukashe; tudi otroke in druge nevedne uzhiti.

Tretji je shegen isganjanja. Kdor ga prejme, ima oblast nad ludizhe, de jih is zhloveka isganja. Zerkev to oblast od Jesufa prejeto svojim majhnim flushabnikom daje, de vsi sposnajo, kako majhno mozh ima ludizh, ki je njenim majhnim flushabnikom podver-shen, in od njih premagan.

Zheterti je shegen fireshbe. Kdor ga prejme, ima dolshnost skerbeti, de so svetila, ogenj, kadilo, in druge rezhi k' boshji flushbi potrebne, perpravljene: oni tudi per boshji flushbi fireshejo.

Kdo je shtiri majhne shegne postavil, in sakaj?

Shtiri majhne shegne je zerkev postavila, in nimajo toraj oblube gnade boshje. Zerkev je moshke poboshniga shivljenja in do-briga imena odbrala, de so narmanji rezhi per

ozhitni boshji flushbi spodobno opravljene. — Kar so prej sgoraj imenovani zerkveni flushabniki opravljali, sdaj deshelni, al pa duhovni opravljajo.

Kakshin je peti shegen?

Peti shegen je vishi od unih shtirih, pa vender ni sakrament. Duhovni petiga shegna, al subdiakoni imajo oblast in dolshnost brati al peti list, perpravljati kar je k' sveti mashi treba, duhovnim shestiga shegna per boshji flushbi firezhi. Kdor ta shegen prejme, ne sme vezh odstopiti; preden ga prejme, je po nekajni zerkveni sapovedi dolshen vedno zhistost obljubiti, in jo potlej stanovitno ohraniti.

Kakshin je shesti shegen?

Shesti shegen je od aposteljnov semkaj, in veliko oblast daje. Duhovni shestiga shegna, al diakoni, fireshejo masniku per sveti mashi, beró al pojejo s. evangeli per s. mashi; s' masnikovim perpushtenjem smejo pridigovati, verne obhajati, in ozhitno kershevat. Imenitnisthi so bili v' starih zhasih ko sdaj, ker so vse zerkveno premoshenje v' oblasti imeli, de so oskerbeli vidove, uboge, sapushtene otroke in druge potrebne. Aposteljni so jim to oblast in skerb naloshili, kakor se v' njih Djanji bere, 6. 3. 4. Sveti Shtefan prvi marternik, in sveti Lorenz, tudi marternik, sta bila duhovna shestiga shegna. — Uzheniki terdijo, de shesti shegen je sakrament, to je, de ima oblubo gnade boshje.

Kakshin je sedmi shegen?

Sedmi shegen, ali masnikov posvezhvanje, je sakrament, ki ima obljubo gnade boshje, daje veliko oblast, in vtisne dusi snamnje, ktero nikdar ne bo sbrisano.

Kakshno oblast in kakshne dolshnosti imajo duhovni sedmiga shegna, al masniki?

Veliko oblast in velike dolshnosti imajo, to je:

1) Sveto maslo brati sa shive in mertve. Shkof flehernimu, ki mu masnikov posvezhvanje deli, rezhe: *Prejmi oblast maslvati sa shive in mertve*. Duhoven, ki svojo zhedo ima, je dolshen sa-njo maslvati, kaderkoli so verni dolshni sveto maslo slifhati.

2) Svete sakramente deliti. Vsak masnik, in fosebno zhe srozheno zhedo ima, je dolshen tudi v'nevarnosti svojiga shivljenja, ob zhasu kuge in druge nevarnosti vernim sakramente deliti. Vsak duhoven je dolshen po volji Jesufovi in zerkveni svesto deliti svete skrivnosti al sakramente.

3) Osnanovati besedo boshjo. Jesus je to sapovedal, rekozh: *Pojdite, in uzhite vse ljudi*. Mat. 28. 19. To sapoved sveti Paul ponovi, ki svojimu uzhenzu Timoteju, in sled-nimu duhovnu rezhe: *Osnanuj besedo, ne jenjaj, bodi si perloshno al neperloshno; preprizhaj, fvari s' vsim poterpljenjem in ukam*. II. Tim. 4. 2. Vsak duhoven, ki srozheno zhedo ima, je dolshen vsako nedeljo in sapovedan prasniki osnanovati besedo bo-

shjo, tudi posebej uzhiti in svariti, kaderkoli je potreba; sosebno pa otroke, de bodo pravi flushabniki boshji.

4) Keršhansko ljudstvo voditi. Duhovni, kterim je zheda srozhená, so dolshni svoje ovze uzhiti, svariti, opominjati, sa-nje moliti, jim s' dobrim sgledam naprej hoditi, sveste sakramente deliti, in vse druge dolshnosti svesto opravljati, kar vodi ljudi v' vezhno svelizhanje.

Ali imajo vsi duhovni enako oblast?

Vsi duhovni nimajo enake oblasti, ampak so v' vladanji katolfshe zerkve raslozheni, in so eden drusimu podversheni, de se mir in edinost ohrani, kakor se spodobi, in je potrebno v' kraljestvu Jesufovím, to je, v' katolfski zerkvi.

Kaj so verni duhovnim dolshni?

Verni so dolshni

1) Ljubiti duhovne. Verni nimajo na svestu takó dobrih prijatlov kakor so jim duhovni, ki skerbé sa njih vezhno frezho. Zhe jim duhovni prepovedujejo greshe veselja, in jim sapovedujejo keršhanske zhednosti, to is svetiga evangelija govore, ker drugazhi v' nebesa ne pridejo. Neumneshi se hudobujejo soper duhovne, ki jim resnizo govore, pa bodo svelili, de so svoje dobrotnike sanizhevali.

2) Spofhtovati duhovne. Duhovni so namestniki Jesufovi, delivzi svetih sakramentov, fredniki med Bogam in njimi, in so toraj ve-

liziga spofhtvanja vredni. Modri pravi: *Is vse dushe ljubi Boga, in njegove duhovne spofhtuj.* Sirah 7. 33. Spofhtvanje do duhovnov je vernim potrebno, ker bres spofhtvanja ni pokorfhine, in tudi ne vezhniga svelizhanja.

3) Bógati duhovne. Duhovni v' Gospodovim imenu uzhe, in kdor jih ne bóga, sanizhuje Jesufa, kakor je on sam govoril: *Kdor vas poslusha, mene poslusha; kdor vas sanizhuje, mene sanizhuje.* Luk. 10. 16. Pokorfhina do duhovnov je v' svelizhanje potrebna; nepokorfhina je greh, nagajivost pa is hudiga serza je fhe huji greh.

4) Pomagati duhovnim. Verni so dolshni duhovnim pomagati, de po svojim ftanu shive, ker so oni smiraj perpravljeni njih dusham firezhi. Premalo je to, in naj jim pomagajo s' molitevjo, de svoje velike dolshnosti svesto spolnujejo; naj jim pomagajo s' vsm persadevanjem, de fvaré nepokorne, de satirajo pohujfhanje, in fhe drugazhi. Ako bi se hifhni ozhetje, in drugi po tim ravnali, bi duhovnim butaro polajfhali, in bi bilo veliko manj hudiga na svetu. Nekteri, namesti duhovnim pomagati, drashijo druge v' nje, podpirajo hudobneshe, sgovarjajo in branijo pohujfhljivze, in so enaki unim od kterih Aposteljnov Djanje pravi: *Judje so podpikali ene bogabojezhe shene, in imenitne v' mestu, in so obudili preganjanje v' Paula.* 13. 50.

Kaj so verni Jesusu dolžni, ki jim je duhovščino dal?

Verni naj bodo Jesusu Kristusu vedno hvaleshni, ki jim je dal, in s^{he} daje duhovščino, de poboshno shivé, in vezhno svelizhanje dofeshejo. Vse bi bilo posabljeno al popazhenó, kar je Jesus delal in uzhil, ako bi duhovšchine ne bilo, in hvala bodi višhimu pastirju Jesusu Kristusu, kateri namestnike pošilja, de vsi dofeshejo vezhno svelizhanje.

Od sakramenta f. sakona.

Kaj je sakrament f. sakona?

Sakrament f. sakona je vidno snamnje sdrushbe Jesusa Kristusa s' svojo zerkuvjo od njega postavljen, kateri prostiga kristjana in prošto kristjano nerasvesljivo sdrushi, in ima oblubo gnade, de porozheni verni prav shive, in otroke po keršhansko rede.

Kdo je sakon postavil?

Bog sam ga je v' sazhetku svetá postavil, ko je Evo perpeljal Adamu, de bi njegova shena, tovarshiza in pomozhniza bila.

Je sakon dober?

Sakon je dober in prijeten Bogu, ako je po vsih sapovedih, ker ga je on sam postavil. Nekteri krivoverzi (I. Tim. 4. 3.) so prepovedali sakon, kakor de bi bil sopern Bogu, kar

je soper sveto pismo, ktero prizhuje de ga je Bog postavil.

Kaj je bolji sakon al devishtvo?

Devishtvo je bolji in prijetnishi Bogu, kakor sakon. Devishtvo, ako je radovoljno, in is ljubesni do Boga je sosebna zhednost. Modri pravi: *Timu, kateri serza zhistost ljubi, je nebesški kralj prijatel.* Pripr. 22. 11. Sveti Paul pravi: *Ozhe, kateri svojo devizo omoši, bolji stori.* 1. Kor. 7. 38. Vsi ozhaki povisčujejo lepoto in vrednost devishtva, in ono je po besedah s. Ziprijana Bogu nar dopadljivishi: *Devize so nar imenitnishi orze Jesusove.* Refnizhno je to, pa te hvale niso vredni tisti, kateri, zhe so ravno zhistiga telefa, niso zhiste dushe.

Kdo loshej flushi Bogu, nesavesan al sakonski?

Nesavesan loshej flushi Bogu, ker manj skerbi ima. Sveti Paul to poterdi, rekozh: *Shelim, de bi vi bres skerbi bili.* Kdor je neoshenjen, skerbi sa to, kar je Gospodoviga, kako bi Bogu dopadel: kdor je pa oshenjen, skerbi sa to, kar je sveta. Deviza misli, kar je Gospodoviga, de bi bila sveta na telesu in duhu. Ktera je pa omošena, misli, kar je tiga sveta. 1. Kor. 7. 32-34.

Ali je tedaj bolji neoshenjen al neomošena ostati?

Sveti Paul odgovori: *Shelim, de nesa-*

vesani ostanete, kakor jest, al vsak ima svoj dar od Boga, eden szer takó, eden pa takó. I. Kor. 7. 7. Bolji je, kar bolj flushi v' svelizhanje. Kdor is ljubesni do Boga devishtvo ohrani, in vse druge sapovedane kerfhanške zhednosti ima, je velike hvale, in veliziga plazhila vreden, samo devishtvo pa ne svelizha. Devize, od kterih Jesus govori (Mat. 25. 1-12.), so ref devize bile, vender nore imenovane, ker drusih dobrih del niso imele. Zhe je ravno sakon nisheji kakor devishtvo, samorejo vender sakonski ljudje veliki prijatli boshji biti, in so, zhe v' svojim stanu sdershljivo shivé, zhe so poterpeshljivi, in svoje otroke v' boshjim strahu redé.

Je sakon potreben?

Sakon je vsmu zhloveshkimu rodu, ne pa vsakimu zhloveku potreben. Bog bi lohka vse ljudi, kakor je v' sazhetku Adama in Evo stvaril, in s' svojo vfigamogozhnostjo mnoshil zhloveshki rod, pa nozhe is vezh namenov. Sakon sdrushi in sdrushena ohrani moshia in sheno, de sta si eden drusimu vedna pomagava, in de oba skerbita prav rediti otroke. Ako bi bil Bog vsaziga zhloveka zhesnaturno stvaril, al zhe bi bili otrozi po naturi bres sakonske savese, bi bili ljudje bres ljubesni med seboj, in bi eden drusimu podversheni ne bili. Vse drugazhi je v' sakonu, ker porodniki ljubijo svoje otroke, ozhe in mati skerbita sa-nje, jih uzhita, strahujeta, in jim pomagata, de bi bili dobri ljudje in dobri kristjani. Otrozi ima-

jo vsaj po naturi veliko ljubesen do svojih porodnikov, se jih boje, in to pomaga k' pokorshini. Otrozi, posebno dokler so majhni, so slo potrebni pomozhi svojih porodnikov: porodniki, ko se postarajo, so slo potrebni pomozhi svojih otrok: in zhe se po volji bosshi godi, je otrokam in porodnikom pomagano.

Premisliti je tudi potrebno, de je po sakonu ves svet, to je, vsi ljudje, med seboj svesan in sdrushen, ker so po sakonu eden drusimu v'rodu, in eden sa drusiga skerbé, kar je dobro in potrebno. — To je misel usmiljeniga Stvarnika, is ktere je sakon postavil.

Do kdaj sakonska savesa velja?

Sakonska savesa, tudi kakor naturna savesa, je do smerti, in ni je perpušheno rasvesati.

Ker se sakonska savesa prostovoljno stopri, sakaj bi se s' prostovoljo obeh ne rasvesala?

Neperpušheno je to, ker se sakon raslozhiti ne da, ker ga je Bog poterdil. Jesuf je Farisejem, ki so ga prekanjeno vprashali, zhe je moshu perpušheno lozhiti se od svoje she-ne, odgovoril, de ne, rekozh: *Kar je Bog sklenil, naj zhlovek ne lozhi. Mat. 19. 6.* Gorje svetu, ako bi sakon ne obstal, in se kdor hozhe lozhiti smel. Rasujsdanje, jesa, nadloge in druge enake rezhi bi skušhale in

napravljalje moshā al sheno lozhiti se, in kak-
shna bi bila s' otrozi? Vef svet bi bil poln
smefhnjav, ako bi to perpušheno bilo, in
ravno sa tīga voljo je Bog povedal, de smert
le rasveshe sakon.

*Je sakon le naturna savesa, al je tudi
sakrament?*

Sakon je naturna savesa, in je tudi sa-
krament v' katolshki zerkvi; sakon, kakor na-
turna savesa, je deshelski oblasti podvershen;
kakor sakrament pa je zerkvi podvershen. Vfi
katolshki verni so dolshni po deshelnih posta-
vah v' sakon stopiti, in sraven pa tudi spolniti,
kar zerkev sapoveduje, de sakrament in gna-
do prejmejo.

*Je sakon tedaj refnizhen sakrament v' ka-
tolshki zerkvi?*

Sakon je refnizhen sakrament v' katolshki
zerkvi. Pred Jesufam je bil sakon le natur-
na savesa, potlej pa je tudi refnizhni sakra-
ment, ki ima oblubo gnade boshje, ker ga
je Jesuf povishal v' sakrament. Vsa zerkev
je to verovala in veruje, in Tridentfski sbor
je ravno sa tīga voljo soper krivoverze fkle-
nil: *Kdor pravi, de sakon ni pravi, eden
smed sedmirih sakramentov, od Jesufa Kri-
stusa postavljen, in de gnade ne deli, bodi
is fhtevila vernikov sbrisan.* Sej. XXIV.

Kaj sakonska savesa pomeni?

Sakonska savesa pomeni ljubesnivo sdrush-

bo Jesufa Kristufa s'katolshko zerkevjo. Sveti Paul poterdi to, rekozh: *Sakon je velik sakrament, jest pa rezhem v' Kristufu in v' zerkvi.* Efes. 5. 32. Sakon je refnizhen sakrament nove savese, kateri ima obljubo gnade, de verni po volji boshji porozheni, prav shive; sakon je pa tudi skrivnost, in pomeni ljubesnivo sdrushbo boshjiga shenina, Jesufa Kristufa s' svojo nevesto, katolshko zerkevjo. Jesuf je poglavar svoje zerkve, mosh je glava svoje shene. Jesuf ljubi svojo zerkev, mosh je dolshen svojo sheno ljubiti v' Gospodu; zerkev je Jesufu pokorna, shena je dolshna svojiga mosha bógati v' pravizhnih rezheh; Jesuf ne bo svoje zerkve sapustil, mosh in shena se lozhiti ne smeta; Jesuf pomaga svoji zerkvi, mosh in shena morata eden drusimu pomagati.

Kakshin namen ima gnada sakramenta sakona?

Gnada sakramenta sakona ima namen:

1) De se porozheni verni eden drusiga spodobno in stanovitno ljubijo.

2) De sakonsko svestobo, ktero so eden drusimu dolshni, stanovitno ohranijo.

3) De vse nadloge sdajnega shivljenja, in vse teshave svojiga stanu voljno preterpé.

4) De otroke, ktere jim Bóg daje, po kershanfsko redé, in vse druge dolshnosti svesto spolnujejo.

So namenjeni v' sakon dolshni perpravljati se?

Dolshni so, ker sakon je sakrament, in velike dolshnosti naloshi.

Kakshno perpravljanje je potrebno?

Potrebno perpravljanje v' sakon je to:

1) Profiti Boga. Potrebno je profiti Boga sa rassvetljenje, in premisliti, zhe je volja boshja de se v' sakon stopi; potrebno je to, kar sakon ima velike dolshnosti, in kdor se saveshe, ni vezh lozhitve sa njega. Kdor pa upa, de je po volji boshji namenjen v' sakon, naj se skerbno perpravlja, in naj se Bogu perporozha, de bo on s' njim. Bere se v' zerkvenih sgodovinah, de so svete Brigitte porodniki njo bogatimu mladenzhu obljubili v' sakon. Ona, ko je to svedila, jih je ponishno profila, de ji vsaj eno leto odloga dado, de se skerbno perpravi. Uflishana je bila, in se je s' molitvami, s' postam, in drusimi dobrimi deli Bogu perporozhvala, de bi prihodna sakonska savesa frezhna bila.

Potrebno je Boga profiti sa rassvetljenje, in pa tudi poprashati in poslufhati svojiga spovednika, in modre ljudi, de se boshja volja své, in se po volji stopi.

2) Modro isvoliti tovarshizo, al tovarsha sakonske savese. Potrebno je to, ker zhe bo potlej kfanje, vender rasvese ne bo. Modri pravi: *Dar zhes vse darove je sveta in framoshljiva shena.* Sirah. 26. 19. Ravno takó fosebni dar je svet in framoshljiv mosh. De

se gleda na starost, mozh, sdravje, prebrifnost, premoshenje, in drugo takó, ni odrezhi, potrebnifhi so pa fírah boshi, framoshljivost, in druge dufhne lastnosti. Nektere nezhistost gospoduje, in jim nezhisto oko odbere zhloveka, ni pa vender praviga miru in prave frezhe, in preposno svedo svojo nespamet. Nektere lakomnost gospoduje, in se po nji ravnaajo, de se bogato oshenijo, al omoshhe; zhe pa modrosti ni, premoshenje sgine, in na saduje morde berazhijo. Salomon pravi: *Modra shena sida hisho, nespametna she sidano podira.* Prip. 14. 1.

Otrozi naj vprafhajo svoje porodnike, in naj jih bógajo, kolikor dobra vest perpufti; porodniki naj svojim otrokam dober svet dajejo, jih nikar ne filijo v' sakon s' komur hوزهjo, ker sakon mora biti prostovojin. Zhe je sveta ljubesen med sakonfkimi, je nar bolji; zhe je le naturna, je flabo; zhe pa nobene ni, je nar huje. Abraham je med malikvavzi prebival, in je fkerbel po svojim poboshnim hlapzu verno in sveto sheno dobiti svojimu ljubimu finu Isaaku; nafhel jo je, in Isaak je frezhen bil, ki je svojiga ozheta bógal. Po obeh naj se porodniki in otrozi ravnaajo, in bo vfm prav. Kdor je fantu al deklizhu v'rodu, naj jim tudi s' dobrim svétam pomaga; naj se pa varuje, de ne fíori is kakiga hudiga konza, ker velik greh bi bil koga svijazhno, in golufuo napeljati v' nefrezho, ki se popraviti ne da.

3) Bres vfiga sadershka hiti. Sakon je na-

turna savesa po Jesufu Kristufu v' sakrament povifhana. Deshelfka oblast sme sapovedovati in prepovedovati kar je prav, de je sakonska savesa desheli v' prid; zerkvi je v' oblasti sapovedovati in prepovedovati, de verni vredno prejmejo sakrament sakona in gnado. Nihzhe ne sme tedaj v' kakim sadershku v' sakon stopiti, in kdor vé kak sadershik med namenjenimi v' sakon, naj ga fajmoshtu pové.

4) Is dobriga namena v' sakon stopiti. Dober Tobija je Bogu refuizhno rekel: *Gospod, ti vesh, de sim se oshenil is shelje sarod dobiti, v' kterim bi se tvoje ime hvalilo.* Tob. 8. 9. Zhe Bog saroda ne da, naj se mu sakonski podvershejo. Kdor se osheni, al omoshi is sgolj nezhistiga posheljenja, je v' huzizhevi oblasti, je pravil angelj Rafajel Tobijatu. Tob. 6. 16-17.

Poshten namen je lohka tudi to, de se po sarozhenim zhloveku pomozh dobi v' tim shivljenji. Bog sam je rekel preden je Evo stvaril, in Adamu dal: *Storimo njemu pomozh njemu enako.* I. Mojs. 2. 18.

V' pomozhik soper nezhistost je sakon. I. Kor. 7. 2. Ne, de bi sakonskim vse perpusheno bilo, al kakó drugazhi, kakor neumeshi mislijo, ampak, de, ker je zhloveshka slabost filno velika, jih nespametna ljubesen do drusiga spola ne smoti, in ne sapelje soper shesto al deveto sapoved.

5) V' gnadi boshji v' sakon stopiti. Sakon je sakrament nove saveše, in kdor ga nevredno prejme, ga ognusi, in ne prejme gna-

de de bi prav shivel, in otroke po keršhanfko sredil. Kteri je v' smertnim grehu, naj se prej spokorí, de odpushtenje sadobí, in sakrament sakona vredno prejme.

Vfak vernik gre pred poroko k' spovedi, al kaj je s'njim storiti, zhe je v'hude navade sabredil, zhe je poln grehov, in poboljšhanja ni? Navadno je na svetu, de kdor je prej nekoliko pametno shivel, se ves popazhi ko se misli osheniti al omoshiti, in morde rají greshti is upanja prihodniga sakona. Upajo oni de bodo v' prihodno bolji shiveli, al prihodno poboljšhanje ni odpushtenje sdajnih grehov. Sakon perkriva hudobo in pohujšhanje hudobneshev, ferze pa ostane terdovratno: ne sakon, ampak prava pokora je v' odpushtenje grehov.

Kdorkoli hozhe sakrament sakona, in obljubljenó gnado prejeti, naj svoje grehe sovrashi in sapusti, de bo refnizhno spreobrnjen. Veliko kristjanov narobe ravna; kadar je vse per gosposki opravljeno, so sedje povabljeni, in she dan namenjen, de bi porozheni bili, takrat she le gredo k' spovedi, in bleso neradi. Zhe nekteri odvesani niso, in zhe neperpravljene stopijo v'sakon, so sami krivi.

Sakaj je sheninam in nevestam sapovedano keršhanfski nauk snati?

Sapovedano jim je to, ker so tega oni in bodo njih otrozi potrebni. Vsim odrashtenim umnim kristjanam je sapovedano snati keršhanfski nauk, veliko bolj pa sheninam in nevestam, de bodo smoshni svoje otroke uzhití, de vedo flushiti Bogu. Modri pravi: *Imašh otroke? uzhi jih.*

Sirah 7.25. Zhe ozhe in mati kershanskiga nauka, in sapopadka kershanstva ne vešta, kakó bota otroke uzihla?

Sakaj so oklizi pred poroko?

Klizhejo se trikrat namenjeni v' sakon pred poroko:

1) De se nihzhe ne more na skrivnim porozhiti, in de se s' tim odverne hudobija, pohujshanje, in drugo hudo.

2) De se kateri sadershik rasodene, ako je: kdor ga ve, je dolshen ga fajmoshttru rasodeti.

3) De verni molijo sa namenjene v' sakon.

Kdo ima oblast verne porozhati?

Fajmoshter ima oblast, al drugi duhoven s' fajmoshtrovim pooblastenjem; poroka mora pa biti pred dvema prizhama.

Ali je prav pojedno napraviti, k'nji shlah-to, sosede in prijatle povabiti?

Prav je, zhe je vse spodobno, po kershansko in premoshenju permerjeno. Stara navada je to de gostarijo napravijo; in se bere v' svetim pismu, de ko se je Tobija oshenil, je Raguel, njegove shene Sare ozhe, gostarijo naredil, sapifano je pa tudi: *V' Gospodovim strahu so svatovsko gostovanje imeli.* Tob. 9.12. Ni tedaj perpusheno noreti ko neverniki, al pijanzhevati, al kaj drusiga hudiga storiti. Sdaj reveshi, sadolsheni, in nepremoshni ljudje bahajo s' oblazhili, s' potratu, s' vsm, in nobene permere ni, ker napuh gospoduje. Tridentiski sbor sapové: *Shenitovanje bodi spodobno in framoshljivo, ker je sakon svet.* Sej. XXIV.

Ktere dolshnosti imajo sakonski eden do drusiga?

Sakonski imajo te dolshnosti:

1) Morajo mirno in keršhansko shiveti, de eden drusimu ne dado perloshnosti v'jeso al v' drug greh, de eden drusiga voljno preterpe in flushijo Bogu. Zhe se mosh in shena prepirata, al eden drusimu perloshnost dajeta v' greh, sta greslniga in tudi pobujshljiviga shivljenja. Sakonski morajo po keršhansko in spodobno shiveti, in posabiti ne smejo nikoli, de jih Bog vidi.

2) Morajo eden drusiga prav ljubiti, in is prave ljubeshni eden drusimu pomagati. Mosh je dolshen svojo sheno prav ljubiti, skerbn shiveti, vedno varovati, in ji dober sgled dajati. Sveti Paul pravi: *Moshje ljubite svoje shene, in ne bodite zhmerni s' njimi.* Kol. 3. 19. Shena naj ravno takó ljubi svojiga mosha, in naj mu pomaga, de oba loshej shivita na svetu in se svelizhata. Zhe koga sadene nefrezha, de hudo sheno, al hudiga mosha dobi, je to morde pokorjenje prejshe nerodnosti. Kdor se s' hudim zhlovekam saveshe, naj se varuje ga profiovoljno shaliti al sanizhevati, al opravljati: temuzh naj skerbi ga s' molitevjo, in s' vso poterpeshljivostjo bolshati. Jesa, kletev, sirahvanje in drugo tako nikogar ne boljisha, temuzh ga hudobnishiga fiori, in bo potlej obema gorje; tukaj vize, po smerti pa morde pekel.

3) Shena bodi moshu pokorna v' vsih pravizhnih rezheh, ker to je volja boshja. Bog

je prej Adama stvaril, in potlej Evo, in ji, posebno po grehu, rekel: *Pod oblastjo svojiga mosha bosh.* I. Mojs. 3. 16. Sveti Paul ponovi to sapoved, rekozh: *Shene bodite svojim moshem pokorne.* Efes. 5. 24. Shena ni dekla, al flushna, temuzh tovarshiza, moshu vender podloshna v' Gospodu.

4) Mosh in shena morata eden drusimu sakonsko svestobo ohraniti, in nikoli lozhiti se eden od drusiga, ampak v' vsih teshavah neodlozhena ostati do smerti. Malikvavzi so po naturnim umu vedili, de nesvestoba v' sakonu je velik greh: Judje so po boshji sapovedi preshefnike kamnjali. Zerkev je vsaj deset let ojsiriga pokorjenja naloshila tishim, ki niso v' sakonu svesti bili. Ako je sakon po sapovedih, se ne da rasvesati, in ta savesa bo do smerti, in je toraj stanovitna poterpeshlivošt potrebna.

Kaj so sakonski svojim otrokam dolshni?

Oni so dolshni, ako jim Bog da otroke, skerbeti sa njih teló, in veliko bolj sa njih dušo. Porodniki naj bodo hvaleshni Bogu savolj otrok, ker je ravno to namen njih sakonske saveše; Boga naj vedno profijo de jim obilno gnado da, in naj skerbé s'sgedam, s' nauki, s' svarjenjem, in s' vsm, de bodo njih otrozi dobri in pridni zhloveki, in poboshni flushabniki boshji. Zhe vse to storé, bodo sebe in svoje otroke svelizhali, kar je namen sakonskiga stanu.

K a s a l o.

	Stran
<i>Od svetih sakramentov sploh</i>	<i>3</i>
<i>Od sakramenta svetiga kersta; kaj je in po kom postavljen in sapovedan.</i>	<i>15</i>
<i>Kako kershvati</i>	<i>18</i>
<i>Od kersta odraslenih</i>	<i>23</i>
<i>Od kersta shelje in kervi</i>	<i>27</i>
<i>Od dobrot po f. kerstu dodeljenih</i>	<i>28</i>
<i>Dolshnosti po f. kerstu naloshene</i>	<i>33</i>
<i>Od botrov</i>	<i>41</i>
<i>Molitve in opravlki f. kersta raslagani.</i>	<i>44</i>
<i>Od sakramenta svete birme: kaj je; in de je resnizhni sakrament</i>	<i>59</i>
<i>Kako fhkof birmuje, in kaj to pomeni.</i>	<i>61</i>
<i>Od gnade in mozhi f. birme</i>	<i>65</i>
<i>Od dolshnosti in starosti f. birmo prejeti.</i>	<i>67</i>
<i>Perpravljanje k' sveti birmi</i>	<i>71</i>
<i>Od sakramenta f. reshniga Telefa: kaj je, in kako se mnogo imenuje</i>	<i>73</i>
<i>Kdaj in kako ga je Jesus postavil</i>	<i>76</i>
<i>Od spremenjenja kruha in vina</i>	<i>78</i>
<i>Sakaj je postavljen, in kaj dobriga fiori</i>	<i>86</i>
<i>Od dolshnost ga prejemati</i>	<i>89</i>
<i>Od perpravljanja k' svetimu obhajilu</i>	<i>92</i>
<i>Kaj po f. obhajilu fioriti</i>	<i>101</i>
<i>Od nevredniga in nepridniga obhajila.</i>	<i>105</i>
<i>Od pogostiga in duhovniga obhajila</i>	<i>110</i>
<i>Od popotnize</i>	<i>113</i>

	Stran
<i>Od frvete mafhe; od ofrov fploh . . .</i>	116
<i>V' fveti zerkvi je imenitnifhi ofer, in kakfhin</i>	119
<i>Komu, fakaj, in fa koga je f. mafha.</i>	121
<i>Od delov f. mafhe, oblazhil in jesika.</i>	126
<i>Raslaganje f. mafhe</i>	131
<i>Kratko poduzhenje kako flifhati fveto mafho</i>	173
<i>Od fakramenta f. pokore; fapopadik pokore fplòh</i>	179
<i>Pokora je potrebna, dobre je malo :</i>	182
<i>Prava pokora dopade Bogu</i>	184
<i>Odlafhati pokoro je nevarno</i>	186
<i>Kakó fe grefhnik navadno fpreoberne.</i>	190
<i>Od fprafhvanja vefi</i>	209
<i>Od grevenge</i>	218
<i>Od fklepa ne vezh grefhiti</i>	234
<i>Od fpovedi</i>	240
<i>Od odvese</i>	261
<i>Od pokorjenja</i>	266
<i>Od odpufikov</i>	278
<i>Od fakramenta poslednjiga olja</i>	284
<i>Od fakramenta mafhnikov pofvezhva- nja</i>	298
<i>Od fakramenta fakona</i>	306

